

Міністерство культури та інформаційної політики України  
Національна бібліотека України для дітей  
Національна секція ІВБУ

Українська асоціація працівників бібліотек для дітей

«ТВОРЧИ

В  
КАНІКУЛИ»

*Всеукраїнський дитячий  
літературний конкурс*

2021

Київ – 2021





Міністерство культури та інформаційної політики України  
Національна бібліотека України для дітей  
Національна секція Міжнародної ради з дитячої та юнацької книги ІВВУ  
Українська асоціація працівників бібліотек для дітей

# «ТВОРЧІ КАНІКУЛИ»

Всеукраїнський дитячий літературний конкурс



УДК 027.625(477):[021.4:82-053.2

Т 28

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко  
Укладач Н.А. Хльобас  
Літературні редактори: О.А. Кадькаленко, В.В. Зеленська

**«Творчі канікули» : Всеукр. дит. літ. конкурс** / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. Н. А. Хльобас. — Київ, 2021. — 288 с.

Збірник містить кращі роботи учасників Всеукраїнського дитячого літературного конкурсу «Творчі канікули-2021», організованого та проведеного Національною бібліотекою України для дітей у червні-листопаді 2021 року.

© Національна бібліотека України для дітей





*Алла ГОРДІЄНКО,  
голова журі,  
генеральний директор  
Національної бібліотеки України для дітей,  
президент Національної секції ІВВУ,  
президент Української асоціації працівників  
бібліотек для дітей,  
заслужений працівник культури України,  
кандидат культурології*

*«Творцем може бути кожен,  
якщо має те, що його надихає».*

*Платон*

Непомітно пролетіло п'ять років відтоді, як ми започаткували Всеукраїнський дитячий літературний конкурс «Творчі канікули». Можливо, з першого погляду це не такий значний термін, але чудовий показник того, що конкурс не втрачає актуальності, а навпаки – набирає обертів. П'ять років – це понад 8 тисяч учасників, які вирішили поділитися з нами своїми думками; це майже 70 хвилюючих телефонних дзвінків із повідомленнями про перемогу – адже так приємно приносити радісні новини; це понад пів тисячі збірок-книжок, які отримujete ви, юні автори, щоб побачити своє слово друкованим. Ми надихаємося цими моментами, розуміючи, що робимо надзвичайно важливу справу – спонукаємо вас творити і відчувати силу власного таланту. Сподіваємося, що для когось із наших учасників конкурс стане впевненим стартом успішної письменницької кар'єри. А хтось із вас, тримаючи в руках цю збірку через багато років, згадає, яким щирим та наївним було бачення світу, і зрозуміє, що саме таким воно і повинно було бути. Разом із вами ми повертаємося у дитинство і звичайно порівнюємо обставини, які виховують вас, нинішніх дітей, із тими, у яких зростали ми, дорослі. Вам випав непростий, неоднозначний, але безсумнівно цікавий час: ви – діти незалежності, діти нової формації, які справді можуть змінювати світ навколо себе. А він таки потребує змін, потребує рішучих кроків задля збереження, а подекуди і відновлення ресурсів – як природних так і людських. Адже лише усвідомлення своєї місії у житті, високі моральні якості та розуміння необхідності турбуватися про навколишнє середовище і берегти один одного зроблять цей світ кращим – ви зробите цей світ кращим!

Тож продовжуйте знаходити джерела натхнення – спостерігайте, читайте, фантазуйте, вигадуйте, мрійте і творіть! Вірте у себе та свої сили, як ми віримо у вас! Щиро вітаю кожного з авторів цієї збірки та бажаю успіху й подальших перемог!



*Марія МОРОЗЕНКО*

юнацтва за повісті «Іван Сірко: Великий характерник», «Славетний коштовий» та «Я закохалася» (2017 р.). Незмінний член журі Всеукраїнського дитячого літературного конкурсу «Творчі канікули» з 2017 року.

Автор збірок та книжок для дітей і дорослих: «Іван Сірко. Великий характерник», «Іван Сірко славетний коштовий», «Про країну Ласунів», «Найвірніші», «Я закохалася», «Незвичайні пригоди Чока, який шукав країну Щастя», «У зеленому ярочку», «Чарівна азбука», «Чарівна математика», «Вечорової пори», «Княгиня Ольга», «Зоряні перевесла», «Елегія любові», «Доросла зима» тощо.



*Інна КОВАЛЬЧУК*

Українська письменниця, літературний редактор, член Національної спілки письменників України, голова Творчого об'єднання дитячих письменників Національної спілки письменників України (2016-2019 рр.), Київської організації НСПУ (від 2019 р.), керівник та ведуча культурологічної студії «Духовність української родини» при Національному музеї літератури України. Володарка золотої нагороди III Всеукраїнської виставки-ярмарку «Буквиця» (2006 р.), лауреат конкурсу «Рукомесло» у номінації «Твори для дітей» та лауреат премії Кабінету Міністрів України імені Лесі Українки за літературно-мистецькі твори для дітей та

Українська поетеса, перекладач, літературний критик. Член Національної спілки письменників України. Автор збірок віршів для дітей: «Бе-ре-зень», «Відгадайки для малят», «Казки зимових вечорів»; прози для дітей «Даринка». Член журі літературної премії імені Максиміліана Кириєнка-Волошина та літературної премії імені Шолом-Алейхема МКІП України. Лауреат міжнародного поетичного фестивалю «Зірка Різдва – 2014», міжнародної літературної премії «Гілка золотого каштану – 2014» за поетичну збірку «Свобода самоти», Всеукраїнської літературної премії імені Василя Мисика (2018 р.), переможець Міжнародного конкурсу малої прози «Бути людиною» тощо. Почесний член Спілки незалежних письменників Болгарії, Дружества письменників Македонії, Хорватії, Чорногорії.



*Леся МОВЧУН*

Українська письменниця, драматург, кандидат філологічних наук, автор статей із питань культури української мови, лексикографії та римології, а також посібників для навчальних закладів і словників, зокрема академічних. Член Національної спілки письменників України, науковий співробітник Інституту української мови.

Автор книжок: «Боса троянда», «Неслухняні яблучка», «Чепуриться черепаха: Скоромовки», «Для чемних ведмежат», «Кактусове королівство», «Ви такого ще не чули», «Мовна лікарня. Пригоди Лерки Севрючки і цікаві завдання з культури мови», «Усе підростає», «Арфа для павучка», «Про цікавих тварин загадки малим», «Цікава розмова про мову. Чого тобі не розповіли на уроці», «Рожевий записник детектива Стасика», «Бабай-Ага і козак Невидим: П'єси», «Панда любить мандрувати». Лауреат Корнійчуковської премії та літературної премії імені Платона Воронька (2019 р.).



*Лариса НЕДІН*

Українська актриса, письменниця, театральний педагог, журналіст, громадський діяч. Заслужена артистка України, член Національної спілки письменників України. Автор книг для дітей: «Дякую Тобі, Боже», «Хитре Лисенятко», «Святий Миколай», «Пори року», «Христос Воскрес!», «Осінній перелив» тощо. Лауреат літературної премії імені Андрія Малишка, театральної премії імені Михайла Старицького, Міжнародної мистецької премії імені Семена Гулака-Артемовського, Міжнародної літературно-мистецької премії «Тріумф», Українським фондом культури нагороджена медаллю «За високий професіоналізм».



*Лідія ПОВХ*

Українська поетеса. Кандидат педагогічних наук, доцент Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти. Член Національної спілки письменників України, лауреат Закарпатської обласної літературної премії ім. Ф. Потушняка (2002, 2007, 2010, 2020 рр.); лауреат Всеукраїнської премії імені Зореслава (2009 р.).

Автор поетичних збірок: «Гілка глоду», «Дощі і стіни»; творів для дітей: «Йшла ворона по перону», «Цар Іван – з кукурудзи качан», «Нумо гратися усі!», «Дражнилки», «Політ на кулі»; наукових видань: «Виховні та дидактичні аспекти ментального в українській поезії для дітей», «Уроки після школи: Культура мовлення». Лауреат літературної премії імені Наталі Забіли журналу «Малятко» (2015 р.).



*Ольга МЕСЕВРЯ*

Українська письменниця. Член Національної спілки письменників України. Завідувач лабораторії гуманітарних дисциплін у Черкаському обласному інституті післядипломної освіти педагогічних працівників. Автор збірок поезій: «Літоросль» (2007 р.), «Серпнева пастораль» (2012 р.); книги прози «Чобітьківський рай» (2013 р.); публікації у часописі «Холодний Яр», альманасі Черкаського обласного літературного об'єднання ім. В. Симоненка «Незабаром» (2008 р.). Нагороджена нагрудним знаком «Василь Сухомлинський», лауреат літературної премії «Благовіст» у номінації «Проза» (2019 р.).



*Тетяна  
ЧЕРЕП-ПЕРОГАНИЧ*

Українська поетеса, прозаїк, журналіст. Громадський діяч, член Національної спілки письменників України, Національної спілки краєзнавців України. Працювала заступником головного редактора Бобровицької районної газети «Наше життя» (1992-2006 рр.), директором Бобровицького районного історико-краєзнавчого музею (2006-2010 рр.).

Автор понад десяти книг, у т.ч. для дітей: «Ідуть дощі», «Теплі мамині казки: вірші для дошкільного віку», «Назустріч сонечку».

Відзнаки: Міжнародна літературна премія імені Івана Кошелівця (2012 р.), Корнійчуківська премія (2014 р.), Міжнародна літературно-мистецька премія імені Пантелеймона Куліша, Міжнародна літературна премія імені Миколи Гоголя «Тріумф» (2017 р.), почесна нагорода Міжнародної літературно-мистецької Академії України – міжнародна патріотична медаль Івана Мазепи (2019 р.).



*Катерина МІЩУК*

Українська поетеса, художній редактор, ілюстратор, художник. Член Національної спілки письменників України. Дизайнер у видавництві «Юніверс» та у дитячому тригидницькому журналі «Крилаті». У 2004 р. стала членом літературного об'єднання «Радосинь». Автор книжок: «Дощ у глечичку», «Затемнення соняшника», «Зимописи». Лауреат літературної премії імені Василя Симоненка (2006 р.); отримала грант Президента України (2008 р.); стипендіат Київського міського голови (2008 р.); лауреат Міжнародної літературної україно-німецької премії імені Олеся Гончара (2011 р.); лауреат літературної премії «Золотий тризуб» (2012 р.); лауреат премії літературного об'єднання «Радосинь» (2018 р.).





*Лілія*  
**БАТЮК-НЕЧИПОРЕНКО**

Українська поетеса. Лауреат фестивалю «Мі-Сі-Соль» (2014 р.) у номінації «Найкращий вірш», дипломант XX Міжнародного фестивалю бардівської (авторської) пісні «Славутич-2015» у номінації «Автор віршів». У 2015 році отримала першу премію VIII Всеукраїнського фестивалю поезії «Підкова Пегаса» (2015 р.). Дипломант XXVIII Міжнародного фестивалю авторської пісні та співаної поезії «Булат» у номінації «Поет» (2016 р.). У 2017 році отримала диплом I ступеню музично-поетичного фестивалю «Ірпінський Парнас» у номінації «Релігійна лірика».



*Тетяна ЯРОВИЦИНА*

Українська поетеса, автор текстів пісень, організатор літературно-просвітницьких заходів, бібліотекар, перекладач. Автор книжок: «Контрасты» (2011 р.), «Тендітна Сила» (2017 р.), «Я буду тінню твоєю, Світе!». Лауреат, дипломант, спеціальний гість низки всеукраїнських фестивалів поезії та авторської пісні: Міжрегіональний фестиваль «Час Візбора» (2011 р.); Міжрегіональний фестиваль «Час Візбора» – член журі (2016 р.); Всеукраїнський фестиваль любовної лірики та авторської пісні про кохання «Мовою серця» (2017 р.) тощо.



«**ТВОРЧИ**  
**В**  
**КАНІКУЛИ**»

*Всеукраїнський дитячий  
літературний конкурс*

**2021**

**Знайтеся – це ми**



**БИХОВСЬКА Мар'яна**  
12 років  
Чернівецька область

*У Бога все вчасно... Тому в нашому  
житті все відбувається тоді, коли  
ми до цього готові — вчасно!*



**ТЕНДІТНА Поліна**  
14 років  
Донецька область

*І всі в цю мить відчули себе ма-  
ленькими цикадами під поривами  
несамовитого життєвого вітру.  
Хто втримається під ним, а хто  
розіб'ється від перших прагнень?*

## Так, я люблю Україну



**БОНДАРЧУК Максим**  
13 років  
Волинська область

*Вірю, настане вже скоро той день,  
Ворог залишить країну.  
Ми ж заспіваєм чудових пісень  
Тим, хто відстояв мою Україну*



**БУЧИНСЬКА Вікторія**  
17 років  
Хмельницька область

*Снайпер. Він влучив не лише  
батькові в серце. Він повністю  
знищив усю нашу родину, зруй-  
нував невеличкий світ, у якому я  
жила.*

## Природа – джерело натхнення та краси



**ГРИЦАЙ Артемій**  
11 років  
Сумська область

*Сонечко, як м'ячик, котиться по небу,  
променями палко дивиться на тебе.  
Знов дарує людям радість і тепло,  
щоб на цій планеті добре всім було.*



**ГЕРАСИМОВА Катерина**  
15 років  
Київська область

*Вогні вечірні, тихе місто...  
І жовті-жовті ліхтарі...  
Відходить осінь урочисто.  
Каштани їй – в поводири.*



## І в кожному із нас уже живе філософ



**БЕСАРАБ Владислав**  
**11 років**  
Вінницька область

*В моїй голові дуже багато запитань. Я сам даю собі відповіді. І за, і проти. Які правильніші з них, я поки не знаю.*



**ГЛАДУН Христина**  
**16 років**  
Івано-Франківська область

*Коли листя припинить жовтіти, Забувши, що має з дерев опадати, Тоді серце не буде німіти й мліти, Й такого рідного поряд шукати.*

## Моя майбутня професія



**СЕРПІЄНКО Анастасія**  
**13 років**  
Луганська область

*Вибір професії схожий на просвітлення. Іноді до своєї справи можна йти довго, але раптово сказати: «Ось воно!».*



**ЗАХАРЕНКО Софія**  
**17 років**  
Черкаська область

*...хочу побажати кожному: не робіть поспішних висновків про своє майбутнє, і тоді ви обов'язково відшукаєте доленосний прямокутний трикутничок у незбагненній площині життя.*

## Безмежний світ моєї уяви



**ЯРОЩУК Андрій**  
12 років  
Рівненська область

Обійнявши один одного, вони мовчки дивились у спокійне зоряне небо. Сьогодні був особливий день. День, коли здійснилися всі їхні надії і бажання.



**МЕЛЬНИК Тетяна**  
15 років  
Чернігівська область

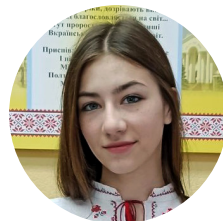
Зароджувався новий день. Що він мені подарує? Я хочу Червоні Вітрила! Хвилі морські, несіть мене назустріч невідомому на «Тій, що переганяє вітер»!

## Далі буде? Ні, далі – вже є!



**ЗЕЛЕНА Софія**  
13 років  
Запорізька область

Мавка закружляла навколо дітей у чарівному танці. Вітер розвівав дівоче волосся. Ясний місяць освітлював лице. В зоряному сяйві променилися сині очі.



**КРИВОБІК Марина**  
16 років  
Полтавська область

Хоч би як йшло життя, але важливо знати: поруч має бути кохана людина, хоча це не всім і дано.



## ЗНАЙОМТЕСЯ – ЦЕ МИ

Чого ми чекаємо від вас у цій номінації? А саме вас і чекаємо. Таких різних за характером, із різними уподобаннями, зі шкільними історіями. Ми хочемо подивитися на вас – сучасних дітей – очима ваших однолітків. Можливо, це допоможе дорослим краще зрозуміти ваші пріоритети, а можливо, читаючи ваші твори, ми згадаємо і своє дитинство?

**Переможець номінації  
у віковій категорії 11 – 13 років**  
*Биховська Мар'яна*  
**12 років**  
**Чернівецька область**  
**Дністровський район**  
**Кельменецька ТГ**  
**с. Вовчинець**

## У БОГА ВСЕ ВЧАСНО...

### Пролог

Хоч як дивно, пишеться щиро і краще вночі! А особливо, коли тобі є про що розказати, і ти чекаєш рік, щоб саме твій твір увійшов до збірки. Так, вже дійсно промайнув цілісінький рік. Моє життя дещо змінилося і це не тому, що я стала старша, а може через те, що з самого дитинства є якісь образи...

Минулого разу я вам розповідала, що хочу стати класним хірургом. І знаєте? Нічого не змінилося, але в цьому творі мова піде про родинні зв'язки та однокласників.

### I

Розпочну з того, що мене в класі дівчата зробили, не питаючи, нефакховим психологом. Я вважала, що другий поверх у школі – це щось святе і надзвичайне: нас завжди туди манило, але ніхто не пускав. Я думала –



це серйозне навчання і хороша перспектива вступу до ВНЗ. Але тут почалося! Оля любить Тіму і Діана любить Тіму! Перші їхні поцілунки, як перші ластівки. А голова обертом в мене. Не раз чула, як мама гостям каже, що я не «залізу» швидко в стосунки, бо гризу граніт науки. І дійсно, мені тільки дванадцять... «Йо – ма – йо! Які стосунки?». Для мене хлопці – це поганяти на велосипедах, порубатися в Майнкрафт, ну максимум – чіпси і класний ужастик. Але якщо бути до кінця відвертою, то мені подобався один хлопець в школі, але, на жаль, він переїхав у сусіднє село. Я не говорила своїм подругам про це, бо не бачила у цьому потреби.

Зараз ну дуже спекотне літо і ми усі на канікулах. З нетерпінням чекаю, коли знову всі зберемося разом. Взагалі нас в школі хвалять, бо ми постійно посідаємо призові місця та виграємо усі квести!

## II

А зараз я почну з нового абзацу, з нового рядка, тому що мова піде про мою сім'ю.

Я розповідала, що у нас неповна сім'я, нас двоє... Так ось, минуло 8 років, як мої батьки розлучилися. Я постійно у мами запитувала, чи буде в мене тато? Вона в мене ще той солдат, але цю тему завжди оминала.

Раптом, навесні цього року, помічаю дивну річ: мама годинами з кимось спілкується по телефону, переписується, частіше стала усміхатися. Я зраділа, бо ми з нею через багато перепон пройшли, але вигляду не подаю, ніби нічого не помічаю.

І тут почалось: квіти, цукерки! І одного разу вона запросила «Його» до нас на сімейну вечерю, але перед цим запитала, чи я не проти. А що я? Хіба я не відчуваю, що вона щаслива? Отак відбулася перша наша зустріч! Високий кремезний дядько з добрими очима мені одразу сподобався. Балакучий, завжди має якусь цікаву історію. А ще, на відміну від батька, ніколи не приходиться із



порожніми руками. А що мені? Мама щаслива, і я радію.

За тиждень до Великодня дядя Ваня підійшов до мене з розмовою. Він сказав, що кохає мою маму, і чи я не проти, щоб вони були разом. Я мовчала, оскільки це було неочікуване для мене запитання. Він взяв мої спитнілі долоні в свої сильні руки і сказав: «Не переживай, я і тебе люблю, малеча». У цей самий вечір він став на коліно та зробив пропозицію мамі. На радощах плакали усі троє.

З тих пір ми нерозлучні. З'явилися спільні плани, мрії, бажання. Проводимо сімейні вечори, граємо в джин-го, скоро ідемо на море.

У свої 12 років я зрозуміла одне: в житті, щоб заслужити на щастя, добрих справ замало... Треба багато чого пережити, і тоді неодмінно все буде добре.

У Бога все вчасно... Тому в нашому житті усе відбувається тоді, коли ми до цього готові — вчасно!

*Волинець Данило*  
*11 років*  
Київська область  
м. Біла Церква

## ПРИГОДНИЦЬКА ПРОГУЛЯНКА НІЧНИМ МІСТОМ

Яке це щастя – мати вдома улюбленого друга: собачку, котика, папугу чи якусь іншу тваринку!

У нашій сім'ї є дві собаки породи алабай – середньо-азійська вівчарка.

Першою появилася Дебора, красива дівчинка-алабай, яка приїхала до нас із міста Путивля Сумської області. Домашня собачка з красивими розумними очима, гарно вихована, слухняна. З нею я відразу подружився. Дебора надзвичайно сильно любила діток. Коли у на-



шій родині народилася моя сестричка Маргаритка, Дебора ніяк не могла зрозуміти, чому вона так часто плаче. Плач дитини викликав у неї несамовите бажання її заспокоїти. Вона нічого кращого не придумала, як просто гавкати в унісон дитячому плачу.

Через рік у нас появився ще один алабай – хлопчик Тамерман, якого ми називали простіше – Тамір. Він став повною протилежністю Дебори. По-перше, він був з київського приватного розплідника собак цієї породи. Його брати і сестри неодноразово ставали чемпіонами в Україні та інших європейських країнах. Тамір також отримав нагороду за II місце на виставці-конкурсі і цим безмежно пишався. Волелюбний, гоноровий, навіть трішки нахабний, неслухняний, він вважав себе господарем обійстя. Тамірові було сумно у вольєрі, він зробив отвір у загорожі, підбив на цю авантюру Дебору, і вони разом вирішили прогулятися околицями Білої Церкви. Залюбки потинявшись у Сухому Яру, алабаї вирішили ближче познайомитися з великим містом, і подалися до центру. Пройшли всю Київську вулицю, передумали йти до центру – повернули на вулицю Осипенка, дійшли до вулиці Івана Кожедуба, і зрозуміли, що загубилися. Першою запанікувала Дебора. Вона вже шкодувала, що пішла на повед у Таміра, їй захотілося додому у теплу будку, повечеряти і охороняти будинок. Тамір її заспокоював, запевняв, що тримає ситуацію під контролем, запропонував відпочити. Не придумавши нічого кращого, алабаї вляглися посеред дороги, чим спричинили незручності водіям транспорту. Дзвінок сусіда, дядька Ярослава, стривожив всю родину. Він сказав, що наші собаки лежать на дорозі біля переїзду, і чи живі вони, він не знає. Ці хвилини страху, розпачу і передчуття чогось непоправного я запам'ятаю на все життя. Я плакав, плакала мама, ридала сестричка, по тому, як нервово скорочувалися м'язи на обличчі тата, я зрозумів: «Переживає». Хтось із очевидців виклав відео цієї



пригоди у фейсбук, його побачила мама і радо закричала: «Живі!». Ми знову плакали, тепер уже від щастя, що наші мандрівники живі і неушкоджені.

А події на дорозі, де відпочивали Тамір з Деборою, набирали обертів. Хтось із водіїв визвав автоєкіпаж поліції. Їх приїзд не справив на алабаїв ніякого враження. Та коли з'явилася ще одна поліцейська машина, собаки зрозуміли, що потрібно захищатися. Молоді хлопці поліцейські, яким відразу сподобалися два красивих алабаї, не хотіли зробити їм нічого поганого, вони контролювали ситуацію і всіма відомими методами шукали господарів собак. Цього не знали Тамір з Деборою. Тваринний інстинкт збереження спрацював відразу, вони стали стінкою навпроти людей так, щоб контролювати всі чотири сторони: право-ліво, ззаду і попереду. Такими ми побачили їх, коли приїхали на місце події. У мене знов перехопило подих. Перед очима було видовище якесь журливо-монументальне. Дві великі собаки стали стіною проти великого міста, з його стрімким рухом, суєтою, шумом, якоюсь прихованою агресією. І як не старалися алабаї бути безстрашними і мужніми, виглядали вони беззахисними і наляканими.

Дебора, коли побачила тата, першою кинулася йому на шию, цілувала, облизувала його, потім присіла, просила пробачення, валяючись у його ногах. Я не витримав, і вже вкотре за цей вечір, заплакав. Тато взяв Дебору на руки і заніс в салон автомобіля. Тамір зневажливо дивився на «щенячі» ніжності Дебори, сам застрибнув до машини і всю дорогу стояв, дивився у вікно, милуючись картинами нічного міста. Усім своїм виглядом він хотів нам доказати, що ніскілечки не шкодує, а навпаки, задоволений пригодницькою мандрівкою нічним містом.



**Мураховський Іван**  
**12 років**  
**Одеська область**  
**Подільський район**  
**Кодимська ТГ**  
**с. Баштанків**

\* \* \*

В нашій кімнаті ми – я, Іванко, чотирнадцятирічна сестра Катя та молодший брат Тимофій – замислили зробити велике прибирання, а вийшов величезний безлад. З шухляд все вигорнуто просто на підлогу, де стояло відро та ганчірка для прибирання підвіконня, поличок і тієї ж самої підлоги. І ніхто б не дізнався про таку «трудящу» команду, але, мабуть, і сусіди чули реготання і суперечки; не те, що мама, яка варила варення, поруч тушкувалося м'ясо, а вона наспівувала пісню.

У позі лотоса сестра гортала старі зошити, де колись ми писали на різні конкурси вірші, казки, оповідки.

Тимофій, одинадцятирічний хлопчисько, героїчно купав руде кошеня у теплій воді з шампунем, а я знімав відео на телефон. Мама відкрила двері з сердитим виразом обличчя саме тоді, коли кошеня було загорнуте у свіжовипраний рушник. Катя тицяла пальцем у світлини, на яких ми у Верховній Раді, коментувала, не добираючи слів. А я дивився у мамині очі, не відводячи погляду, а рукою згрібав землю назад у вазон, який ні з того ні з сього впав з полиці.

Повірте на слово, до вечора у нашій кімнаті усе сяло і стояло на своїх місцях. Ми навіть спекли три піци. Колись мама купила сухі дріжджі, там був рецепт, як готувати тісто, як зробити смачну піцу. Я змісив у мисці тісто, Тіма взяв іншу посудину, а Катя чаклувала окремо зі своїми інгредієнтами. Було три піци. Чомусь – різні... Один рецепт, але у кожній піци свій смак. З'їли все до крихти. І, либонь, декілька крихт Тимофій виніс своїм руденьким кошеняткам.





У нас є дві дорослі кицьки. І кожного літа вони народжують маленьких пухнастиків. Тіна, біла кицька з сірим малюнком на спині, спритна тваринка, вправна на полюванні і чуйна матуся. А сіра кішка Маня не вміє доглядати за своєю малечою. Вона народжує та згодом тікає, не годує своїх кошенят. Тіма бігає з чашечкою і сам доїть козу, набирає у шприц молоко і капає у ротики пухнастим згорточкам.

Дивно, але я люблю осінні довгі вечори, і коли зникає світло в хаті. Тоді ми запалюємо свічки. Мама відкладає роботу, і вони разом із татком згадують своє дитинство, розповідають цікаві випадки із нашого життя.

Мама любить нахвалювати мене, згадуючи той час, коли я ходив у четвертий клас, і мені запропонували поїхати у санаторій в Трускавець. Відпочивав я там, лікувався. Одного разу зателефонував батькам о сьомій ранку, мама сказала, що тільки прокинулася і почала готувати сніданок. А я повідомив, що вже виправ футболку, штани, білизну і светр. Мама усім ще довго розповідала, яка вона невправна господиня і який я молодець. Свічки вже майже згоріли, а в нас ще стільки спогадів: як я йшов до школи у другому класі навпростець біля річки і впав у неї, а коли повернувся додому, мама так швидко мене переодягнула, що я не міг отямитися; все миттєво знімалося, надягалися чисті штани, і зовсім ніхто на мене не сварився, а навпаки підтримували, бо таке з кожним може статися, і на урок я запізнився зовсім на трішки.

Декілька років тому у місцевій газеті «Вісті Кодимщини» ми побачили оголошення від народного депутата О. Гончаренка про творчий конкурс, переможці якого отримають грошову винагороду плюс поїздка до Одеси в дельфінарії і запрошення відвідати Верховну Раду України. Мама благала нас взяти участь у цьому конкурсі. Дуже потрібні гроші: електроплита стара, у дивана почали випихатися пружини, а гроші, як для нас, чи-



малі. Презентували, що переможці перших трьох місць отримають від десяти до двадцяти тисяч.

Ми дуже старалися, допомагали одне одному. Я і Тимофій писали твір на тему «Як би я полетів на Марс, то книжку якого українського автора взяв би з собою». А Катя мудрувала над темою «Як би я був режисером, то про яку історичну особистість України зняв фільм».

Ми стали у числі призерів, наші роботи багатьом сподобалися.

Ми були у захваті від дельфінів, також побачили, де засідають і пишуть закони депутати. Верховна Рада – велична споруда, а в їдальні годували смачно.

Ми звичайна сім'я і звичайнісінькі діти. Просто вдома кажуть, що треба вміти заробляти гроші і руками, і розумом. Заохочують нас малювати (наші малюнки обов'язково мама вкладає в рамочки і прикрашає стіни кухні та веранди). Вона радіє, коли ми римуємо рядочки; пишається, коли шкваримо щось на плиті – значить, не будемо голодними, як підемо з дому десь вчитися після закінчення школи.

А ще ми всією сім'єю співаємо. Тато грає на гітарі. У музичну школу нам далеко, тож самотужки беремо акорди. Були взяли у друзів трубу, думали, що буде якийсь толк. Придумали гами – усі сусідські собаки заводили (наші – голосили), ні, не пішло, не наше, труби віддали.

Я і Тимофій любимо спорт. Ходимо на сільський стадіон грати у футбол. Навіть, значно старші хлопці кажуть, що ми гарно граємо. Я помітив, що почав хизуватися цим. А ще моя стихія – підтягатися на турніку, віджиматися, я з Тимофієм – конкуренти.

А ще ми троє любимо «засідати» у телефоні, будувати технологічні міста у Майнкрафті. Грати у стрілялки, хоча нам забороняють батьки, вони не сприймають насилля навіть в іграх.

А ще у вихідні дні ходимо на пікніки; в кінці городу, біля річки розпалюємо вогнище і печемо картоплю,



смажимо сало, сосиски. Але найбільш цікаві вогнища, змагання, навчання – у християнських таборах, куди ми їздимо вже багато років. І у таборі «Молода гвардія» теж були двічі.

Зараз усі нарікають на дистанційне навчання, на карантин, що запровадили у зв'язку з «ковідом». А ми прилаштувалися. Майже чотири роки тому ми вже були на індивідуальному навчанні, коли в Україні вирував кір, а в нас не було щеплень. Ми нарікали батькам, що не ходимо до школи, як інші. І тоді наша мама заходилася навчати нас за індивідуальною програмою, кожного дня ми писали диктант, вирішували задачі, малювали, місили тісто, ліпили вареники, пекли млинці, пиріжки і складали вірші. Вчилися гарно співати. Кажуть, що коли люди пишуть вірші, то там вони справжні, бо вилівають на папері те, що на серці, чим живуть, що їх оточує.

Наша Катруся велика мрійниця і романтична натура. А я з Тимофієм – поціновувачі пригод. І всі ми дуже любимо життя. Ми – його фанати. У всьому, що оточує людей, можна знайти прекрасне.

*Єфімова Поліна*

*13 років*

**Харківська область**

**м. Лозова**

## **ШКІЛЬНА РОДИНА, АБО ДО ПОБАЧЕННЯ 7 КЛАС**

*Моєму найкращому класному керівникові  
Костровій Ользі Іванівні присвячується...*

Цей солодкий присмак травня... Аромат акації, який паує у вже спекотному повітрі, сонце, яке лагідно зігріває душу золотим промінням...



Вранці ще прохолодно, але ця свіжість надає неабиякої бадьорості на цілий день. Роса кришталіками виблискує на траві... Я йду до школи. Сонце вже прогріло повітря. Сонячні зайчики грайливо стрибають довкола..

Вже потихеньку тюльпани та нарциси починають прокидатися, шукаючи світла та тепла. Пташки співають ранкові пісні, пробуджують все довкола. А я йду та вже уявляю теплі, літні, довгі дні... Скільки усього мене чекає: зустрічі, мандрівки, радощі, нові знайомства та душевні прогулянки зі старими друзями... Я так багато чого люблю влітку!

Люблю, коли настає вечір, а спека потихеньку, разом із золотим сонцем, починає спадати... Цвіркуни тихенько співають у кущах, а в повітрі відчувається легкий запах диму. Квіти хоч і закрили свої пелюстки, але усе одно здається, наче їхній аромат сильніший, ніж вдень...

Я люблю, коли ввечері йде дощ. Хмари потихеньку починають збиратися у небі, набираючи побільше води – і ось! Перший грім прокотився вулицею... Перша блискавка прорізала небо. Пролився на землю рясний дощ, який напоїв землю та все живе на ній... Гілки дерев тихенько похитуються від легкого прохолодного вітру. Квіти опустили голівоньки на знак вдячності небу, благословляючи дощ...

Обожнюю згадувати напередодні канікул усі моменти та події за рік. Після уроків, буває, сядеш на ганку школи із любимими однокласниками і починаєш згадувати усе, що сталося. У когось на обличчі відразу з'являється усмішка, хтось проливає сльози від того, як швидко плине час... Але так приємно, що нам є що згадати та обговорити.

Пригадуємо, як пройшов перший дзвоник, коли вперше після літа ти побачив нарешті однокласників – хтось підріс, хтось засмаг, хтось порозумнішав навіть.

Як багато є чого розповісти!..

Як разом святкували День вчителя у жовтні... Як ра-



зом готували виступ – обговорювали ідеї, складали сценарій, репетирували після уроків, а також виготовляли подарунки для вчителів... А потім чудовий виступ, який запам'ятовується ще надовго...

Як готувалися потім до Нового Року... Класний керівник запрошує усіх бажаючих! Усім класом придумуємо різні завдання, квести, вікторини... Але найголовніша і найулюбленіша процедура – прикрашання класу... Дівчата сумлінно працюють над вирізанням паперових сніжинок, а хлопці допомагають вішати все вирізане і змайстроване на стелю, стіни, дошку... І особлива церемонія – підготовка до прикрашання святкової ялинки! Після уроків ми дружно сідаємо та починаємо виготовляти новорічні іграшки! Хтось просто робить їх із цукерок, хтось майструє сніговичків, а хтось чаклує над найголовнішим атрибутом – великою золотою зіркою!

І от настає цей чудовий день! Після уроків усі збираються в класі, вмикають музику та починають веселитися! Цікаві ігри, вікторини, які були вже давно підготовлені... Увесь клас сідає за великий стіл, та враз заходить Дід Мороз із великою торбою, в якій лежать багато пакунків із солодощами (усі знають, що то старшокласник, але радіють йому, як справжньому). Він радісно роздає подарунки кожному, каже свою урочисту промову, бажає найкращого у новому році та йде вітати інші класи...

8 Березня. Хлопці завзято готують подарунки та сюрпризи для дівчат. Святкова промова та танці... Дуже гарні квіти!

Потім настає Великдень. Дівчата й хлопці розмальовують яйця, пригощають один одного пасками...

9 Травня вшановуємо пам'ять про загиблих у Другій світовій війні та вітаємо ветеранів!

І нарешті – Свято Останнього дзвоника... Хтось радіє, що попереду ціле літо та канікули, хтось плаче, бо буде сумувати за вчителями та однокласниками.



Ох, скільки ж спогадів є! Пригадується і хвилювання з приводу оцінок у табелі...

Стільки неочікуваних моментів було, стільки веселощів та прикросців! Тепер вже не семикласники... І ще на рік ми стали дорослішими, але в душі залишаємося дітьми. Школа дала нам щось неоціненне – дружбу!

На святі я відчуваю якесь дивне хвилювання та сум. Здається, що за цей рік школа стала ще ріднішою, і ти просто не можеш без неї. Знову і знову виникає бажання ходити цими довгим коридорами, дивитися на перервах у великі вікна, а також сидіти за партою. Хочеться грати разом із однокласниками у волейбол на уроці фізкультури, а іноді не слухатися та жартувати з вчителями...

Але ні! Вже занадто пізно про це думати, адже це останнє у цьому році шкільне свято...

І лише одна думка надає радості та бадьорості: ми скоро вже побачимося... Усього через три місяці ми знову будемо разом!

*Сидоренко Іванна  
11 років*

**Луганська область  
Севєродонецький район  
Лисичанська ТГ  
с. Золотарівка**

## **ПРО МЕНЕ І ПРО ГАДЖЕТИ**

Ох і дивні ті дорослі! Як тільки зберуться докупки, так і починають жалітися на нас, дітей, які ми залежні від гаджетів, як ми нічим не цікавимося, як витрачаємо час тільки на інтернет... А самі? Знаєте, чим займається моя бабуся у вільний час? Постить і репостить у фейсбукці повідомлення та «висить» на телефоні. Колись я



звернула увагу на те, скільки часу вона «просидить» у фейсбуці, і що б ви думали? Тридцять вісім хвилин за один раз! І хто з нас залежний від гаджетів?

А тепер давайте познайомимося. Мене звати Іванка, мені 11 років і я звичайна дівчинка з села на Луганщині. Звичайно, у мене є смартфон і планшет, і я люблю іноді погратися в інтернет-ігри або полистуватися з друзями. Але це зовсім не займає весь мій вільний час. Є ще ціла купа цікавих справ і розваг!

По-перше, я люблю погуляти. З подружкою Сашею (це моя найкраща подруга) ми ходимо на ставок, на околиці села, на дитячий майданчик тощо. Там ми граємося або просто обговорюємо новини, ділимося враженнями, даємо одна одній поради. Із Сашею ніколи не буває нудно (взагалі, нудно мені буває дуже рідко).

По-друге, мені подобається читати книги і вигадувати свої історії. Моя вчителька каже, що я маю хист до літературної творчості. Не знаю, чи є у мене той хист, але я маю спеціальний зошит, куди записую свої розповіді та віршики. Час від часу беру участь у конкурсах, де треба щось нафантазувати. Наприклад, нещодавно я взяла участь у конкурсі віршів «Зелене свято», а навесні була фіналісткою конкурсу «Читай-пиши», де треба було написати відгук про улюблену книжку. Але не подумайте, що я вихваляюся, просто ділюся з вами своїми приємностями.

По-третє, я люблю подорожувати і бачити щось нове і незвичайне. На жаль, подорожую я не так багато, як хотілось би, але відвідала Київ, Умань (чудовий, дуже красивий Софіївський парк!), була у Харкові, коли там проходив бал хризантем, була на Азовському та Чорному морях і в цікавих місцях нашого краю. Помітила, що коли подорожую, то в дорозі ніколи не стомлююсь. Мабуть, це тому що від цікавого людина не може стомитися.

По-четверте, багато часу я витрачаю на малювання і художню працю – роблю аплікації, сувеніри, листівки



тощо. Ще трошки похвалюся – цього літа я стала переможницею конкурсу «Нова обкладинка улюбленої книги» журналу «Джміль». Я дуже раділа, до того ж у нагороду я отримала цілу посилку книжок – було дуже приємно.

По-п'яте, я люблю допомагати бабусі на городі та у саду. Ми маємо чудовий город, де моя бабуся вирощує все: від редиски до кавунів і винограду. Як же ж не приєднатися до такого цікавого і смачного діла!

Звісно, я можу і далі розказувати про свої справи та вподобання, але боюся, що про мене скажуть за торохтуху. А тепер скажіть, чи правда все так погано, як говорять дорослі, чи схожа я на залежну від гаджетів? Та у мене на них просто немає часу! До того ж, я перейшла до 5-го класу, і тепер у мене почнеться навчання у старших класах, а це не жарти.

А наостанок спробуйте здогадатися, що робила моя бабуся майже весь час, поки я писала цю розповідь? Здогадалися?

*Конограй Роман*  
*13 років*  
**Кіровоградська область**  
**Кропивницький район**  
**Кетрисанівська ТГ**  
**с. Бобринка**

## **Я ЗВІДСИ РОДОМ**

Ура! Літні канікули! Будьмо знайомі: я – Роман Конограй. Піді мною ніби коник грає: не можу й півгодини всидіти на місці. Вирвуся до дідуся й бабусі в село Бобринку, подалі від деренчливої об'їзної дороги, до якої майже впритул упирається наша бобринецька вулиця. Туди навіть і дивитися зась! Отож, немає у нас де ро-





зігнатися-розгулятися на міських вулицях. Інша справа – безмежний сільський простір. Тут можна відчути себе і на коні, і під конем. Село засноване наприкінці XVIII століття на берегах маленької річки Бобринки, що раніше мала назву Чакоклія – чиста вода. У цьому селі здавна поселилися родини моєї бабусі та дідуса. Історія села – це життєпис моїх прашурів. У нашій сім'ї мама веде літопис родин Присяжних-Магльованих. За її розповідями та сімейними світлинами я склав дерево роду, про кожную гілочку можу багато розповідати. Така вдача передалася мені від дідуса Михайла.

Посмакувавши бабусиними пиріжками з печі, стрімголов біжу стежкою аж до кінця городу і стрибаю в холодний струмок. Це не просто потічок, а саме витік річки Бобринки, яка звивистою смужечкою то пологими, то скелястими берегами несе свої мілкі води до Бобринця, де за містом обнімається із Сугоклією. Пишаюся цим, бо хто з моїх шкільних друзів ще міг би напитися холодної джерельної води та бродити чистою незайманою водою Бобринки – гордості нашого краю. Високою осокою бредеш до крихітного урочища «Терник». Тут у сиву давнину, як стверджує легенда, а також розповідає дідусь Михайло, стояла корчма з глибоким колодязем. Сюди чумаки, спустившись від Дуплонатової могили метрів за двісті, пили холодну воду, годували та напували коней, відпочивали у тіні крислатих дубів. А далі їхній шлях визначало небо – сузір'я Чумацького Шляху підсвічувало їм Миргородську дорогу аж до самого Криму.

В черговий раз мандрую, ніби той чумака, який відстав від своєї валки, від «Терника» до степового кургану, який розлігся в природному утворенні, що нагадує Тризуб і є заповідною зоною земного розлому. Це особлива місцина – вершина Дикого степу. Що ховає під своїм земельним масивом давній курган? Що б він нам розповів?



Лежу у високому різнотрав'ї на вершині могили, слухаю тишу й уявляю себе то джурою козака Швайки, то Павлусем, що долав безмежні степові простори від кургану до кургану, щоб знайти та визволити свою сестру з татарського полону.

Найбільше мені подобається зі старшою сестрою Іванкою (дядьковою дочкою) після заходу сонця, коли вечірня тиша впаде на село, втекти від дідуса і бабусі до нашої улюбленої місцини та з висоти спостерігати за зірками, поспілкуватися з тим, до чого не можна доторкнутися. Іванка збирає букет із васильків, сокирок, ромашок, конюшини і каже мені, що Володимир Винниченко любив наш степ і високі могили, можливо, бачив і цю. Окремо складає лікувальне зілля, наспівуючи якусь пісеньку. Вона у нас героїня: закінчила школу із золотою медаллю, мріє стати лікарем. А ще вона нічого не боїться, особливо темноти, коли опиняєшся далеко від дому. Я трішки боягузливий, але з сестрою мені не страшно, навіть якщо і перепаде від батьків. Лежу на вершині Дуплонатової могили і вдивляюся у нічне небо. Годинами можу, не відволікаючись, спостерігати за поведінкою зірок, уявляти їхнє співіснування у безмежному просторі, розгадувати загадки Всесвіту, хоча достеменно ще нікому це не вдалось.

Людина весь час намагається розгадати вічну таємницю небес. Чи є в нас сусіди, чи є життя на відомих і невідомих планетах, як почувається наша Земля у величому і безвимірному Всесвіті? Астрономи нарахували численну кількість галактик, кожна з яких містить понад сотню мільярдів зірок. Багато перечитав літератури про космос, про Сонячну систему, великий багаж інформації дістав з інтернету. Чому так ваблять зорі? Можливо, колись і я відкрию маленьку зірочку-планету і назву її якимось найдорожчим для мене іменем. Але це ще попереду, для здійснення мрії треба багато працювати, лише одними думками нічого не вдієш.



Думається, якби наші предки на цій висоті не насипали могилу, а побудували фортецю чи замок із глибоким ровом, високими мурами, оглядовими вежами, вікнами-бійницями, то нині тут можна було б на одній із веж встановити телескоп. Я для маленьких туристів проводив би екскурсії. І розповів би їм про те, що в нашій Сонячній системі налічується вісім планет, кожна з яких не схожа на іншу. В середині системи – Сонце, наш гігант. В ядрі нього температура становить понад 15 мільйонів градусів.

Найменша планета – Меркурій, на ній день і ніч тривають три Земних місяці. Наступна планета – Венера, до речі, схожа на Землю, на ній дуже багато вулканів. Наша рідна Земля – піщинка у безмежному Всесвіті, єдина, на якій є життя. Чи вповні ми цінуємо те, що є на Землі, чи бережемо її? Цікава планета Марс, кажуть, що на ньому можливе життя. Ваблять своїми таємницями планети-гіганти: Юпітер, який не має твердої поверхні, лише складається з газів, а Сатурн – з метеоритів та льоду. Найяскравішою зіркою є Сіріус, який світить сильніше за Сонце, але астрономи останнім часом відкрили нову зорю – R136a1, яка в 10 мільйонів разів яскравіша та більша за нього. А хіба вивчено незліченну кількість астероїдів – малесеньких планет, таких, якими подорожував Маленький принц із казки-притчі Антуана де Сент-Екзюпері та вчив людей життєвим мудростям. Мене зацікавив астероїд Церера. Це карликова планета, її відкрив італійський астроном Джузеппе Піацці у 1801 році.

Щоразу шалено б'ється серце, а потім ніби завмирає, коли споглядаєш нічне зоряне небо. Так і хочеться сягнути туди, далеко-далеко, куди не досягає зір людини. Такі наші мандрівки надихають та спонукають не зупинятися, більше читати, спостерігати, вивчати, мріяти і відкривати для себе нові світи.

Нарешті дочекалися нас бабуся з дідусем. Думали, що ми граємося на шкільному майданчику. Бабуся вкотре



розігрує вечерю, а дідусь щось здогадується і називає нас халамидниками. На столику біля ліжка на мене чекає стосик книжок. Це бабуся Валентина (вона ж бібліотекар) задовольняє усі мої читацькі захоплення: Стефані Леду «Історія дослідження космосу: від сонячного годинника до польоту людини на Марс» – це для наймолодших. Гаразд. Прочитаю братику Назарчику. А ось цікаве для мене – «Професор Астрокіт і неосяжний космос», дитяча енциклопедія фізика Домініка Воллімена. А це ось «Пригоди Тараса в далекому космосі» Галини Манів. Здається, цю книжку я читав, це про космічні захопливі пригоди десятирічного хлопчика Тараса.

У снах я мандрую світами, мені все цікаве, приємне: мама посміхається, молодший братик Назарчик осилює велосипед, тато саджає дерева... Іванка лікує дідуса і бабуся, бо всі ми хочемо, щоб вони завжди були живі і здорові.

У шибку заглядає блідий місяць, зірки витанцьовують свої химери на чорному оксамитовому тлі й посилають усмішку на моє ліжко. На ранок мене чекають нові пригоди разом із літературними героями, які зйдуть до мене на гостину зі сторінок щойно прочитаних книжок. А я їм розповім про Бобринку, про чумацьку корчму, про зірку, яку хочу відкрити, про давню й новітню історію Душлонатової могили, про викорчований сад, про розорані до неможливого балки, про вирубані лісосмуги. Чи розуміємо ми, земляни, що природа цього людини не пробачить. Дідусь Михайло любить повторювати: «Хоч і думаєш про небо, а на землі треба твердо стояти, знати і шанувати свій рід, своє коріння, оберігати те, що створила природа – лише тоді підкориться і високе небо...».



Переможець номінації  
у віковій категорії 14 – 18 років  
*Тендітна Поліна*  
14 років  
Донецька область  
Краматорський район  
м. Лиман

## КОНИК-СТРИБУНЕЦЬ

На цю виставку Карина потрапила випадково. Просто занесла здати книгу, яку брала мама, до бібліотеки. У фое вона побачила багато розвішаних малюнків, але не надала їм значення. Ну кого, скажіть, у наш час цим здивуєш? Тим паче, дівчинці ніколи не подобалося малювати. Та й, чесно кажучи, не було до цього хисту.

Бібліотекаря на місці не виявилось. Та ще й телефон як на зло розрядився. Тому, щоб якось згаяти час, Карина все ж таки вирішила подивитися на малюнки.

Перед першою картиною вона простояла хвилин з десять, мабуть. Лише гучний скрип дверей привів її до тям. Що ж так здивувало дівчину? Вона й сама не змогла б дати відповідь на це питання. Ні, вона бачила до цього безліч різноманітних картин і малюнків, різної якості, різних майстрів. Певний час навіть захоплювалася переглядом творів живопису у 3D-форматі. Але тут...

Захопившись першим малюнком, вона не поспішаючи перевела погляд на другий, потім третій... Карина ніяк не могла знайти закономірності художньої задумки автора, як наприклад, бувають художники-аніمالісти чи мариністи. Так, провідна тематика була відсутня. Тут були і портрети, і пейзажі, і тварини, і натюрморти. Але... Їх усе одно щось поєднувало, дівчина це відчувала, та ніяк не могла збагнути.

Карина давно забула про мету свого візиту до бібліотеки. Якби хтось перед цим сказав їй, що вона ось так



простоїть на виставці кілька годин у бібліотеці, це був би неймовірний жарт.

Раптом дівчина почула притишену розмову двох жінок, які долучилися до перегляду.

– Це просто неймовірно, як автору вдалося передати рух.

Карина ледве не скрикнула. Так, рух! Як же ж вона сама до цього не додумалося. Ось що об'єднує ці малюнки. Рух! На одних картинах динаміка просто зашкалювала. Здавалося, що варто лише дмухнути, і все зображене на ній вмить щезне з полотна.

А якщо довго дивитися на всі малюнки разом, то вони створювали ілюзію однієї великої картини, розбитої не наче на пазли у дитячій забавці. Але на відміну від них, будь-який малюнок міг помінятися з іншим, і від цього б ані трохи не спотворився загальний вигляд, все було б гармонічним і не порушилася б цілісність.

Один малюнок сподобався їй найбільше. Маленька цикада з останніх сил утримується на сухій бадиліні під поривами несамовитого вітру. Ще мить і вона полетить у невідомому напрямку. Що чекає на неї там? Чи вона впаде і розіб'ється, чи розправить свої крильця й, спіймавши хвилю, полетить у далеку невідому мандрівку, чи... А можливо, вона дочекається, доки вітер ущухне? Як би хотілося дізнатися про те, що сталося з цією цикадою! Та, на жаль, художники, на відміну від письменників, не пишуть продовження своїх картин.

Раптом дівчинка відчула, як хтось поклав їй долоню на плече і стиха заговорив:

– Сонечко, ми вже зачиняємося. Якщо сподобалася виставка, то приходь завтра і однокласників своїх запроси.

Зачинятися? Зачинятися! Зачинятися. Лише тепер Карині стало зрозумілим значення цього слова. Як зачинятися? Адже вона прийшла до бібліотеки о другій годині, а тепер...

– А котра година, – спитала дівчина, – але, глянувши у темне вікно, і так зрозуміла, що вже вечір.



Лише на півдорозі додому вона згадала, що так і не здала книжку. Але не засмутилася, адже буде нагода завітати до бібліотеки і завтра.

Вдома і на завтра в школі тільки і було розмов про цю виставку! Карина так захоплено розповідала про неї, що класний керівник вирішила приєднатися до учнів і подивитися на неймовірні, за словами Карини, шедеври.

Згоду виявили усі, окрім Коника-стрибунця. Хтось ще в першому класі жартома назвав його так, і ось вже до одинадцятого класу всі його лише так і називали. Справа в тому, що у хлопчика від народження одна нога була значно коротша за іншу. І коли він рухався, здавалося, що він підстрибував. От і пішло собі Коник та й Коник. Але від цього ніхто не засмутився. Карина всіх так заінтригувала, що ніхто не хотів чекати і зайвої хвилини, доки Коник «дострибає» разом із ними.

Почувши захоплені відгуки від малюнків, до учнів вийшов організатор виставки:

– Чую, вам сподобалося побачене?

Учні, перебиваючи один одного, почали висловлювати свої враження. Спочатку вони не вірили Карині, гадали, що це якийсь розіграш з її боку, але коли побачили самі, то...

– А хто автор цих творів, – спитала класний керівник Ірина Володимирівна.

– Як, ви не знаєте? – здивувався організатор. Та це ж учень із вашої школи.

«Вулик» загудів знову. Як із нашої? А чому ми нічого не знали? Це, мабуть, та новенька дівчинка із 8 класу? Чи Антон із десятого? Він теж непогано малює. Чи це...

Організатор перервав здогадки:

– Ні, не там шукаєте. Автор значно ближче, ніж ви думаєте. Це учень вашого класу.

Від почутого усі притихли. Лише озиралися один на одного і ніяк не могли збагнути, хто ж цей інкогніто, який стільки років приховував свій талант? А потім ви-



рішили, що над ними просто жартують. Цю думку озвучила Ірина Володимирівна:

– Вибачте, це Ви пожартували?

Але організатор був цілком серйозний:

– Ні, я не жартую. Автор цієї виставки учень вашого класу Степан.

– Який Степан? От Ви і помиляєтеся. Жодних Степанів у нашому класі немає.

Ірина Володимирівна схилила голову й промовила:

– Є. Це Войтенко Степан.

Всі однокласники втратили дар мови. Як вони могли забути, що у їхнього Коника-стрибунця є, як і у них всіх, ім'я?

Карина очима шукала малюнок із цикадою. Так ось, що хотів Степан показати ним. Це ж його «автопортрет»! Боже, якими ж егоїстами й сліпими вони усі були до цього часу. Вочевидь усі подумали майже те саме, тому серед присутніх запала тиша. Мовчала й Ірина Володимирівна.

Також всім стало зрозумілим, чому на картинах Степана домінує рух. Це те, чого не вистачає йому самому в житті. Адже через свою ваду йому навіть ходити важко, не те, що бігати.

Додому поверталися сумними. Але на завтра вирішили змінити своє ставлення до Кони... До Степана.

Та наступного дня Степан до школи не прийшов. Не було його й наступного дня. Вирішили зателефонувати. Та виявилось, що ніхто не знає його номер телефону. Не було його і в групі класу. Немовби не було людини взагалі? Як же ж він увесь цей час жив?

Коли й третього дня Степан не прийшов до школи, то вирішили дізнатися про нього у класного керівника. Ірина Володимирівна повідомила приголомшливу новину.

– А Степан більше не буде навчатися у нашій школі.

На неї посипалася тисяча запитань:

– Як? Чому? Це через нас? Що трапилося? А до якої школи він перейшов?





Від кількості запитань всім стало незручно. Стільки років вони не знали про Степана зовсім нічого. А тепер намагаються кількома питаннями надолужити згаяне за цей час. Ірина Володимирівна попросила тиші й сказала, що про все розповість через декілька хвилин. У класі запанувала мить очікування.

Ірина Володимирівна повернулася разом із директором школи, яка несла у руках невеличкий пакунок.

– Доброго дня! Вам цікаво, куди подівся ваш однокласник, – спитала директорка.

Учні закивали головами на знак згоди.

– Степана запросили з виставкою до Америки. А там, сподіваємося, незабаром про нашого Степанка дізнаються в усьому світі. А ще він збирає гроші собі на операцію. Ви ж знаєте, про його проблеми зі здоров'ям. Щоправда він назбирав вже чималу суму від продажу своїх картин, але пожертвував ці гроші іншому хлопчику на лікування. Йому терміново потрібна була операція.

А вони цього й не знали.

Директорка продовжувала:

– Дізнавшись про вчинок Степана, одна з приватних клінік зголосилася провести операцію безкоштовно, тож закінчувати навчання він буде не з вами.

А ще, зовсім забула, Степан просив передати невеличкий подарунок Карині.

– Коли Степану розповіли про відвідування його виставки й про те, що тобі дуже сподобалася одна з його картин, то він вирішив подарувати її тобі. На згадку. Тут на звороті є ще дарчий підпис від автора: «Нехай тебе у житті завжди супроводжує рух».

І усі в цю мить відчували себе маленькими цикадами під поривами несамовитого життєвого вітру. Хто втримається під ним, а хто розіб'ється від перших прагнень? Доводиться лише гадати. А от Степану вже точно вдалося втриматися на своїй «бадилині життя»!



*Хілініч Марія*  
*14 років*  
Київська область  
м. Біла Церква

## КАРАНТИННІ ХРОНІКИ

Ви колись замислювалися, чим підлітки відрізняються від дорослих? Чи знаєте ви, які ми насправді? Я – знаю. Ми одночасно гарні й погані. Майбутнє нашої країни і «нікудишнє покоління». Вміємо творити нове, але погано засвоюємо старе. Маємо тисячі думок, викладаємо тільки одну. Вміємо стримувати гнів, але не вміємо висловлювати радість. Боремося за екологію і п'ємо колу з пластикових пляшок. Ми, підлітки ХХІ століття, не уявляємо свого життя без інтернету. Вчимося, здобуваємо професію і життєві навички через екран ноутбука.

Але досить вступів і нудних розповідей.

Ласкаво прошу! До вашої уваги мої карантинні хроніки.

### Тиждень звичайного школяра на дистанційному навчанні

#### *Розділ 1*

*Про урок біології та про те, як Яну ледь не вбила яєчня.*

Яна прокинулася о сьомій. Спала не більше шести годин, бо до першої намагалася розібратися з паралелями та перпендикулярами в геометрії. Паралелі та перпендикуляри все ж таки перемогли, і Яна завалилася спати, навіть не перевдягнувшись. Прокинулася від гучного завивання невідомого їй співака. Яні знадобилося декілька хвилин щоб зрозуміти, що це будильник, а не трохи пришелепуваті сусіди.

— Навіщо я поставила цю пісню на будильник? – пробурмотіла вона.



Удома вже нікого не було. Дівчинка попленталася у ванну кімнату, застелила постіль. А потім прилягла на п'ять хвилиночок переписуватися з Маринкою. Але щось пішло не за планом. Сили зрадили Яні. Прокинулася через те, що телефон ледь не розривало від Маринчиних дзвінків. П'ятдесят неприйнятих викликів!

– Алло, – ледь чутно промовила вона.

– Алло! Ти що спиши? Чого голос як у сторічної бабці? – почула Яна роздратований голос подруги.

– Сама ти бабця. Звісно, сплю. Що мені ще робити? – ледь не кричала Яна у слухавку.

– По-перше, не горлай. По-друге, в нас біологія за п'ять хвилин.

– Яка, в біса, біологія!? Слухай, дай нормально поспати, – пробурмотіла Яна. Вона ж бо думала, що зараз десь восьма й можна ще трішечки полежати в ліжку. Але про всяк випадок все-таки глянула на годинник. І побачила страшне. За п'ять хвилин дев'ята! За п'ять хвилин дев'ята! А урок біології починається о дев'ятій. То що ж робити? Навіть не снідала, а снідати потрібно обов'язково, бо потім цілий день болітиме шлунок. Маринка на іншому кінці кудись поділася, тож Яна вирішила, що тишком-нишком з'їсть свою яечню на уроці. Ну а що, вчителька усе одно поки список присутніх перевірить, поки насварить за невиконані завдання... П'ять хвилин на їжу вона точно мала. Взяла ноут і попленталася на кухню. На столі чекав вже остиглий чай, який мама залишила перед роботою, і яечня, яку Яна вчора не доїла. Спокійно видихнула, коли зрозуміла, що увімкнулася вчасно. А далі усе, як завжди: сварки з учнями через невиконану домашку, оголошення про двійки всім, хто не увімкнеться (насправді, вчителька казала це щоразу, й це справді звучало як погроза), а потім ціла промова, типу 7-Б – єдиний клас, який не здає роботи вчасно. Поки усе це тривало, Яна спокійненько жувала свій остиглий сніданок. Навіть поспішати ніку-



ди не потрібно було. Але потім вчителька зрозуміла, що Яна – єдина, кого вона ще сьогодні не сварила, тож знайшла, до чого прискіпатися.

– Соловійова, ти чого це без камери? – ця єдина фраза прозвучала, як голос карми.

– У мене інтернет поганий, – спокійно промовила дівчинка з напханим ротом.

– Що? Що? Ти що там, жуєш? Повтори ще раз і камеру на хвилинку ввімкни!

Яна швиденько ковтнула яечню і ввімкнула камеру, показуючи своє усмінене личко. Але потім зрозуміла, що один шматок так і не проковтнувся. Вона вся почервоніла й почала несамовито кашляти.

– Я... Кхи-кхи! У мене... Кхи-кхи! ... інтернет поганий.

– Соловійова, тебе що, коронавірус схопив? Ги-ги! – це був Максим, надокучливий однокласник Яни.

– Та щоб ти язика проковтнув! – звідкись озвалася Маринка.

– Заспокоїлися усі! Соловійова, я так зрозуміла, що у тебе надто поганий інтернет, тож камеру можеш вимкнути, але звук залиш. І випий, будь ласка, щось від кашлю.

Яну здивувала така несподівана доброта. Вона прохрипіла «Дякую» та почала заливати в себе холодний чай, який нарешті проштовхнув той жахливий шматок яечні. Потім розгорнула підручник на 89 сторінці. Звідти на неї витріщалися шлунок собаки й скелет якогось невідомого птаха. А з сусідньої сторінки – амеба й інфузорія туфелька.

Ось так пройшов урок біології.

## **Розділ 2**

*В якому хом'як Мандаринка залишається без ласощів,  
а весь клас думає, що у Яни вдома мешкають щури.*

На Янин День народження їй подарували рудого хом'ячка Мандаринку. Але час гратися й годувати Ман-



даринку вона мала тільки ввечері. Сьогодні був звичайний день дистанційки. Щоправда, Янин ноутбук зламався, тож їй довелося вчитися через ПК батьків. Почовгала на кухню, сьорбнула чаю, цього разу навіть встигла поспідати (не хотілося повторювати історію з уроком біології). Але ось на Мандаринку глянути забула.

Почався урок алгебри. Вчителька сказала усім увімкнути камери. Яні це не подобалося. Точніше, їй не подобалося не саме прохання вчительки, а ставлення до нього деяких учнів. Знаєте, не дуже приємно дивитися, як батько Івасюка ходить на задньому плані в спідній білизні (можливо, то були такі короткі шорти, але ми цього вже не дізнаємося). Але Янина камера чомусь вмикатися не хотіла. Зловісний напис на моніторі «немає доступу до камери» її аж ніяк не втішав.

– Ой, Матильдо Вікторівно, в мене камера не вмикається, – схвильовано вигукнула Яна. По той бік екрану почула крик учительки, яка доводила їй, що такого бути не може, і Яна просто не хоче вмикати камеру. Але раптом вона почула ще й голос Макса (так-так, того самого, який приписав Яні коронавірус).

– Яно-о-о, в тебе міг відійти шнур від системного блоку. Поглянь, чи він на місці.

– Дяки, – коротко кинула Яна у відповідь. А потім їй довелося лізти під стіл, до системного блоку. Аж раптом відчула біля ніг щось м'яке. Підскочила, вдарилася головою об стіл і заверещала:

– А-а-а! В мене щур удома-а-а-а! – їй було байдуже, що мікрофон не вимкнений, і її всі чують. Скочила на ліжку й подивилася під стіл. А там сиділа...

– Мандаринко, а ти що тут робиш?. – від сорому перед однокласниками в Яни аж вуха палали.

– Матильдо Вікторівно, в мене тут хом'як утік, тож я просто мушу його рятувати. До побачення, класні роботи я вам потім надішлю, – гукнула вона й не дочекавшись реакції вчительки, залишила онлайн-урок. Потім



так-сяк витягла Мандаринку з-під столу (просто хом'як дуже пручався). Коли тато прийшов з роботи й почав лагодити комп'ютер, виявилось, що дрiт, який з'єднує системний блок із камерою, перегризений.

Мандаринку залишили на тиждень без огiрочкiв, а Яна мала такий жакливо-смишний урок алгебри.

### *Роздiл 3*

*Про те, чому потрiбно вiдпочивати, та як вправи на прес можуть негативно впливати на учнiв.*

Останнiм уроком у Яни була фiзкультура. Дiвчинка була просто мега-втомлена. Пара алгебри й нульовий урок давалися визнаки. Добре, хоч усе пройшло без пригод. Хвала Богови, що в Яни вiд тiєї фiз-ри звiльнення, тож вона може спокiйно собi посидiти.

«Народ, давайте пiсля фiзкультури не будемо вiд'єднуватися. Посидимо, побалакаємо. Урокiв же на завтра небагато задали», – Яни надiйшло повiдомлення в групу iхнього класу. «О'кей», – коротко вiдповiла вона. В групу надiйшло ще декiлька схвальних вiдповiдей. Урок мав початися за кiлька хвилин, тож Яна пiдiйшла до столу й увiмкнула конференцiю. Спочатку, як завжди, хвилин 20 чекали на Анатолiя Васильовича, який частенько забуває про такi онлайн-уроки. За цей час вони встигли помiркувати про можливу складнiсть завдань на контрольнiй з хiмii, запланованої на найближчий час; дiзнатися, хто як написав тест iз англiйської; а ще обговорити нову пiсню вiдомої спiвачки та повiдомити усiм, як кожен iз них хоче спати. В iхнiй «дискусii» чомусь не брав участi лише завжди жвавий Нiк, тобто Микита. Вiн просто сидiв i дивився на всiх, нiби вперше побачив.

– Бро, ти що захворiв? – звернувся до нього Макс.

– Та нi. Просто спати ду-у-уже хочу, – сонно вiдповiв Нiк.

– Тю, типу ми спати не хочемо, – Маринка закотила очi пiд лоба й кумедно вдала, нiби засинає.



— Відставити спати! Шикуйсь! – голос учителя зму-  
сив усіх підстрибнути на стільцях.

— І Вам добрий день, – чемно привіталася Яна.

А потім почалися вправи. Яна сиділа зі своїм звіль-  
ненням, втупившись у екран, і спостерігала за цією па-  
родією на фізкультуру, бо фізкультурою це важко було  
назвати. Хтось використовував kota замість гантель,  
хтось – п'ятилітровий бідон з водою, періодично над-  
пиваючи з нього, щоб було легше. Ліна взагалі взяла  
тоненький зошит і вдавала, що не може його підняти.  
Настя, загорнута в плед, поглядала у вікно. Але ж у На-  
сті звільнення немає! Ну, хоча, це не так важливо. Потім  
почалися вправи на прес. Нік улігся на підлогу й вда-  
вав, начебто щось робить (насправді просто качався на  
килимі посеред кімнати). Потім учитель взяв стільчик,  
усівся біля монітора й почав щось писати. Вочевидь пе-  
ревіряв, хто присутній на уроці. Янині однокласники й  
далі робили якісь вправи.

— Так, домашнє мені скинете, відео з вправами я вже  
виставив, тож усім гарного дня. – Анатолій Васильович  
зник так само раптово, як і з'явився. Хлопці повставали з  
підлоги, хтось почав згортати килимок для йоги.

— Чому сьогодні була така складна фізкультура? –  
озвався Нік.

— Бро, ти ж там майже нічого не робив! І взагалі, пе-  
рестань скиглити, давайте, краще всі разом зіграємо в  
якусь онлайн-гру, – це вже був Макс.

— Як це нічого не робив? Я, між іншим, дійшов від  
стільця до килима. Але від гри не відмовлюся, – відпо-  
вів Нік і поплентався кудись, а за декілька секунд знову  
влігся на килимі, вже з телефоном. Потім усім класом  
почали грати в прикольну онлайн-гру, яку знайшов  
Макс. За якийсь час Нік покинув гру.

— Бро, ти куди подівся? – закричав Макс у мікрофон,  
і всі почали шукати зображення Микити на екрані. Але  
той, замість того, щоб відповісти, солодко спав на кили-



мі, при цьому посвистуючи й навіть не реагуючи на те, що його кличуть. Дівчата почали підсміюватися.

– Та тихше ви. Чекайте, зараз я йому зателефоную, – намагався прошепотіти у мікрофон Макс.

Усі показали йому великі пальці на знак згоди. Потім Макс продемонстрував екран свого мобільного, на якому йшов набір номера. Потім Микитин телефон, який, до речі, лежав у нього на животі, почав шалено вібрувати, аж підстрибувати. Але Нік не реагував. Здавалося, заснув ще міцніше.

– Невже й справді спить? – здивувалася Яна. – Я думала, він жартує.

– Та ясно, що жартує, хіба можна заснути так міцно, щоб аж не чути наших криків і телефонних дзвінків? Максе, набирай його ще раз. Запевняю, він просто придурюється, – Маринка, як завжди, не надто довіряла однокласникам.

– Ну добре, – Макс знову почав набирати номер. Цього разу телефон Ніка так підстрибнув, що звалився на підлогу.

– Ну от бачиш, Марино, ледь телефон людині не зламали. А ти все «не вірю, не вірю», – перекиривляв хтось із хлопців Марину, яка у відповідь показала язика.

– Ну, народ, його ж хоч розбудити треба. Бо пролежить так, поки батьки не прийдуть. А він собі спить, уроки не робив і все таке... – Макс почав знову набирати номер.

Приблизно за півгодини сонька вдалося збудити. Він ліниво підняв телефон із підлоги й узяв слухавку.

– Слухаю.

– Ти чого посеред дня дрихнеш? – закричав Макс.

Нік, напевне, навіть не розумів, де він.

– А звідки ти взяв, що я спілю? Я, он це... Ну, з котом граюся, – пробурмотів Нік.

– Мда, оце комусь розповісти, не повірять. Як можна було просто під час конференції заснути? – це вже Маринка, точніше її думки вголос.





— Зачекай. У мене в кімнаті хтось говорить, – занепокоївся Нік і почав обережно підводитися й озиратися навколо. І нарешті помітив на підлозі свій ноутбук з обличчями однокласників на екрані.

— А... Як це? А ви що тут робите? – сказати, що він був здивований – це не сказати нічого.

— Пояснюю, – почала говорити Яна. – Ми після фізкультури хотіли пограти в онлайн-гру. Ти теж грав із нами, лежачи на своєму килимі. А потім ти заснув, і ми намагалися тебе розбудити. Ось і все.

Микита лише здивовано витріщався на всіх.

— А-а-а. Ясно, – зрештою пробурмотів він і почухав потилицю.

— Тож потрібно вчасно лягати спати. Ну, все, всім гуд бай, бо мені на тренування, – Макс зник з екрану.

— Па-па, – Яна теж вирішила відімкнутися, бо дуже стомилася за цей день.

Після такої фізкультури, Яна точно знає, що відпочивати треба обов'язково!

Тож ми з вами побачили дистанційні будні очами звичайної учениці сьомого класу. А тепер пропоную подивитися на ставлення до такого навчання мами тієї самої учениці.

#### *Розділ 4 (від імені Яниної мами)*

*В якому моя дитина перетворюється на Бетмена.*

— Алло? – я поспіхом підняла слухавку, гадаючи, що це може бути хтось по роботі.

— Алло. Вас турбує Янина вчителька з географії Марина Іванівна. У нас уже п'ять хвилин контрольна робота, а Яни немає. Просто контрольна дуже важлива, підсумкова, тож нехай зараз приєднається. Вона, мабуть, проспала.

— Так-так, добре. Просто у мене сьогодні вихідний, тому я зранку вибігла в магазин і думала, що донька вже прокинулася. Зараз вона приєднається.



– Добре-добре. Вже чекаю, – швиденько відказала вчителька й поклала слухавку.

Що ж мені робити з цією Яною? Вона то школу проспить, то контрольну на шість напише, то яєчно посеред уроку біології жує. Потрібно їй зателефонувати, нехай контрольну пише.

– Алло...

– Алло, мам ти щось хотіла? Я просто сплю, – почувла я сонний голос Яни.

– Я знаю, що ти спиш. Але мені вже вчителька телефонувала, тому що в тебе зараз повинна бути контрольна з географії, – відповіла я роздратовано.

– Йой! Ну, зараз я приєднаюся. Але ж ма-а-а-а-ам, я не заплетена й не вмита, – простогнала вона мені в слухавку.

– Та яка різниця, заплетена чи ні. Бігом на урок, бо заберу телефон на тиждень.

– Та добре. Зараз. Па, – ображено відповіла Яна і відімкнулася.

Я повільно йшла додому й думала про те, що цього року Яна якось зовсім не старається, але оцінки отримує цілком задовільні. Ну, крім тієї шістки, звісно. Невже списує? Аж раптом знову дзвінок. Схоже, з того самого номера, що й зранку. Невже знову вчителька?

– Доброго ранку.

– Доброго ранку ще раз. Ви взагалі свою дитину бачили? Що вона на себе начепила? – аж кричала мені в слухавку вчителька.

– Та ні, не бачила. Я тільки в квартиру зайшла.

Я навіть не уявляла, що ще може втнути моя дитина.

– То зайдіть і подивіться! Бо зараз взагалі двійку поставлю. А потім, щоб не було до мене претензій, чому це річна оцінка така погана! От зараз зайдіть у її кімнату й погляньте, в якому вигляді сидить ваша дитина! – вже з голосу вчительки я зрозуміла, що сталося щось дуже недобре... Надто вже вона рознервувалася.



— Ну, зараз подивлюся, – здивовано відповіла я, тим часом роззуваючись. Потім пішла до Яниної кімнати. Відчинила двері й нібито нічого поганого не побачила. Але потім Яна розвернулася до мене й тоді я все зрозуміла. Моя дитина сиділа в масці Бетмена! Де вона її взяла, уявлення не маю.

— Це що таке? – в цій ситуації, напевне, в Яну могла полетіти пара капців.

Що ж я роблю не так? Була нормальна дитина, а тепер сидить в масці Бетмена, вчиться на шістки, а вчителі вперше за життя скаржаться на неї. Що ж роблять усі ці дистанційки, карантини... Уявляю, що коїться з дітьми, які й до цього вчилися погано...

— Ти навіть на себе це начепила?! – кричала я.

— Мамо, в мене між іншим ввімкнені мікрофон і камера. А ти мені зриваєш контрольну. – Під цією маскою навіть здавалося, що вона говорить цілком серйозно.

— Взагалі-то, це ти зриваєш мені урок! – це вже долучилася вчителька. – Від конференції негайно відмикаєшся, але щоб контрольну мені надіслала не пізніше вечора! Завдання я виставлю на сайт. І якщо напишеш менше, ніж на дев'ять, то маму до школи викличу! – вчителька жартівливо накивала пальцем і посміхнулася. – А Ви, Маріє Валентинівно, проведіть із нею бесіду, – звернулася вона вже до мене.

— Добре, дякую, – я намагалася говорити спокійно і стримано.

— Дякую, Марино Іванівно! До побачення, гарного дня! – озвалася Яна.

Найбільше в цій ситуації мене дратувало те, що Яна поводитися так, ніби нічого й не сталося. Що вона взагалі собі думає!

— Ти що, з глузду з'їхала! Чи ви вже зовсім подуріли зі своїми ноутбуками? Цілими днями тільки те й робиш, що в інтернеті сидиш! Де ти взагалі цього Бетмена взяла!?



Зазвичай підвищую голос на доньку рідко, але це вже переходило всі межі. Але ось Яну, схоже, це зовсім не бентежило. Вона сиділа, ніби так і мало бути.

— Не, ну, мам, а що мені ще потрібно було робити? Я ж тобі казала, що не заплетена, не зачесана, не вмита, а на обличчі он який прищ виліз! – щоб підтвердити це, вона навіть підняла свого Бетмена.

— Так, прищ справді великий, треба замазати. Але, взагалі-то, зараз не про це! Ну ти могла там камеру не вмикати. Навіщо ж таке вигадувати?

— То я так і хотіла. А ця Марина змусила її ввімкнути, то я й взяла перше, що під руку потрапило. Але звідки мені було знати, що це Захар (двоюрідний брат Яни) забув свою маску в нас! Я ж не думала, що вона так злякається, аж тобі подзвонить. – Яна здавалася справді роздратованою.

Але тут уже мені стало смішно. Вона у тій масці була така кумедна.

Ну, потім ми з нею поговорили, маску віддали Захарові, контрольну Яна написала на 10, але їй зняли один бал за того Бетмена.

Ось, що робить дистанційне навчання з дітьми. Ще рік такого – і моя дитина точно перетвориться на якогось хом'яка, який тільки їсть і спить.

Тож уважніше слідкуйте за навчанням своїх дітей і, бажано, не робіть так, щоб їм в руки потрапила маска Бетмена.

Якось так проходять будні майже усіх дітей планети під час навчання. Тут я виклала вам лише кілька цікавих історій із життя школярів. Але, повірте, насправді їх набагато-набагато більше. А ще щойно ви дізналися трошечки більше про сучасних підлітків.



Черненко Дарина  
15 років  
Полтавська область  
Лубенський район  
Гребінківська ТГ  
смт Оржиця

## У ЦЬОМУ СЕЗОНІ МИ РОБІНЗОНИ

/Оповідання/

У мене є брат. Старший на п'ять років. Із самого малечку я ходжу за ним по п'ятах. Ні, як нитка за голкою. Так краще звучить. І пристаю до нього, як реп'ях (так каже брат). Він ще й не так каже. Мовою приказки, не зовсім літературної. Але то вже таке.

Можна сказати, що мій брат не дуже спокійний. А ще збуджений, рухливий, непосидючий (так каже словник). Мені з ним дуже цікаво. Він постійно організовує мене на якісь справи. По-секрету скажу, що ці справи не дуже подобаються нашим батькам. За це нам часто перепадає від мами. Тато тільки супиться, певно своє згадує.

Сидимо ми якимось у дворі на лавочці. Батьки на роботі. Сказали, щоб із двору «нікуда». Сидимо, значить, нудимося.

— Знаєш, Владко, – мрійливо каже брат. – Так хочеться Робінзоном побути. У халабуді пожити. І притискає до грудей книгу Всеволода Нестайка «Надзвичайні пригоди Робінзона Кукурузо», яку саме взявся читати.

— А ти? – запитує брат. А що я? Мені так раптом захотілося побути Робінзоном і жити в халабуді, що хоч «рятуйте» кричи!

— В ліс нас не пускають, – розмірковує брат. Хочу сказати, що ліс у нас зовсім поруч. Але без батьків вхід нам туди суворо заборонений (так каже мама)!

Свій погляд брат зупиняє на кукурудзі, що росте на наших грядках. Двір у нас невеличкий – клумба і клаптик городу. Кукурудзи зовсім не багато. Далі брат по-



вертає голову до городу сусідки – баби Тетяни. В неї город чималенький. Кукурудза тягнеться рівними зеленими рядками аж до лісу.

– Може до баби Тетяни в кукурудзу? – чую голос брата. Я з готовністю киваю головою. До баби, так до баби. Її цілими днями немає вдома. Вона на роботі. Хоч і «глибоко пенсійного віку» (так каже мій дідусь).

Взявши з маминої корзинки по рукоділлю моток шпагату, ми з братом поринаємо у наступну пригоду. Забрідаємо в саму середину бабиної кукурудзи і намагаємося будувати халабуду. Кукурудза ламається, не хоче нахилитися. Але ми наполегливо йдемо далі і пробуємо ще і ще. І диво! Вау! Ми змогли! Зв'язали докупі аж шість кукурудзин!

Брат задоволено оглядає результати нашої праці. То нічого, що після нас по кукурудзі ніби смерч прокотився.

– Владко, підбирай зламану кукурудзу і ставляй сюди, стіни будуть. Я слухняно підбираю зламані рослинки і підставляю їх до зв'язаних кукурудзин.

– Так. Стіни є. Немає даху, – каже брат. А потім махає рукою. – А, нехай так буде. Будемо бачити, як хмарки пливуть. А ввечері на зорі дивитися. Таке?

– Таке, – кажу я.

Щоб не сидіти на сирій землі, ми пішли по сіно до другої сусідки – тітки Олі. Вона кролів тримає і сіна у неї велика копиця. Добре, що тітка Оля теж на роботі, а чоловік її, дядько Сашко, на заробітках. Сіно нам не піддавалося. Ми з усіх боків копиці смикали його, але складене воно було на совість (так каже моя бабуся). Не довго думаючи, брат розігнався і видерся на самий верх копиці і вже звідти скинув униз оберемок сіна, який ми благополучно (це теж бабуся так каже) віднесли у халабуду.

Ввечері ми трохи перетрусилися, коли тітка Оля бідкалася нашій мамі. – І що воно з моїм сіном. І вітру не було, а розкидане. Так же гарно складали, так утоптували. «Загальними зусиллями» (за словами дідуся) сіно



було складене, а ми полегшено зітхнули.

Але то було ввечері. А зараз ми з братом попадали на сіно. Пахне. Але ж коле. Брат швиденько збігав до хати і приніс покривало. Лежимо. Вже сіно не колеться. Дивимось на небо, на хмарки. Угадуємо, на що схожа та чи інша хмарка.

— Гарно, – каже брат.

— Гарно, – кажу йому я.

Ще днів три ми ходили до халабуди, а потім нам це набридло. І ми за неї зовсім забули. А вже зовсім пізньої осені, коли ми з братом гребли листя в дворі, а мама відносила його на купу, ми почули зойки і крики баби Тетяни.

— Пів городу перетолочили! Скільки кукурудзи понівечили! А щоб вам! – кричала сусідка. Ми з братом вгрузли по коліна в землю. – Мирославо, – лементувала баба – а йди подивися, що твої харцізяки наробили!

Мама з жахом дивилася на результати нашої праці: поламана кукурудза, розвалена вітром халабуда, а посередині – змочене дощами, покривало.

— А я ж його шукала... – наче уві сні каже мама. Потім різко обертається до нас. Ми з братом хутенько розвертаємось теж і мчимо з усієї сили до великого горіха. По дорозі мама перечіпається через кукурудзину і сторчакує прямо в невикопані буряки сусідки. Це дає нам фору, і ми з братом вже сидимо на верхніх гілках горіха. Мама бігає кругом нього і кричить:

— Ану злазьте. Злазьте зараз, бо я його спиляю.

— І спиляє, – шепчу я братові.

— Ні, він товстий. Доки пилятиме, пересердиться – відповідає брат.

Ще довгенько ми сиділи на горіхові, доки не прийшов тато. Він сказав, щоб злазили. Тата послухали.

Цілий тиждень сиділи без солодошів, комп'ютера і телефонів. За те, які хмарки кучеряві були, коли ми лежали в халабуді і дивилися на небо...

\* Від автора: оповідання засноване на реальних подіях.



Шевченко Аліна  
16 років  
Кіровоградська область  
Олександрійська ТТ  
с. Гайок

### БЛИЗЬКА ДОРОГА ДОДОМУ

Анжеліка не соромиться говорити, що вона не тутешня, і як тисячі інших жителів села, що приїхали працювати або навчатися в Олександрію, відноситься до «понаїхавших». Народилася в Ізмайлівці – це село, що за 18 км від Олександрії. Навчалася, як і всі, у місцевій школі, до садочку не ходила, бо була однією з найменших у сім'ї, тож батьки, щоб зайвий раз не витрачатися на потреби садочку, зобов'язали на дев'ять років старшу сестру Мар'яну доглядати за молодшими – Анжелікою та Мишком. Середнього, Василька, батько брався виховувати самотужки, а новонароджена Оксамитка – була клопотом матері. Щойно Мар'яні виповнилося 15, і вона закінчила 9 клас – відразу поїхала від батьків на навчання у найближче місто. Тоді найстаршим залишився Вася, улюбленець батька й матері. Чи добре, чи погано жилося молодшим за час його опіки – батьки не запитували, втім, як не запитували в самого Василька, чи хоче він доглядати за молодшими чи ні. Коли і він після закінчення 9 класу поїхав вступати у ПТУ у місті, старшою, відповідно, залишилася Анжеліка та її брат із двійні Михайлик. Після від'їзду Васи вони перейшли до сьомого класу й мали доглядати молодшу Оксамитку, яка скоро мала піти до школи. Батьки ж тим часом гляділи малолітнього Ромчика, йому всього рік від народження. Щойно Анжеліка закінчила 9 клас, то як і старші, поїхала із села. Проте, її брат Мишко лишився закінчувати 11 клас у рідній школі – цьому посприяв батько, адже говорив, що в сім'ї потрібна допомога...

Анжеліка вже і документи до коледжу культури подала, і з деякими одногрупницями познайомилася, але





переїжджати до міста не квапилася. Ще ж майже півліта попереду. Важко було кидати навчання в школі, улюблених вчителів, однокласників, та й рідне село з його прекрасними панорамами. Тут кожна вуличка, засаджена барвистими квітками, мала спогади з дитинства. Мало було того, що інші називають дитячими радощами й пустощами. До школи – жорсткий контроль старшої сестри, а як трохи підросла – догляд за молодшими... Дитинство дається лише раз, але ж як легко воно відбирається кимось. Часом рано доводиться розуміти серйозні речі, минати свої справжні бажання й ставати дорослим не по віку. Їй безмірно хотілося ще хоча б на рік залишитися у своєму селі, але коли згадувала про молодших у своїй сім'ї, хотілося чим скоріше куди-небудь втекти. Коли почула, що батьки почали знову говорити про поповнення у родині, остаточно вирішила поїхати.

І от, стоячи на зупинці з невеличкою сумкою, де були складені переважно речі старшої сестри, яка з них вже виросла, Анжеліка згадала, що батьки не дали їй грошей. У кишені сірих вицвілих джинсів намацала копійку номіналом 2 грн.

«Що ж, на ці гроші далеко не заїду, особливо нашим рейсовим автобусом, квиток у якому до міста коштує 42 грн», – спантеличено мовила до себе Анжеліка. Повертатися додому, щоб попросити у батьків грошей хоча б на проїзд у автобусі – не наважилися, бо ж знала, що після того, як держала скасувала соціальні виплати, зайвих грошей у сім'ї немає. Отже вирішила зупиняти автомобілі по дорозі. Їх тут не багато. Але люди, що за кермом, зазвичай трапляються привітні, а часто ще й знайомі. Четверте за рахунком авто з проїжджаючих таки зупинилося. За кермом Анжеліка впізнала знайомі риси обличчя.

– Сідай, красунька, тобі ж до міста? – запитала темноволоса жінка у новенькому SUZUKI. У цій вродливій статній жінці дівчина впізнала материну сестру Олену.



– Тітко Олено? Я Анжеліка, донька вашої сестри Світлани...

– Ого! Ось це так повороти судьби! Сідай вже в машину, по дорозі розкажеш, яким вітром тут Светка з тобою опинилася, – здивування жінки не можливо було приховати, однак вона не дуже й намагалася. Анжеліка швидко сіла на переднє сидіння й щосили грюкнула дверцятами авто.

– Тихіше! Це ж тобі не ваші Жигулі. Тут двері треба акуратно і тихо зачиняти! От село!... – гарчала Олена, – то давай, розкажуй, як ви тут опинилися. Це ж ти сама старша у Светки, да?

– Ні, найстарша у нас Мар'яна, вона вже в Києві живе. А ми з Мишком – середні. Я тут народилася, але мама розповідала, що в Ізмайлівку ми переїхали із Нового Стародуба.

– Ну да, я ж і пам'ятаю, що років 15 тому приїжджала до Светки у Новий Стародуб, після того ми й не бачилися. Так скільки вона нарожала?

– Нас у сім'ї шестеро.

– Хай мене Бог милує! Якщо що, то в мене жодного немає. Для себе хочеться пожити, а не для дитячого садка. То куди ти зібралася? Мабуть, у клас 6-7 перейшла?

– Я вже 9 клас закінчила і вступила до Олександрійського коледжу культури. Ось їду в місто, буду дізнаватися за гуртожиток.

– Нічого собі, яка доросла! А так і не скажеш, що тобі вже скільки, 15?

– Так, 15.

– Ну, в твоєму віці Светка вже мала оцю, саму старшу, як її, Марусю...

– Мар'яна, – усміхнувшись, поправила Анжеліка.

– А тебе той дитячий садок, мабуть так замучив, що ти вирішила після 9 класу від них втекти?

– Ну, не зовсім так... Просто не хочеться сидіти на плечах у мами з татом, їм і так дуже важко.



— Ой, та ладно! А вони думали, що буде солодко, коли рожали пошту дитину? А ні, щоб двох нормально виховати і дати їм нормальне життя? А то куча і всі під Божим усмотренієм!..

— Але ж ми вже дорослі і можемо самі про себе попідклуватися...

— Ага, а батьки хай наступних роблять, так? Дитинко, я звичайно, своїх дітей не маю, ну до 18 рочків про тебе мама з батьком мають підклуватися, а не ти сама про себе. Вони, окрім того, що життя тобі дали, мають дати ще нормальну освіту, нормальний догляд, та навіть речі нормальні, а не такі, як оце на тобі! Розумієш, нікому не краще від того, що вас багато, ну всі ви недоїдали, недоучувалися, бігли на роботу, щоб батькам допомогти. Я тебе не вчу життю, бо це Светка має робити, ну просто на майбутнє запам'ятай.

— Дякую. Тітко Олено, а можна вас запитати?

— Питай все, що цікаво, не бійся. І взагалі, зви мене на «ти», щоб я себе не відчувала старухою. Просто Лена, ок?

— Гаразд. А ким ти працюєш?

— Я - директор мережі магазинів одягу в Олександрії, ну і одна мережа продуктових у нас в області - теж моя. У вас у селі якраз мій магазинчик. І подумати не могла, що Светка тут живе.

— А чого ти із мамою не спілкуєшся?

— Ну про що із Светкою можна спілкуватися!? Вона вас народила і сидить у цій глуші. У мене, якщо ти замітила, трохи інші погляди на життя. Ну і плюс папаша наш теж «хорош» - заповіт увесь на твою мамку залишив. А про свою старшу дочку Ленку забув. І де зараз твого діда дом?

— Не знаю... Та й діда я не застала, коли народилася - він вже давно помер. А де був той будинок?

— Та справа не лише в домі. Там ще не маленькі земельні ділянки він мав, грошові збереження. Ну і дім



двоповерховий. Там трохи підремонтувати, і котедж на лимон був би!

— Це мабуть у тому селі, де ми раніше жили?

— Так. А ти ще кажеш, що їм важко. Хитра мамаша твоя. Вона хоча б гроші дала тобі на навчання у місті?

Анжеліка по-дитячому опустила очі.

— Ясно. Скажи чесно, бухають дома?

— Ні, що ти...

— Так, це ж тобі не в школі. Кажи правду, я ж бачу по тобі, що натерпілася ти там.

— Ну... Буває, але не часто, лише коли сваряться, то можуть з друзями...

— Я так і думала. От Светка! Навела пів світу дітей і ще й бухає! А за чим у вас соцслужби там дивляться?

— У нас порядна сім'я.

— Ой, годі, Анжела, я тебе так буду називати, ок? Один дзвінок, і я дізнаюся, що їсть на обід будь-хто з вашого села. Ти ж не знаєш, хто в тебе тьотя! – оскалилася Олена, примруживши очі з густими віями. Ефект лисички, й не лише на віях.

— Ми не стоїмо на обліку, якщо що.

— Ну, вважай, повірила і зрозуміла. То що плануєш? Ти ж без копійки в місто їдеш, хоч розумієш, що тебе там чекає?

— Я знайду десь підробіток. У гуртожитку місце вже виділили. Заселюся сьогодні.

— Ага, знайдеш. Зійдешся з привокзальною комашкою, і все, легкий заробіток є. Ти ж нічого не знаєш. Бачила б ти свої очі зараз. У них там стільки страху, що мене от-от з'їсть. Але це все реальність, дитинко, казка про Попелюшку давно закінчилася. І на роботі сьогодні не заплатять, а їсти захочеш вже сьогодні ввечері.

— Я щось вигадую.

— Ой, досить. Светка вже вигадала, майже десяток. Що не кажи, а з тіткою тобі пощастило. Я живу сама у замиському домі. Не бійся, мужиків не вожу, чоловіка не



маю, хоч і замужем тричі була, але тобі не раджу й разу там бувати. Прилаштую тебе у якийсь зі своїх магазинів у місті, будеш відпрацьовувати і за житло, і за те, що буду кормити тебе. Ну, так якось і приживешся, ок?

– Дякую, Олено! – зраділа дівчина й кинулася обіймати тітку, що веде авто.

– Стоп-стоп! Ми не настільки близькі, ти ще малявка, і... давай не за кермом! – Олена різко відштовхнула племінницю.

– Що? Вибачте.

– Нічого. Але скажу тобі на майбутнє – я тобі не мамка, ніжності від мене нічого чекати. І місто – це тобі не твоя «дівенька». Тут нема чого кидатися в обійми до малознайомих, а то не так зрозуміють.

– А як зрозуміють?

– Підростеш – розкажу. А тепер сиди мовчки й не відволікай мене, – наказала Олена, – от дідько, все-таки ще рік у автошколі не завадив би... – пробурмотіла тихіше.

...Ну от ми приїхали. Це моє гніздечко, – пишалася власним будинком Олена, зупиняючись біля високого паркану, за яким видно було двоповерховий великий будинок із кількома балконами. Зайшовши у двір, Анжеліка не зрозуміла, як від подиву у неї відвисла щелепа. У житті таких гарних будинків не бачила! Зблизька він взагалі розкішний: великі двері із кованою ручкою, а до дверей – королівська доріжка, укладена плиткою й по боках оздоблена різнобарвними квітами й камінчиками різних розмірів. По усій території двору – троянди, багато троянд, сорти яких Анжеліка й не чула. Можливо, й Олена була б на фоні всього цього прекрасною королевою, аби ж така краса і світло, як у її дворі, були ще й у неї всередині, бо ж ззовні – лише отой високий темний паркан, що ніяк неможливо подолати.

Кімната, що тимчасово тепер належатиме Анжеліці, до найменших дрібниць розроблена дизайнерами інтер'єру – від карамельної ніжної стелі та люстри,



кришталеві камінці з якої звисали чи не на підлогу, до величезного євроліжка, застеленого м'яким пледом молочного кольору.

– Ну, от твоя кімнатка. Почувайся як вдома, але не забувай, що у гостях.

...Наступного ж дня Олена відвезла племінницю до свого фірмового магазину, що в центрі міста. «Helen Holz» – великий магазин одягу власного бренду. На його вітрині завжди стоять величезні чорні статуї тигрів із золотими ланцюгами на шії. Крім тигрів – стильно одягнені манекени, повз які Анжеліка неодноразово проходила із цікавістю. Тепер вона тут працюватиме! Це так дивовижно, коли ні про що не мрієш, а доля сама знає і здійснює те, про що потім ти з усмішкою говориш: «Я і мріяти про це не могла!» Тієї миті Анжеліка полюбила самоправство долі, як ніколи. На місці продавця-консультанта вже працювала молода і гарна, мов зі стрічки інстаграму, леді. А от місце прибиральниці у цьому бутику – вільне. От воно і дісталось Анжеліці, от тільки без повноцінної заробітної платні. Однак, робота, порівняно із селянською, – зовсім не робота, тож достатньо і двох тисяч за місяць, а крім того ще й житло, сніданки й вечері з тіткою у кращих ресторанах міста.

«Подарувала плем'яшці життя мрії», – думала Олена, проте ніколи не запитувала, чи і для Анжеліки усе і досі так казково, як було спочатку. А спочатку заклопотана й окрилена новим рівнем життя дівчина забула про своє справжнє захоплення й те, заради чого приїхала в місто. Тобто згадала, коли навчальний рік почався і тітка забрала документи з коледжу культури. «Я ПТУ заочно закінчила, і диплом вже мохом у шафі покрився, як бачиш шеф-поваром великим не стала. От і ти великим культурним «человеком» не будеш!», – сказала Олена племінниці, кинувши документи на стіл». Тоді-то Анжеліка і згадала про забуте, але ще не втрачене своє бажання – стати художницею-пейзажисткою, створити



справжнє полотно на великому білому аркуші, а не на клаптику паперу у клітинку чи в лінію, вирваного із зошита. І не простим олівцем, а фарбами, щоб так, як вже намалювала душа художника десь у своїй уяві. Тому і в місто приїхала. Але ж що тут намалювати? Хіба є тут та безмежна далечінь, в яку можна задивлятися просто зі свого вікна у рідному селі? Чи є тут гострі промені вранішнього багряного сонця, що торкається обличчя крізь цвіт вишневого саду? Чи є тут щебет вільного птаха, що без страху стукає у вікно? Тут не вистачає цих простих, здавалося б, речей, до яких вона не звикла, а які є частиною неї, її чистої душі. За місто в будинок, що тимчасово є її домом – Анжеліка поверталася пізно ввечері і виїжджала з нього рано-вранці, невиспана, бо ж тепер деякі хатні клопоти лягли на її плечі. Вже й закінчився навчальний рік, що міг би стати першим курсом у її студентському житті або десятим класом у шкільному, а не намальовано жодного малюнка, навіть на простому клаптику паперу. Це так щемить, коли натхнення й ідеї переповнюють, а життєва енергія і творча сила – стікають на звичну буденність, якої насправді й непомітно. Боляче, коли в тобі гине щось, що зароджене Богом...

...Того дня Олена поїхала у відрядження, на щастя, тепер її не буде вдома цілий тиждень. Розправлені крила за спиною дівчина відчула вже першого дня, втім, мабуть, саме вони завадили їй встигнути на останню маршрутку до свого мікрорайону. Пішки до будинку Олени – хвилин тридцять, але не пішла. Не дуже й засмутилася, зрештою, що самій робити у тому маєтку? Справжня радість приходить у дім, коли там збираються рідні та друзі, і не важливо, скільки поверхів, яку площу та які ремонти має оселя. Яка в тому насолода, коли сама живеш як у казці, де немає більше персонажів? Від роздумів про тітчине життя дівчина й задрімала, просто на каналі в магазині, зате до блиску прибраному і вимитому.



Прокинулася вранці зі сходом сонця, за дві години до відкриття магазину. За стільки часу життя у місті жодного разу просто так не проходила його вуличками, бо не мала на те й хвилини вільного часу. Нарешті воля.

Парк – легені будь-якого міста, де його житель відпочиває і тілом, і душею. Зайшовши в парк, людина мимоволі скидає із себе кайдани залізного, сталевого міста й шукає пробудження своєї свідомості в поєднанні з флорою, рукотворною і нерукотворною красою. У Олександрії, що на Кіровоградщині, значними темпами будується нове місце для сімейного відпочинку на чистому повітрі. У парку Шевченка розпочалася реконструкція ще минулого року, і хоч до повноцінного втілення проекту ще потрібно близько року, містяни та гості насолоджуються парком вже просто зараз...

Геть-геть удосвіта, вийшовши в парк, що неподалік магазину, Анжеліка затамувала подих від вранішньої краси того місця – на газонах розкрилися різнокольорові тюльпани й ще якісь квітки, назву яких вона ніяк не могла відшукати у закутках своєї пам'яті, хоч і точно її знала, адже ті квіти їй дуже подобаються... Роса на кожній їхній пелюсточці – її дівчина побачила, уклонившись, аби сфотографувати тюльпани й ті квіти, що так милують око, але назву яких ніяк не згадає. Точно, гортензії: білі та рожеві, нові та звичайні сорти цих квітів, які тут нещодавно висадили. Особливо припали їй до душі ще тюльпани, які звуться «художніми», тобто самі вони нібито рожеві, але білі асиметричні лінії і плямки розкрасили кожен їхню пелюсточку. Саме такі Анжеліка саджала у своєму садку біля рідної хати. Мабуть, так само розкішно квітнуть і вони у її рідному селі... Нестійкий, але солодкий, аромат квіток, які немов самі прихилилися до дівчини, просячи залишити нетлінну пам'ять про свій цвіт у світлих, вмить закрутив її голову. Так пахнуть лише тюльпани, та й то не завжди, не протягом усього дня, а лише вранці, коли облиті сріблястими ча-





рами роси. Коли ж росу поглинає сонце, їхній аромат змішується з пахощами трав і гортензій, що ділять газон з тюльпанами, і є вже зовсім не таким, як вранці. Ось тут би і просто зараз намалювала б ті квіти, але ж швидше і простіше клацнути на новенький смартфон, що недавно купила їй тітка... Є світлина, є нетлінна пам'ять про їхній цвіт, але ж душа не розквітає на тих кадрах, бо ж то не полотно, і не рукою своєю намальоване...

Зустрічає у ранковому парку людей – хтось поспішає на роботу з паперовим стаканчиком гарячої кави в руках, а хтось поспішає за своїм чотирилапим товаришем, якого намагається втримати на тоненькому повідку, але чотирилапий, наче в кілька разів сильніший, мчить кудись попереду свого господаря. Ось і ранкова пробіжка готова, брат наш менший потурбувався про здоров'я свого доброго господаря.

Йде парком далі – чує шум води, що зливається з тихими голосами вітру й гудінням моторів автомобілів, що доноситься з проїжджої частини в іншому кінці парку. Ранок, сиро, а вночі місто було огорнуте ще й серпанком, тож зараз чути майже кожен подих міста, що от-от прокинеться від нічного сну. Шепіт невеличкого водограю у формі пірамідки нагадує штиль у океані, коли нібито й геть тихо, але десь вдалечині щось чується, щось заспокійливе й водночас надихаюче, що дає сили для праці протягом всього дня. От тільки той штучний кам'яний водограй геть не нагадує смужки-річки, що тече крізь рідне село й невідомо, де її початок.

Чула нещодавно в новинах, що десь тут, у цьому парку, висадили молоді деревця. Якийсь громадський діяч і волонтер добре подбав про наше майбутнє, не давши металу й надлишкам речовин повністю поглинути атмосферу міста. Отож підійшла до висаджених зелененьких деревинок. Серед них і ялинки, і туї, і павловнії – усі стоять щитом, зелені, добротні, в майбутньому високі та стрункі дерева...



У живому полотні міського парку вирізнялася з-поміж інших, яскраво-зелених одна маленька, сухенька туйка. Зовсім пожовкла й суха, як і потрісканий ґрунт навколо неї. Поливу не вистачало лише для неї, а всі інші в радіусі кільканадцяти метрів – не обділені живильною силою водиці-матері. Вони щодоби отримують свою норму вологи. Лише та одна туйка, що стоїть і не може попросити у людини пити, та і є осторонь від інших деревинок, своїх ровесників. І вже давно гості парку прийняли ту деревинку за суху й відмерлу, та не бачить ніхто, що з-під низу, від самого корінця відростає зелененький пагінчик – нова надія на життя давно засохлого деревця. А може хтось помітить нове життя й дасть йому шанс на відродження й розвиток? Та й не туйка одна-єдина винна в тому, що не прижилася та засохла, певно ж винна земля, що не відразу її прийняла й не поділилася своїми мінералами, і людина винна, яка не провела зайвий метр поливу навіть для найслабшої рослини...

Анжеліка пройшла парком аж до багатоповерхівки, вікна якої виходять саме на міський парк. Будівля стара та сіра, з видимим відбитком історії на кожній стіні. Яюсь вона підняла очі на сонце, що вже зійшло, проте ще ховалося за ванільними хмарами, позбавленими будь-якої форми. Потім знову глянула на будинок, а саме її погляд впав на вікно третього поверху. Мабуть, через те, що вона помітила там якісь повільні рухи. «Мене малюють?» – подумала дівчина. «Е, ні, не мене, а парк, що за моєю спиною. Але ж чому його малюють, споглядаючи у вікно?». Анжеліка примружила очі, намагаючись чіткіше розгледіти побачене у вікні. На зір, хвала Богу, не скаржилася ніколи, та й моркву хрускати любила... Роздивилася, що скоріше за все, то якась жінка чи дівчина малює сидячи. Сидячи у інвалідному візку... Її картина – єдина можливість торкнутися тих красивих місць, зображених фарбами на її полотні. Анжеліка ще хвилину-другу постояла, а потім, перелякавшись, що раптом



закриває собою щось важливе для пейзажу, пішла звідти з думкою: «Щасливі ми, що ось так ідемо алеєю парку й зустрічаємо людей на своєму шляху; щасливі, що можемо підійти й вдихнути пахощі весняних квітів; щасливі, що дивимось на все те зблизька... А може, ми й нещасні, адже так часто проходимо повз прекрасного, живого, природного, а хтось за тим спостерігає збоку, лишаячись на відстані, коли так хочеться її подолати... Той дивиться у вікно, а згодом – на картину, де навіть взимку цвістимуть тюльпани й шумітиме водограй...».

Кваплячись, аби, бува, хоч на мить не затриматися у цьому місті, Анжеліка побігла до найближчого ломбарду й без роздумів продала свій новий смартфон, звичайно за безцінь, бо це – ломбард. Собі лишила тільки карту пам'яті зі світлинами, що зробила за сьогоднішній ранок. Усе останнє – лиш спогади і майже рік втраченого часу.

Грошей із проданого смартфона вистачило на базовий набір для малювання та якісні масляні фарби. З тим і поїхала додому, у село.

Така близька дорога додому, коли там на тебе чекають. Рідних не бачила десять місяців, навіть не здзвонилися жодного разу за цей час. На порозі радісно зустрів песик Байтік, вже зовсім дорослий та злий, але не загавкав, певно, впізнав господарку.

– Мамо, тату, ви вдома? – відчинивши двері, погукала донька. Тиша. За дверима сіней почулися кроки і дитячий плач. Мабуть, мама з Ромчиком іде. Але чому не озивається, малий же все одно не спить. Це ж йому вже цілих два роки мало виповнитися!..

Двері сіней відчинилися. За порогом стояв батько зі сповитим немовлям. Здається, то не Ромчик, адже він вже мав би ходити. Наче й батько, а наче й ні. Таким донька його ще не бачила – обвисла запрана неவிпрасувана сорочка на худому тілі, зношені брюки з кількома неакуратними швами. Мама точно так не зашиває. Татові очі – вони належать немовби не йому. Там стільки гіркоти та печалі.



Очі, затягнуті глибокими, але не віковими зморшками й посивілі брови над ними... Що з батьком? Минуло ж усього десять місяців, а не років. І де мама. Хіба вийшла до магазину? Чи може поїхала у місто за продуктами, бо ж там дешевше, ніж в місцевому гіпермаркеті. Тітка Олена своїм магазином взагалі останню сорочку з бідних селян стягує, знає, що магазин тут – один на три села.

– Не встигла ти, дочко, на місяць не встигла. Богданка, ось, останній спогад нам про нашу маму, мою кохану Світланочку. Лікарі ще на п'ятому місяці вагітності сказали, що не можна народжувати, та вже було пізно. Ось, нашій дівчинці вже місяць, і місяць, як немає Світлани... Вона так і не встигла сказати, як усіх вас любила і любить...

*Дяченко Єлизавета*  
*14 років*  
Миколаївська область  
Баштанський район  
Березнегуватська ТГ  
с. Любомирівка

## РІДНА ЛЮБОМИРІВКА

Легенький вітерець кружляє по дворі,  
Юрбою дітлахи тут бігають малі.  
Бабуся біля хати збирає виноград,  
Овечок біля річки випасає брат.  
Малюю на асфальті при в'їзді у село,  
И-І синіми барвінками все поле заросло.  
Райдужно скидаються лускаті карасі,  
І небо відзеркалилося у своїй красі.  
Візерунком в серці ти навек моїм,  
Калиною квітучою буду завжди з ним,  
Ароматом степу стану я твоїм!



*Лозовська Анастасія*  
*16 років*  
Одеська область  
Ізмаїльський район  
Саф'янівська ТГ  
с. Багате

Японці кажуть, що у кожному одночасно існує три особи: першу ми показуємо світу, другу – близьким і рідним. Третю ми ніколи не покажемо нікому. Вона і є правдиве відображення того, хто ми є насправді. Ось і настав час познайомитися.

Привіт! Це я. Тиха дівчинка з маленького села. Тут усі знають один одного. Тільки в цьому місці я відчуваю спокій. Кожен знає мене як слухняну відмінницю, на яку треба рівнятися. Завжди гарно вдягнена, чиста, спокійна, врівноважена. Ввічлива, має гарні манери, співчутлива, гумористична. Ідеальна дитина без права на помилку. Завжди самокритична, вимоглива до себе і до інших. Завжди знає, що сказати, де промовчати. Таке відчуття, що це хтось пише за мене. Ось і сформувалася особа, яку бачить світ.

Привіт! Це я. Найстарша дитина в сім'ї. Душа будь-якої компанії. Я смілива, принципова, кмітлива гумористична, яка на все має свою точку зору. Зазвичай у компанії я лідер, але можу вислухати і прислухатися до інших. Не люблю перебивати, кричати або кепкувати. Мені подобається спілкуватися на наукові теми. Особливо привабливе, коли під час діалогу співрозмовник використовує наукові поняття або факти. У мене небагато друзів. Але від кожного з них я можу отримати корисну інформацію або допомогу.

Щодо моєї родини. Вона нічим не відрізняється від середньостатистичної щасливої родини. Люблячі батьки, брат, сестричка – усі вони посідають головні місця у моєму серці. Якщо рідні потребуватимуть моєї допомо-



ги, то отримують її, не зважаючи ні на що. Ось і сформулювалася особа, яку бачать рідні та близькі.

Привіт! Це я. Дитина покоління.

Залишившись наодинці, я слухаю тишу. Вона надиhaє і лякає одночасно. Тиша спонукає до дії, змушує думати, роздивлятися, запам'ятовувати. Мені іноді достатньо послухати тишу, аби зробити вибір. Наодинці з собою іноді я плачу, сміюся, радію, обмірковую. Одним словом, показую свої справжні емоції. Саме вони мене надихають, змушують йти вперед. Людина завжди керується емоціями: від побаченого, почутого, зробленого. Важливо вчасно вслухатися в тишу, аби назавжди не загубити третю особу – свою індивідуальність. Мені добре наодинці з собою. Мені подобається самотійність. Вона змушує позбутися життєвих негараздів... Ось і сформулювалася третя особистість.

Кожна моя особистість різна. Одна – тиха, сором'язлива. Друга – кмітлива і сильна. Третя – розважлива і терпляча. Та їх об'єднує гумор. Радіти чи нарікати – вибір кожного моменту. Обери перше, а не друге – і твоє життя завжди буде осяяне усмішкою.

*Пояснення*

Я не хотіла змінити тему або написати свій життєпис. Мені захотілося трохи відкрити завісу своєї душі самій собі. На світі нема людини, яка б жила без цих трьох осіб. І, щоб зрозуміти своє призначення у житті, ми маємо навчитися жити в тиші і злагоді з собою. У кожного є хоча б одна історія, яку він нікому не розкаже. Тому будемо вдячні за те, що в нас є. Будьмо вірні собі, шануймо усе найкраще в нас! Вивчаємо самі себе!



Чернега Катерина  
14 років  
Харківська область  
м. Лозова

\* \* \*

Привіт. Цей твір про досягання цілей, про втілення казкових мрій – таких прекрасних, як намальована від душі картина. А в тому малюночку стільки сили, що, як каже народ, доля від того багатства й сама прийде. Отже, мужність і сила, боротьба та незламність, прагнення щастя й ніжності – усе те, чого так прагнуть люди – про це в моєму нарисі...

Із нею, особливою дівчинкою, я познайомилася випадково, але ця зустріч стала для мене визначною. Та все по порядку...

Більше ніж рік тому я виявила у себе хист до східних танців, тому записалася до школи арабського танцю.

Перший день – класичний – знайомство з хореографами, колективом... Єдине, що здалося мені незвичайним – це дівчинка, яка трималася осторонь від усіх.

Почалися тренування. Поступово я з усіма перезнайомилася... Та ні, майже з усіма... Незвичайна дівчинка не поспішала товаришувати, тільки стежила під час тренувань за мною очима (це легко помітити в дзеркальному класі) і... посміхалася!

Зрештою, я вирішила зробити перший крок, але дівчина не зреагувала на мою спробу, тільки знову посміхнулася та... обминула мене.

Згодом я помітила, що вона взагалі ні з ким не розмовляє. Та й до неї ніхто не говорив.

Одного разу вона прийшла на заняття із заплетеним у косу волоссям, і я помітила у вусі слуховий апарат. Виявилось, що Катя майже не чує та не говорить. Мені стало шкода її. Я усвідомила, що десятирічна дівчина не може повноцінно спілкуватися із однолітками, а отже – самотня!



Спочатку в нашому колективі дехто дратувався, якщо Катерина намагалася поспілкуватися. Вона робила це по-своєму, як уміла, – незрозумілою для загалу мовою. Чомусь не всі усвідомлюють, що важко вимовити те, чого ніколи не чув... Проте дівчинка усе одно намагалася про щось у когось запитати або ж просто привітатися. З боку було помітно, що вона соромилася це робити.

З часом ми стали з нею листуватися у соціальних мережах. Іноді я не дуже розуміла, про що вона мені писала, тому що крім купи помилок, було дуже багато незрозумілих слів, доводилося тільки здогадуватися... Але я не ігнорувала листування.

Спілкування з Катериною у реальному житті – це здебільшого жести. Ні, не професіональні, а прості, відомі кожній людині. Згодом я дізналася, що Катя спілкується з рідними азбукою жестів. У спілкуванні зі звичайними людьми ми використовуємо складні речення, але коли розмовляєш з тим, хто має проблеми зі слухом, доводиться використовувати найпростіші слова. Частіше за усе наша розмова виглядає так: «Привіт! Як справи? Усе добре? Виглядаєш класно!».

Згодом ставлення колективу до Каті змінилося. Розуміючи, що вона намагається танцювати, спіймати ритм майже не чуючи музику, ми почали кожен потроху допомагати їй. Наші хореографи показують жестами, коли Каті потрібно зробити певний рух або танцюють поруч із нею її сольний танець, щоб дівчина могла орієнтуватися, коли і що їй робити.

Минулого року у вересні наш колектив брав участь у міському танцювальному конкурсі. Дівчина взяла участь у декількох номінаціях, більшість з яких були сольними. Під час виступу я дуже за неї хвилювалася. Будь-хто міг забути під час виступу або щось переплутати, та на жаль, з нею це могло трапитися з більшою ймовірністю. Але нічого такого не сталося. Вона відмінно впоралася та перемогла! Мабуть, її перемозі я раділа більше, ніж своїй!





Знаю, Катерині завжди буде важко в усьому. Часом вона нагадує мені маленьку бджілку, яка, тяжко працюючи, упала в воду. Байдужість оточуючих утопить її. Або все ж таки знайдеться той, хто врятує, той, хто допоможе їй, подарувавши свою усмішку та підтримку.

Знаєте, що я можу сказати? Зараз не так багато людей, які щиро радіють при зустрічі з тобою. Особлива дівчинка є однією з тих, хто вміє і не соромиться це робити. Її усмішка нагадує про те, що щирість наповнює життя сенсом, а сам світ найдивовижнішим щастям.

Я рада, що школа арабського танцю навчила мене не тільки танцювати. Тепер Катя є для мене, і не тільки для мене, прикладом цілеспрямованості, міцності та щирого почуття радості від власного життя. Я усвідомила одну дуже важливу річ: нехтувати або знущатися з людей не таких, як ти, – це не круто. Круто – допомагати їм, дружити, бути тим, хто наближає їх, особливих, до здійснення мрії!

*Яворович Наталія*  
*16 років*

**Дніпропетровська область**  
**м. Кривий Ріг**

## **ЧОГО НЕ ВИСТАЧАЄ В ОСВІТІ**

Коли мені було п'ять років, я думала, що у школі навчають усьому, що знадобиться тобі у дорослому житті. Лише зараз, закінчуючи дев'ятий клас, я бачу, що більша частина шкільної програми не потрібна у дорослому житті абсолютно. Щоб я змінила, маючи таку можливість? З чого б розпочати...

**СЕКС-ОСВІТА.** У наш час це дійсно важливо. У XXI столітті статеве дозрівання у дітей починається набагато раніше, ніж у минулих поколінь. Зараз є нормою те, що у десятирічному віці у дівчат починається менструація, тому дуже важливо усе пояснити, щоб дитина не почала думати, що у неї смертельне захворювання. На



сьогоднішній день великий відсоток батьків тримається доволі консервативних поглядів, і такі розмови у родині під величезним табу. Я вважаю, що цю тему необхідно піднімати хоча б у школі.

**ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ.** Погодьтеся, вміння правильно розподіляти бюджет, оформлювати банківську карту та розбиратися у механіці роботи банку зараз є важливішим за формули з фізики, хімії та біології. Звісно, предмети дуже цікаві, але переважній більшості дітей не знадобляться у житті абсолютно ніяк.

**ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ.** Вчасно розпізнати маніпуляцію з боку вчителя, другої половинки, друзів чи батьків, вміти правильно спілкуватися з людьми, будувати відносини та своєчасно виявляти у своєму оточенні лицемірив та аб'юзерів – також дуже корисно, але і цьому нас у школах не вчать. З деякими вчителями ситуація гірша – вони безжалісно маніпулюють учнями з низькою самооцінкою або надто добрим серцем, щоб підвищити рейтинг класу або школи за рахунок участі тих самих «забитих» учнів у різноманітні конкурси та олімпіад.

**ТЕХНІЧНА ПРАЦЯ.** У моїй школі до сих пір існує така практика, як розподіл програми з технічної праці за статевую ознакою – коли дівчата займаються за однією програмою, а хлопці – за іншою. Дівчат вчать шити, в'язати, вишивати та іноді готувати, а хлопцям розповідають про станки, обробку метала та дерева. Такий «однобокий» розвиток, в результаті якого люди мають якийсь ступінь так званої «побутової інвалідності», я також вважаю непотрібним. Чому б Міністерству освіти не об'єднати клас та вчити представників обох статей пришивати гудзики, готувати їжу та прибивати полиці? Такі навички стовідсотково знадобляться кожному з нас.

Якби усе із вищевикладеного у творі входило до програми, школа могла б дійсно випускати психічно здорових та впевнених у собі людей, готових до самостійного життя, взаємодії з оточуючими.



## ТАК, Я ЛЮБЛЮ УКРАЇНУ

Ми вважаємо, що у цьому розділі будь-які рамки зайві. Так... Ми її любимо! І для кожного з нас є щось своє сильне та тендітне, те, що викликає радість та надію, і те, що є і залишиться драматичним, сумним у нашій любові до України. Вона у всіх на вустах. Але для нас – завжди у серці!

**Переможець номінації  
у віковій категорії 11 – 13 років**  
*Бондарчук Максим*  
*13 років*  
**Волинська область**  
**Камінь-Каширський район**  
**смт Маневичі**

## З ВІРОЮ В МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ

Друже, на Сході давно йде війна,  
Стогне земля від ударів.  
Хлопців багато забрала вона,  
Тих, хто мене і тебе захищали.  
Боже святий збережи,  
Їх у важку цю годину.  
І щоб живими лишились вони,  
До тебе в молитві я лину.  
Вірю, настане вже скоро той день,  
Ворог залишить країну.  
Ми ж заспіваєм чудових пісень  
Тим, хто відстояв мою Україну.



*Бондар Анастасія*  
*13 років*  
Рівненська область  
Березнівська ТГ  
с. Голубне

## УКРАЇНУ РІДНУ БУДУ ВІК ЛЮБИТЬ...

Полотно блакиті, колоситься нива,  
Вільно птах кружляє, крила розправля.  
Пильно вдаль вдивляюсь, горда і щаслива,  
Скрізь мене чарує батьківська земля.

Пахощі вдихаю зерен із пшениці,  
Пагорби зустрінуть, услані чебрецем,  
Соняшників поле круглих, жовтолицих,  
Стежкою вузькою мчуся підтюпцем.

Близький, серцю рідний, де не глянь, куточок,  
Проникає в душу з поглядом умить.  
Стану на хвилинку, а думки шепочуть:  
«Україну рідну буду вік любить!»



Макарецева Надія  
11 років  
Вінницька область  
Тулчинський район  
Крижопільська ТГ  
с. Зеленянка

\* \* \*

Давайте знайомитись:  
Мене звати Надія.  
Розкажу про себе,  
Наскільки зумію.  
А ще про чудове  
Село Зеленянка,  
В якому живу я  
Й закохана змалку.  
У плеса прозорі  
Місцевих ставків,  
У зелень розкішну  
Гаїв і садків.  
У церкву величну  
Із злота хрестами,  
В яку охрестить  
Віднесла мене мати.  
І дзвони її,  
Що у свята лунають,  
Відвідати храм  
Всіх людей закликають.  
У рідну домівку,  
У квітів розмаї,  
Що з мамою щедро  
Її прикрашаємо.  
В селі народились  
Бабуся і дід,  
І дядько, і тітка –  
Увесь мамин рід.

З'явилися у ньому  
І я, і сестричка,  
Двоюрідні сестри –  
Ще всі невеличкі.  
Люблю, щоб на свято  
Збиралась родина,  
Точилась розмова –  
Щира, неспинна,  
Був хліб і до хліба.  
Напої смачні,  
А потім співали  
Веселі пісні.  
Я люблю людей,  
Що в селі проживають,  
При зустрічі чемно  
Із ними вітаюсь.  
І наших героїв,  
Що з дому ідуть,  
Наш спокій на Сході  
Берегли й бережуть.  
Їм шана й подяка,  
Що в скрутну хвилину  
Вони захищають  
Мою Батьківщину.  
Моя Зеленянка –  
Частинка країни.  
Я люблю її –  
Тож люблю й Україну.



Мошківський Максим  
13 років  
Житомирська область  
Коростенський район  
м. Овруч

## СОН НА ЯВУ

Це було ніби видіння, ніби марення. Я писав роботу на конкурс і ненароком задрімав. Я побачив дивного, але молодого лицаря. На ньому були такі обладунки, які я бачив у фільмах чи у підручнику з історії. Воїн пильно подивився на мене і запитав, чи в мене є час, щоб почути щось важливе. А я, знаєте, незвичайне і таємниче. Я кивнув головою на знак згоди. І враз ми разом опинилися у дивному палаці, де стіни і стеля вкриті кіптявою від смолоскипів, у центрі зали горіла ватра, а біля центральної стіни стояв княжий трон. Дивний лицар покликав мене до себе ближче і сказав:

— Мене звати Олег, я, князь Древлянський. Я син великого князя Святослава Хороброго. У дитинстві мріяв бути таким, як мій батько. У мене були два брати – Ярополк та Володимир. З Володимиром ми товаришували, гралися, а з Ярополком ми не дружили, бо він завжди проявляв свою зверхність і навіть лупцював інколи мене на правах старшого брата. І ось, коли мені виповнилося 15 років, батько покликав мене до себе і повелів збиратися до Древлянського краю, до Вручия, бо Іскоростень ще лежав у руїнах після пожежі, яку вчинила наша бабуся княгиня Ольга, щоб помститися за вбивство древлянами свого чоловіка князя Ігоря. Недовго мені довелося бути князем Древлянської землі, якихось два роки. Коли мені виповнилося сімнадцять, до мене завітав Володимир, мій старший брат. Він сказав мені: «Слухай, Олеже, у мене є погані дві новини. Перша, що наш батько загинув у поході, а друга, що наш брат Ярополк хоче бути єдиним князем Русі і збирається розорити Дре-



лянську землю. Треба нам гуртом боронити наші землі». Довго потому ми ще розмовляли з Володимиром, а потім я наказав своїм дружинникам і всьому люду з околиць Вручия готуватися до оборони. Мої люди збудували нові укріплення та фортецю. У першому бою ми перемогли, але Ярополк через деякий час привів більшу і сильнішу дружину. Це було 977 року, січа була великою та страшною. У цьому бою мене було поранено, і коли ми з великою дружиною вже були на мосту через рів, не витримали підпори, і ми всі полетіли у рів, де й загинули.

Що було потім, ти вже, хлопче, знаєш з історії, але я хочу тобі сказати дуже цінні слова: ніколи не відступай перед ворогом, краще вмерти на полі бою, ніж відступаючи, під вагою коней та інших дружинників. Усі ці роки я спостерігав за життям в Овручі – продовжував князь Олег – і хочу передати через тебе свої побажання своєму рідному місту, що згадує мене тисячу років.

Ще тисячі років в майбутнє  
Хочу бачити місце своє  
Красивим і завжди потужним.  
Хай в ньому буяє й цвіте  
Життя молоде і завзяте  
До волі, до миру, до праці.  
Бо так полюбив я свій Овруч,  
Життя за нього віддав,  
Хай щастя з ним буде поруч,  
Щоб кожен себе тут розкрив і пізнав.

Після цих слів видіння стало зникати і зовсім розсіялося, я прокинувся й

ще довго сидів і роздумував над побаченим та почутим. А потім я вирішив все написати, як було.

Так, звичайно це казка, але ж і частина нашої історії, яку треба знати та любити, бо «... хто не знає нашого минулого, той не вартий майбутнього».



Федоренко Катерина  
12 років  
Харківська область  
Богодухівський район  
смт Краснокутськ

## МОЄ УКРАЇНСЬКЕ МАЙБУТНЄ

Наближається свято Незалежності України. У нашій родині до нього особливе ставлення. Адже 24 серпня 1991 року мої батьки створили міцну родину. Саме у цей день вони ступили на рушник своєї долі. І у цей же день Україна стала незалежною. Для мене це дуже символічно. Моя родина, моя Батьківщина, моя Україна, злиті в єдине рідне поняття. Я не можу їх розділити. Це моє життя, бо я українка і пишаюся цим.

30 років тому було створено вільну, незалежну державу, тоді ж утворилася і наша родина, в ній народилися мій старший брат і я, вже вільні і незалежні. Мої батьки, діди, прадіди – всі українці. Я ніколи не зраджу свій рід, бо я расту в цій родині, в країні, яка складається з багатьох таких сімей. Ми всі єдині, ми велика непоборна сила. А ще яка краса, яка мова, яка природа, які чудові й талановиті люди! Я щаслива, що народилася на цій славетній землі. Я пишаюся своїм родом, своїми батьками, своїм старшим братом. Вони є прикладом для мене в усьому. Так, я знаю, що не все просто у житті. Мені відомо, через які труднощі пройшли мої тато і мама в 90-ті. Але те, що ми, українці, сильна, розумна, талановита нація, надає нам усім сили і насаги. Ми вистоїмо і залишимося люблячими, щирими і відкритими для усього світу. Це і є справжня любов до Батьківщини. А сказати просто: «Я люблю Україну» – для мене особисто це нічого не варто. Говорять, що потрібно любити свій край. Як це потрібно? Коли це те, чим ти живеш, без чого не можеш дихати. Як гарно це висловив у своєму вірші один із улюблених письменників нашої родини – Михайло Стельмах:





«Краю мій зелений, вічна дорога,  
Та безсмертник в полі, в небесах гроза  
— Припаду я серцем до твого порога,  
Як твоя кровинка, як твоя сльоза».

Я знаю, що ці почуття залишаться зі мною назавжди, як би не склалася надалі моя доля.

А зараз я хочу зростати і більше пізнавати про історію, культуру, звичаї і традиції свого краю, це надзвичайно цікаво. І найкращим помічником, порадицею у цьому звичайно є моя улюблена з дитинства Краснокутська бібліотека та її працівники. Цей безмежний світ книжок також є часточкою моєї любові до рідного краю. Я хотіла б стати гідною, освіченою, культурною людиною, яскравим представником свого покоління. Покоління, яке реалізує в життя задуми та проєкти наших батьків. Покоління, яке виведе Україну в лідери в усьому світі. Ми гідні найкращого, бо живемо у найкращій країні.

Я розумію, що моє головне завдання зараз – навчання, і я вже точно знаю для чого. Я хочу вчитися, пізнавати нове і при цьому любити рідний край чисто, безкорисливо. Це так прекрасно! Тому, мабуть, що любов до своєї країни і є любов ю до своїх батьків, своєї сім'ї. Вона схожа на пісню, яку тобі співала в дитинстві мама, від неї віє теплом рідного дому, цвітом чорнобривців з твого садку, випеченими пасками до Великодня, світлинами із сімейного альбому, дорогою до школи, чимось таким рідним і щирим. Я вважаю, що такі почуття вкрай важливі для людини. Вони дають впевненість у завтрашньому дні. Вони вселяють оптимізм і найкращі сподівання.

У цьому творі я хочу сказати, що Україна і я – нероздільні, бо інакше не може бути. Я народилася у такій сім'ї, де історія незалежної України і моєї родини розпочалися в один день і вони єдині, у них єдині свята і єдині почуття. Я бажаю так само, як і своїй родині, рідній Україні процвітання, щастя і безмежної любові до рідних. Образ України і моєї мами я поєдную в один, тому що мама – берегиня



нашої сім'ї, вона піклується про нас. Так і Україна-матінка для нас єдина, усіх нас об'єднала в одну дружню родину і про кожного дбає, як про рідну дитину.

Зі святом всіх нас!

*Клочко Анастасія*

*11 років*

*м. Херсон*

### **СКАРБИ МОЄЇ КРАЇНИ**

Буває тиша, як в соборі,  
Не ворухнуться і тополі.  
Сяє сонце, мов ліхтар,  
У квітах гріється нектар.  
Золотиться чисте поле,  
Там пшениця достигає.  
Моя сильна Україна  
Золоті скарби збирає.

**Переможець номінації**

**у віковій категорії 14–18 років**

*Бучинська Вікторія*

*17 років*

**Хмельницька область**

**смт Летичів**

### **ЛИСТ ВІД ПРАДІДА**

— Дочко, треба картоплю з льоху тягнути. Скоро садити будемо.

— Відстаньте, мамо. Я жити не хочу, а вам картопля в голові.

Що ж, коротка, але досить змістовна розмова. Бабуся вийшла з кухні, залишивши мене із чорною від смутку мамою.



Мертва тиша. А що я можу сказати?

Мій тато ніколи не був патріотом, але коли на рідну землю ступила ворожа нога, один із перших пішов у лави добровольців. Мені було тринадцять.

«Не гоже, Наталко, на чуже зазіхати» – ось як він аргументував своє рішення, чомно заспокоюючи маму та втираючи їй сльози. Після того і дня не проходило, щоб вона не плакала. Готували передачі, ліпили вареники, смажили котлети, збирали по селу, хто що дасть, та передавали на Схід чоловіку, батькові та його побратимам. Чекали кінця цієї клятій війни. Але...

Снайпер.

Він влучив не лише батькові в серце. Він повністю знищив усю нашу родину, зруйнував невеличкий світ, у якому я жила. Світ, який будували та плекали мої батьки. Тепер мама. Але світу вже немає. Є лише реальність, у якій холодні та жорстокі очі снайпера влучним пострілом убивають усе, що було життям. Бабуся каже, що той постріл убив не одного, а двох – і тата, і маму. Бо після похорону вона теж відмовляється жити. Хоч пройшло вже півтора роки.

У кухню знову зайшла бабуся. У руках у неї був згорнутий аркуш паперу. Схоже, що то лист.

– Мій дідусь воював, Наталко, – розпочала вона. – Однієї ночі 11 березня 1944 року українською армією був здійснений визвольний похід на Волочиськ. Армії вдалося звільнити село від ярма німецько-фашистських загарбників. Було спалено майже усі помешкання, вбито мирних селян, у сутичці загинуло більша частина солдат, у тому числі і твій прадід Голубович Борис Семенович. Десятки тисяч наших земляків брали участь у боях на різних фронтах Другої світової війни, більшість з яких загинули і поховані в братській могилі. Так-так. Ти про це знаєш. Мій дід воював за наше містечко. І теж не повернувся... Моя бабуся отримала похоронку. Вона, як і ти, сильно кохала свого чоловіка, тому тужила



і потихеньку вмирала слідом за ним. Поки не отримала листа. Я тобі про нього не розповідала. То ти була маленька, а то не наразі було. А тепер, як бачиш, настав час. Ось, читай.

Мама взяла згорток жовтого та затертого від часу паперу. Обережно розгорнула. Хриплим та втомленим голосом вона розпочала читати...

*Люба, Маріє!*

Пишу тобі цього листа з пункту оборони біля Красилова. Нас тут ціла дивізія 1-го Українського фронту, знову прийшли в наступ, розпочавши Проскурівсько-Чернівецьку операцію. Ось бачиш, дійшли ми до Красилова. Мабуть, це останній наш пункт визволення від ярма німецько-фашистських загарбників. Далі наша дорога лежить до Летичева, там де ми з тобою, моя люба, хрестили нашу Софійку. Вона, певне, вже вміє ходити. Пам'ятаю, як вперше ніс колицю з Софійкою, дивився на її світле волосся і співав їй дідові пісні. Ти скажи їй, що її батько скоро повернеться, нехай знає, що скоро я навчу її з нашого клена сопілки робити. А Ганнуса, як там? Виросла вже, зробилася гарною дівкою. Певне, парубки її заміж брати хочуть. Якщо знайде своє кохання, нехай знає, що я їх благословляю. Нехай вона буде щаслива.

Не знаю як воно буде, адже важко тут, не знаєш, чи проснешся ти сьогодні, чи ні. Ніч стала для нас, мов день, немає коли відпочивати, а як заспиш, можеш отримати автоматом по голові. Постійно гудять постріли посеред ночі, і я не встигаю закрити очі хоч на хвилинку, як знову доводиться зриватися на ноги. Ти запитала б, як нас годують, як одягають на зиму? Годують смачно, навіть ту юшку нещасну Петро Якович (товариш мій) умолотив би мисок десять, аби його воля. А одягають по-звичному для нас – нам, селянам, не звикати.

З кожним днем моя віра в перемогу стає сильнішою, стільки прокласти шляху і сил заради нашої неньки Батьківщини! Я гадаю, що це не дарма. Не дарма ми тут майже не спимо,



ззнаємо чисельних втрат та стікаємо кров'ю на рідну землю. Три роки виснажливих походів і битв. Я втомився, а ще більше втомилася моя земля від нелюдяної війни, серце болить бачити своїх поранених братів, заплакані та налякані очі жінок і дітей. Одразу згадую тебе, Маріє, і перед очима твоє біле личко і ясні, як небо, очі. Я ніколи їх не забуду. Ніколи! Коли нас із Андрієм ще в Остроополі взяли у полон німці, я все думав про тебе, згадував навіть тоді, коли шмагали батогом, катували, мучили, поливали льодяною водою, але я все одно бачив твої очі.

Коли я сховався за пагорбом, куди пси не змогли догнати, я все ждав сутінок, коли зможу утекти в найближче село. Можливо, я б зараз не писав би тобі цього листа, адже вже в сутінках повели перших полонених на розстріли, там був і мій товариш Андрій. Його побачили, коли ми почали втікати, і відпустили на нього собак. Він крикнув мені услід, щоб я біг швидко і не озирався. Я так і зробив, хоч і серце кров'ю обливалось, бо розумів, що це наша остання розмова.

Це нелюди, які так безжально вбивають. Я заплющив очі, коли мушка була наведена на Андрія. Постріл. І його вже немає. Так просто забрали життя у цього юнака. Вдома у нього двоє синів, і вони, певне, чекають листа. Якщо твоя воля, Маріє, сходи в другий кінець села, там Карпенки живуть і його дружина Марфа. Вони тільки заселилися туди, мабуть, ти і не чула таке прізвище в нашому селі, але сходи, люба. Сходи і скажи їм, що їхній Андрій любив їх.

Я зумів втекти від жадібних рук катів, ночував у добрих людей, які приютили, спав у сінях і не їв декілька днів, переховувався. Але сам Бог велів мені залишитися живим, адже знає, що вдома мене чекає кохана дружина і дві донечки.

Не хотів твоє серце так тривожити цими розповідями, але душа болить тримати це у собі, ніби коти шкребуть з середини.

Але знай, моя люба, що я тебе кохаю до нестями і хочу тримати твої руки. Поцілуй донечок наших, скажи, що їхній батько постаріється повернутися живим заради них.



*А зараз мені потрібно брати зброю і готуватися до походу на Волочиськ, тому доброї ночі вам, мої любі.*

*Цілую в пасма твого волосся, Маріє, і обіймаю наших дівчаток.*

Мама підняла очі на бабусю.

— Моя бабуся знайшла в собі сили жити далі, заради дочок. Заради моєї мами та тітки. Поволі підіймаючи на ноги тих, заради кого дід життя віддав. Було складно, але вона змогла, і ти, дочко, зможеш, бо Славко наш помер не за те, щоб ти зараз занастила своє життя і життя дочки, а за світле майбутнє, як і твій прадід. І воно таки тоді настало. І тепер настане. Славко воював там, тобі тепер доведеться «воювати» тут. Що поробиш, така доля вдови героя. Вона під силу не кожному.

Бабуся обережно склала лист.

— А тепер умийся і гайда в льох. Картопля сама себе не посадить. Вона знову вийшла з кухні, залишивши мене з мамою, але не тією, що була десять хвилин тому, а зовсім іншою. У її очах знову з'явилася іскра.

*Косик Владислав  
14 років  
Харківська область  
м. Лозова*

## **БУТИ ЛЮДИНОЮ**

*2021 рік. Передмова.*

Я повертаюся зі школи додому... Все, як завжди – нудно і одноманітно. Знову англійська (бо так хоче мама) та спортивна секція (бо так хоче тато). А хто поцікавився, чого хочу я? Чому мої бажання і вподобання нікого не обходять?! Мене це вкрай дратує. Мабуть тому (аби якось висловити свій протест) я їду в гості до бабусі. Там затишно і спокійно, пахне млинцями, пирогами, варениками... – бабуся завжди щось готує. Сідаю за стіл.



Вона лагідно дивиться на мене поки я жую, а потім запитує, що сталося.

– Життя – відстій, – мимрю я. – Моє життя, а керують усі, тільки не я.

– Чого ж тобі не вистачає? – спокійно запитує бабуся.

– Самостійності! Розумієш? Щоб робити те, що я вважаю за потрібне та важливе!

– Тобі шістнадцять років, – зауважує бабуся. – Що ж для тебе важливо?

– Вже ж не ЗНО! – запалююсь я, – Може мені не потрібна ота ваша вища освіта! Я хочу сам знайти свій шлях!

– Он як, – лагідно мовила вона, – а ходімо до дідової кімнати.

– Навіщо? – запитую я.

Дідусь помер кілька років тому. Прожив довге та складне життя, але не любив про це розказувати, тому знав я небагато: був на війні, мав нагороди, потім старанно працював на заводі – стандартна історія для людини його покоління. Про це й сказав бабусі.

– Стандартна, кажеш... Може й так. Але почалася вона, ота стандартна історія, коли йому було майже стільки, скільки тобі зараз... Так що послухай...

Ми зайшли до дідової кімнати. На видному місці – портрет. Дід молодий, у військовій гімнастйорці, усміхається, а очі – серйозні не по роках. На фоні видно гори.

– Де це він? – питаю.

– Альпи, – відповіла бабуся. – 1945 рік...

### *1945 рік. Саксонія.*

В землянці було вогко, але тепло. Пічка-буржуйка палахкотіла тьмяним вогнем, пахкала їдким димом, але гріла. Це було головне. Саксонська зима пробирала до самих кісток. І не холодом – до морозів Дмитро звик із дитинства – а отією клятою вогкістю, яка не давала зігрітися навіть коло вогнища.



Дмитро заплющив очі. Десь неподалік чулися поодинокі вибухи. Та за п'ять років війни до них так звикли, що майже не помічали. А особливо, коли хотілося спати... Сон огортав непомітно. Звук вибухів раптом перетворився на гуркіт коліс, і хлопець подумки опинився у теплушці, яка везла його, сімнадцятирічного, на фронт... У вагоні було людно: хтось палив, інші дрімали, дехто тихенько перемовлявся... Дмитро згадав маму та двох сестричок, які прибігли в останню мить на станцію. Мама плакала, сестрички злякано тулилися одна до одної, не розуміючи, що відбувається.

— Сину, як же так? – у розпачі шепотіла мати. – Тобі ж лишень сімнадцять... Чому призвали?..

— Вісімнадцять, мамо, – твердо вимовив, як відрубав, Дмитро. – Я сказав, що вісімнадцять.

Потяг рушив, і ось уже п'ятий рік стукотить він дорогами війни. Дібралися вже й до Саксонії, а звідси і до Берліна рукою подати...

— Заець, підйом! – старшина ледве торкнувся плеча, – час виходити.

Вже на вулиці голосно повторив наказ – полагодити зв'язок. Таки перебило десь дріт під час вечірнього обстрілу!

Вирушили втрюх. Вилізли з окопу поблизу блазенького чагарника, щоб хоч якимось замаскуватися. На маскхалати сильно не розраховували – сигнальні ракети раз-у-раз злітали у небо, освітлюючи все навкруги.

— Клята німецька земля! – бубнів під ніс молдаванин Петро, – ні тобі кущика заховатися, самі схили та луки!

Просувалися повільно, боячись себе виказати. Завмирили від кожного звуку, від блиску сигнальних ракет. Невдовзі опинилися біля відкритої місцини. Тільки придорожній стовпчик самотньо бовванів праворуч. Циган Рашит (третій із невеличкого загону Дмитра) безшумно рушив до нього. Повернувся геть невеселий.

— Що там? – пошепки спитав Дмитро.





Рашит незадоволено скривив губи.

– Йок, командире. Погано все. Поле заміновано...

– Повертатися не можна. Обійти теж. Доведеться ризикнути. Я піду перший, а ви – через три хвилини за мною. – Дмитро зціпив зуби та повільно рушив уперед.

Першу міну він намацав майже одразу. Німецька Schu-mine 42... з такими він вже стикався. Це суттєво полегшувало справу. Обережно знешкодив. Перевів подих, відчуваючи, як калатає серце та тремтять руки. Поповз далі. Чув, як позаду обережно рухаються товариші. Таких мін на його шляху виявилось шістнадцять. Він до крові обдер руки, геть поламав нігті, але болю не відчував. Лише страх за товаришів, бо його помилка могла коштувати життя не тільки йому. Нарешті поле закінчилося. Попереду зачорніла просіка. Тут же виявився і обрив дрота. Швидко полагодили.

– Дві хвилини перекур і додому, – скомандував Дмитро. Потім стомлено обперся об стовбур дерева і на мить заплющив очі. У цю ж мить тишу зимової ночі порушила неголосна розмова. Говорили німецькою. Голоси ставали гучнішими, і невдовзі хлопці побачили невеличкий загін, який зупинився метрах в тридцяти від них. Через декілька хвилин німці рушили далі, залишивши в невеличкій заглибині трьох своїх.

– Йок! – знову незадоволено буркнув Рашит. – Непоміченими не пройдемо. А чекати часу немає, скоро розвиднятися почне, не встигнемо повернутися.

– Ти горлопань більше, – прошепотів Петро, – то фріци тебе радо в гості приймуть.

– Спробуємо знешкодити. Тільки зачекаємо трохи. – скомандував Дмитро.

Так, не піднімаючи голови, пролежали хвилин сорок. Поступово розмова уповільнилася і згодом припинилася зовсім.

– Пора, – скомандував Дмитро. – Я перший.

Він нечутно просувався снігом, затамовуючи подих



від кожного звуку. Скоро опинився біля краю заглибини, яка виявилася замаскованим окопом. Двоє німців спали, поклавши автомати на коліна. Третій намагався непомітно палити цигарку, нахиливши голову майже до землі.

Роздумувати часу не було. Дмитро рвонувся вперед і встромив ножа між ребра німцю аж по саму колодку. Той захрипів і повалився в сніг обличчям. Дмитро чув, як позаду нього товариші скрутили сплячих...

До своїх поверталися вп'ятьох – повзком, через мінне поле, виконавши наказ і міцно тримаючи планшетку вбитого офіцера...

Р.С. За непересічну мужність єфрейтор Заяц Дмитро Федорович був представлений до нагороди орденом «Червоної Зірки».

### *2021 рік. Післямова.*

Я сидів мовчки, розглядав старі вицвілі фото і бачив: на кожній світлині незалежно від віку однакового виразу дідів погляд – серйозний та впевнений у правоті та необхідності всього того, що він робить!

Він, сімнадцятирічний хлопець, обрав свій шлях і жодного разу не звернув із нього. Я розумію, чому ми перемогли у тій страшній війні. Тому що вони, тодішні хлопці, були зовсім іншими, ніж більшість моїх ровесників. Про що ми мріємо в такому віці? До якого ВУЗу вступити, де краще відпочити, як «відмазатися» від армії... А про що думали хлопці тієї епохи? Навіть не про те, щоб залишитися живими, а про ПЕРЕМОГУ, ПРО НАШЕ МИРНЕ МАЙБУТНЄ, ПРО СВОЄ ПРИЗНАЧЕННЯ НА ЗЕМЛІ!

Я перегорнув останню сторінку фотоальбому... На душі почало розвиднюватися...

- Мені вже час? – говорю бабусі.
- Ти куди зараз? – запитує вона.
- На англійську. А потім на баскетбол...



Одарченко Євгеній  
16 років  
Миколаївська область  
м. Снігурівка

## СВОЮ УКРАЇНУ ЛЮБЛЮ

...Любов до Батьківщини?! Для кожної людини в світі її рідний край – найдорожчий і наймиліший. Це той клаптик землі, що привітав її з життям, де минули дитячі роки, де живуть найближчі люди. Такі почуття зрозумілі, вони природні. Далі вони поширюються на цілу країну, в якій людина живе, на людей, що говорять однією мовою та створюють спільну культуру. Це все робить людей близькими, об'єднує. Країна – це ж велика родина, де усі живуть спільними радощами та проблемами. Тому ми й відчуваємо свою причетність та відповідальність за усе, що коїться в державі, тому нам і не байдуже, як до нашої країни ставляться у світі. І все, що роблять талановиті вчені, розумні політики, видатні митці, спортсмени, а також кожен з нас, приносить благо нашій Батьківщині. Ми вчимося, працюємо, будуємо, винаходимо, творимо, прикрашаємо, перемагаємо. Дотягаючи успіху в житті, ми тим самим створюємо успіх цілої країни.

Насправді складно осмислювати такі абстрактні поняття як любов, чесність, відданість, патріотизм. Бо незважаючи на те, що кожен із нас більш-менш розуміє їх значення, усе одно вкладає в них щось своє. Це ж не річ, яку можна побачити чи помацати. Це щось невидиме, проте реально існуюче, що наповнює наше життя сенсом, роблячи нас людьми.

...Патріот. ...Патріотизм... Звідки воно береться і як лікується? Треба десь спіймати патріота і розібрати його на складові.

Справжній патріот із вусами і при довгому чубі. Є у нього вишиванка на щодень і гарно начищене взуття



різних відтінків червоного. У патріота є домашні штани, вишиванка і навіть кухонний рушник вишиваний. Стіни у його під'їзді пофарбовані під жовто-блакитну вишиванку, а фіранки червоно-чорні, і не тільки тому що червоне – то любов. У гарного патріота є всі томи І. Франка і Лесі Українки та подарунковий дорогий «Кобзар», який більше і важливіше за ікону. На іконі також вишиванки.

У патріота густі вуса, і було б добре його жінці відростити такі ж. У нього є пірсинг, яким він страшенно пишається. Пірсинг не завжди у вусі, адже ймовірно він зробив його років шість тому, коли ще не був таким запеклим патріотом і козаком. Він їсть у вишиванці, спить у вишиванці, у нього на день народження буде торт з жовтими та синіми тризубцями, а його синок, обов'язково на ім'я Тарас, буде разів шість розповідати про ревучого Дніпра. Отакого патріота ми зловили. Такі є, множаться, але краще б такі їхали до Польщі. Вони там швидко асимілюються під місцевих закоренілих патріотів.

Давайте зловимо ще одного патріота. Звичайного, у тогорічній куртці, але з українською мовою на телефоні. А цей і не ловиться. У нього звичайна квартира, середній заробіток, він разом із усіма страждає від курсу долара. Але кожного місяця у нього є, що передати на фронт. Він не пнеться демонструвати патріотизм, а просто виконує свій обов'язок, який вважає навіть своїм боргом. Він говорить українською та російською і не визнає мовного шовінізму, адже не в тому річ. І патріот про це знає. У нього може взагалі не бути жодної вишиванки, адже він не збирається купувати дешеву надруковану підробку. А ніж розорюватись на вишиванку за кілька тисяч, він направить кошти в інше русло, в інший окоп. Але у патріота є звичайний прапор, який висить на балконі і кожні два тижні переться, адже треба мати повагу.



Бути українцем – це не обов'язково світшоти з гербом, вишиванки, рушники у кожному кутку своєї оселі та прапори. Але ж багато людей не усвідомлюють цього. Вони просто вдягають ці футболки з гербами, пов'язують прапори на стегна, використовують їх у якості парео та бандан, тому що це класно, модно, так робить більшість.

Патріотизм – це дії, а не розмови. Переконали, що патріотизм повинен служити найбільшою мотивацією для суспільної праці. Наприклад, прибирати двір: посадити дерево, квіти і тим самим прикрасити його, не обов'язково у вишиванці.

Мовне питання розриває Україну на частини, і їй від цього боляче. Так, моїй країні боляче. Нам треба просто раз і назавжди зрозуміти, що Україна єдина. Але вона різна: на Півдні – одна, на Сході – друга, на Півночі – третя, на Заході – четверта. У ній живуть різні люди: за віком, за віросповіданням, за професіями, за розумінням тих чи інших особистостей в історії, взагалі за розумінням історії. І говорять вони різними мовами, здебільшого українською та російською. Є у мене здогадка, що російськомовних людей в Україні більше, ніж україномовних, хочемо ми цього чи ні. Українська мова дуже гарна, мелодійна, найкраща в світі. І треба створити всі умови для її повноцінного і повнокровного розвитку.

Але ж, невже патріот, який розмовляє російською, вже не патріот? А в окопах питали у бійців, які гинули і розмовляли російською, а їх більшість. Я впевнений, що якби спитали зараз у командира в АТО, якою мовою розмовляли у нього бійці, то він скаже, якщо не збреше – російською. А ці люди, вони хто: запроданці чи патріоти України? Ті, що билися і зараз б'ються з російською навалою і гинуть.

Зараз у новинах ніхто не чекає хороших звісток, усі сподіваються не почути поганих. Наступ, відступ, обстріл, тиша. Боки вже не звисають до колін, а дома завж-



ди стоять невідомі пакунки з крупами і печивом, яких на ранок не буде, але зникнуть вони не в шлунках членів сім'ї. Ми вже знаємо історії молодих дідів, які сивіють у тридцять років і говорять близьким словами, розстрілюючи дітей правдою, яка також близько, як і новоспечені ветерани.

Українці – народ, який дещо забув. Ми забули за власну силу. Маленький хлопчик може гнати великого вола, який у десятки разів більше за самого хлопчика. Наш народ женуть такі ж хлопчики, але стадо наше досить розрізнене. Чи важко об'єднатися? Не важче, ніж зайти і нарешті познайомитися з сусідом. Не важче, ніж згадати минуле і розповісти декільком людям про нашу єдність. Не важче, ніж утворити кооператив і нарешті вирішити проблему з трубами у підвалі вашої багатоповерхівки. Не важче, ніж допомогти сусіду занести диван, а не пробігати повз, тулячись до стінки, діловито перевіряючи пропущені дзвінки.

Єдність народу – це не тільки мільйонне зібрання з пафосними промовами, це набагато тісніше та ширше. У нашому житті в близькому контакті перебуває лише декілька сотень людей, з якими ми працюємо, спілкуємося і підтримуємо зв'язки. Лише кілька сотень. Чи варто спробувати об'єднатися з ними? Адже виглядає це реальніше, ніж утворити міцний братній зв'язок із мільйонами.

Ми – нація з багатовіковою героїчною історією держави, що у свій час була взірцем волі і духу людства. Ми нація – що є енциклопедичним прикладом боротьби заради ідеї. Ми – нація.

Ми можемо багато. Ми можемо розірвати Україну на частини. Ми можемо перетворити її родючі землі на пустир. Ми можемо рознести все навколо так, що потім мости вже не збудувати. Можемо зі щирою посмішкою ненавидіти усе, що нас оточує. А можемо просто любити Україну, виражати свою любов, що буде залежати від



кожної думки, особливо твоєї. Просто об'єднатися, аби нам не було соромно за те місце, де ми живемо. Можемо, адже це так просто. Особливо для нас. І нам не треба допомоги інших, адже ми – самостійна нація.

Тому, щоб змінити щось у нашій державі, потрібно починати з себе. Варто лише зазирнути до своєї душі і подумати про Україну.

Уявіть море. Глибоке синє море, в якому ви пливете. На поверхні образи кораблів не дають вам спокою, і ви прямуєте до них. Виходите і бачите нескінченний, аж до краю, пляж із білого піску. Ще не зійшло сонце, але на сірючому небі вже видно масштабні, важкі хмари, які плавно переходять у місто, що видніється в далині. Воно велике, сіре, від воріт і аж до площі обплетено виноградною лозою.

Тепер вас підносить високо до неба. Скажене відчуття висоти не дає навіть і дихнути, забиває памороки до напівсвідомого стану. Але ви опановуєте себе і починаєте бачити яскраве сонце, що засліплює, а тому змушує опустити погляд... а під вами поля... Широкі пшеничні поля, на яких сотні одиниць масивної техніки косять тони зерна за хвилину. Фургони із зерном наче ті вервечки в мурах: нескінченні і злагоджені. А далі розкинулися зелені поля, де городина радує око, і чорна-чорна земля, що відпочиває від важкої праці. Красу цю неможливо передати, коли під тобою фігурні форми різнобарвними образами вражають, не питаючи дозволу.

Летите і потроху спускаєтесь нижче. Під вами міст із тисячами автівок, що прямують за призначенням. На секунду відволіклися і вже пролітаєте над кар'єрами і родовищами, де потужна техніка реве та стогне, але підносить догори ресурси. Масштабно... Величні крани та підйомники. Навіть неймовірно, що десятками тон заліза керує усього одна людина...

А там вже і заводи, фабрики, виробничі потужності...

А тепер знову зазирніть до своєї душі. Що ви там ба-



чите? Коника чи великий київський торт з кремовими завитками? Якщо так, то це трошки не те. Спробуйте віднайти там Україну. Якщо в цей момент у вас десь затріпотів соловей, вже непогано. Варто трохи помріяти, аби побачити усе. Варто добряче подумати, аби зрозуміти, яким багатством ми нагороджені.

Зазирніть до своєї душі і спробуйте побачити там Україну. Побачити і, нарешті, зізнатися самим собі: «Так, я люблю Україну!».

*Єфімов Денис*

*17 років*

*Харківська область*

*м. Лозова*

*Тим, що злетіли в небо  
Чугуївщини, присвячується...*

Полетіли в небо,  
Розхриставши крила...  
Розпинає вітер  
Багряні вітрила.  
Мерехтіли крила  
В зоряній блакиті,  
Зрошені сльозами,  
Тугою сповиті...  
І просили Крила:  
«Не ламайте долю.  
Ой, не розкидайте  
Друзками по полю!  
В нас ще стільки сили,  
Мрій несамовитих!

Не ламайте крила!  
Дайте полетіти!  
Нам ще так багато  
Встигнути зробити!...  
Спокою не треба,  
Прагнемо летіти!  
В нас на плечах стільки  
Мрій і сподівання  
Що не може бути  
Цей політ останнім!...»  
... Чорний дим у небі  
Розпина вітрила...  
На землі у полі  
Догоряють крила...





*Рижикова Кіра*  
*14 років*  
Дніпропетровська область  
Нікопольський район  
м. Покров

## МІСЦЕ СИЛИ – МІСТО ПОКРОВ

Я народилася у місті Покров і ось уже 15 років, як є його жителькою. Це моя мала і велика Батьківщина – найкраще місто на землі. Тут народилися мої мама і тато, дідусі і бабусі. Воно досить молоде, як для міста. У цьому році йому виповнюється 65 років.

Покров. Місто розташоване на півдні Дніпропетровської області, у степовій зоні, у басейні річок Базавлук, Солона та Каховського водосховища. Воно зовсім невеличке, його можна обійти пішки години за дві. Раніше воно називалося по-іншому. Нову назву міста у 2016 році обрали з понад 50 варіантів – Пекторальськ, Січеслав, Світлоград, Скіфія, Великий Луг тощо. Зрештою місто стало Покровом – за назвою Покровських копалень марганцевих руд, відкритих поблизу нього понад 100 років тому. Але й усі інші запропоновані назви місто могло б з успіхом носити, бо територія, де воно розташоване, багата історичними подіями, знахідками, героїчними постатями.

Найдавніша історія місцевості, де зараз знаходиться Покров, позначена скіфами. Яскравим доказом їх перебування є золота скіфська пектораль, яку знайшов у 1971 році відомий археолог Борис Мозолевський, розкопавши курган «Товста могила» (що неподалік від міста). Тепер вона є відомою в усьому світі як безцінна знахідка скіфського часу IV століття до нашої ери. І я пишаюся тим, що знайдена вона саме тут, у нашому степовому краї.

На цій території понад триста років тому знаходилися Базавлуцька та Чортотлицька Січі, які належали до



земель Війська Запорозького. Козакував тут легендарний отаман Іван Сірко. На честь нього названо у місті центральну площу, і йому споруджено єдиний в Україні бронзовий пам'ятник.

Наприкінці XIX століття у басейні річки Солоної інженер-геолог Валеріан Домгер відкрив багаті родовища марганцевої руди, яку пізніше стали видобувати промисловим способом. Таких багатих родовищ на усій земній кулі лише кілька. Марганець використовують у чорній металургії для підвищення міцності металу. Він став хлібом для промисловості і головною виробничо-економічною базою заснування міста. І коли воно тільки заснувалося, сюди приїхало багато людей із різних куточків тодішньої країни. Оселилися, розмістилися, прижилися, пустили коріння, народили дітей, працювали, розбудували, прикрашали, шанували пам'ять і труд...

Сьогодні Покров – сучасне місто, невелике за розмірами, з необхідною інфраструктурою, з оригінальними культурними традиціями, красиве, чисте, затишне. У ньому мешкають і трудяться працьовиті щирі люди. Населення міста складає майже сорок тисяч осіб, люди майже всі один одного знають, завжди вітаються.

У Покрові немає старовинних будівель, величних палаців, історичних старожитностей, але його історію зберігає народний краєзнавчий музей, де знаходяться рідкісні експонати найдавнішої історії міста. Експозиції та вітрини нагадують про мешканців, які зробили неоціненний вклад у визволення, розбудову та процвітання рідного міста.

Дендропарк, фонтани, площі, сквери, ігрові та спортивні майданчики, палац водних видів спорту, стадіон, затишні куточки прикрашають місто і сприяють проведенню активного та культурного дозвілля.

Окрасою міста є парк відпочинку імені Бориса Мозолевського. Це справжня перлина садово-паркового мистецтва. Його можна відвідувати у будь-яку пору року.



Тут приємно ходити, сидіти на лавці-гойдалці, мріяти, спілкуватися з друзями, вдихати аромат квітів і молодої трави, милуватися незвичайними деревами...

З кожним роком місто стає ще красивішим, будується, реставрується, відновлюється. Воно таке прекрасне і мальовниче! Влітку потопає в зелені, зимою – в ілюмінації.

Покров – це мій сонячний дім, моя маленька Україна, це місце моєї сили. Навесні він пахне молодими травами і квітучими садами, бузком і акацією; влітку – полянами і липою, дощами і пилюкою; восени – спілими яблуками і виноградом, шашликами в дідусевому саду; взимку – морозним повітрям, інеєм, теплою домівкою. Я люблю своє місто таким, яким його знаю, і хочу, щоб про нього знало багато людей.

Бажаю, щоб моє місто було великим і красивим, щоб у ньому мешкали добрі та щирі люди, залишалося якомога більше молоді, усім було де працювати. Щоб воно було завжди чистим і прибраним і у ньому був зоопарк, кінотеатр, парк розваг. Хочу, щоб у нашому місті люди жили довго і щасливо, ніколи не хворіли, займалися спортом, дружили. А втім, я люблю його і таким, яким воно є зараз, хочу залишитися тут жити і зробити багато для того, аби мої мрії втілилися у життя.

З таких маленьких містечок як мій Покров, з невеликих сіл і селищ, з великих мегаполісів складається моя Батьківщина. Кожен її мешканець любить своє місто чи село так, як я люблю своє, адже це наша Україна, кращої за яку немає у світі. Так, я люблю Україну!



## ПРИРОДА – ДЖЕРЕЛО НАТХЕННЯ ТА КРАСИ

Тут відкриваємо безмежний простір для ліриків, яких надихає природа рідного краю (і не тільки рідного), для тих, хто вміє розрізняти тихенький голос листя у шелесті вітру. Малювати пейзажі без пензля та олівця... Отже, ви зрозуміли – природа і ще раз природа.

**Переможець номінації  
у віковій категорії 11 – 13 років  
Грицай Артемій  
11 років  
Сумська область  
м. Ромни**

### ПРИРОДА – ДІМ, ДЕ ЖИВЕМО МИ ВСІ

Природа – дар, що треба берегти,  
що маємо любити я і ти.

Духмяні квіти, затишні гаї,  
дзвінкі струмки, співучі солов'ї,

барвисті луки, сонячна долина –  
це все моя квітуча Україна.

Степи, ліси, садочки і поля –  
це все планета, що звемо Земля.

Природа – дім, де живемо ми всі,  
це джерело натхнення і краси,

тому про неї треба людям дбати.  
Вона наш друг і найдобріша МАТИ.



## ЛІС

Ліс – чарівная природа,  
не ховає пишну вроду.  
Тут грибочки різні-різні.  
На галяві квіти ніжні.  
Ось стоять стрункі осики,  
і тремтливі, і великі.

Он там білочка стрибає.  
Все, напевно, в лісі знає.

Он дивлюся: їжачок  
держить в лапках козубок,

переповнений дарами:  
яблучками і грибами.

Бачу: плига зайченятко,  
непосидливе хлоп'ятко.

Ось тому про ліс ти дбай,  
від біди оберігай!

## ДОЩИК

Зранку дощик накрапав,  
поливав квітки.  
Ну а згодом дощ пропав –  
пишні в нас садки.

І берізки гарні теж,  
вдячні за полив,  
бо красі немає меж,  
аж бракує слів.



Соком налились плоди.  
- Пам'ятай, маля!  
Дощ потрібен, щоб завжди  
квітнула земля.

## СОНЕЧКО

Сонечко ясненьке в літнім небі сяє,  
на квітучу землю світло розсипає.

Сонечко, як м'ячик, котиться по небу,  
променями палко дивиться на тебе.

Знов дарує людям радість і тепло,  
щоб на цій планеті добре всім було.

## МОЯ ЗИМА

Все довкола срібно-біле,  
і казкове й оку миле.

Бо зима до нас прийшла,  
всіх у шубки одягла.

Ковдрою наш світ зігріла,  
білим пухом все покрила:

і дахи, і всі доріжки...  
Дітки граються у сніжки!

Деревця в садочку сплять,  
а санки згори летять.

Морозець ляка дарма.  
Ось така моя зима!



Іващенко Ксенія  
11 років  
Харківська область  
Богодухівський район  
с. Балабанівка

## ОСІНЬ У РІДНІЙ ПЕТРОПАВЛІВЦІ

Мені дуже подобається спостерігати, як восени з дерев опадає листя. Я помітила, що з різних дерев воно опадає в різний час. Найперше листя опадає з кленів і берізок, а найпізніше – з дуба. Мені здається, що завдяки цьому тривалість листопаду збільшується, і ми маємо змогу довше милуватися красою природи.

А яке забарвлення яскраве у дерев восени! Кольорів безліч: і яскраво-жовті, і червоні, мов жар, — аж горять яскравим полум'ям. Листя полум'яніє, блищить під теплим осіннім сонечком.

Ось здійнявся вітер і листя закружляло у повітрі у своєму чарівному танку. То сама «пані Осінь» завітала у наш ліс і хуртовиною з жовтого листя пронеслася між сумних задумливих дерев.

Пролетів вітер, і знову стало тихо. Я йду стежиною поміж берез, а під ногами лагідно шарудить різнобарвний килим з опалого осіннього листя. В повітрі приємно пахне вологістю, досягними ягодами. Поважно хитають маленькі ялинки та високі сосни своїми вічнозеленими верхівками, ніби мирно розмовляючи між собою.

Тільки свіжий подих вітру інколи порушує цю розмову. Аж ось у густих гілках блискавично промайнула і миттєво сховалась руденька білочка – весела трудівниця і невгамовна сусідка всіх дерев.

Де-не-де з-під опалого листя виглядають маленькі боровички, лисички, підберезники. Високо в небі безперестанку пливуть темно-сині хмарини, нагадуючи



своїми обрисами різних тваринок. Розсікаючи небесну блакить, повагом летять і журливо курличуть журавлі...

Як хороше і гарно навкруги! Спасибі тобі, осінь, за цю неймовірну красу!

*Брандін Маргарита*  
*13 років*  
Полтавська область  
Кременчуцький район  
с. Оболонь

\*\*\*

Природи неповторної краса:  
Дерева, квіти, гори, полонини,  
Озерця, ріки, вранішня роса,  
Немов би сонце, грона горобини,  
Цвіт липи виділяє аромат,  
Який п'янить, солодкий і медовий.  
Уся природа, як Едемський сад,  
Чарівна, просто не опишеш словом.  
Річки ущент наповнені життям,  
Птахи літають попід небесами,  
Бує розмаїттям вся земля,  
Жовтіє нива рясно колосками.  
Барвистий світ природної краси  
Милує око, душу надихає,  
Чарівні всі природи голоси —  
І це все є в моєму ріднім краї.  
Природу берегти повинні всі,  
Про неї має дбати кожен житель,  
Віддати шану неповторній тій красі,  
Живу і неживу її любити.  
Не треба нам вирубувать ліси,  
Забруднювать річки, моря, озера,  
Бо враз природи зникнуть голоси,





Не зможуть кисень виділять дерева.  
Тоді не будуть жити у лісах  
Тварини, не співатиме пташина,  
Не зможе тоді жити у річках  
Ніяка риба, водяна звірина.  
Не буде розливатись аромат  
Дерев квітучих, соками налитих.  
Людино, не губи свій райський сад!  
Подумай, де тоді ти будеш жити?!

*Васюра Діана*  
*11 років*  
**Черкаська область**  
**Чигиринська ТГ**  
**с. Новоселиця**

\* \* \*

Немає у світі нічого прекраснішого за природу. Вона чарує своїми дивами в будь-яку пору року, вона дарує нам радість і печаль, щастя і горе. Природа завжди красива, тому що здатна наповнювати нас щоразу новими почуттями. Ми відчуваємо себе щасливими просто тому, що світить сонце. Розпочинати новий день із сонячного ранку куди приємніше, ніж коли небо вкрите пеленою темних хмар, а тим паче, коли з них дощить.

Коли світить на небі сонечко, то і прокидатися рано веселіше, і до повсякденних справ більше снаги і охоти. А коли йде дощ, багато людей відчують сум і тугу. Хоча немало і таких, хто саме при такій погоді відчують хвилююче піднесення, у них пробуджується жага творчості. Якщо заглибитись в історію світового мистецтва, то виявиться, що саме в таку погоду митцями написано чимало віршів, музичних творів та намальовано картин, які сьогодні по праву входять у золоту колекцію весвітньої культури.



Природа – прекрасна! Люди ніколи не переставали милуватися нею. Але вона здавна не тільки радувала, а й лякала, насторожувала людей своєю непередбачуваністю.

На жаль, сьогодні, особливо в великих містах, все менше зустрічається зелених насаджень. Все менше стає на нашій планеті чистих річок і струмків, з яких можна напиться води, просто зачерпнувши її долонями і не боячись від цього отруїтися. Такі місця сьогодні збереглися хіба що в великих природних заповідниках або ж у тих районах, де немає великого промислового чи сільськогосподарського виробництва. Тут природа радує наші очі своєю чарівною красою в будь-яку пору року.

Цікаво, що кожна пора року має свій колір та запах. Літо – зелене, воно пахне скошеною травою та теплими грозами, морем, стиглими фруктами та овочами.

Осінь – жовтогаряча. Вона пахне опалим листям, теплим чаєм і м'яким пледом. Для кожної людини у осені є свій подарунок. Комуś вона дарує сум та печаль, а комуś – радість та піднесення. Осінь чарівна у своїй загадковості, а ще вона кличе школярів за парти.

Зима – біла. Все навкруги вкривається сніговими ковдрами, мороз на вікнах малює чудернацькі узорі, від яких неможливо відвести погляд. Сніг виблискує сріблом, іскриться у променях зимового сонця, яке, хоч і не гріє, а все ж веселить душу. Зимою кожен відчуває себе митцем, адже, залишаючи свої сліди на незайманому сніговому покривалі, він може намалювати свій власний шедевр. Або ж написати музичний твір, використовуючи замість звичних музичних інструментів рипіння снігу під ногами.

Зимову пору дуже любляють діти. Для них вона асоціюється із лижами, санчатами, ковзанами, сніжковими баталіями, власноруч злішленими, а тому найкращими в світі сніговиками. А ще – з прогулянками до парку чи лісу, де дерева, дбайливо закутані у снігові ковдри, спокійно сплять, чекаючи на весну.



Весна... Як і інші пори року – неймовірна. Різними барвами і кольорами прикрашає землю. Ліс починає біло світитися від розквітлих підсніжників, і синьо – від пролісків. Потім набухають і зеленіють бруньки на деревах, земля вкривається молодою зеленою травою, луки і левади жовтіють від розквітлих кульбабок.

Радуючи око яскравими барвами, весна радує нас своїми пахощами і теплим сонечком, щедро ділиться з нами своєю енергією. Весна асоціюється з початком життя. Все розпускається, оживає, багато тварин весною обзаводяться дітлахами. Для людей, окрім барвистих фарб, весна – це ще й початок польових, садових і огородніх робіт. Саме в цю пору закладається фундамент майбутнього щедрого урожаю.

Весна приносить у наші серця нові надії і сподівання. З першими теплими сонячними променями весною пробуджується не тільки природа, а й почуття. Почуття кохання, любові до навколишнього світу.

Природа – колиска людського життя, наша рідна стихія. Ніхто не може прожити без землі, води, повітря, їжі і тепла. Людям потрібна не тільки краса природи, а і її сила і підтримка. Природа – це увесь великий, різноманітний і цікавий світ, який оточує нас. У ній ні на одну мить не завмирає життя – воно весь час рухається вперед.

Людина – вінець природи, найрозумніша істота на землі. Та, на жаль, розум не робить людей добрими і щирими. Відійшовши від природи, усвідомивши своє особливе місце в ній, чимало людей стали підлими і жорстокими. Найстрашніша зброя в історії людства – атомна бомба – була створена людьми. Тому, якими б розумними ми себе не вважали, людина потребує жорсткого контролю своїх дій. Інакше вона може піддатися спокусі все спалювати, знівечити, знищити.

Природа заворожує наш погляд своїми фантастичними пейзажами, приносить нам багато позитивних



емоцій. Краса природи унікальна в будь-яку пору року. Вона буває настільки мальовничою, що інколи її просто неможливо описати словами. Кожен куточок природи дарує нам свою чарівність, а також манить до себе своєю таємничістю та незвіданістю.

Природа дарує людям яскраві незабутні моменти, змушує нас радіти кожному новому дню, кожній новій хвилині. З дитинства ми усвідомлюємо, що перебування на природі: в парку, в лісі чи на морі – це не тільки гарно, а й корисно для нашого здоров'я.

Природа – завжди незвідана, спілкування з нею – це безліч позитивних емоцій. Нам приємно торкатися пелюсток розквітлої квітки, вдихати її аромат. Саме спілкування з природою є бездонним джерелом натхнення для людини.

Всі ми дуже чутливі до краси природи. Краса навколишнього світу стимулює нашу уяву, стає матеріалом для бурхливої фантазії. Все, що відбувається на землі, – це все справа рук Її Величності Природи. Її творінням є навіть збудовані людськими руками хмарочоси, заводи і асфальтні дороги, тому що людина – теж частинка природи.

Люди люблять дивитися вечорами на зоряне небо, спостерігати за зірками і місяцем. Можна безкінечно спостерігати за краплинами дощу, за сніжинками – і занотовувати в своїй уяві якісь нові враження і відчуття. Це матінка-природа подбала, щоб ми, її діти, шукали і знаходили в її повсякденних проявах щось нове для своєї творчої діяльності.

Природа надзвичайно різноманітна у своїх проявах. У будь-який час року і доби вона не перестає нас дивувати і захоплювати своєю красою. А красива вона в будь-якому своєму вигляді. Її красою можна милуватися нескінченно. Недаремно більшість творців вважають природу своєю Музою – доброю і лагідною, іноді – примхливою, іноді – радісною або сумною, але ніколи – нудною і безбарвною.



Природа любить нас, як мати своїх дітей, вона дарує нам не тільки красу, а й їжу, теплі, затишні оселі, вкриту травною землею під ногами, прохолодну смачну джерельну воду. Вона нагадує нам про себе кожним новим днем, кожною розквітлою квіткою, кожною краплиною дощу, кожною сніжинкою. Тож давайте любити і оберігати її так, як діти повинні любити і оберігати свою матір.

*Бондар Аліна*  
*12 років*  
**Кіровоградська область**  
**Кропивницький район**  
**м. Долинська**

Буває так, що живеш собі та й живеш. І все ніби добре... А тут – раз, і все перевернулося.

Так сталося і в моєму житті. Але почекайте, почну все з самого початку. Живу собі у дружній родині, де всім подобається весело проводити час. Маю старшу сестру. Одного разу мама поїхала на роботу, а нас, дітей, залишила вдома. За старшу ж, звичайно, була Катя. Та у нас одразу з нею того дня щось не склалося, не дуже вже їй хотілося мене глядіти. Тож вона запропонувала погратися в «Піжмурки». Ховалася я, а Катя – шукала. Це вже зараз розумію, як вона шукала, сидючи в телефоні, але тоді... Заховаюся десь під столом і сиджу, не дихаю, а вона вдає вигляд, що шукає. А я вже й рада, що не знайде. Хованки були різні, але тут майнула блискавична думка заховатися до гардеробу. Тихесенько проминувши Катю, відхилила дверцята і швидесенько шмигнула туди. Одразу стало темно й моторошно. Та думка про те, що схованка надійна додала мені сміливості. Очі звикли до темряви, сіла вільніше, почала перебирати мамині сукні і тут до рук потрапило щось цікаве. У кишені старої кофтини лежала цукерка. «Оце



так знахідка!» – подумала я, одразу кинувши її до рота. Але що це? Смак якийсь незвичайний... Яюсь усе закружляло навколо, стало прохолодно, і мої очі заплющилися самі собою.

Прийшовши до тями, я оглянула все навкруги. Місцевість була незвичайною. Якись невідомі істоти метушилися скрізь. Вони були настільки стурбовані своєю працею, що їм до мене не було ніякого діла. Зрозумівши це, я одразу вирішила обстежити територію. Та найбільшу увагу все-таки привертати ці незвичайні істоти. Когось мені вони нагадували, але кого?.. Ой, згадала, це ж звичайнісінькі мурашки. Але ї не зовсім-таки звичайні. Їх розмір вражав. Напевно, що я б змогла осідлати котрусь із них та покататися верхи. «І чому вони такі великі?» – майнуло у мене в голові. Але що це? Навкруги і трава якась завелика, і такі звичні кульбабки повиростали вище голови... Ось тут уже мені стало зрозуміло: без магії ніяк не обійшлося. Що ж робити? Плакати? Тупати ногами? Ні! Потрібно діяти, не дарма ж я потрапила сюди.

Пройшовши вглиб «трав'яного лісу» мені відкрилася галявина, на якій працювали комахи. Одні – будували свій мурашник, інші – вчили малечу добувати сік із вишень. Найбільше мурах було задіяно у прибиранні прилеглої території, адже сліди присутності людей було видно скрізь: це – і рештки їжі на траві, викинуте сміття, зламані гілки, букет засохлих квітів, купа недопалків та розбитих пляшок. Мені стало моторошно, я підняла очі до неба. Несподівано промені сонячного світла засяяли дужче і я зажмурилася. В цей час почула, що хтось занадто наполегливо вже мене гукає. Відкривши очі, я побачила маму. Тут усе стало зрозумілим. Ховаючись у шафі, я міцно заснула з м'ятною цукеркою у роті. Величезні мурахи мені наснилися. Нічого незвичайного не сталося. Усе стало на свої місця.

На сьогодні пройшло уже досить багато часу, але та картинка зі сну ніяк не дає мені спокою. Враження від



мурах у лісі все більше змушують задуматися про майбутнє. Мало не щодня ми чуємо з екранів телевізорів, читаємо в газетах, слухаємо у школі про збереження природи на землі, охорону лісів. Нас навчають правильно доглядати за рослинами, дотримуватися чистоти в довкіллі, дбати про лісові насадження. Розвиток науки з кожним днем вражає. Люди впроваджують нові винаходи в реальне життя. Все добре, але...

Йдучи кожного дня до школи, думаю, що у моєму районі науковий прогрес місцями ще зовсім недосяжний. Чомусь людям набагато цікавіше викинути скляну пляшку посеред квітів на клумбі, зламати щойно посаджену берізку, зруйнувати той самий мурашник, ніж зробити щось корисне. І тут згадується незвичайна дитяча пригода. Пам'ятаю, як тоді мене вразила наполегливість та відчайдушність невеличких істот, адже вони такі малесенькі, можуть чинити опір нам, людям. Саме їхня згуртованість може слугувати прикладом для нас, бо ж зламаний мурашник лагодиться комахами за лічені години, а ми не завжди можемо впоратися і за все життя. І тут постають питання, які ніяк не дають мені спокою: «Чому істоти, позбавлені інтелекту, можуть думати, а ми, люди, – не завжди? Чому комахи не шукають винних у скоєному, а спрямовують усі свої сили на врівноваження ситуації, а нам обов'язково потрібно знайти винуватця?».

Звичайно, покарання також має бути, але, можливо, трохи іншим. Можливо, краще показати власний приклад тим людям, які не завжди адекватно поведуться з природою. Упевнена, що це дасть неабиякий результат.

Та починати все-таки потрібно з себе. Зі свого підвіконня, на якому стоять вазони з квітами, з невеличкого садочка біля будинку, з дороги, по якій прямуємо до школи... зі своєї душі. Бо ж якщо там буде порядок, то і в оточуючому середовищі теж пануватиме лад. Результат не примусить нас довго чекати, бо ж щедрішого явища ніж природа нам годі й шукати. Її багатство обов'язково



дасть нам здорове і щасливе життя, щедрість лісу вра-  
зить своїм різноманіттям. А ми повинні усвідомлювати  
це і пам'ятати, що все-таки ми – люди, у нас більше мож-  
ливостей зберегти природу, ніж у тварин. Ми повинні  
дбати не тільки про своє задоволення, а й добре усві-  
домлювати, що природа – джерело натхнення та краси,  
скарбничка нашого достойного існування на планеті.  
Тож наше майбутнє – саме в наших із вами руках.

*Ковальова Єсенія*  
*11 років*  
Чернігівська область  
м. Остер

### ОСІНЬ

Я доторкнуся до осені руками,  
Вона холодна, мокра, дощова,  
Колюча інколи і сильними вітрами  
Вона здуває залишки тепла!

Та все ж буває лагідна та ніжна,  
Зігріта сонцем, осяйна,  
На дотик тепла, наче ковдра пишна,  
І зовсім не колюча, а м'яка.

А присмак у осені терпкий, медовий,  
Солодкий водночас і дещо гіркий,  
Нагадує каву і чай калиновий,  
Трішечки кислий, бадьорий, п'янкий.

У осені свій запах неповторний,  
Він поєднав у собі все:  
Зів'яле листя, шум дощу мінорний,  
Останні квіти і сумне есе.





Я бачу осінь різну, кольористу.  
Рудоволосу дівчинку у сірому вбранні,  
Прикрашеному листям золотистим,  
Що так нагадує мене мені...

*Володько Євгенія*  
*13 років*  
Рівненська область  
Бараський район  
смт Володимирець

### ОСІНЬ

Вже не цвітуть рожеві квіти  
І не співають солов'ї,  
Додолу скинули дерева  
Красу і гордощі свої.  
Поникло сонце десь у небі,  
Схилило голову свою.  
Вже осінь розгортає листя  
В моєму рідному краю.

*Нагорнюк Анастасія*  
*12 років*  
Закарпатська область  
Мукачівський район  
с. Пістрялово

### ПРИРОДА – ДЖЕРЕЛО НАТХНЕННЯ ТА КРАСИ

Який цікавий і змістовний вислів?!  
З яких слів складається?!  
*Природа...*  
*Джерело...*  
*Натхнення...*  
*Краса...*



Кожне з них потребує пояснення та аналізу. Ні, я не буду вдаватися до тлумачення лексичного значення, адже всі слова української мови давно зрозумілі навіть дитині, котра переступає поріг школи. Та, напевно, різниться розуміння глибиною сприйняття змісту і форми.

Я хочу поділитися власними думками з приводу того, що для мене означає ця теза. На сьогодні я трохи знайома з прозовими та поетичними творами, зразками живопису, шедеврами класичної музики і мені стає зрозумілим те, що людина бачить світ досконаліше через призму тих художніх образів, що несуть у собі відгомін голосу людства.

Дитина, яка приходить у світ, по-своєму пізнає красу навколишнього світу. Для неї цілком природно відчуття запах матері, смак грудного молока, почути перші звуки, побачити яскраві промінчики. Так, це вже природа, що має чуття і смаки. Від простішого, примітивного – до складного, незбагненого. Чим вища духовність людини, тим більша її гармонія з природою.

Тонкий, наче павутинка, зв'язок вищого створіння з Матінкою Землею. Тонкий, але дуже міцний, що розривається часом, від образ, спричинених несвідомо чи з умислом. Природа теж вміє сердитися. Природа, як ображена мати. Вміє терпіти, але інколи її терпець уривається. Тоді її біль і туга озиваються страшним відлунням. Настрій власних переживань ми знайдемо доволі...

Смуток – хмаринка в небі,  
Гнів – блискавиці та громи,  
Надії – веселка над головою,  
Любов – гніздо лелеки на хаті,  
Сила – зелений паросток посеред грубого асфальту,  
Спокій – гладка поверхня ставка з чітко окресленою місячною стежкою.

І таких прикладів безліч.

Звичайно, це не метафори у Ліни Костенко, не епітети та порівняння у Павла Тичини, словесні пейзажі у



Тараса Шевченка; це не феєрії у Лесі Українки чи проза у Михайла Коцюбинського. Та мистецтво слова має великий вплив на формування світосприйняття.

Але всіх митців на створення прекрасного надихнула природа. Як потужне джерело б'є свіжим струменем водиці з надр землі, так і все живе наповнює нас новими ідеями для того, щоб увіковічнити художніми образами найпрекрасніші миті життя.

Коли я перечитую улюблені сторінки, гортаю сімейні фотоальбоми, слухаю ніжні мелодії, я уявляю наступне: політ журавля над селом, гроно винограду з краплями роси, перешіптування листя осики в лісочку, мінливо грайливий схід сонця, гобелен із ранньовесняних квітів... Все це – моя рідна земля. Земля, що напуває мене силою, тримає моє коріння, вчить бачити всю красу і велич. Земля, що зустрічається з небом, і підносить мене з усього злого, поганого. Земля, що тамує спрагу, бо має безліч джерел, що надихають на творчість і красу.

От, мабуть, і все. Я поки юна, більшого не можу та буду намагатися принести Природі Матері тільки корисне, не буду вимагати, а лише з вдячністю приймати її дари.

*Баженова Дар'я*  
*12 років*  
Луганська область  
м. Сватове

## РАНОК

Прокинусь вранці, відчиню вікно  
І глибоко вдихну повітря.  
Таке прозоре й чисте, вмить воно  
Щось зашепоче лагідне, привітне.

Впущу легенький вітерець у дім,  
А він погладить ніжно мої коси



І забринить: «Скоріше полетім  
У степ, де на високі трави впали роси.  
Послухай пісню жайворонка дивну,  
Джерельною водою лик умий».  
«Так, вітре, я з тобою лину  
І радо зустрічаю день новий».  
Свої черемха простяга до мене віти  
І зваблює вдихнути аромат.  
Ну як такому ранку не радіти,  
Коли життя немов квітучий сад?!

**Переможець номінації  
у віковій категорії 14 – 18 років  
Герасимова Катерина  
15 років  
Київська область  
м. Біла Церква**

\* \* \*

Початок жовтня – жовта казка!..  
Вночі холодна, вдень – гаряча...  
Над головою – листопашка,  
Утіха сонячна дитяча...

Немов жар-птиця, як істота,  
Іскринка осені в долонях...  
Од неї в серці – позолота,  
Цвіте вона, мов літній сонях!..

\* \* \*

Цей жовтий дощ – осінні сльози.  
Самотньо тужить жовтолист.  
На сірий ліс останні грози  
Печалю-смутокм пролились...



Вогні вечірні, тихе місто...  
І жовті-жовті ліхтарі...  
Відходить осінь урочисто.  
Каштани їй – в поводитирі ...

\* \* \*

Чарує зоряний світанок  
Багряним кольором небес.  
Лягає сонячний серпанок  
На тихі плечі рідних крес...

І вже горить роса яскраво  
Казковим сяйвом золотим...  
І кличе в гості сад лукавий,  
Такий веселий, молодий...

\* \* \*

Танцює вальс останній листя –  
Веселе, сонячне, барвисте!..  
А лірник вітер бродить гаєм –  
І струни віт перебирає...

\* \* \*

Хатина тиха, мов сирітка,  
Одним одна в туманнім полі.  
Черлений овид – як намітка,  
Ковтає світло ніч поволі...

Вітерець насвистує хатині  
Про злі, сердиті хуртовини.  
Сховався вечір у долині,  
Де спочиває кущ калини...



Шинкарук Катерина  
16 років  
Волинська область  
Ковельський район  
Забродівська ТГ  
с. Замшани

## ОЗЕРО ЛЮБОВІ

На вишневоокій Україні, в просторах загадкового Полісся, загубилося прекрасне озеро. Це клаптик вечірнього неба на землі, помережений лілями, наче зорями. І кожна та зоря зітхає якимось по-своєму. Вони то губляться в сутінках ночі, то переливаються в імлі місячного сяйва, то кличуть у незвідану далечінь. Вони ваблять кожного своєю прохолодою, спокушаючи дістати їх. А ще чарують срібними вогниками таємничості, нашіптують солодким подихом сонне марення і кличуть до себе. Загадкові і такі близькі вони винувато губляться в стрілках очерету, злякано здригаються від найменшого подиху вітру, беспорядно підкидаються оксамитовими хвилями свого господаря. Кожного зачаровують ці хвилі. Вони повністю підвладні вітру, який то піднімає, то опускає їх, змушуючи колихати тихе плесо озера. Мало хто знає, що ті хвилі з кожним днем усе глибше і глибше ховають гірку історію свого існування...

Вона відразу потонула в його голубих очах. Голубе ранкове небо... Цей колір змусив її зануритися з головою в якесь забуття. Колір поодиноких волошок у стиглому житі. Колір глибини озера, в якому літне чисте небо залишило своє відображення. Дівчина блукала кожним міліметром голубизни тих очей, воліла знайти щось рятівне, аби не втонути. Мить врятував його голос. Він переливався, мов несміливе джерельце, що пробивається крізь гори, і водночас гуркотів, як весняний перший грім. Голос, який був солодким, як мед.



Люба та Микола познайомились на вечорницях. Вродою юнки захоплювався кожен юнак. Струнка, волосся кольору стиглого жита, тоненькі брівки, кирпатий носик, пухлі губи і великі карі очі.

Вони одразу покохали один одного. З кожним днем любов ставала все палкішою. Тільки сива ніч знає, як було їм добре вдвох. Люба розцвіла на очах. Весь час весела, усмішка не сходить з обличчя. Та й Микола став моторнішим. А злі язики говорили, що така сильна любов до добра не приведе. Неспокійно було на душі і в Люби. Тривога закралась у таємний закуток і шкребла довгими кігтями по світлій душі. Відчуття не підвели: забирали на війну юнаків, забрали й Миколу...

Вони прощались біля житнього поля. Матері голосили, дівчата плакали, лиш Люба стояла і мовчала. Вона не могла повірити, що її Миколу забирають. Мовчки дивилась на зникаючий силует, такий рідний і коханий. Коли хлопці зникли з виду, впала на землю і почала голосити. Гарячі струмки сліз текли по її щоках, а голосіння губилося в похмурому небі. Довго плакала, поки не почало трусити від вечірнього холоду. Тоді, оговтавшись, пішла додому.

Перших кілька днів Люба була сама не своя. Ночами не спала, тривожні думки, мов павутиця, обплітали її. Але дівчина втішила себе думкою, що через два роки її коханий повернеться, і тоді вони будуть щасливі.

Минуло два роки. Почали повертатися хлопці з фронту. Ось сусід Стьопка повернувся, Василь прийшов, а Миколки ще не було. Вітер воротами рипне, а Люба біжить у двір, думає, що коханий прийшов. Кожен вечір бігала в поле, вдивлялась у далечінь, воліла побачити хоча б його тінь.

Так минуло три роки, п'ять... Змарніла Люба. Згас здоровий блиск її карих очей, усмішку заховала глибоко в собі. Ходила, мов мара. Бліда, худа, пустий погляд.

- Пропаде дівка, - шептались люди. Не раз кидалась



перехожому на шию з криками «Миколко, любий мій». А ночами у мареві вчувався голос коханого...

Надумала Люба піти до ворожки. Одягнулась, причесалась, взяла у клунок харчів та кілька разків намиста і пішла. Зайшла до обійстя та впала на коліна з риданням – «Бабусю, рідненька, скажи, коли мій Миколка повернеться? Бери все, що хочеш, тільки скажи?». Ворожка тихо мовила – «Не чекай його, доню».

Зірвалась дівчина з місця і побігла. Вітер розплітав волосся, колючі трави дряпали ноги, а вона все бігла та бігла... зупинилась тільки тоді, коли побачила пшеничне поле. Впала безсило на землю і гіркі сльози потекли з її очей. Люба згадала знайомство з коханим, зустрічі, палкі поцілунки. Микола був для неї цілим світом, що розлетівся вщент після розлуки.

Два дні плакала Люба без упину. Односельці намагались її якось відволікти, важке горе сиділо у дівчини на грудях та з кожним її подихом усе сильніше стискало. Воно витягувало з неї останні сили, останні сльозинки. На мить Любі здалося, що Микола біля неї. Дівчину зігріло знайоме тепло, і вона заплющила очі...

Зранку людей розбудив дзвін, який луною розлігся над селом. Люби не стало. Втопилась у сльозах. На тому місці стало озеро. Обходили його стороною. Хтось чув тихе схлипування, а хтось бачив силует дівчини, яка бродить по березі. З часом люди назвали озеро Любань.

Сивий чоловік сидів на березі озера та задумано дивився на гру хвиль. Вони то доганяли одна одну, то врізнобіч тікали від сердитого вітру. Стріли очерету переплелись між собою з готовністю проколоти важке небо, що низько нависло над озером. Колючий вітер куйовдив його волосся. Лабіринтами очеретів блукав погляд сизих вицвілих очей, які колись чарували голубизною.

– Любань, – тихо шепотів старий.

– Коханий, – у відповідь шуміли хвилі.





Цьомик Марія  
16 років  
Тернопільська область  
Монастириська ТГ  
с. Гончарівка

## ЛІСОВА ІНТЕРМЕДІЯ

Від набридливого гамору, бензинового смороду, в'їдливої пилюки і асфальтно-бетонних оков шукаю порядку в лісі. Ліс завжди зустрічає мене як друга, дорогого гостя, розкриваючи свої обійми, шанобливо стелячи під ноги товсті м'які доріжки з опалого бурого листа чи брунатної глици. Легка приємна прохолода оповиває мене. Сонце, яке ще хвилину тому нестерпно пекло, здається, мої очі ложкою виїдало, стежить за мною згори, зазираючи крізь густі крони дерев і підморгує мені. Велетенські дуби, клени, граби дивляться на мене трохи зверхньо, насмішкувато і поблажливо – куди мені, такій мурасі, до них! Пахне зіпрілим листям і грибами. То тут, то там вигулькують з-під листочків сиріжки у сірих, зелених, червоних, фіолетових беретиках, ніби чарівні гномики; гуртуються біля кущів боязкі лисички; прикрившись солом'яними бриликами, тихенько виглядають з трави підберезники; а ось сам царствений боровик – усім грибам гриб – на товстій білій ніжці, а здоровецька каштанова шапка так і манить грибників.

Від гілки до гілки мережать павуки свої візерунчасті пастки і чекають на здобич, тихенько причаївшись у кутку, потираючи мохнатими лапками. Гнучкі ожини стеляться по землі, хапають за ноги, впиваються гострими тоненькими кігтиками в шкіру, як грайливі кошенята. Заховавшись у тіні дерев, синьооко цвіте барвінок. Зеленочуба папороть чекає Купайла, щоб розцвісти і, може, принести комусь щастя та небачені скарби. На тлі пташиного переспівування чітко вирізняється рит-



мічне постукування дятла. Перестрибуючи з гілки на гілку, зчиняючи галас та шарварок, ганяються одна за одною вогнехвості білки.

Під струнким грабом мурахи збудували височенний мурашник – справжній казковий теремок. У цих працьовитих комах немає і хвилинки спокою. Усе бігають, метушаться, копошаться, клопочуться, гнуть спину під важкими ношами, топчуть второвані стежечки і ні на що не відволікаються – ідеальна організація праці!

А сонечко тим часом не відстає ні на мить, веде мене, як малу дитину, ніби боїться, що я заблукаю у цьому напівказковому лісі, зустріну сірого вовка чи бабу-ягу. Воно посміхається до мене крізь листя дерев, час від часу торкається мого обличчя тонкими гарячими променями. І я, мружачи очі, посміхаюся йому у відповідь.

Виходжу на узлісся, до озера. Деревна щільно обступили непорушне плесо, немов чародії в темно-зелених мантиях із гостроконечними каптурами заглядають у чашу з ворожбитським варивом, над яким ледь струменить сизий димок – озеро дихає. Краї лісової водойми поросли жабуринням, наче дбайлива господиня постелила узорчасті ніжно-зелені килимки з м'якої шерсті, а посередині вода чиста, майже прозора. По рівному, спокійному, як дзеркало, плесі поодинокі плавають дикі попеласті качки, покрякуючи та занурюючи голови у воду в пошуках їжі. Деся-не-деся з берега сплигне бомбочкою жаба і проб'є у густому плетиві жабуриння дірку, виставить над водою свої булькаті очі і кумкає, мовляв, не тільки птахи гарно співати вміють.

По небу ліниво пропливають хмари, ніби череда тих корів повертається з пасовиська, час від часу сонечко то ховається за них, то вигулькує, хитрувато підморгує мені: а непогана компанія!

Усе довкола насичує мене енергією. Відчуваю, як шальки терезів у моїй душі вирівнюються. Немає більшого щастя, ніж душевна рівновага. Тепер можна по-



вертатися: вчитися і працювати, захищати і боротися, долати і перемагати!..

Махаю рукою сонцю на прощання, воно шле мені повітряний поцілунок з-над горизонту: до зустрічі завтра на світанку!

Ну, лісова стежино, веди мене назад, до людей, до цивілізації!

*Француз Вікторія*  
*15 років*  
Чернігівська область  
м. Остер

### СНІГОВІ СОНЦЕВІЇ (Тавтограма)

Сипле, сипле срібний сніг, снігові сніжинки стеле,  
Сонно скочує свої сніжно-білі суховії.  
Сонце сходить, сонце сяє, сяйвом сповнює серця.  
Сила сонця світ стрічає, світлом створює слівця.  
Світанково, сіро-зимно, снігові сніжинки скрізь.  
Спокійнісінько, сонорностелеться сріблястий сніг.

*Васюренко Ірина*  
*14 років*  
Харківська область  
м. Лозова

### МАНДРУЮЧИ КРАЇНОЮ

Погожого липневого ранку ми з мамою вирушаємо до Привокзальної площі. При собі ми маємо туристичні рюкзаки зі всіма важливими речами. Ще б пак! Ми ж беремо участь у сплаві на байдарках та катамаранах по річці Ворскла! Чесно кажучи, коли мама забігла до кім-



нати з щасливим виразом обличчя, я подумала, що вона купила мені нову книжку або квитки на концерт нашої улюбленої групи. Але сплавлятися по річці – це новина! Але що вже поробиш, їхати так їхати!

На площі люди про щось гомонять, збираючись маленькими групами. Усі вони – мамині колеги по роботі, що вирішили колективом провести ці вихідні з користю для здоров'я. І чомусь я не бачу дітей – ні мого віку, ні молодших, ні старших; це мені не зовсім подобається, передчуваю, що з дорослими буде нудно і нецікаво... На цій «мажорній» ноті прибуває наш транспорт. І ось ми вже завантажилися у два автобуси і тепер мчимо, ледь встигаючи роздивлятися мальовничі краєвиди сіл Полтавської області.

В той час, як тимчасові мешканці автобуса (особливо чоловіча половина) жартують один над одним, а жіноча (і я також) ловить ці слова веселим сміхом, я мимоволі намагаюся уявити: яка ж вона, ця Ворскла?..

Моя прабабуся виросла на берегах цієї річки і багато дечого розповідала мені про неї. Бачив її і мій дідусь. А я тільки на старих фото роздивлялася тебе, Ворскло. Цікаво, як змінилася ти за стільки років? У розповідях про тебе перетиналися історія і сучасність, легенди і наукові факти. Я заплющую очі і бачу прозору, навіть кришталеву річку, де крізь воду, наче крізь тонке чисте скло, видно маленьких рибок; рогоза біля берегів тихо шепоче, немов заколисує водяні лілеї, що тихо погойдуються річковими хвилями в такт вітерцеві, і ось, наче у казці, з-під води починають з'являтися водяні діви – русалки. Спочатку виринають голівки з блідими обличчями та білими косами, завітчаними лілями, а потім їхні легкі постаті в довгому білому вбранні повністю підносяться над водою. Звівши до неба свої великі зелені очі, ці створіння починають кружляти у танку, вряди-годи черкаючи босими п'ятами по воді...



Автобус різко підстрибує на горбку і я розплющую очі. Минули село Опішню, і зовсім скоро почнеться наша подорож водами Ворскли.

Нарешті довгоочікуваний момент — автобус зупиняється. Річки поки ще не видно. Вибираємося з транспорту і проходимо швидкий інструктаж. Виявилось, що байдарок небагато, тому основна частина туристів попливе катамаранами, а далі будемо мінятися між собою. Ми всі спускаємося до річки, де будемо формувати екіпажі і де на нас чекають задалегідь підготовлені плавзасоби...

Ой, леле, це не зовсім те, що я собі уявляла! Тут на нас чекало одразу декілька неприємностей.

По-перше: байдарок нам із мамою не дісталось і ми мали сплавитися на гумовому катамарані. По-друге, побачивши річку, ми зрозуміли, що «прольот» із байдаркою – не основна проблема. Річка ж бо була вузенька, у багатьох місцях її русло було вкрите заростями болотяної трави так, що вона стирчала над водою, як жорстка щітка.

Але була не була! Наш збірний екіпаж із шести осіб підіймає катамаран і транспортує його до поверхні річки. Далі спускаємо на воду, займаємо місця і – раз, відштовхуємося веслами. Наш човен, шкребучи днищем по заростям болотяних рослин, повільно просувається вперед.

Керувати катамараном непросто. Цей плавзасіб важко вирівняти, він щораз вихляє то в ліворуч, то праворуч. Тож невдовзі кременезний дядько Сашко, що займав переднє місце на катамарані з мого боку, попросив мене не веслувати бо я, мовляв, колочу веслом по воді, неначе воду в ступі товчу, тільки правити йому заважаю.

Така ж участь спіткала й тендітну жіночку Наталю. Таким чином, гребців залишилося четверо: чоловіки Олександр Петрович та Сергій Вікторович — на носі катамарану і мама з Мариною Яківною — на кормі. І



тільки-но екіпаж приноровився до темпу один-одного, і зарості zostалися позаду, як ми побачили, що неприємності на цьому не закінчилися — річка ставала дедалі мілкішою.

Звісно, ми давно вже зауважили, що води тут небагато. Так, річка була чиста, прозора, але ж мілка! Вода сягала не вище колін.

По дорозі нам трапився пляж. Матусі й бабусі грілися на березку, в той час, як маленька дітлашня від трьох до п'яти років бавилася по коліно в воді. Дітки активно тицяли пальцями в наш бік, явно дивуючись, що такі великі дядечки та тітоньки плавають на своїх гумових човниках там, де й старій жабі по коліно. А їхні матусі з бабусями мало не крутили пальцями біля скроні.

Пару хвилин ганьби – і пляж залишився позаду, а перед нами відкрилися нові краєвиди.

Природа навкруги була дивна. По берегах майже не було рогозу та осоки — цих рослин, без яких неможливо уявити ставок, річку, озерце. Проте вода обабіч берегів була вкрита листям латаття, на яких подекуди сиділи маленькі чорні болотяні черепашки. З-поміж широкого листя виглядали з води жовті глечики та білі лілеї. В повітрі кружляли барвисті метелики і небачені мною досі яскраво-сині бабки. Сіра чапля, стоячи біля березку, поглядала на нас чорним допитливим оком і навіть не думала тікати.

Круті піщані схили здіймалися на висоту триповерхового будинку. Зверху, на обох берегах височів сосновий ліс. Покручене коріння, мов пальцями, чіплялося за пісок, ніби боячись відпустити його і впасти. Я десь читала, що Ворскла — друга за чистотою води річка Європи. Це було правдоподібно, бо ні на схилах, ні на дні, ми не побачили ніякого сміття.

Річка крутилася, мов стрічка, через кожні метрів сто звертаючи в правий бік. Хвойний ліс змінився листяним. Далі нашим очам відкрилося майже сухе піщане



дно, подекуди помережане тоненькими струмочками.

Тож довелося нам злізти з катамарану, взяти його за боки і понести, чалапаючи по калюжках води.

Оце так сплав!!! Ворскло, невже це ти, річка, у якій найспритніші пірнальники не змогли свого часу дістати скельце з біноклю царя Петра I? Але не будемо переїматися: навіть зараз не кожен може похвалитися, що пішки ходив по дну Ворскли!

Хто б бачив наше подальше переміщення, мабуть по землі б качався від реготу! Якщо ми пропливали метрів із тридцять або п'ятдесят, то потім пішки проходили метрів з двісті або триста.

А попереду траплялися справжні перепони. У обмілій річці з-під води з'явилося все, що зазвичай було заглиблене і не потрапляло людям на очі — містки від кладок та опори старих мостів, загати з мішків, залізні балки та труби, що в декілька рядів упоперек перегороджували річку, вивернуті з корінням дерева та інше.

Через усі ці «бар'ери» ми, немов альпіністи, просувалися вперед, тягнучи за собою човен. Річка, незважаючи на мілину, виявилася підступною: її дно, неначе поверхня Місяця, було вкрите ямами — кратерами. Стоячи по кісточки у воді можна було зробити крок ліворуч чи праворуч, вперед або назад — і запросто шубовснути з головою у вирву.

На щастя, увесь наш екіпаж вмів плавати. Але без прикрих неприємностей не обійшлося. Згідно інструкції, нам, туристам, заборонялося босоніж заходити в воду, щоб не травмуватися. Тому я, сумлінно виконуючи настанови тренерів з туристичної агенції, взулася у гумові капці-мільниці. Під час одного з чергових переходів, у процесі підштовхування катамарану я раптом потрапила однією ногою ніби до трясовини. І глибина в коліно — і нога застрягла — не витягнеш. Я «мудро» вирішила звільнити ногу від взуття й витягти її, а шльопанець, мовляв, сам вирине.



Але не так сталося, як гадалося. Ногу я витягла, але клятий черевик, всупереч усім законам фізики, навіки спочив у темних нетрях підступної ріки. Намагаючись дістатися до взувачки, я пірнала й руками рила дно так, що підняла силу-силенну намулу, гілочок і ще якогось бруду, але черевик так і не знайшла.

Тоді я розсердилася й другий шльопанець зашттовхнула в намул — навіщо він мені один?!

Далі довелося вислухати щирі співчуття колег по команді, але втішало те, що в рюкзаку я мала пару кросівок — тож босоніж додому не поїду.

Ця перша дистанція сплаву далася нам нелегко. Ми всі втомилися і неабияк зголодніли, а добре, мабуть, було тільки нашому катамаранові, який замість того, щоб везти нас, увесь відрізок шляху проїхав на наших спинах! Тому я надзвичайно зраділа, коли ми пристали до берега (до річі, останніми, мабуть, краще б я допомогла веслувати) і пішли обідати.

Декілька хлопців із туристичної фірми розливали вогняний борщ із великих залізних казанів. Я, мабуть, швидше за будь-яку муху схопила тарілку і майнула до казанів, де окремо від борщу роздавали також запашний чай. Отримавши свою порцію, я рушила до колоди, де наша «катамаранна компанія» вже так їла борщ, що аж за вухами ляцало...

*Мамонова Уляна  
14 років  
Донецька область  
м. Волноваха*

## НАД ВИШНЯМИ...

Над вишнями загули бджоли,  
Як потяги у далині,  
Все розпустилося навколо





Та аромат несе мені.  
Мов пташка в небі пролетіла  
Ця, з ніг збиваюча, весна...  
І так би я того хотіла,  
Щоб не кінчалася вона!  
Щоб сонце світлом заливало  
Небесну радісну блакить,  
Щоб в серці кожному палала  
Ця весняна казкова мить!

*Гладка Діана*  
*16 років*  
**Черкаська область**  
**м. Умань**

## ВЕСНА

Весна прийшла із квітами, струмками...  
Так ніжно, тепло стало на душі.  
І розцвіли підсніжники й тюльпани,  
І чути милозвучний весноспів.  
Весна неквапно радість малювала,  
Водила диво-пензлем по землі.  
Ї картини, що зима зачарувала,  
Враз оживали, барвами цвіли.  
Весна ясніє в посмішці дівочій,  
У блиску веснянкового очей.  
І в елегантних яблунях в віночках,  
І тихих звуках весняних ночей.



## І В КОЖНОМУ ІЗ НАС УЖЕ ЖИВЕ ФІЛОСОФ

Може, правда, ще зовсім маленький і несміливий, але він так прагне розповісти про власне відчуття світу, про розуміння сенсу та мети життя, поділитися своїми думками вголос. Ласкаво просимо і чекаємо від вас твір (поезію), роздум (можна у віршах) про... А про все, що вас турбує, про все, що не дає вам зоряними ночами спати.

**Переможець номінації  
у віковій категорії 11-13 років  
Бесараб Владислав  
11 років  
Вінницька область  
Жмеринський район  
Барська ТГ  
с. Мигалівці**

Грудень. Зима. Скоро Новий рік. І тут я з'являюся на світ. Усе таке незвичне, цікаве. Біля мене мама, тато, братик. Тепло в домі, затишно. Я расту і радію. Та ось минуло сім місяців — я бачу засмучену, заплакану маму. Що сталось? Чому я не бачу в кімнаті батька? Чому біля мене бабуся, дідусь зажурені? І кожен день сумна мама?

У моїй маленькій голові безліч запитань, які я не можу нікому озвучити, я ще дуже-дуже маленький. Ще рік я бачу таку картину. А потім моє життя міняється знову. Я живу в селі у бабусі з дідусем, а мама приїжджає до нас тільки на вихідні.

Починаю ходити в селі в дитячий садок. І тільки десь у чотири роки я дізнаюся, що батько трагічно загинув. Тепер моя сім'я, це здебільшого дідусь з бабусею. На вихідні — мама з братиком.

Я змірився з таким життям, хоча часто хотів бути із татком. Хоч я його зовсім не пам'ятаю, тільки по фото.

Дитячий садок, школа.



Я рано усвідомив, що я мужчина, який повинен тепер думати про себе, про дідуся і бабусю, захищати з братом маму. Їй ще важче, ніж нам.

Хоч я це і усвідомив, проте завжди виникало у мене безліч запитань, відповіді на які я намагався давати сам.

### **1. Я, такий як усі?**

- Так, в мене є руки, ноги, голова, очі, ніс, як у всіх.
- Я хлопчик, а не дівчинка.
- У мене немає батька.
- Я вчуся гарно.

*Ні, не такий як усі, я це я!*

### **2. Що таке дружба?**

- Це напевно, коли хочеш комусь розказати свої секрети і щоб вони не розповсюдились.

- Я дружу з Артемом, мені з ним добре. У нього теж немає батька (залишив їх).

- Ми допомагаємо один одному, поступаємося.
  - Забув ручку: Артем виручить, я його теж.
- Немає книги – буде одна на двох.*

### **3. Де краще жити в селі, чи в місті?**

Половина мого життя проходить у селі – у бабусі з дідусям, половина в місті – у мами з братом.

– Де ж краще?

В селі зранку встав і надвір: свіже повітря, сонечко, пахнуть квіти, пташки щебечуть, собачка гавкає, кури копочуть.

– На подвір'ї безліч квітів, посаджених бабусею (і на які, не дай Боже стати ногою).

– Грядки з полуницею, черешні, вишні, абрикоси, – все перед тобою, тільки протягни руку.

– За подвір'ям безмежне поле (у нас крайня хата під лісом).

– У місті – комфорт.

– На вулицях людно, ввечері можна з мамою погуляти, багато цікавого побачити.



— Розважальні центри поряд, багато магазинів, стадіон великий.

*Поки мені добре і в селі, і в місті (поруч рідні люди).*

#### **4. Чому мама ніколи не плаче?**

— Не хоче, щоб ми бачили.

— Нічого їй не болить.

— Чи може після смерті мого тата, вона стала дуже сильною (їй треба піклуватись про нас із братом, бабусю й дідуся).

#### **5. Чому діти ходять у школу?**

— Тому що одному вчитись нецікаво.

— В школі весело, є друзі.

— Вдома скучно і сумно.

— Можна з вчителем про все поговорити, сходити, з'їздити на екскурсію.

— В школі можна отримати безліч переживань і вражень, поділитись ними.

*Вдома ти один, рідні завжди зайняті.*

#### **6. Чому забороняють ігри в комп'ютері?**

— Вони ж цікаві, захоплюючі.

— Швидко минає час.

— Але вони мені сняться вночі.

— Я не встигаю зробити уроки, допомагати бабусі.

— Інколи болять очі.

— Не встигаю виспатись і болить голова.

#### **7. Чому перша вчителька не вчить дітей до закінчення школи, а тільки 4 роки?**

— Ми звикли до неї, з нею добре.

— Вона знає уже всі наші звички.

— Напевно, треба вчитись нам уживатись із усіма людьми.

— Вміти слухати й інших, крім однієї вчительки.



В моїй голові дуже багато запитань. Я сам даю собі відповіді. І за, і проти. Які правильніші з них, я поки не знаю.

Напевно, мені ще треба рости і рости. Багато читати і думати. І правильна відповідь сама віднайдеться.

*Шабанова Вероніка*  
*12 років*  
**Кіровоградська область**  
**Новоукраїнський район**  
**Злинська ТГ**  
**с. Плетений Ташлик**

### МАЙБУТНЄ...

Як стану доросла, у космос злітаю...  
Спитаєте, що я від того чекаю?  
Куплю десь на Марсі клаптик землі,  
А жити я буду в своїм кораблі.  
І серед просторів тих невагомих,  
Напевно, знайду я нових знайомих.  
Можливо, вони будуть схожі на мене,  
А, може, і справді будуть зелені?  
Разом спільну мову ми будем шукати,  
Разом з ними Всесвіт ми станем вивчати.  
Галактики, хмарності, зорі, системи,  
Планети, комети і астропроблеми.  
Звісно, хоч справа ця непроста —  
Ми там побудуємо нові міста!  
Ми навчимося робить атмосферу,  
Сформуємо також нову гідросферу.  
Буде життя на нових планетах,  
Літатимуть люди туди на ракетах!  
Можливо, для нас буде це порятунком,  
Що космос нам стане можливим притулком.  
Але якщо хочеш туристом літати,



То треба нам Землю разом рятувати!  
Хай будуть відкриті далекі світи,  
Та таку Землю нам ніде не знайти!  
Бо лише у нас є безмежні простори —  
Річки, океани, озера і море.  
Зелені ліси і жовті пустелі,  
Льодовики і гори, і скелі,  
Квітчасті степи і буйні сади —  
Такої планети нам не знайти!  
Так, неймовірна наша планета,  
Але є зворотній бік у монети...  
Купи в морях, океанах сміття  
В яких вже давно неможливе життя...  
Ліси, безлісі вершини гірські  
І переважно ландшафти міські...  
Де дика природа? Де ті багатства?  
Навкруг лишень наслідки від марнотратства...  
Що пити збираєтесь? Як жити, люди?!  
Біорізноманіття все менше усюди...  
Ґрунти на межі... Біда в атмосфері...  
Ще трішки й зачинить природа нам двері...  
Зміни у кліматі — не таємниця...  
Очі відкрийте! Скоріш схаменіться!  
Чи є у нас вибір? Він є завжди!  
Те, що лишилося — слід вберегти.  
Що ще можливо, те відродити,  
Щоб не довелось десь на Марсі нам жити...



Семенівська Анастасія  
13 років  
Київська область  
м. Біла Церква

## ЖИТТЄВА ФІЛОСОФІЯ ПОЛЯГАЄ...

1. Часто нам доводиться читати цю фразу: «Його життєва філософія полягає...». Чи замислюємося ми над тим, що таке філософія і чому життєва? З поняттям «філософія» усе зрозуміло. Перекладається термін із грецької, як «любов до мудрості». А що таке «мудрість»? Як на мене, це передовсім уміння думати, обмірковувати, аналізувати події, явища світу, людські дії та власні вчинки. І, звичайно, — досвід, здатність брати з нього уроки. Досвіду в нас, школярів, ще небагато, але навколо стільки людей із життєвими історіями, чий приклад, негативний чи позитивний, може бути повчальним. Ось ми й дісталися до слова «життєва». Значить, «життєва філософія» — це спосіб обирати цінності, формувати власні погляди на світ, аналізувати напрацьовані людством скарби духовності. І так мимоволі стаємо «філософами». Справді, адже нам ледь не щодня доводиться стикатися зі, здавалося би, елементарними, але насправді дуже складними запитаннями. Наприклад, «що добре і що погано»? Класичне запитання, яке ми починаємо ставити своїм батькам ще з дитячого садка. Чому одне вважається «добрим», а інше — «поганим»? Чому для однієї людини добре одне, а для іншої — щось протилежне?

Спробуємо знайти відповіді, аналізуючи простенькі історії з нашого школярського життя.

### Історія перша

Клас чекав на вчительку. Хтось в останню мить намагався запам'ятати ненависні формули, хтось зависав у соцмережах, а комусь до всього було байдуже.



— Чотири хвилини, тридцять дві секунди, — оголосили із задньої парти.

На стільки вже запізнювалася вчителька.

Не добігло ще до п'ятої хвилини, як увійшла завуч.

— 8-Б, увага! Сьогодні ви всі вільні. Вчителька з особистих причин не змогла прийти на урок.

Клас завмер, готовий вибухнути бурхливою радістю, але це сталося лише тоді, коли високі підбори зацокали коридором у бік учительської.

Емоцій ніхто не стримував. Літали остогидлі підручники, ввімкнувся реп на телефонах, Сергій пожбурир рюкзак зі своєї третьої парти в середньому ряду. Він глухо гепнувся об двері, дівчата заверещали. Але вереск був щасливий.

Учні зібралися у групки й уже обговорювали справи та розваги на найближчі дві години. Дівчатка підіставали косметику й заходилися фарбуватися перед «виходом у світ». Оксана намагалася щось розповідати, але її ніхто не слухав. Похапцем збиралися й штовхалися біля дверей, де утворився веселий затор; кожен поспішав вискочити «на волю» якомога раніше.

І ніхто навіть на мить не замислився: чому вчителька не змогла прийти на урок? Може, з нею щось сталося? Може, вона захворіла? Чи захворів хтось із її рідних? Нікого це не цікавило. Всі були просто щасливі, що ненависного уроку не буде. І додому нічого не задано! Ото пощастило!

Класові пощастило. Хтось не отримає поганої оцінки, комусь не запишуть зауваження в щоденник. Нова тема залишиться не вивченою. Кіно, комп'ютерні ігри або просто сидіння вдома на дивані зі смартфоном у руці — стільки задоволень замість останнього уроку! Класові добре, він радіє.

А комусь у цей час погано. Недарма наші бабусі казали колись: «Половина світу скаче, половина плаче». Отака вона — філософія життя. І скільки людей, стільки





й понять про «добре» і «погано». Але ось парадокс: те, що сьогодні «добре», завтра може виявитися «поганим». Наприклад, через пропущену тему втратиш бали в підсумкових тестах. Отримаєш не 8, а 6... Мама засмутиться, подарунка на свято не отримаєш... Погано, правда? А про те, що в учительки, може, якесь лихо, хоча б хтось подумав? Хтось спробував, поцікавитися, що сталося, чи поспівчувати? Адже ніхто з нас не захищений у цьому світі від неприємностей! Та хто замислюється про це, коли попереду дві веселі години!

2. І ще одна фраза, яку ми так часто чуємо або навіть самі виголошуємо, повторюючи за кимось, знову ж таки, абсолютно бездумно: «Усе в світі відносне».

Що це значить — «відносне». Все в світі пов'язане певними залежностями. Слова набувають значення залежно від контексту. Вчинки характеризуються залежно від ситуації. Людська поведінка змінюється залежно від обставин. Значить, у одному випадку ми буваємо праві, а в іншому — не зовсім, тому що обставини змінилися? Дуже важко відповісти на запитання, що таке відносність. Спробуємо допомогти собі: розглянемо ще одну простеньку історію.

### **Історія друга**

Похмурого осіннього дня Діна й Оля брели холодними вулицями. Знічев'я зупинилися біля кіоску й купили какао. Щойно скінчився дощ, сонце визирнуло з-за хмар, відбилося в чистих калюжах на асфальті. Дівчата теревенили ні про що, Дана стискала в руці ще теплий паперовий келишок, але за розмовою не мала часу сьорбнути з нього. Нарешті в перерві між двома репліками зробила ковток і скривилася.

— Що таке? — спитала здивована Оля.

— Це, виявляється, кава, — поскаржилася Дана, — а я її терпіти не можу. Хочеш, тобі віддам? — і тицьнула келишок подрузі до рук.



Оля випила все й подякувала. Теплий напій виявився дуже доречним, бо вона трохи змерзла.

— Смачно! Я люблю каву! — повідомила вона.

Наступного дня Оля до школи не прийшла, й на Данині дзвінки не відповідала. І лише згодом Дана дізналася, що Оля потрапила в лікарню з отруєнням — через ту каву в червоному паперовому келишку.

Спитаєте: ну й до чого тут філософська категорія відносності? А до того, що не можна покладатися на смаки — ні на власні, ні на чужі. Те що сьогодні приємне, завтра може виявитися огидним, щось нібито корисне раптом обертається шкідливим і те, що здається шкідливим, може несподівано принести користь. Усе залежить від обставин. Такий наш світ — побудований на протилежностях, які постійно міняються місцями. Ось тому все в ньому й вважається відносним. До такої думки Оля дійшла в лікарні, де в неї було вдосталь часу, щоб усе як слід обміркувати. Звісно, тоді вона не замислювалася, що розв'язала для себе вкрай важливе філософське питання.

3. Тисячі років люди ламали голови над ще одним філософським питанням: що таке «істина»?

Це слово теж часто зустрічається в літературі. Ми також дуже любимо вживати прикметник «істинний». А хоча б раз подумали: чим він відрізняється від звичного й часто вживаного слова «справжній»? І чим істина відрізняється від правди? Не будемо довго мудрувати, просто розглянемо ще одну простеньку історію.

### **Історія третя**

— Ти читала Пауло Коельйо? — спитала Оксана в Іринки.

— Ні, а що, дуже цікава книжка? — наївно поцікавилася та.

— Все ясно. Не читала, — махнула рукою Оксана. — Не одна книжка, знаєш, скільки він усього написав! Я



все перечитала, що в бібліотеці знайшла. Не те що ти, самі детективи читаєш.

— Ну розкажи, що там такого цікавого, — знизала плечима Іринка.

— Ну ось хоча б ці слова: «Якщо ти по-справжньому чогось бажаєш і вперто йдеш до своєї мети, цілий світ стане тобі в поміч!». Правда ж, круто?

— Так це ж із Біблії, — здивувалася Іринка, — тільки там трішки не так...

— А ти звідки знаєш, що в Біблії так написано, ти що її читала? — ображено вигукнула Оксана.

— Я від бабусі чула. Бабуся каже, що в Біблії — всі важливі істини записані.

— Які ще важливі істини?

— Ті, які люди не просто дізналися від когось, а перевірили власним життям у дуже багатьох поколіннях.

— Маячня якась! — відмахнулася Оксана.

— Ось ти зараз повторила одну вічну істину, яку люди знають із давніх-давен, а Коельйо її просто по-своєму переписав...

— Хочеш сказати, що він списав її з Біблії?

— Та не списав, ну як ти не розумієш! Люди це знали споконвіків, з покоління у покоління передавали, спочатку усно, потім почали записувати... А письменник, мабуть, подумав, що люди цю вічну істину призабули, ось і нагадав їм.

— Не розумію, — вперто повторювала Оксана, — що воно таке — істина. Це ж синонім слова «правда», хіба ні?

— Може, й синонім, тільки це щось більше. Правду ти сказала: «Я прочитала Коельйо». А істина — те, що він у своїй книжці перефразував із Біблії. Вічне, те, що для всіх людей і в усі часи є незаперечним, однаково правильним, розумієш?

— Та ну тебе! — сердито відмахнулася Оксана. — Наслухалася бабусиних казок і щось таке мелеш... Найрозумніша тут, чи що?



Так дівчатка трішки посварилися. Наступного дня, звичайно, вони про ту розмову вже забули й теревенили знову про якісь дівчачі дурниці. І ніхто не згадав, що вчора вони провели справжній філософський диспут на тему «Що таке істина». А чи знайшли відповідь? Її, мабуть, знайти так само неможливо, як і відповідь на інше філософське запитання — про сенс людського життя або так само неможливо, як винайти вічний двигун.

4. Світ здається дуже складним, а насправді в ньому все просто. Є пара вічних протилежностей: світло і п'тьма. Вони нероздільні, а головне — як на тому знаку, що його носять каратисти, — перетікають одне в інше. На світлій частині є крапочка темного, на темній — світлого. Вони борються й не можуть подолати одне одного — і з цього твориться все у світі. І людина, яка народжується чистою, мов янгол, повністю світлою, поки пройде своїм життєвим шляхом, стає наполовину темною. Це якщо вона постійно бореться за свою світлу половину, адже недарма казали в давнину, що на правому плечі в кожного з нас сидить світлий янгол, а на лівому темний демон. Вони не сперечаються, просто кожен нашіптує людині у вухо щось своє. Янгол — добре, демон — погане. І коли ми слухаємося янгола, світла частина затікає на темну, й ми світлішаємо. А коли слухаємося демона — темна частина плямує світлу, ми темнішаємо. Так у людині, як і в цілому світі борються світло і п'тьма, добро і зло. Ця боротьба така сама вічна, як і пошуки людиною істини й сенсу свого буття на планеті. І про це наша остання історія.

### **Історія четверта**

Зоя сиділа в першому ряду на церемонії вручення нагород. Вона була впевнена у своїх силах, тому майже не хвилювалася. Дівчина отримала довгоочікуване запрошення на навчання у престижному ліцеї, який обіцяв чудові перспективи. З першого дня Зоя взялася зароз-



бляти собі гарну репутацію, довіру товаришів і повагу викладачів. Але всі її зусилля звів нанівець один-єдиний випадок. Той фатальний день провалу нібито нічим не відрізнявся від інших.

Зоя повільно простувала стежкою, але її задуму перервала весела компанія однокурсниць.

— Привіт! Чого така сумна?

— Зовсім я не сумна, просто пригадую матеріал заняття.

— Ти вже геть завчилася! Колись же треба й відпочивати! Слухай, у нас гарна ідея! Ми придумали класний прикол. Пожартуємо трішки з викладачами! А що такого?

І дівчата зі сміхом почали розповідати, що вони придумали й уже повністю підготували.

Всі так сміялися, уявляючи кумедну картину, коли вони просто розіллють у коридорі трішечки гелю для миття посуду.

— Бачила ти коли-небудь корову на льоду? — захилиналися від сміху дівчата. — Отакі завтра будуть наші тітки-викладачки!

А назавтра одна з викладачок у коридорі послизнулася і зламала ногу. Дівчата перелякалися, думали, що тепер у них будуть неприємності, але всі звинуватили прибиральницю, яка не змогла довести, що не розливала ніяких засобів для миття. Її звільнили, а на дівчат-бешкетниць ніхто навіть не подумав. Зою довго мучило сумління, особливо після того, як зустріла ту бідолашну викладачку на милицях. Але подружки були такі веселі, як і раніше, Зоя подивилася на них і подумала, що раз їх не мучить сумління, то й її не повинно мучити, адже не вона це придумала. Вона просто знала про ту підлість, яку влаштували однокурсниці викладачам. Якби розповіла, попередила, всі від неї відвернулися б як від донощиці. Навряд тоді вдалося б довчитися в цьому закладі. Її просто зацькували б однокурсники...



І Зоя заспокоїла себе тим, що ніхто її ганебного секрету не знає, тож і журитися нема через що. Але з того часу дівчина, яка досі ніколи не брехала, навчилася вести подвійне життя. Говорила одне, робила інше, адже була впевнена, що коли ніхто не знає про її дрібні підлі вчинки, то їх ніби й не було. Спочатку й справді начебто ніхто нічого не помічав, але згодом Зоя помітила, що в неї поменшало подруг. Та й викладачі почали ставитися не так приязно, як раніше. Щось таке з'явилося у Зої в очах, що людям неприємно стало в них дивитися. І невдовзі вона залишилася зовсім сама. Відмінниця з червоним дипломом і чудовими кар'єрними перспективами, але з темною, неспокійною душею, на якій майже не лишилося світла. Янгол, що сидів на її правому плечі, стомився і опустив крила.

Багато ходить серед нас людей, які колись дозволили собі одну-єдину дрібну підлість і відчули смак безкарності. І той із них, хто сильніший духом, не ступнув на цю хибну стежку вдруге. Його світла частина ще не зовсім заплямована. Напевне, в цьому й полягає боротьба протилежностей у світі — передусім вони борються в людині, яка є відображенням світу, складена зі світла й пітьми, з добра і зла.

Якщо замислитися хоча б над такими елементарними речами — добре й погане, добро і зло, істина і відносність усього в світі — мимоволі станеш трішки філософом. Але в переважній більшості випадків ми над такими речами не замислюємося. Просто коли нам доводиться робити вибір, зважуватися на рішучий крок, мусимо замислитися: в який бік ступаємо — до істини, до добра, чи до зла? Зважуємо дві сторони кожної речі й ситуації та робимо висновок, що все в світі відносно: сьогодні таке, завтра інше, для однієї людини добре, для іншої погане, тому що скільки людей — стільки думок. А якщо згадати, скільки в нас вкладено глибокої мудрості з книжок, із розповідей наших бабусь, із пам'яті нашого



роду, виявиться, що й справді у кожного в душі живе філософ. Просто ми не здогадуємося про це, поки життя не змусить серйозно замислитися в мить, коли потрібно зробити вирішальний крок. І тоді нам стає у поміч уся мудрість світу, закладена предками.

*Грицай Артемій*  
*11 років*  
Сумська область  
м. Ромни

### БАЖАННЯ

Я, звісно, хочу жити в мирі,  
щоб всі були і добрі, й щирі

і припинилася війна,  
така безжальна і страшна.

Я, дійсно, хочу небагато,  
але не просто все це мати,

бо в мене палички немає,  
що всі бажання оживляє.

Тому прошу вас, добрі люди,  
усі дружіть – і гарно буде

тобі, мені і нам усім,  
бо Україна – спільний дім.



## СВЯТА РОЗМОВА

У ясному небі знову  
зірка воскресає.  
Бог веде святу розмову,  
людство навчає:

«Один з одним не сваріться,  
живіть справедливо.  
Посварились – помиріться,  
щоб жили щасливо».

Як почують добрі люди  
цю святу розмову –  
мир в усьому світі буде  
й Божа ласка знову.

*Асташкина Антоніна*  
**10 років**  
**м. Львів**

## МРІЯ

Мрія... А що це таке?  
Це річ, що можна схопити  
І нікуди не відпустити?  
Чи може бажання?  
Бажання щось мати,  
когось обіймати.  
А може це відчуття,  
що дане нам Богом?  
Таке ж важливе, як надія,  
тільки мрія,  
що нам в житті допомагає,  
неначе в гору піднімає.





Переможець номінації  
у віковій категорії 14-18 років  
*Гладун Христина*  
16 років  
Івано-Франківська область  
Тисменицька ТГ  
с. Чорнолізці

\*\*\*

Мільярди у цьому світі людей,  
Дорога твоя не до всіх мандрує.  
Одній подаруєш сотні безсонних ночей,  
Усмішку, якої тобі так бракує.  
І в тихому океані знищених мрій,  
Де твоя — була неймовірно красивою,  
Мрійник, вбитий думками стихій,  
Який хотів, щоб «єдина» була щасливою.  
Любити зараз, напевно, найгірше,  
Бо вірності в світі... провал!  
Щирих поцілунків найбільше —  
Бачив не РАГС, а вокзал..

\* \* \*

І коли сірою стане осінь,  
І всихатимуть всі калюжі,  
Лиш тоді ми відчуємо зовсім,  
Що одне одному просто байдужі.  
І коли пожаліє небо,  
Тих осінніх теплих дощів,  
Тоді більше не буде потреби,  
В ніжності разом відчувтих днів.  
І коли заховається вітер,  
не зірвавши із дерева шати —  
Лиш тоді ти забудеш всіх літер,  
і так голосно звикнеш мовчати.



Коли листя припинить жовтіти,  
Забувши, що має з дерев опадати,  
Тоді серце не буде німіти й мліти,  
Йй такого рідного поряд шукати.  
І коли ми забудемо зовсім,  
усім серцем ставши черствими...  
Лиш тоді не прийде наша осінь,  
залишивши рідних – чужими...

*Кравченко Аліна*  
*14 років*  
Луганська область  
Сєверодонецький район  
Лисичанська ТТ  
с. Золотарівка

### **РОЗДУМИ ШКОЛЯРКИ, НАВІЯНІ КАРАНТИНОМ**

Якщо у мене запитають, оптиміст я чи песиміст, я, мабуть, не зможу дати твердої відповіді. Якщо оптиміст – це той, хто сподівається на краще, то я оптиміст. Якщо песиміст – це той, хто враховує можливі небезпеки і робить висновки з набитих гульт – то я песиміст. Я люблю фантазувати, але не люблю людей, що не чують землі під ногами. Тому свої «думки вголос» спробую передати словами реаліста.

Ніхто із людей, які живуть нині, не пам'ятає нічого подібного тим подіям, які відбуваються у наші дні. Коронавірус став топовою новиною всіх ЗМІ. Усі засоби інформації, від інтернету до газет та журналів, надають поради, як пережити пандемію, як не втратити фізичне та психічне здоров'я. Тільки із прасок ще не звучать останні статистичні дані про інфікованих та тих, хто одужав. Світ змінився. І багато хто глибокодумно про-



мовляє фразу «світ уже не буде таким, як раніше». Але ніхто не пояснює, яким же тепер він буде? Що зміниться у суспільстві та особистому житті кожного? Чи будуть ці зміни позитивними, чи нас чекає щось моторошне та невідворотне, як нічне жахіття?

З цими питаннями кожен залишається сам на сам, шукає на них відповіді самотужки. Тому і я спробую зобразити свій варіант розвитку подій, яким би мені хотілось його бачити.

Люди, налаштовані на позитивний лад, звертають увагу на те, що протягом карантину людство нарешті навчилося мити руки. Це викликає усмішку. Але набагато важливіше, на мою думку, щоб люди навчилися підтримувати один одного, зрозуміли важливість та життєву необхідність у живому спілкуванні, в усвідомленні такого простого, але такого дефіцитного факту, як розуміння, що ти не один, що у тебе завжди є на кого спиратися під час життєвих труднощів. Я, наприклад, звернула увагу на те, що зовсім по-іншому сприймаю повідомлення та пости, телефонні дзвінки від друзів та близьких людей. Вони стали для мене більш важливими, ніж раніше, викликають більше почуттів та емоцій. Я знаходжу в них підтримку та розраду. Приходить розуміння, як це важливо – бути частиною суспільства, не почуватися ізольованою.

Тому результатом самоізоляції має стати не тільки вбереження від інфекції, але й усвідомлення того, що світ набагато тісніший та вразливіший, ніж ми звикли його уявляти раніше. Якщо вірус може спричинити стільки біди людству, то що говорити вже про глобальні екологічні та природні катаклізми. Людям необхідно змінювати сприйняття оточуючого та перебудовувати свою свідомість зі споживчої позиції на якусь іншу, назву якій я ще не можу підібрати. Ми вразливі, наші розрекламовані сучасні технології не гарантують нам безпеки. Тому важливими (не просто на словах та в офіційних заявах) мають стати співдружність, співпраця, співіснування. І



саме такий варіант розвитку подій, як я думаю, і міг би призвести до реальної позитивної зміни у житті людства.

Ви звернули увагу, скільки гумористичних мемів з'явилося про коронавірус та пов'язаний із ним карантин? Хтось говорить, що це не смішна тема, і іронізувати тут ні з чого. А я вважаю, що це правильно – протиставляти паніці та зневірі гумор та гарний настрій. І якщо ми навчимося всі негаразди та проблеми сприймати та переживати разом та на позитиві – це було б найкращим здобутком та перемогою над будь-якими бідами та негараздами. Дивитись у сьогоднішня та у майбутнє впевнено та з посмішкою – погодьтеся, це круто!

Ще одне відкриття, яке я зробила під час карантину, стосується побуту і повсякденного життя. Ви не уявляєте, скільки зайвих речей та продуктів ми споживаємо! Не смійтесь, але у себе в кімнаті я виявила купу (і не одну) предметів, якими не користуюсь, які просто захаращують простір. І це тільки у моїй кімнаті! А скільки такого добра у кожній квартирі? Скільки речей ми купуємо, але не використовуємо? Мода, настрій, реклама, а то й просто забаганки підштовхують нас купувати зайве, споживати нерозважливо. Думаю, що після пандемії не тільки я, але й величезна кількість людей змінять споживацькі звички, будуть більш свідомо підходити до витрат та шопінгу.

Завершуючи свої роздуми, знову повертаюся до питання, з якого почала – песимістично чи оптимістично я дивлюсь у майбутнє? Яким воно буде? Відповім відверто – не знаю. Але дуже сподіваюся, що майбутнє буде таким, яким ми самі захочемо його побудувати. Все залежатиме від того, зробить людство (і кожен із нас окремо) висновки з пережитого чи ні.

Але до чого ж таки хочеться вірити, що ці висновки будуть правильними та продуктивними! Як же ж хочеться бачити себе та близьких у новому, більш гуманному та розумному суспільстві!

Мабуть, я все ж таки оптимістка!



Савченко Анастасія  
17 років  
Сумська область  
Річківська ТГ  
с. Вири

## ПАВУТИНКА

І знову ранок, вийду на подвір'я... Сховаюсь у теплу бабусину шаль.

Прохолодно, перший морозець цілує зашарілі квіти. Проходячи, я зачепила павутинку з сонним павучком. Мабуть, ще зовсім недавно зіткав її маленький ткачик-трудівник.

Чомусь здалося: наші долі — такі ж павутинки, а ми немов павучки.

Йдемо, вриваємося в чужі життя, не стукаючи. Вриваємося у чужі світи, не питаючи. Зв'язуємо кінчики цього тендітного світу, але пальці наші чи такі вже вони вмілі? Може, ще більше руйнуємо те, що було створене не нами. Гадаємо, що лікуємо чи захищаємо, допомагаємо. Але чи просив хтось нас про це? А якщо й просили, чи так ми зв'язуємо його своїми нитками? Адже їх снували ми, і вже інші барви, й малюнок, і якість теж інша.

Благо, якщо ми робимо це, уміючи, якщо думаємо, що вміємо це робити. А якщо уваяти себе майстром, а насправді і в підмайстри не згодилися б?

А візерунок вже виткано, й світ той змінився, й людина споглядає, що відчуває. Хіба можемо знати? Не наші відчуття, не наше розуміння. А ми пишаємося собою, гадаємо, що врятували. Але чи ближнього? А, може, своє его рятували?

Ось! Допоміг. Я став кращим! Заробив вдячність. Але, доткавши ще одну ниточку, відходимо у бік й дивимось здаля, а візерунок весь у вузликах і дірках, і людина вже у іншому світі, в який ми увірвалися. Стає соромно, хо-



чемо щось змінити, кидаємося з боку в бік, натикаємося на інші, такі ж павутинки, а хтось натикається на нас, плутаємося, десь з'єдналися, десь обірвалися назавжди. Десь відчуваємо гордість — справді виправили візерунок; десь відчуваємо сором — адже ще більше зіпсували цей маленький світ.

Споглядаємо свій особистий візерунок, заспокоюємо себе тим, що й наш зіпсований кимось так само. Робимо вигляд, що нічого не трапилося, що це лише випадковість, ми ж так намагалися. Тихенько йдемо геть... А іноді повертаємося, щоб знову змінити, щоб тішити своє его... Хоча, можливо, й для того, щоб дійсно стати кращими...

*Француз Вікторія  
15 років  
Чернігівська область  
м. Остер*

## САМОТНІЙ ЖУРАВЕЛЬ

Стоїть старий самотній журавель,  
Похилену криницю підпирає,  
Він пам'ятає повний двір людей,  
Тепер лиш бачить, як село вмирає.  
Подвір'я затягнуло споришем,  
До хати не протоптана стежина,  
Колись життя тут билося ключем  
І по подвір'ю бігала дитина.  
Минулося... На жаль, пусті криниці  
Стоять у кожному українському селі,  
А як же хочеться із них напиться  
Холодної джерельної води.



## СТИЛЬ ПИСЬМА

Душа транслює все, що накипіло,  
Що пилкою чіпляє заболонь,  
Людина лиш тоді бува щаслива,  
Якщо торкається до люблячих долонь.  
Любов, надія, віра і кохання –  
Ці підсвідомі почуття душі  
Ми пишемо без жодного вагання  
Лише курсивом на своїй руці.  
І витесать з душі так важко злобу,  
І гнів, досаду тяжко подолать,  
Але в житті людському так потрібно  
Курсив від піктограми відрізнять.

*Бойко Богдан*  
*15 років*  
м. Житомир

## Є, НАПЕВНО, В КОЖНОЇ ЛЮДИНИ...

Є, напевно, в кожної людини  
Сила й вміння змінювати світ.  
Та ніхто не знає яким чином  
Дати такій здатності політ.  
Хтось на щось десь не звернув уваги,  
І вже там пішло усе не так,  
Десь забракло у тобі відваги  
І ти дав недобрим людям знак.  
Все воно у щось перелилося  
У відтінках різних кольорів,  
І тепер усім нам довелось  
Відчувати все без зайвих слів.  
Там і тут – там треба, там не треба,



Все іде по колу так чи ні.  
Знову виникла у нас потреба  
То у мирі, то в якійсь війні.  
Як усе це вірно скерувати,  
Здатність спрямувати свою так,  
Щоб у світі лад побудувати  
Тільки з позитивності ознак.  
Як тії гармонії сягнути  
У думках і діях суєтних.  
Треба один одного почути —  
Світ один - єдиний для усіх.

*Геріх Діана*  
*17 років*  
**Черкаська область**  
**м. Кам'янка**

\* \* \*

Ятриться, рветься зболена душа,  
Я - вигадка незграбного поета-психопата.  
Рядок плаксивий вже забутого вірша  
Чи в голові моїй якась нав'язлива соната?

Ночами - сльози, вдень - лукавий сміх.  
Єство закрите до відвертості й жаги кохання.  
Довір'я - тінь. У серці, як на гріх,  
Страждань намети й біль щемкий розчарування.

Знекровлені троянди ріжуть очі.  
Шипам від спогадів не проштрикнути «завтра».  
Росою блиснуть сльози ті дівочі.  
Тужливі сповіді - колишне... скорозгасла ватра.





## МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ

Тут все досить серйозно. Ви вже замислювалися над тим, яку спеціальність оберете у майбутньому? Щоб дійсно вибрати потрібне саме вам? А може якраз у цей момент вирішуєте, що саме стане вашим основним заняттям у дорослому житті? Розкажіть, нам СПРАВДІ дуже цікаво!

**Переможець номінації  
у віковій категорії 11 – 13 років  
Сергієнко Анастасія  
13 років  
Луганська область  
м. Сватове**

2028 рік... Нібито далеко, але вже зовсім поруч. Через чотири навчальних роки настане моя черга обирати професію. Переді мною безліч доріг, відкритих дверей і надзвичайно цікавих можливостей. Наша молода Батьківщина ще тільки-но обрала вірний курс розвитку, я хочу стати на цей шлях разом із нею. Чи то медицина, чи то ІТ-сфера, чи то виховання й освіта – усе потребує сил, наполегливості, творчого погляду, щоб дійсно вивести країну на світовий рівень розквіту.

Я дуже боюся помилитися. Тому зараз серйозно вивчаю усі шкільні предмети, адже освічена людина має бути розвинена всебічно. «Оберіть собі роботу до душі, і вам не доведеться працювати жодного дня у своєму житті», – вважав давньокитайський філософ Конфуцій. Повністю згодна з його поглядом. Коли ти захоплений своєю справою, коли очі горять живим вогнем, коли натхненний творити й робити нові відкриття кожен день, тоді ти щасливий, ти досяг своєї мрії, й вона співпала з реальністю.



У мене є старші друзі, які вже обрали професію, деякі давно працюють за обраною спеціальністю, але щастя в їхніх очах немає. Вони помилися з вибором життєвого шляху. Нестрашно помилитися, страшно не мати бажання потім щось змінити й так усе життя працювати кожен день від понеділка до п'ятниці, чекаючи вихідних. Дуже складно, на мій погляд, потім «перевчитися» на щось інше, заново починати досягати своїх цілей, але страшніше так і залишитися на своєму звичному місці, боятися щось змінити.

Відомий у наш час психолог Дмитро Карпачов виділяє три важливі аспекти при виборі професії: хочу, можу, треба. Я ще не настільки доросла в цьому плані, тому тут на поміч приходять мої найрідніші люди – батьки. Вони вже зараз розділяють мої погляди, підтримують прагнення у виборі улюбленої в майбутньому справи. Отож, перше – хочу. Я багато чим цікавлюся, саме зараз мені треба ознайомитися з якомога більшою кількістю інтересів, різноманітністю професій, уявити себе у деяких із них. Моя матуся підтримує мене, дозволяє відвідувати різні місця і знайомитися з новими людьми. Друге – можу. Хочу сказати, що вже деякі види діяльності викликають інтерес. Тому мій тато, людина дуже прогресивних поглядів, знайомить мене з вимогами до цих професій і звертає увагу, які нахили й здібності я маю, а які треба розвинути. І найголовніше – треба. Як вже зазначалося, наша країна тільки розвивається, тому складно спрогнозувати, чи буде актуальна та чи інша професія, скажімо, через 5-10 років, чи зможу я реалізувати себе в ній і принести користь країні. Проте є види діяльності, які непідвласні часу, модним поглядам, вони залишаються вічними, потрібними на будь-якому етапі розвитку чи напряду.

Я не хочу орієнтуватися на поради знайомих, кожен повинен сам вирішувати такі питання, навіть якщо погляди не сходяться із загальноприйнятими. Вибір



професії, вважаю, схожий на просвітлення. Іноді до своєї справи можна йти довго, але раптово сказати: «Ось воно!». Ми змінюємося, змінюються і наші погляди, особливо в період шкільних років. Тому зараз я ще точно не скажу, ким хочу стати, але можу поділитися, які сфери мене цікавлять і приваблюють. Це медицина й комп'ютерні технології. Тепер поясню, чому.

Можна довго писати про важливість якісної медицини у житті. Усі ми відчули це з настанням невідомої й досі пандемії. Побачили, в якому скрутному становищі знаходиться ця сфера. Тому я хотіла б долучитися до світової боротьби, знайти ліки від небезпечної хвороби. Врятувати хоч одне життя – це подвиг, а врятувати декілька – це вже справа життя.

Щодо комп'ютерних технологій, або ж ІТ-сфери, то тут також усе зрозуміло. По-перше, це сучасна, прогресивна професія. За програмуванням, заміною людської праці на роботу машин чи роботів, штучним інтелектом – майбутнє усього світу.

По-друге, це високооплачувана професія, можна бути впевненою у своєму фінансовому майбутньому. А це, погодьтеся, не останнє при виборі роду діяльності.

По-третє, ця сфера ніколи не стоятиме на місці. А бути в постійному творчому пошуку, сміливо пробувати нове, розробляти більш актуальне і сучасне – це дійсно захоплююче.

Зараз тільки 2021 рік. Переді мною безліч шляхів, відкритих дверей і надзвичайно цікавих можливостей. Проте не хочу забувати, що я ще дитина, маю багато чого навчитися і дізнатися. У цьому мені допоможуть не тільки батьки, а й учителі. Тому, перш ніж обрати певну професію, я хочу визначитися із колом своїх інтересів у майбутньому, гарно провести літні канікули, відпочити й гідно розпочати новий навчальний рік.



*Водяннікова Олеся*  
*11 років*  
Донецька область  
Маріупольський район  
с/т Мангуш

## МОЇ МРІЇ

Мене звати Олеся. Я звичайна дівчинка, яка навчається в сільській школі. На жаль, в школі другий рік триває ремонт, і я та багато інших учнів змушені навчатися в не зовсім до цього пристосованих місцях. Так хочеться навчатися, гратися, спілкуватися у своєму ДИТЯЧОМУ світі! Сподіваюся, що дорослі згадають про нас, і ми на-решті повернемося до рідної школи.

У кожної людини є мрія, а інколи їх навіть декілька. Мрія – це найзаповітніше бажання, яке обіцяє щастя. Задля неї людина готова гори звернути, подолати усі перешкоди. Мріяти – означає ставати сильнішим. Часто наші мрії стають реальністю і роблять людей ще щасливішими, ніж вони були. Наша уява малює їх нам, не дає зупинитися на чомусь одному, змушує весь час мислити, мріяти. Якщо б люди не вміли мріяти, то більшість винаходів, проєктів не побачили світ. Людство так би і зупинилося на початковій сходинці розвитку. А за допомогою мрій, фантазій людство рухається вперед.

Хоча я ще і дитина, але розумію, що потрібно прикласти багато зусиль, щоб мрії здійснилися. Закінчити школу, отримати майбутню професію, адже для мене важливо ще і те, щоб мною пишалися мої батьки.

Моя майбутня професія – ветеринарний лікар. Я буду допомагати тваринам, як і мій татусь. З раннього віку я спостерігала за тим, як він лікує тварин, адже вони хворіють так само, як і ми – люди. Хочу, щоб моя професія була корисною, буду лікувати маленьких «пухнастих хвостиків». Я відкрию свою ветеринарну клініку «Пух-



настики», а поряд буде розташований притулок для тварин, які не мають свого будинку. В цьому притулку вони зможуть отримати допомогу, їжу, захист. Обов'язково їм будуть шукати нових господарів, щоб якомога більше тварин могли жити в сім'ї, отримувати увагу і любов.

Чи знаєш ти, що світ ділиться на шанувальників собак і шанувальників котів? Так ось, я обожаю котиків. У мене багато одягу, особистих речей, на яких вони намальовані. Я прочитала багато цікавих книг про котиків, передивилася фільмів. І можу точно сказати, що вони найкращі, наймиліші створіння. Навіть себе я дуже часто уявляю маленькою кицькою. Впевнена, що нас таких «кошатників» дуже багато.

Друже, а ти знаєш, що мозок кішки дуже схожий на мозок людини. За емоції у них відповідають ті ж самі ділянки мозку, що і в людини. Кішки відтворюють приблизно 100 різних звуків, а собаки лише 10. Поверхня їхнього носика така ж унікальна, як відбитки пальців у людини. Свої емоції кішка виражає за допомогою вух, хвоста. Котячі жести хвостом призначені не тільки для хазяїв, вони є одним із способів спілкування з представниками свого виду. Ще котики дуже чуттєві до вібрації і можуть почути землетрус на 10-15 хвилин раніше ніж людина. Дуже боляче дивитися на те, як деякі люди кривдять цих створінь. Хочеться захистити кожну тваринку, знайти їй будинок, добру людину, яка буде про неї піклуватися. Маленькі вихованці не тільки дарують нам свою любов, вони можуть бути добрими друзями і навіть лікарями.

Мрію, коли виросту, відкрити «котокафе», це таке місце, де можна посидіти в компанії з котиками, пограти з ними, забути на деякий час свої проблеми. У цьому кафе можна буде відпочивати душею. Спілкування з мохнатими хвостиками піде на користь людям, які страждають від високого тиску, людям, в яких є потре-



ба відновлюватися після хвороб, психологічних і емоційних травм. Ці дивовижні тварини справжні телепати, «живі енергоінформаційні прибори», які завжди вловлюють настрій і почуття оточуючих людей. У час, коли людина знаходиться в постійному стресі, оточена гаджетами, такі кафе будуть порятунком, острівцем спокою і рівноваги.

Я сподіваюся, що постійна праця, наполегливість, гарна поведінка і навчання допоможуть мені здійснити мої мрії.

*Стратулат Олеся*  
*12 років*  
**Кіровоградська область**  
**Кропивницький район**  
**Кетрисанівська ТГ**  
**с. Павлогірківка**

Мене в дитинстві запитували: «Ким ти хочеш стати в майбутньому?». Це питання мене часто хвилювало, і я почала міркувати. Одного разу, дивлячись передачу по телевізору, я захопилася приготуванням їжі. Звичайно рідні похвалили мене за мої здібності, але я розуміла, що мені ще далеко до майстерного приготування. Я почала дивитися, як готують мама й тьотя, яка працює кухарем в шкільній їдальні. І зробила для себе висновки, що після закінчення школи вступлю на навчання в Бобринецьке ПТУ і освою професію кухаря. Мені дуже подобається у нашій шкільній їдальні: гарно й затишно, квіти на підвіконнях. Завжди привітна й усміхнена до дітей наша кухарка. Діти з великим задоволенням на перерві біжать в їдальню. Головне завдання кухаря – готувати не тільки смачну, але й поживну, корисну їжу. Недарма кажуть у народі: гарний кухар вартий лікаря. Але, щоб оволодіти всіма тонкощами мистецтва



приготування їжі, справжній кухар повинен бути людиною, обізнаною з біологією, хімією, товарознавством, фізіологією та іншими науками. Кухарю потрібно мати творчу фантазію, щоб задовольняти смаки найвибагливіших клієнтів. Зараз з'являється можливість відкривати невеликі кафе, кафе-закусочні, кафетерії, мінібари. Людям подобаються такі заклади харчування, де їх привітно зустрічають та смачно годують, де вони відчувають турботу та увагу. Тому саме такий заклад не буде порожнім, його власник матиме постійний прибуток та моральне задоволення.

У майбутньому я мрію освоїти професію кухаря і розпочати власну справу з виготовлення та реалізації своєї продукції. У своїй роботі я мрію відновити приготування найдавніших страв, нескладних у приготуванні й висококалорійних. Каші склали суттєву частину народної їжі. Дуже поширені в Україні були страви з борошна, особливо варенички. Із печених страв найбільше цінувався хліб. Він був не лише предметом їжі, він виконував і символічну функцію у багатьох обрядах.

Для української кухні були притаманні овочеві страви. Найбільш популярною і улюбленою стравою був борщ, а також капуста із квашеної капусти з пшоном. Їх і сьогодні готують майже щодня. Особливе місце у харчуванні українських селян посідала картопля, хоча вона з'явилася в Україні відносно пізно. З неї готували багато простих і поживних страв: тушкована, печена, смажена, варена у різних видах, оладки й деруни, кльоцки – ось далеко не повний їх перелік. Основний продукт українців – це сало. Його споживали, як у сирому вигляді, так і печеним, смаженим, вареним, а також у вигляді заправок. Зі свинини готували печеню й душенину, зрідка голубці, з ніжок варили холодець, з голови робили ковбик. Споживали печінку та легені. Спеціальних рибних страв було мало. Часто в піст готували юшку зі свіжої, сушеної або в'яленої риби. З напоїв домашнього виробництва найпо-



пулярнішими були узвари із сушених й свіжих фруктів. Квас відомий ще з часів Київської Русі, згадки про нього є ще у «Повісті временних літ». Пилю також сироватку. Заварювали настої цілющих рослин: м'яти, звіробоя, чебрецю а також липовий цвіт, а то й просто вишневих чи малинових гілок.

У майбутньому я мрію, щоб українці ще більш перейнялися любов'ю до минулого нашої неньки – України. Усе, що в давнину споживали українці, на сьогодні є актуальним і дуже корисним. І моя мета – вивчитися на кухаря.

*Гончаренко Богдана*  
*11 років*  
Миколаївська область  
м. Новий Буг

### **Я БУДУ, ЯК МАМА...**

Ми всі колись станемо дорослими, але уже зараз багато хто з дітей замислюється над майбутньою професією. Її обираємо за власним бажанням, звичайно допомагають батьки, старші товариші, а також книги з бібліотеки – в них можна прочитати про різноманітні професії...

Ми часто ловимо себе на думці, а чи потрібні всі предмети, що викладають у школі, бо нецікаво сидіти на уроці історії, коли хочеш бути банкіром або готуєш себе для професії військового. Або той, кому цікаво малювання, не любить уроків хімії чи фізики. А ще коли треба обов'язково прочитати, сходити до бібліотеки, а не сидіти в інтернеті, то о-о-о-о-о-о-о-о....

Особисто я не згодна, що бібліотеки «пережитки», що нікому не потрібні книги, коли є всесвітня мережа. Уявімо ситуацію, коли той самий військовий не має змоги під час військових дій користуватися комп'ютером та іншими засобами наших науковців? Що робити? Так, брати в руки, як 100 років тому книги, мапи...





Вважаю, що особи, які користуються лише електронними засобами, стають наче роботи. В електронних іграх є багато жорстокості, ось так і буде чинити ця людина у своєму житті: байдуже вбивати, сліпо руйнувати. А людина, яка вміє фантазувати, за допомогою книг буде творити, захищати, охороняти. Цьому вчить література, уроки, живе спілкування та обговорення прочитаних книжок у бібліотеці. Вечори, бесіди з бібліотекарем, екскурсії – усе це допомагає пізнати багато нового, розширити свій внутрішній світ.

Моя мама працює бібліотекарем, для мене це найкраща професія у світі. Кожного дня вона іде на роботу з усмішкою, інколи навіть не обідає, бо треба сходити до стареньких, понести замовлені книжки. Працює в інтернеті, ходить до нас у школу – проводить бібліотечні уроки. З ляльковим театром іде у садочок, діткам казки читає, показує, книги нові носить, спортивні змагання проводить. Мама бібліотекар, але я кажу, що бібліотекар, а якщо це ще і моя МАМА – це суперлюдина! Вишиває з нами, складає вірші з бабусями, проводить екскурсії. Вчить дітей ремонтувати книги, користуватися книжками у бібліотеці. Завжди можна прийти і поговорити про прочитані книги. Читачі малюють картинки про героїв прочитаних книг та дарують їх у бібліотеку. Люди не викидають і не палють книги, а також приносять їх, щоб інші мали змогу почитати.

Багато потрібних професій на світі, маю надію що бібліотекарі не «вимруть», як динозаври. У бібліотеках стільки цікавих книжок, і кожного разу нові. Вони навчають, дають можливість дізнатися більше. Недарма князі та монахи створювали свої бібліотеки і дуже їх берегли. Вчитися хотіли не лише багаті, тому будували бібліотеки для усіх бажаючих, завдяки чому люди ставали освіченими. Багато відомих осіб читали і читають зараз. Вважаю, що мудро роблять ті, хто зберігає книги



для наших дітей і онуків. Все залежить від уважності, активності, бажання дізнатися більше. Ось і виявляється, що зневажливе ставлення до «нецікавих» для когось книг збіднює нас із вами, позбавляє можливості поповнити пам'ять і розум досягненнями людського досвіду. І це може негативно позначитися у майбутньому на кругозорі.

Недаремно хтось сказав: «Дорога нам книжка кожна – нам без книг ніяк не можна». Отож, коли виросту, стану супербібліотекарем, суперлюдиною, супермамою!

**Переможець номінації  
у віковій категорії 14 – 18 років  
Захаренко Софія  
17 років  
Черкаська область  
м. Кам'янка**

## **МАТЕМАТИКА І МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ**

Інтеграл, логарифм, паралелепіпед – трійка звичайних слів, що можуть налякати до смерті, викликати відразу чи нагородити свого поціновувача всеосяжним успіхом. Що ж, почнемо з початку...

У далекому дитинстві, відчуваючи себе абсолютним гуманітарієм, я (як і всі діти мого віку) з нетерпінням чекала того останнього дзвінка, щоб нарешті розпрощатися із властивостями й теоремами, лишити ті незрозумілі курсивні написи за порогом школи. І ось, найбільш очікувана подія: ми виринаємо у доросле життя, де нас чекають самостійні рішення, улюблена професія, успіх (неодмінно), тиха та розмірена старість, коли видавництва змагаються за право друку нашої автобіографії, на схилі неймовірно бурхливого буття.

Я була повністю переконана, що стану всесвітньо відомим письменником чи видатним учителем мови й



літератури. Те, що я пов'язу життя із творчістю, стало зрозуміло після мого першого оповідання, яке я продекламувала на шкільній лінійці. Чесно кажучи, оплесків було достатньо для того, аби уявити себе на великій сцені з Нобелем у руках. Та я не зупинилася і продовжувала відточувати свої навички учитись чогось нового, експериментувати зі стилями. І ще більше втокмачувати собі, що будь-які інші точні науки не зрівняються з покликом пера. Так тривало до одного пам'ятного дня.

Якось на уроці математики вчителька, яка вже була не в змозі ігнорувати погляди з відтінком кличу про порядкунок, відволіклася від теми, щоб розповісти одну історію. Я не пам'ятаю усієї розповіді, але останні слова радикально змінили моє життя: «Математика – це інструмент, що дає змогу вам бачити речі по-різному, і я маю на увазі «по-різному» дуже радикально. Математика – це не лише обчислення чи звикання до складних рівнянь. Математика – це значно більше, ніж просто знаходження коренів рівняння чи доведення протилежного».

Як і притаманно підліткам, ми «уважно» послушали і розповзлися хто куди: до класу, додому, до самостійного дорослого життя...

Коли мене запитують, про що я найчастіше думаю, пишучи повісті, то я відповідаю, що про мою учительку математики, а точніше про ті її слова. Є велика різниця між математикою і «теоретичним пеклом», що його уявляв собі кожен у школі. Гумантарії часто можуть досягти успіху без формули Ньютона-Лейбніца чи дискримінанта або дібратися до роботи без обрахувань відстані, якщо відома швидкість. Все просто. Розуміти і любити математику – докорінно різні речі...

Наразі я дописую останні рядки такої собі оди прекраснішій із наук. Так, саме той «гумантарій», що жбурляв підручники подалі від очей, щойно пролунав дзвінок, що «теліпав» тим довідником в надії витрусити усі правильні відповіді, що намагався терміново набратися



вірусів до уроку алгебри, тільки щоб не йти на нього, що відпрацьовував навички радиста і заробляв косоюкість під час контрольних робіт.

Отож, якщо о другій годині ночі мене розбудить якийсь бовдур у надії почути теорему про класифікацію простих скінчених груп, звісно я її не пригадаю, але не перестану любити дивовижні, вишукані витинанки з векторів і графіків.

Наостанок хочу лише побажати кожному – не робіть поспішних висновків про своє майбутнє, і тоді ви обов'язково відшукаєте той доленосний прямокутний трикутникчик у незбагненній площині життя.

*Сухаревська Катерина*  
*16 років*  
*Луганська область*  
*с/мт Станиця Луганська*

Почати я хочу з того, що з віком стає все складніше обрати професію. Виникає багато бажань і думок на цей привід, майже з кожним роком твої пріоритети змінюються.

Мене звати Катерина, мені 16 років і в наступному році я закінчую середню школу.

Усе своє життя я хотіла бути або акторкою, або хоча б співачкою. Та ніхто не підтримував це моє бажання, тому що, на думку сім'ї та вчителів, це не серйозні професії, не перспективні. Але мені пощастило: була можливість співати у шкільному хорі та на різноманітних концертах у селищах, де я жила.

Любов до музики привела мене в музичну школу, де 4 роки я вчилася грати на гітарі, але захоплення швидко минуло, я зрозуміла, що це не моє.

Після музичної школи я пішла на гурток танців. Я дуже творча людина, тому такі гуртки приносили мені



задоволення, але я все ж мріяла про акторську справу. На жаль, такої можливості не було, бо живу у селищі, а до найближчого міста їхати аж 3 години.

У 2019 році Всесвіт нарешті мене почув. В наше «покинуте Богом» селище приїхала вчителька акторського мистецтва і заснувала гурток. Щастя тривало не довго: через 2 роки вона поїхала до міста. Але мені і цих 2 років було достатньо, враховуючи те, що я мріяла про цей гурток із дитинства. На репетиціях та виступах я викладалася на повну, це була невимовна атмосфера. Моє бажання стати акторкою виявилось ще сильніше.

Увесь час, коли навчалася у музичній школі та відвідувала різноманітні гуртки, я міркувала, ким же можу стати. На мій суб'єктивний погляд, професія – це поклик. Кожна людина приходить у цей світ зі своїм призначенням. І якщо вже так склалося, що професія – це не тільки про гроші та кар'єру, це покликання, то дуже складно вибрати таку професію у ранньому віці. Ще хотілося додати, що мене турбує і навіть лякає вісімнадцятиріччя. Я не розумію, хто і навіщо (добре, тут я ще можу зрозуміти навіщо: аби навчити нас самостійності) вигидав, що у цьому віці ти вже не дитина, і зобов'язана приймати дорослі рішення про вибір професії на все своє життя. Але, знову ж таки, якщо професія – це покликання, то як її можна обрати у 18, 17, а інколи і в 15, якщо йдеш з 9-го класу?

Такі думки, сумніви та суперечності переслідували мене до того моменту, доки я не зустріла свою найріднішу подругу. Буде не доречно описувати усе наше знайомство, лише скажу, що під час першої нашої зустрічі (до цього ми спілкувалися лише в інтернеті), я зрозуміла, що це доля. Не знаю, хто саме (Бог, Всесвіт чи Зірки) вирішив, що нам треба зустрітися, але це було правильне рішення. Саме завдяки їй я відкрила абсолютно нову для себе професію – психолог. Моє сприйняття світу перевернулося на 180 градусів.



Починала я вивчення психології дуже повільно, бо існували деякі сумніви. Проте, з кожним роком все більше поглиблювалася у цю науку. Впевненість у тому, що я 100% хочу бути психологом з'явилася, коли мені самій потрібен був психолог. Крім зустрічі з подругою та занять з фахівцем на вибір моєї професії дуже вплинув жахливий випадок, що стався у нашому селищі. Так склалося, що моя знайома здійснила самогубство. Для мене це було велике потрясіння, бо коли ми спілкувалися, вона ділилась зі мною своїми проблемами, а я не змогла підібрати потрібних слів. Ми не були близькі подруги, але я деякий час звинувачувала себе в тому, що не врятувала її.

Завдяки заняттям з психологом мені вдалося заспокоїтися. Окрім приватних консультацій вона ще й гурток заснувала для старших та середніх класів, де давала дуже корисні знання, тому в університет я піду не з пустою головою.

Щодо актуальності професії психолог, на мою думку, вона буде актуальна завжди. Наприклад, щоб діти навчилися читати чи писати, буде достатньо й штучного інтелекту. А от копірситися у голові іншої людини може тільки людина. Допоки є людина, існує і психологія.

Крім актуальності ще слід зазначити цікавість цієї науки. Всім же цікаво: «А що у мене в голові? А чому я сказав і вирішив саме так? Чому я саме такий?». І багато інших питань. На такі запитання і відповідає психологія.

Пам'ятаємо також про існування скептиків, які підламують репутацію психологів. Це люди, які вважають, що психологія не допомагає і не вирішує проблем. Через таких людей я і сама тривалий час була скептиком. Але іронія в тому, що психологія дійсно не вирішить всі ваші проблеми. Психологія не допомагає, вона направляє. Бо, якщо дитину весь час носити на руках, вона не навчиться ходити, так? В цьому і полягає праця психо-



логів: не вирішити, немов фея, усі проблеми за людину, а показати їй різні варіанти виходу з ситуацій.

Я вже говорила, що професія – це поклик. Тому крім інтересу я відчуваю цей поклик. Особливо я хотіла б працювати з підлітками та жінками, які пережили насилля. Дуже часто проблеми дітей знецінюють дорослі. Підлітки замикаються в собі, а статистика говорить про те, що це знецінювання призводить до самогубств.

Звісно, було б краще, аби не існувало ніяких проблем і психологічних травм, але, на щастя чи на жаль, у психологів є можливість рятувати життя. Тому я теж хочу рятувати не тільки своє життя, а сотні, тисячі, а може й мільйони підлітків.

Ще хочу додати, що мені подобається багатогранність цієї професії. Психолог потрібен не тільки підліткам чи жертвам насилля, а й людям, які, наприклад, втратили роботу через карантин. Але, звісно, власники підприємств не збиралися надати безкоштовних волонтерів-психологів своїм працівникам, бо це не є нормою у нашій країні. «Надати відпустку через погане фізичне самопочуття? – Окей, але після неї працюватимеш вдвічі більше». Тому сподіваюся, що зможу у майбутньому охопити велику аудиторію людей, яким зможу допомогти.

Ще допомоги потребують ті, хто пережив війну. Я сама через увесь цей жах пройшла. Звісно, я стану психологом не завтра, не через рік, на це піде багато років, але війна залишає травми на все життя.

Отже, висновок я можу зробити такий: вибрати професію важко, але це, як мінімум, цікаво: шукати себе. Професія має бути одна на все життя, а от підробітків може бути декілька. Гроші – не головне. Немає сенсу працювати, якщо не отримуєш задоволення.

Зараз настає важкий період: ЗНО, випускний, вступ, але я впевнена, що через років 5 я буду пишатися своїм вибором.



*Порохнавець Каріна*  
*16 років*  
Закарпатська область  
Мукачівський район  
с. Ключарки

Чи хтось коли-небудь замислювався, який шлях пройшло людство до сьогодні? Як світ змінився від часу появи першої людини? Якими стали люди? Якщо колись усі мали рівні права, ділилися здобиччю, і все було спільне, то що робиться зараз? Не буду лукавити, майнова нерівність та приватна власність повинні бути. Але люди настільки цим одержимі, що хочуть загарбати собі усе, що трапляється на шляху.

Що таке людина? Жива, наділена інтелектом істота, суб'єкт суспільно-історичної діяльності і культури. Одним словом людина – диво природи. Вона може мислити, говорити, творити, чого не може робити ні одна істота на землі. У кожній людині є амбіції, можливості, характер, мрії. І кожен з нас хоче досягнути чогось у житті. Вже змалку дитина думає, чим вона хоче займатися в майбутньому, і в цьому їй допомагають батьки, записуючи своїх дітей на гуртки, щоб дитина зрозуміла, до чого має хист і талант. Саме під час відвідування гуртків вона починає ставити собі мету, визначається із майбутньою професією та стрімко до неї йде. Але в житті не так все просто, як здається.

Щоб чогось досягти, потрібно подолати багато перешкод, які трапляються на шляху. Тому не кожному вдається втілити задумане. Бо для цього треба мати неабиякий сильний характер, не здаватися при падіннях, підніматися і йти далі, адекватно реагувати на критику, ризикувати та іноді йти проти чиєїсь волі. Але найголовніше – потрібно читати! Бо тоді в людини розвивається абстрактне мислення, і вона починає бачити світ по-іншому. Не дарма Рене Декарт казав: «Я мислю – отже, я існую».





Настала черга розповісти вам, чого прагну в житті я.  
9 лютого 2005 року в м. Мукачево на світ народилася маленька смуглява дівчинка Карінка.

Шість років вона жила як принцеса: уся увага рідних давалася їй, усе, чого вона бажала – мала. Але натомість бачила своїх батьків не так часто, бо вони працювали, позаяк не були з багатих сімей і їм хотілося, щоб у їхньої дитини було все. Але Карінка жила в бабусі з дідусем, в яких був ще один син – її вуйко, який грався з нею, брав її на прогулянки та не давав сумувати за батьками. Одного дня мама повідомила доньці, що скоро в неї з'явиться братик, а вони переїжджатимуть у село. Дівчинці вкрай не сподобалися ці новини, але нічого вона вдіяти не могла. Йшли роки, сестричка стала опорою братикові та усім серцем любила його. Але рівно через 4 роки після народження брата Каріна дізналася, що скоро матиме і сестричку, чому дуже зраділа. І протягом цих років, юна леді потроху пізнавала себе. Шукала, до чого має талант, хоча його завжди всі помічали. Спочатку вона хотіла стати президентом, щоб всім управляти та підняти нашу країну на високий рівень. Згодом це бажання зникло, і вона вирішила, що стане стюардесою, бо хотіла б завжди літати на літаках. Але дізнавшись, що там потрібно знати багато мов, відразу відмовилася. Потім батьки її нашттовхнули на медицину, переконуючи, що там вона матиме великий прибуток. Тому дівчинка вже думала над професією стоматолога або гінеколога. І про це вона розмірковувала до 5 класу, поки в її житті не трапилася подія, яка кардинально все змінила. Їй дали можливість зіграти в шкільній сценці на святі, після чого усі побачили її талант і почали хвалити, переконувати займатися цим надалі. Карінка, недовго думаючи, почала цей талант у собі розвивати: мама записала її театральний гурток, але він невдовзі закrywся, після чого зразу ж перевелася в гурток «Радіо та телеведучі» і закінчила його у 2021 році з відзнакою,



здобувши позашкільну освіту та неабиякі знання, які в подальшому їй допомагатимуть.

Карінка намагалася всіляко потрапити на телебачення. Шукала кастинги, але все було марно. Одного дня вона все ж пройшла один із кастингів. І в 2019 році вона з'явилася в ефірі передачі «Розсміши коміка. Діти». Це були незвичайні емоції, дівчинка не могла повірити, що була на великій сцені. Після цього юна леді не зупинялася і поставила собі за мету: «Я обов'язково досягну того, чого хочу!». Кілька разів вона відвідувала кастинги цього ж шоу, але, на жаль, не проходила їх. Це її не зупиняло. У 9 класі вчителька подала їй ідею декламувати вірші на відео, дівчинка спробувала – і їй це сподобалось. Перші кроки були не дуже вдалимими, але минав час, і щоразу було усе краще і краще. У 10 класі вона взяла участь у конкурсі «Змагаймося за нове життя», присвяченому Лесі Українці, де виграла з надзвичайно гарною декламацією та хорошим оформленням відео. Дівчина займається цим і зараз (її роботи можна побачити у соцмережах) та планує і надалі розвиватися у цій сфері. Але основна її мета – стати актрисою і зніматися у фільмах та серіалах.

Ви напевно хочете її запитати: чому саме актрисою? Що являє собою ця професія? Чим зачепила її?

Але, щоб відповісти вам на ці питання, я розповім історію зародження театрального мистецтва. Звичайно ж, професія актора з'явилася не вчора. Ще жерці стародавніх племен влаштовували перед родичами вистави, які хоч і віддалено, але нагадували театралізовані. Лицедійство остаточно оформилося в мистецтво в Стародавній Греції, і елліни надавали йому величезного значення. А ось жителі Старого Світу вважали його другорядним. У Древній Русі блазнів і скоморохів засуджували представники церкви, вважаючи це «бісівським заняттям».

Бути актором – не так легко, як здається. Це надзвичайно важка професія, адже потрібно щоразу перевті-



люватися у того чи іншого героя та проживати його історію, а отже, пропускати його емоції через себе, що не є легко. Недарма кажуть: «Справа актора – не вбиратися, а повністю оголюватися. Весь сенс заучування тексту полягає у тому, щоб забути його і вимовляти так, ніби слова щойно прийшли тобі в голову...». Адже без цього гра актора здаватиметься фальшивою. Але і без таланту тут обійтися ніяк не можна. Лише розвинуті в собі здібності та постійне самовдосконалення можуть призвести до популярності, захопленості глядачами досконало зіграною роллю. І на кінець, потрібно любити свою професію, адже без цього актор не віддасться всією душею грі, і глядачеві не буде цікаво спостерігати за тим чи іншим спектаклем або ж тим самим фільмом чи серіалом.

У кожного в житті є наставники, на яких можна рівнятися. Так і в цієї дівчини є кумири, яких вона дуже поважає та намагається всіляко витягнути себе на той самий рівень, що й вони. Першим її кумиром є Наталія Денисенко – акторка, дикторка, режисерка та телеведуча. Також дуже гарно декламує вірші! Другим є Леонардо ді Капріо – американський неперевершений актор та лауреат премії «Оскар». Отримав багато нагород та знявся у багатьох фільмах. Ну і звичайно Анджеліна Джолі – американська актриса, яка здобула теж чимало нагород. Вона гарна жінка, чудова мама шістьох дітей. Анджеліна – кумир мільйонів, пройшла неабиякий важкий шлях та досягла високих вершин. І вона є прикладом як для мене, так і для інших.

Зараз дівчинка стоїть на роздоріжжі, вона повинна обрати шлях, від якого залежатиме її майбутнє. Каріна хоче йти вчитися на актрису, але батьки проти цього, адже не бачать у цьому перспективи. Вони всіляко намагаються її відмовити, і їм це потроху вдається. Але дівчинка ні в якому разі не відмовиться від своєї мрії, від цієї професії і стане відомою актрисою, про яку го-



воритиме весь світ, навіть якщо вона все ж піде вчитися на зовсім іншу спеціальність. Дівчина готова йти проти всіх задля свого. Адже, вона переконана: для того, щоб чогось досягти, потрібно діяти, бути наполегливим та дуже цього хотіти. Саме тоді буде результат.

Сподіваюсь, що ця дівчинка обов'язково досягне свого і найближчим часом її вже знатиме не лише містечко, в якому мешкає, а й вся Україна. А згодом – весь світ.

Я розповіла історію та хотіла цим довести, що кожна людина може втілити свої думки в реальність. Просто треба мати велике бажання та терпіння. Я знаю, що таких перешкод, падінь у моєму житті буде багато. Але я до цього готова, і ні в якому разі слова «ні, я не можу, не витримую, я здаюсь» із моїх вуст не пролунають, щоб не трапилось. І дуже хочу, щоб кожен, хто має амбіції та цілі, думав та говорив так само, як і я, бо саме тоді буде результат!

*Савронь Ксенія*  
*14 років*  
Херсонська область  
Каховський район  
смт Верхній Рогачик

## **ІСТОРІЯ – МОЄ ПОКЛИКАННЯ**

Для мене вибір професії – дуже важливий етап у житті. Хочу пов'язати долю з таким ремеслом, щоб і робота була до душі, і щоб користь приносила людям та давала змогу на прожиття кошти заробити.

Мене змалку вабила історія нашої Херсонщини та рідного Верхньорогачицького краю. Я не тільки багато читала про це, але й слухала розповіді бабусь та дідусів про недалекі події їхньої молодості. Дійсно, дуже нелегко зустріти у світі таку людину, що не хотіла б торкнутися минулого, бо воно приховує у собі стільки загадкового, цікавого, романтичного.



Відвідуючи музеї, розглядаю колекції, експонати і уявляю, як деякі речі змінювали світ, історію, людство. Краєзнавчий музей для мене – джерело інформації про землю, про людей, що її населяли, та події, які відбувалися на її теренах.

Хто не знає правдивих даних про минуле, той не може реалістично оцінити сьогодення. Це актуально в наші часи, коли йде інформаційна війна з Росією, яка має намір не тільки привласнити чужу історію, а й створити помилкове бачення сьогоднішніх подій у світі. Тому мені дуже хочеться дізнатися правдиві факти про минуле, щоб донести до людей сутність подій, що відбуваються сьогодні.

Займатися історією дуже цікаво. В архівах, старих книгах можна відшукати забуті факти, старі фотографії, документи, спогади очевидців. Головне – бачити у них ключ до розширення кругозору.

Збирати цікаву інформацію можна, спілкуючись зі знавцями, чи й самому розпочати колекціонувати, цим я вже давно займаюсь. Я збираю репродукції картин, портрети відомих особистостей, тож вони дають мені уяву не тільки про природу країн світу, а й про характери видатних людей різних епох.

Вивчаючи історію, я прочитала багато книжок, журналів, статей, спогадів. Трєохтомник Д.І. Яворницького «Історія запорозьких козаків» став моєю настільною книгою. Він приваблює кожного, хто цікавиться історією козацтва.

У наш час багато людей створює родовід своєї сім'ї. Я не раз задавалася питанням: чи варто знати дуже далеких предків? Створивши своє родове «дерево», я знайшла багато несподіваних фактів, пов'язаних із моїми родичами в контексті історії мого краю. Подейкують, що центром світу для кожної людини є місце, де вона з'явилася на світ, і мені ця думка дуже подобається. Адже місце, де я народилася, де мої сім'я, родичі, сусі-



ди, односельці – центр мого життя, його сутність, його буття, його історія і сьогоднішня.

Наша земля – країна степових курганів. Усім відомі кургани Солоха, Огуз, Гайманова могила. Та більш відомі речі, що знайшли в них археологи: золотий гребінь, сережки у вигляді сфінкса та срібні кінські прикраси із зображенням батальних сцен, срібна чаша з чітким реалістичним зображенням скіфів. А ще безліч недосліджених курганів, які ховають свої таємниці. Я думаю, що це вже справа моїх ровесників, які будуть вивчати таємниці рідної землі.

Мені цікаво розглядати прабабусин грамофон, прядку та інші речі, що порівняно недавно були у широкому вжитку. Та найбільше мене хвилюють знайдені речі, яким тисячі років, і які є свідками життя наших далеких предків.

Та в історії не все так просто. Взяти хоча б дату народження нашого селища. Офіційно значиться 1786 рік. Та пам'ятки, знайдені в курганах, свідчать, що наші землі не були диким полем. Люди жили тут споконвічно, осідло: в аулах, стійбищах, хуторах. А Верхній Рогачик (Іргачик) був адміністративним центром Єдичкульської орди (ногайці). Та й усі сучасні населені пункти нашої громади, розташовані обабіч Дніпра, виникли на місці колишніх скіфських поселень. А до цих поселень тут були стоянки, стійбища доби неоліту, енеоліту, бронзи. Про це обґрунтовано описав наш земляк Костянтин Сушко у своїй книзі «У згонах». Краєзнавчі дослідження на цю тему проводять і вчителі-історики нашої громади, з результатами яких ми ознайомлюємося на уроках історії.

Вчителі-історики – шановані люди у нашій громаді. До їхньої думки завжди прислухаються односельці. Вони володіють широким спектром інформації, яку доносять до слухачів (учнів, учителів, членів громади). Багато з них є лідерами нашої громади, ініціаторами цікавих, корисних починань.



Сьогодні дуже важливо знати правдиву історичну інформацію, яка формує суспільну думку. Україна – занадто терпляча та демократична держава. Як можна сприймати виступи на політичних шоу у Москві під «предводительством» Соловйова українських громадян, які безсоромно брешуть, виправдовують загарбницькі дії Кремля та перекручують історію. Так хочеться їм сказати: «Не зводьте наклепи самі на себе, адже й без вас достатньо за нашими спинами доброзичливців облудних».

Зупиніться!

Заирніть у правдиві очі історії, розкажіть правду дітям, онукам про свою землю, про її захисників і ворогів.

Щедра, багата, квітуча наша земля. Вивчати її історію і створювати сьогодні випало моему поколінню. Тож хочеться з гідністю сказати: «Ми не підведемо вас, наші славні пращури, що вистояли у жорстокому голодоморі 32-33 років минулого століття, пережили фашистське нашествя». Тисячі і тисячі спалених сіл, мільйони замордованих і вигнаних до Сибіру. Та за такого якийсь інший народ давно канув би у небуття, навіть згадки про себе не залишив. Українці ж вистояли, вижили, підвелися з колін, пройшовши три революції. І сьогодні відстоюють у борні свої кордони та свою незалежність.

Тож нам є що вивчати, є що берегти і примножувати.

Особисто я вже визначилася з майбутньою професією, і хочу, щоб мрія моя здійснилася.



Жук Валерія  
17 років  
Хмельницька область  
Хмельницький район  
сmt Вінківці

Випускниця 2021, абітурієнтка та студентка національного університету «Острозької академії» – усе це вмістилося в моє життя цього бентежного та невизначеного літа.

Так, думки про те, що я помилилася з вибором, а чи зможу я займатися вивченням культури, а чи я дійду кінця, а чи не схиблю, чи не підведу сподівання всієї родини, бентежать неймовірно і безупинно. Адже знання історії ніколи не було моєю сильною стороною, а тут вони «конектяться» на ти з культурологією. Але події останніх років дали нам свідомого ляща для того, аби ми зрозуміли своє значення, хто ми, що ми несемо за собою, як будуватися на майже руїнах і нарешті стикнулись з питанням, а що далі?

- А що далі?
- А я звідки знаю?!
- Якось щось буде. Хтось зробить...

Та слова, які я чую все життя, і які програмують нас на бездіяння і перекладання обов'язків на третю невизначену особу – «Хтось» – мене давно вже не влаштовують! І як це «Якось»?! Я не хочу якось! Я хочу класно! Хочу прожити життя круто! Не хочу жити в очікуванні когось і чогось. Хочу завжди знати що роблю, де, як, чому, і чи несе це користь бодай комусь.

Я вже знаю, що я не буду як Вася (мій однокласник) IT-технологом, і не тому що я не така розумна, не так багато читала про це, не ті канали дивилась, ні, просто я інша, хоча його вибір люблю і поважаю. Я не така, як мінімум тому що дівчина, хоча тут це не грає ролі, я не така, але мета у нас єдина – будувати нашу країну. Не





каміння тягати, не йти набігами на сусідів, щоб збільшити територію, не заздрити, не принижувати, а підтримувати і працювати над собою, в команді, створити її, буде потреба, вкладати в свою свідомість розум та практику.

Чому культурологія? З нею пов'язане усе моє життя, і не тільки моє. Адже саме через культуру мовлення, поведінки, спілкування залежить наш рівень культурного життя. Тавтологія? Так, але так правдиво.

У культурі я провела своє дитинство, адже мати моя – бібліотекар, вона була учасницею різноманітних культурних конкурсів. Сцена – то моя зона комфорту, люблю увагу, не бачу тут нічого поганого, знаючи, що несучу своїх виступах культуру, красу, інформацію.

Саме через красу культури та її розмаїття хочу вивчати звичаї різних областей України. Потрібно мандри життєві свої починати саме з вивчення свого, плекання та вдосконалення того, що вже є, щоб цього «А що ж далі?» не було.

Далі... Далі життя, гарне, насичене дуже плідне, тому що план дій свій вже склала, і знаю що я не одна. Свідомих людей, а особливо українців, стає з кожним днем все більше. Знаю, що в мене є підтримка – люди, які вчасно приведуть мене до ладу в разі чого. Говорять, що Україна вже біля прірви... Можливо, але наше завдання залатати її всіма можливими способами... Чому раніше не бачили, що далі? Просто не думали, плили за течією, просто так вже сталося... А далі – ми, наші дії, наша робота, бо тепер усе інакше. І ми вдосконалимо це «інакше» разом.



Баран Ніка  
15 років  
Запорізька область  
Мелітопольський район  
смт Нововасилівка

## ВИБІР НА ВСЕ ЖИТТЯ

*Якщо ви вдало оберете  
професію і докладете до неї душу,  
то щастя саме знайде вас.*

*Чарльз Дарвін*

Я — десятикласниця. А це означає, що вже не за го-рами той день, коли ми закінчимо школу, і кожен піде своєю дорогою у майбуття. Перед нами стоїть складне завдання – обрати професію так, щоб на все життя. Це дуже важливий крок у житті кожної людини. Бо щасливим може бути лише той, хто щодня поспішатиме на роботу з відчуттям щастя і радості від того, що ти приносиш людям користь і можеш їм допомогти.

Вибір професії — це велика відповідальність... перед батьками, суспільством, собою. Відповідальність перед собою, мабуть, найважливіша, і полягає вона в тому, щоб обрати саме свій шлях і ним йти. Бо тільки сама людина може побачити, до чого в неї більший хист, до чого відчуває вона покликання. Кожен відчуває, що йому найцікавіше в житті, чому зможе присвятити все своє життя. І тут найважливіше — не схибити.

Пізнання того, ким я хочу стати в майбутньому, прийшло з часом. Я мріяла стати медиком, тому що медицина лікує людей, лікує їх фізичне здоров'я. Але мене тягнуло все глибше до душі людини. Зрештою я зрозуміла, що це професія психолога. Психолог – це і душевні болі, і радощі, і біди, і щастя. Я мрію стати психологом, допомагати людям. Психологія – цікава наука, її ніколи не втомишся вивчати. Психолог — це спеціаліст, який має відповідну освіту і працює з людьми, яким не-



обхідна допомога у різних життєвих ситуаціях (сімейні стосунки, труднощі у дитячо-батьківських взаємовідносинах, непорозуміння з колегами, втрата близьких, проблеми вибору тощо).

Я вважаю, що ця професія буде дуже корисна і необхідна, тому що в сучасному світі людині необхідно вчитися справлятися з величезною кількістю стресів, психологічними проблемами і конфліктами. І саме психолог може допомогти це зробити. Також спеціаліст цієї професії покликаний допомагати людям справлятися з життєвими труднощами і з проблемами у відносинах із близькими. До незаперечного плюса психології відноситься і той факт, що часто впоратися з такими серйозними і згубними шкідливими звичками, як наркоманія, алкоголізм і куріння, можна тільки звернувшись за консультацією. Хороший психолог завжди допоможе людині почути себе, стати краще, здобути впевненість у собі, досягти успіху й душевного спокою.

Психолог – і ніхто більше! Я визначилася з професією і вірю, що мрії збуваються!

*Пенгрин Мар'яна*  
*14 років*

**Івано-Франківська область**  
**Калуський район**  
**Долинська ТГ**  
**с. Солуків**

Я визначилася з майбутньою професією ще у ранньому дитинстві. Професія моєї мрії – вчитель. Мені завжди подобалося навчати інших. Я розумію, що це дуже відповідальна робота – бути взірцем для дітей. Але саме це мене й приваблює. У житті дуже важливо знайти своє покликання. Ще з дитинства ця професія мені до душі. Думаю саме цей вибір зробить мене щасливою. Вірю,



що обрана професія буде приносити радість, захоплення, зацікавленість.

Основне для мене – це навчати дітей у школі. Професія вчителя одна з найпочесніших та найвідповідальніших. Я вважаю, що вчити дітей – це моє покликання. Виховувати і навчати можуть люди, які це люблять. Я розумію, що це важка праця, адже у кожної дитини свій характер, свої думки, бажання. У майбутньому, навчаючи дітей, буду прагнути зацікавити кожного. Адже вчитель – це наш маяк. Це приклад того, яким слід бути, як поводитися з оточенням. Хто, як не вчитель, допоможе учневі знайти свій шлях у житті?!

Робота з дітьми складається з постійного пошуку та досить неспокійної щоденної роботи. Ця професія не передбачає жодних повторень. Діти, як правило, завжди дуже різні, але, водночас, і однакові. Це стосується не їхнього зовнішнього вигляду, а характерів. Для спокійних, серйозних і вдумливих – підхід один, для невгамовних непосид і допитливих чомучок – інший. Треба підібрати ключик до кожного, адже вчителі – це другі батьки.

Я для себе вирішила – буду вивчати історію. Саме історія таїть у собі багато таємниць. Адже наше минуле зачаровує мене найбільше. Дуже цікавлять розкопки, я люблю про це читати, дивитись різні фільми. Майбутня професія дозволить пізнати нове, що ховається далеко від людських очей. А це означає, що я буду подорожувати різними країнами, які у моїй уяві є прекрасними. Що може бути кращим за цікаві поїздки, нові знайомства, здивування та радість від знайдених старовинних речей, які заховані під землею тисячі років.

Історія – предмет, який дітям подобається, адже наша історія є важливою. Тільки вона дає нам відомості про колишнє: життя перших людей, створення племен, боротьба за певні території, непорозуміння, зміна клімату, виживання у важких умовах, побут, звичаї, релігія.



На підставі отриманих знань на уроках історії можна і самому вибрати, як саме ти хочеш жити, щоб твої нащадки тобою пишалися, зробити щось значуще і корисне для суспільства, щоб про тебе пам'ятали і через багато років.

Також історія рясніє негативними і страшними подіями, які також необхідно знати, аби такого більше не сталося. Наприклад, наша країна брала участь у величезній кількості війн та кровопролитних битв. На жаль, на Сході України і сьогодні тривають воєнні дії. На мій погляд, їх необхідно досконально вивчати, щоб ми, підрастаюче покоління, зрозуміли, як це страшно, і жодного разу не доводили свою країну ще раз до таких подій.

З уроків історії ми ще дізнаємося про велику кількість справжніх героїв нашої країни. Вони не пошкодували свої життя, щоб захистити свою Батьківщину та інших людей. Тільки завдяки їх хоробрості, мужності, безстрашності живемо зараз і ми. Тому їхні нащадки мають пам'ятати про своїх героїв та шанувати їхню пам'ять.

Історія корисна і для загального розвитку людини як особистості. З особою, яка добре знає історію своєї держави і сусідніх країн, не може бути нудно. Адже вона різнобічно розвинена, у неї є своя версія на всі події, які відбуваються навколо, тому з такою людиною завжди приємно поспілкуватися.

Історію ми вивчаємо для того, щоб розуміти закономірності розвитку суспільства і країн, адже історія циклічна і все колись повторюється. І до цього треба бути готовим. Адже ще наші пращури казали, що той, хто не йде вперед, той іде назад.

Отже... Професія в житті людини відіграє важливу роль. Потрібно правильно знайти свій вибір і не помилитися, щоб у майбутньому радіти улюбленій роботі, яка приносить користь і задоволення. Я вважаю, що моя професія принесе користь людству, незважаючи на усі складнощі, які зустрінуться на моєму шляху.



## БЕЗМЕЖНИЙ СВІТ МОЄЇ УЯВИ

Тут ніби все зрозуміло? Це все — ваша уява! Казки, фантази, вигадки. Ніяких меж. Ваша сміливість, ваші світи, ваші найпримхливіші мрії можуть здійснитися у ваших оповіданнях.

**Переможець номінації  
у віковій категорії 11 – 13 років  
Ярошук Андрій  
12 років  
Рівненська область  
сmt Млинів**

### МОЯ ФАНТАСТИЧНА РЕАЛЬНІСТЬ

Сьогодні я, як завжди, прокинувся у своєму зручному ліжечку і солодко потягнувся. З вікна на мене падали теплі промені сонця, з кухні доносився аромат запашної піци. Зазвичай вставати зранку взагалі не хочеться, але сьогодні було все навпаки — я був повний енергії і сил. Спритно вискочивши з ліжка, швиденько накинув одяг і взявшись за ручку дверей, різко зупинився. Щось навколо було не так, як завжди. Але що? Та в цей момент запах піци вхопив мене за ніс і під гучне бурчання живота я побіг на кухню, лишивши роздуми на потім. На столі стояла величезна піца з лаваша, яка неймовірно пахла. Протягнувши руку я отримав по ній ляпаса:

— Спочатку вмитися, — сказала моя старша сестра Лора, легеньким поштовхом направивши мене у потрібному напрямку.

Через п'ять секунд я вже сидів за столом з мокрими руками і поклав собі на тарілку величезний шматок гарячої піци. Вона була така смачна, що аж соус потік по підборіддю, а з обличчя не сходила усмішка. Після третього шматка мій шлунок заспокоївся і я знову відчув, що сьогодні щось не так, як завжди.



Після сніданку я згадав, що маю винести сміття. По дорозі до смітника знову помітив щось дивне навколо. Сусідський пес, який завжди проводжав мене злим гарчанням і гучним гавкотом, вистрибує на сітку так сильно, що та прогиналась, як аркуш паперу на вітрі, сьогодні привітно махав хвостиком і навіть хотів полащитись. «Дивно, що це з ним? Може захворів? — подумав я. — Але таким ти мені більше подобаєшся, Джек», — сказав я йому, кинувши шматок бублика, що завалвся у кишені. Але дистанцію, на всякий випадок, вирішив тримати.

Підійшовши до смітника, знову здивувався. Навколо було чисто, приємно пахло квітами, а замість великого переповненого контейнера стояв невеликий білий резервуар. На ньому було намальовано багато різних зображень, наприклад: пляшка, м'ячик, іграшкові фігурки, ручки та багато іншого. Відкривши кришку, побачив, що там пусто і чисто. Я опустив туди пакет зі сміттям, закрив кришку і почав розбиратися, що означають усі ці малюнки. «Хм, цікавий дизайн. Може це хтось із дітей наклеїв свою колекцію наклейок?», — подумав я, доторкнувшись пальцем до одного малюнку. Раптом почувся тихий гул. Злякавшись, що щось зламав, я різко відсмикнув руку і завмер в очікуванні. Через декілька секунд гул припинився і збоку контейнера виїхала шухлядка, у якій лежало щось оранжевого кольору. Обережно взявши це в руки, зрозумів, що це іграшка у вигляді риби-клоуна. «Дивно... Що це все означає? Запитаю в Лори, може вона щось про це знає». Але новій іграшці я все-таки зрадів.

Нова рибка нагадала мені, що можна піти додому іншою дорогою біля річки. Хоча вона була довша, та краєвиди, які з неї відкривалися, були того варті. Стиснувши міцно іграшку і розглядаючи все навколо, я поволі пішов до річки. Сонце ніжно зігрівало, а фарби навколо були такими яскравими, як на картинах талановитих митців. Повітрям сьогодні хотілося дихати на повні гру-



ди — таким воно було чистим і приємним, з легким ароматом лісових квітів і ранкової свіжості.

Розглядаючи очерет, помітив зграю чорних птахів. «Цікаво, що це за такі величезні ворони?». Потихеньку, прокравшись ближче, не повірив своїм очам. Це була зграя чорних чапель. «Але в школі говорили, що на нашій території їх майже немає...». Цікавості моїй не було меж. Я вирішив підкрастися ще ближче, щоб добре все роздивитись, та тут у мене під ногою тріснула гілка. В ту ж мить декілька пташок подивились на мене. «Ну все, злякав, зараз вони втечуть», — подумав я, і пішов до них уже не крадучись. Та вони щось трохи погельготіли і спокійно продовжили займатись своїми справами. Підійшовши ближче, побачив, що вони годують маленьких чорненьких пташенят, які відкривали дзьобики і пищали від задоволення. «О, ні! Зараз вони розсердяться і заклюють мене, захищаючи своїх діток. Треба тікати!». І тільки про це подумав, як один із них швидко зробив до мене декілька кроків і опинився прямо переді мною. Я скам'янів — птах був настільки великий, що його очі були на рівні з моїми, а своїми крилами він міг би обійняти двох таких, як я. Я так злякався, що моє серце «втекло в п'ятки» і почав відступати назад. Та, як на зло, спіткнувся об корінь і впав. «Ну все, тепер мене точно заклюють». І я мимоволі закричав: «Лежачих не б'ють!». Але птах дивився на мене, ніби посміхаючись. Він нахилився, підняв своїм великим дзьобом мою іграшку, яка випала під час падіння і поклав її мені в руку. Легенько потершись головою об мене, він розвернувся і злетівши, обдав мене потужною хвилею повітря. Вставши і струсивши з себе сміття я помітив, що птах дещо загубив. Це була велика чорна пір'їна. Я підняв свій трофей і знову підійшов до їхньої зграї. Птахи більше не звертали на мене уваги, лиш молоді чаплі ганяли навколо, лащячись і смикаючи мене за штани. Погладивши на прощання декількох по голові, я пішов далі. І не встиг пройти й





десяти кроків, як помітив сім'ю лисиць, які швидко бігли в бік птахів. Я злякався, що зараз буде якась біда. Але лисиці зупинилися біля пташок, попили водички і мирно побігли далі під веселий галас чапель. Усе це настільки мене здивувало, що я аж присів на пеньок, щоб трохи обдумати побачене. Пригодилась друга частина бублика... Тільки но я його доїв, як до мене підійшла величезна сіра собака, ткнулась своїм мокрим носом у долоню, лизнула і пішла далі, зупиняючись час від часу, щоб скубнути молоду травичку, смачно її пережовуючи. Вона крутила головою, щоб подивитись то на мене, то на чапель і переходила до наступного кущика трави.

Я знову застиг, і тільки коли собака зникла в лісі, зрозумів, що це був величезний вовк, який просто їв траву. Моєму здивуванню не було кінця. Тварини себе дуже дивно вели. «Може вони дресировані?», — подумав я, діставши з кишені ще одного бублика. Не знайшовши ніякої логічної відповіді на ці дивності, пішов далі.

Через сто метрів з'їдений бублик захотів пити. «Де б то взяти води?». Оглядаючись по сторонам, помітив дітей біля річки, які грали у волейбол на пісочному пляжі. Раптом м'яч полетів прямо в річку і за ним одразу побігло декілька хлопчаків, плюхаючись із розгону в воду. Це супроводжувалося галасом і сміхом. Схопивши першим м'яч, білявий хлопчик із переможним криком побіг на берег, лишивши своїх друзів позаду. І тут я помітив, як один із них почав пити воду прямо з річки.

— Зупинись! — закричав я, махаючи йому руками, — в цю річку зливають відходи! Тут купатися небезпечно, не те що воду пити! — продовжував я, швидко підходячи до краю води.

Хлопчик дивився на мене здивованими очима, продовжуючи пити воду з долоні. На декілька секунд довкола повисла тиша, після чого всі почали сміятися. Я дивився на них своїми широко відкритими очима, думаючи, що вони якісь ненормальні. Хтось вигукнув:



— Малий, ти що, щойно прокинувся?

— Та ні, дві години тому.

— Ааа, ну тоді все зрозуміло — сказала кучерява дівчинка, кинувши пляшку хлопчику, який стояв у воді. Той швидко набрав у неї води і підбіг до мене. З усмішкою він протягнув її мені.

— На, сам переконайся!

Я обережно взяв пляшку і почав її роздивлятися. Вона була дивної форми, зовсім не схожа на ті пляшки, до яких я звик. Я не міг зрозуміти з чого вона зроблена — не скло, не пластик, не метал... Щось легке, не цупке та приємне на дотик. Тримати її було дуже зручно. Я обережно підніс її до носа. Ніяких неприємних запахів води з річки не відчувалося. Потім підніс пляшку до ока — вода була прозора. Я побачив, що всі, ледь стримуючи сміх, дивляться на мене. «Мабуть вони хочуть наді мною пожартувати», — подумав я і вирішив не пити.

— Дякую, тільки після тебе, — сказав я, протягнувши пляшку хлопчикові. Не хотілось у першу хвилину знайомства стати об'єктом насмішок. Хлопець взяв пляшку і зробив декілька великих ковтків, смачно витерши рукою губи. В цей момент крихти бублика ще сильніше залоскотали мені горло. Я ще раз обережно взяв пляшку і все таки вирішив спробувати. Вода була настільки смачна, що я випив всю, навіть не помітивши.

— Ммммм... як добре, — вирвалося у мене.

У цей момент я відчув, що пляшка в моїй руці рухається. Злякавшись, різко розтис пальці і вона впала на землю, зменшуючись у розмірах поки не перетворилась на маленький диск із заглибленням посередині. Хлопець, який стояв біля мене підняв його, протягнув мені і сказав:

— Це тобі подарунок. Не бійся, бери, воно не кусається. Це просто уніпосуд. Якщо зверху натиснеш, то буде пляшка, якщо знизу — то миска. На, спробуй.

Обережно взявши цей диск в руки, я поклав палець на верхнє заглиблення. Він одразу став пляшкою.



— Круто! — вирвалося в мене.

— Це ще квіточки! — сказав високий хлопець із рудим волоссям у дивних оранжевих окулярах, — ти ще й не таке побачиш. Ідем з нами.

— Сьогодні не можу, я й так уже дві години сміття викидаю.

— Окей, приходь завтра на це місце, ми тобі проведемо екскурсію.

Попрощавшись, я пішов далі, поступово переходячи на біг. І чим більше думав про все побачене, тим інтенсивніший біг. Коли до дороги лишалося приблизно двадцять кроків, я помітив знайомий автомобіль: «Ой, ой! Тато мене вже шукає», — подумав я, махаючи на руках, щоб він міг мене помітити. Та сьогодні все було не так, тому не дивно, що в цей момент моя нога зачепилася за якусь коріняку і я з розгону гепнувся на землю, сильно вдарившись рукою. Аж сльози на очах з'явилися. Потихеньку вставши, обережно притримуючи травмовану руку я вийшов на дорогу — машини вже не було! На правій долоні шкіра була сильно подерта і брудна. «Так і до зараження крові не далеко! Треба промити антисептиком. Добре, що подруга мами працює в лікарні неподалік». Довелося зробити ще один невеличкий гак по дорозі додому.

Біля лікарні стояли люди. «Ого, яка черга!». Підтримуючи травмовану руку, так, щоб добре було видно рану, я пішов у напрямку дверей. Тут якась жінка мене окликнула:

— Ей, малий! Іди-но сюди. Покажи мені свою руку.

Зупинившись, нерішуче подивився в її бік і відповів:

— Та я в лікарню йду, там знайома моєї мами працює.

Усміхнені обличчя людей дивилися на мене з цікавістю. Я почув, що хтось прошепотів: «Новенький, мабуть щойно прокинувся».

Жінка підійшла до мене і побризкала на рану з якогось білого балончика без написів. Я спробував відсмик-



нути руку, переживаючи, що буде боляче. Але вона не відпустила. Я трішки злякався та зрозумів, що мені не пече, лише рана почала пінитись і шипіти.

— Що ви робите? Це що перекис?

Жінка посміхнувшись, відпустила мене і сказала:

— Не переживай, тепер із твоєю рукою все буде добре. Через хвилину піна розсіється і ти просто її витреш. Вона дала мені балончик і продовжила:

— Це заживляючий спреї із природніх компонентів і екстраактивних нанороботів для швидкої регенерації пошкоджених тканин. Якщо поранишся, просто побризкай на рану.

— Дякую, — сказав я, подумавши, що ця жінка якась дуже дивна. «Я теж люблю фантастику, але так не жартую». Поклавши балончик у кишеню і притиснувши руку до тіла, я пішов у напрямку лікарні, розуміючи, що рана нікуди не дінеться, поки її не обробиш і не перев'яжеш.

Йдучи до дверей, я побачив, що всі дивно на мене дивляться і посміхаються. «Може в мене лице брудне чи листок до лоба приклеївся», — рефлекторно витираючи лоба, подумав я і в ту ж мить зупинився, подивився на свою руку — вона була повністю здорова і навіть слідів не лишилося. Потерши пальцями по недавно пошкодженій поверхні, я помітив, що немає ніяких больових відчуттів. «Може це не та рука», — подивившись на другу руку, подумав я. Але друга рука теж була ціла і теж не боліла. В горлі від хвилювання пересохло. Я аж здригнувся, коли хтось торкнув мене за плече. Повернувшись, побачив молодого чоловіка, який з усмішкою протягнув мені рушник:

— На, малий, бачу, в тебе нема. Тапки візьмеш у середині, ідемо, покажу де, — сказав він, відкриваючи переді мною двері. Ми зайшли в довгий пустий коридор, в кінці якого були ще одні двері. Чоловік підійшов до стіни, з якої виїхала ніша з поличками, пронумерованими від одного до тринадцяти, витягнув шухляду з номером



8 і дістав звідти чорний целофановий пакет, на якому було намальовано дві ступні. Дав мені і сказав:

— Поклади на землю і стань на нього так, як намальовано.

Я здивовано подивився на пакет, потім на чоловіка, але все-таки поклав пакет на землю і наступив. Почулося тихе шипіння і чорна субстанція огорнула мої ступні.

— Ааа, — злякавшись, викрикнув я і відскочив на пів метра назад.

Глянув вниз і побачив, що мої ноги взуті в зручні чорні шльопанці.

— Щоб вибрати колір — покрути гудзик посередині.

Сьогодні я вже перестав дивуватися всьому і одразу покрутив гудзик, вибравши серед великої кількості кольорів свій улюблений, червоний.

— Душ за тими дверима.

— Який душ? Мені в лікарню треба, — відповів я, знову рефлекторно притиснувши вже здорову руку до тулуба.

— Аквашузи можеш не знімати, — усміхнувшись на прощання, сказав чоловік і зник за дверима.

Я пів хвилини був у роздумах і все-таки цікавість перемогла. Відкривши двері, остовпів. За ними був великий балкон, з якого відкривалася неймовірна картина — величезна територія під склом із дзеркальними стінами, яка сягала на багато поверхів вниз. Через скло, систему дзеркал і дзеркальних прикрас, які були розкидані в різних частинах цього величезного приміщення, сонце проникало майже в кожен куточок і було так світло, як на дворі. Я в житті не бачив такого великого аквапарку. І це був дійсно «парк», адже внизу, серед басейнів і різних приміщень, було видно багато дерев і невеличких полянок. Там було дуже багато водних атракціонів, від яких аж дух перехоплювало. Величезні труби висотою з п'ятиповерховий будинок, багато басейнів і водних гірок. Один басейн був дуже довгий і широкий — у ньому



хлопали величезні хвилі, на яких було декілька невеличких корабликів. Хвилі кидали їх у різні сторони, імітуючи шторм. Був навіть величезний акваріум, у який із річки по трубах запливали і випливали різні риби.

Дуже захотілося скупатись, але у мене не було грошей. «Що ж робити», — подумав я. «Ну, може попросуь хоч подивитись зблизька». З балкону направо і наліво вели сходи, які впиралися в двері. Відкривши їх, побачив роздягалку і душ. Зліва був довгий ряд кабінок, а справа пуста стіна з уже знайомими мені «вм'ятинками». Я вирішив прикласти палець до одної з них і побачити, що буде. Зі стіни виїхала шухляда, в якій було декілька маленьких різнокольорових пакетиків. Розірвавши їх, я побачив, що це плавки і шапочка для купання, але розмір був завеликий.

Я, мабуть, дивився на все це переляканим і розгубленим поглядом, бо до мене підійшов хлопчик і одразу почав пояснювати, що це все означає. Виявилось, що шапочку і плавки треба взяти в душ і під дією води вони набудуть потрібного розміру. Сьогоднішній день не переставав мене дивувати, але я вирішив просто насолоджуватись моментом і ці дивакуваті речі, які були навколо, подобалися мені все більше.

Після того, як зі стелі душової кабінки перестала бігти вода, в стіні переді мною відкрилися двері, подібно як двері ліфта. З обережністю я зайшов усередину. Збоку були цифри від 1 до 10 і декілька маленьких малюнків. Світилася цифра 8 і я зрозумів, що знаходжуся на восьмому поверсі. Що означають ці малюнки? Якась труба, повітряний змій, ручка з двома руками на ній, і кулька всередині з чоловічком. «Цікаво... Що ж вибрати». Та в мені проснулась, як говорить моя мама, «непосидюча цікавинка» і з широкою усмішкою на обличчі я натиснув на кульку. Зразу ж з бокових стінок ліфта почала литися піна, яка прилипала до мене, поки я не опинився всередині великої прозорої кулі, яка на дотик



була гнучкою, ніби мене залили в силікон. Я злякався, що задихнусь, але на диво дихалось легко. Тоді спереду відкрилися двері, і від сильного поштовху я одразу полетів в отвір, а через секунду моя кулька впала на гірку і покотилася. Та я не крутився разом із нею, а лишився в положенні сидячи. Це було схоже на швидкісні гонки, тільки замість машинки я знаходився в кульці без керма і гальм. З усіх боків я був щільно зафіксований, а спереду і по бокам відкривався дивовижний краєвид на весь величезний аквапарк.

Кулька набирала швидкість і після чергового повороту на трампліні я полетів доверху, прямо під скляну стелю, через яку було видно небо, вкрите білими хмарами, як ватою. Поряд літали подібні кульки, в яких можна було побачити і дорослих, і дітей із величезними очима і усмішками на обличчях. Я аж затамував подих і подумав, що якщо з такої висоти впасти, то ніякий силікон мене не врятує. І коли моя кулька вже падала донизу, її схопили величезні клешні і обережно опустили в пологий спіральний спуск, з якого було добре видно кожну частинку аквапарку. І коли кулька проходила біля якогось атракціону, на екрані з'являвся короткий анімаційний фільм, який розповідав про те, як ним користуватись і що для цього потрібно.

Таким чином за 4 хвилини я дізнався майже про всі атракціони. І тут несподівано на екрані з'явився напис: «М'якої посадки!». В ту ж мить кулька вилетіла з доріжки в великий басейн. Хлюпнувшись у нього, вона почала розчинятися. І поки допливла до борту, від неї лишилася тільки велика тарілка з ручкою, схожа на льодянку. На ній було написано: «Візьми мене на наступний атракціон». Я взяв її і вийшов по сходах із басейну прямо до наступних дверей, на яких була намальована зимова гірка з дітьми, які спускаються на льодянках.

«Дуже дивно», — подумав я, відкриваючи ці двері і по моїй шкірі побігли мурашки холоду. За дверима було





все біле-біле, але на диво було так само тепло. Направо і наліво тягнулося плато, на яке відкривалися подібні двері, і в них заходили здивовані новачки чи веселі постійні відвідувачі. З величезної «снігової гірки» на цих великих тарілках схожих на льодянку спускалося багато дітей і дорослих, які були лише в купальних костюмах, хоча на гірці гуляла хуртовина. Нахилившись, я взяв жменю цього «снігу», який на дотик був теплий і схожий на цупку повітряну піну. Поклавши на землю свою «льодянку», побачив, що вона дуже добре ковзає по цьому покриттю... І не встиг я закинути в неї ноги, як моя льодянка понеслась униз з гірки.

Поряд їхало ще декілька «гонщиків» і я подумав, що зараз ми зіштовхнемось. Але ми роз'їхались у різні сторони по доріжкам, які були одразу не помітні. Ці доріжки вели на різні трампліни і круті повороти, спуски і навіть підйоми на другий і третій яруси по великих прозорих трубах. Проїхавши цю довгу швидкісну трасу, моя льодянка почала сповільнятися на прозорому покритті, під яким було щось схоже на басейн. Я вже почав підніматися, щоб виходити, як бутафоричний «лід» під нами тріснув і я провалився в яму, впавши на щось м'яке. Поряд зі мною впали ще декілька хлопчаків і дівчат, які швидко встали і одразу побігли до прозорої стіни, з якої виїжджали підноси з різнокольоровими склянками різноманітної форми. Підійшовши ближче, я побачив на стіні багато вже знайомих мені малюнків, які зображали різні смаколики. Побачивши, з яким задоволенням ці хлопці і дівчата смакували через трубочки вміст своїх «склянок», то одразу приклав руку до знайомого мені зображення гарячого шоколаду. Поряд виїхав прозорий куб із великою білою чашкою, в якій парувала ароматна густа коричнево-бордова суміш. Смак напою був не схожий на гарячий шоколад, який я пив раніше. Кожен ковток нагадував мені, що в мене в роті наче тане шматок надзвичайно смачного пористо-





го молочного шоколаду з манговою начинкою. Піднявши очі, побачив малюнок круасана та пончика. Після недовгих роздумів про те, що вибрати, одразу натиснув на два малюнки: «круасан» і «пончик», бо так і не зміг вирішити, що найбільше я б хотів зараз з'їсти.

Смак був дддууууужжжеее неймовірний! Я навіть не встиг оком моргнути, як тістечка зникли з тарілок і мій живіт схвально мурчав, наче задоволене кошеня.

Смачно поївши, одразу відчув втому і бажання трошки прилягти. Оглянувшись довкола, помітив у даліні щось схоже на гамаки. «О... Якраз те, що треба», — подумав я. Гамак був дуже зручний, і легенько погойдуючись не помітив, як задрімав...

...Мені снились чорні чаплі в жовтих костюмах, які готували смачні сирні фанірончики. Також лисиці, які були командою матросів на штормовому кораблі. Але він чомусь дуже гудів і гойдався настільки сильно, що матроси-лисиці почали падати з щогли на палубу. Одна з них падала прямо на мене. Я накрив голову руками, щоб захиститись і зажмурився. Але на мене ніхто не впав. Коли відкрив очі, побачив, що сиджу на задньому сидінні татового авто.

— Що сталося? — викрикнув я.

— Все добре, це просто лопнула шина — почув я за-спокійливий голос своєї сестри.

— А де тато і мама? — запитав я, коли не побачив їх у салоні.

— Вони на вулиці, міняють колесо. Ти міцно спав і я лишилася з тобою.

І тут за вікном почувся свист гальм, страшне гуркотіння мотору і потужний удар. Нас із Лорою сильно штовхнуло. Всі вікна в машині розлетілись на маленькі шматочки. Вони ніби на секунду сповільнились і різко полетіли в наш бік. Закричавши і закривши обличчя руками, я впав.

Відкривши заспані очі, побачив над собою гамак, що хитався і якийсь високий силует, який тряс мене за плече...



— Сергійко, вставай! Не бійся! Все добре. Я поряд.

Протерши заплакані очі, я побачив тата, який обережно намагався підняти мене з землі. Він міцно пригорнув мене, погладжуючи рукою по спині.

— Я дуже злякався. Мені приснився страшний сон, де з нашою машиною щось сталося. І це було як насправді.

— Не хвилюйся, вже все позаду. Я поруч. Тепер все буде добре...

Він взяв мене за руку і ми потихеньку пішли в напрямку головного виходу.

Тільки тепер я помітив, що на дворі почало темніти і я почав серйозно переживати, що мабуть всі добряче хвилювалися через мої сьогоднішні походеньки. Адже я нікого не попередив і нічого нікому не сказав. Запинаючись, жалісним голосом я почав вибачатись:

— Тату, пробач мені, я не згледівся, як час промайнув. Просто сьогодні зі мною відбувалося щось неймовірне...

Я вже хотів переказати всі сьогоднішні пригоди, як він зупинив мене і сказав:

— Не хвилюйся. Я знав, що з тобою все добре. Давай вдома все розкажеш. А зараз ідемо скоріше, бо мама вже зачекалася.

Забравши речі з гардеробу, я показав тату всі сьогоднішні трофеї. Він зложив їх у рюкзак, кинув мої плавки і аквашузи в контейнер і ми пішли на вихід. Вже темніло. Дорога додому була не довгою. Коли ми вийшли, я краєм ока помітив, що татова машина не така, як раніше.

У вікні на кухні було видно маму і Лору, які щось робили біля плити. Коли стукнули вхідні двері, мама одразу вибігла з кухні. Її обличчя було гарним і водночас сумним, із заплаканими очима.

— Мамо, вибач, ти мабуть переживала, що зі мною щось сталося. Я не попередив... — почав одразу з порогу виправдовуватися я. Мама міцно обняла мене і сказала:



— Ні, любий, я знала, що з тобою більше нічого поганого не станеться. Просто я дуже скучила за тобою. Але на сьогодні досить вражень, давай спати. Завтра про все один одному розповімо....

Я ще довго не міг заснути, перебираючи в голові сьогоднішні події... День був, ніби фантастичний сон, в якому мені було дуже комфортно та затишно. Хоча на початку багато що було новим, та відчуття були такі, ніби так було завжди. Пригадалися історії, які мені ще з дитинства розповідали батьки, слова, які вони читали з Біблії. Про те, що «люди побудують будинки і житимуть у них», що всі «сповна насолодяться працею своїх рук. Не будуть вони трудитися на марно і народжувати дітей на горе. Вовк та ягня будуть пастися разом, і лев їстиме соломку, наче бик. Вони не будуть чинити лиха і нікому не завдаватимуть шкоди...». Що «вже не буде ні смерті, ні жалоби, ні голосіння, ні болю — колишнє минуло».

Все, що я сьогодні бачив, було доступне для кожного і кожен міг насолоджуватись дарами природи і людськими винаходами. Це дійсно було схоже на рай, про який я неодноразово чув і читав, тільки він був ще кращим, ніж я уявляв.

А коли сон мене здолав і я нарешті заснув, не бачив, як тато і мама вийшли на вулицю. Місяць ніжно розмальовував листя дерев в сріблясті відтінки. Коники, в сусідніх кущах, щось голосно обговорювали, розстиляючи свій стрекіт, наче покривало на сотні метрів. Мама тихенько прошепотіла:

- Нарешті ми всі разом.

- Так. Більше ніяких розлук та втрат.

Розговорившись, кожен із них пригадав той страшний день на дорозі, після якого все змінилось. Ті дні, коли не можливо було звикнути до важкої тиші в домі. Обійнявши один одного, вони мовчки дивились у спокійне зоряне небо, вологими від сліз очима. Сьогодні



був особливий день. День, коли збулися всі надії і бажання. Тому їхні обличчя не були сумними, а скоріше навпаки — це були сльози величезної радості і глибокої вдячності. І якби їх хтось побачив у цей момент, то мабуть одразу пригадав би слова написані одним давнім поетом: «Ти руку свою відкриваєш і задовольняєш бажання всього живого. Я благоговію перед Тобою і вихваляю Тебе за те, що я дивовижно створений. Діла Твої чудові... Дякуйте Богу, бо Він добрий, Його віддана любов вічна».

### *Епілог*

Сьогодні я, як завжди, прокинувся у своєму зручному ліжечку і солодко потягнувся. З вікна на мене падали теплі промені сонця, з кухні доносився аромат запашної піци. Зазвичай вставати зранку взагалі не хочеться, але сьогодні було все навпаки — я був повний енергії і сил. Спритно вискочивши з ліжка, швиденько накинув одяг і побіг на кухню назустріч новому дню. Лише вітер із вікна розвіював тюль у кімнаті, і підхопивши велику чорну пір'їну зі столу, закрутив її під стелею. А коли він вискочив у вікно, і тюль на вікні знову лягла на місце, пір'їна, крутячись, обережно опустилася на подушку і замерла, переливаючись на сонці різними відтінками...

*Гризан Дар'я*  
*12 років*  
*м. Одеса*

## ТАЄМНИЦЯ ЗАКУЛІССЯ

На канікулах разом із класом Іра пішла на екскурсію в Одеський національний академічний театр опери та балету. Екскурсія була цікавою. З подругою Наталкою вони фотографували одна одну і не помітили, як відстали від групи. Дівчата пішли шукати свою групу, але в інший бік.



Іра потягнула за ручку важких дверей, і перед дівчатками відкрився великий красивий зал. Люстра, яка освітлювала зал, здавалося важила десять, ні — двадцять тон, вся була в яскравих блискучих камінцях. У залі були сидіння, вкриті червоним оксамитом і в тон штори, прикрашені золотими узорами. Дівчатка були одні серед цієї краси.

І тут із оркестрової ями вистрибнув і побіг до Іри рудий мордатий кіт. Він зстрибнув їй на руки і почав нявкати. Іра ласкаво подивилася на нього:

— Ти просто диво, Рижик! Чого ти так злякався? Тут, начебто, нікого немає.

Вона погладила його і побачила на ньому блискучий нашійник, на якому було написано «Беня».

— Давай-но перевіримо, що його так налякало? — сказала Наташа.

Вони заглянули в оркестрову яму.

— Іра, може спустимося і подивимося? Перевіримо, від чого Беня тікав.

Як тільки дівчатка спустилися в оркестрову яму, двері в залу відчинилися. Почулося два голоси: один — жіночий, інший — чоловічий. Дівчата злякалися, що їх покарають за те, що без дозволу зайшли в зал, і сховалися в ямі.

— Іван Петрович, ми не можемо в катакомбах ховати діадему вічно. Хоч ми і підкупили митницю, не можна сподіватися, що ніхто її не виявить, — промовив гаркавий писклявий жіночий голос.

— Давайте ще трохи почекаємо. Федька «Кілька» її забере. І будемо ми такі багаті, що ви навіть уявити собі не можете!

Голоси наближались. Дівчата тремтіли від страху. Ось-ось їх знайдуть!

— Уже п'ятнадцята година. Мені час йти! — жінка вибігла із зали.

Кіт тихо нявкнув у найнепідходящий момент. Кроки затихли біля ями. Іван Петрович заглянув в оркестрову яму і повільно вийшов із зали.



Подругам стало все зрозуміло: вони читали в стрічці новин, що з Одеського археологічного музею була вкрадена золота діадема давньогрецької богині родючості Деметри. Серед тисячі амфор її знайшли археологи в Чорному морі на затонулому величезному кораблі, який отримав назву «Зміїний Патрокл». Поліція не могла знайти викрадачів. Записи відеокамер були видалені. Дівчата зрозуміли, що ці двоє в цьому замішані. І якийсь Федька по кличці «Кілька». І чому він «Кілька»? Проблема в тому, що вони не бачили цих людей, а тільки чули їхні голоси. Та й хто повірить двом маленьким десятирічним дівчаткам?

Справа була заплутана. Треба щось з цим робити! Але виходити із зали через двері було страшно. Раптом вони зустрінуть тих двох, і по нявканню kota Іван Петрович здогадається, що їм все відомо.

Вони вилізли з оркестрової ями і вирішили пройти потайки через куліси. За лаштунками виявився новий казковий світ: штори, ширми, декорації, софіти нависали над дівчатками, як могутні велетні. Це був такий заплутаний і нескінченний лабіринт.

Раптом Беня вирвався з рук і побіг. Дівчата пішли його шукати. Пошуки здавалися нескінченними. Вони опинилися в повній темряві.

— Наташа, включи свій ліхтарик на телефоні. Де ми?  
— злякано спитала Іра.

Світло від ліхтарика освітло холодні сирі стіни. Дівчата опинилися в Одеських катакомбах. Біля вкритої цвіллю стіни з ракушняка лежала загорнута в газету «Одеські вісті» зникла діадема. Вона виблискувала в світлі ліхтаря.

— Дай мені поміряти, — прохала Іра.  
— Ні, спочатку я сама. Ах, яка вона красива! — захоплено сказала Наташа.

Коли дівчатка одна за одною приміряли діадему, Іра запропонувала:



- Послухай, треба б її повернути в музей.  
— Так. Але як нам звідси вибратися?

Тут вони почули слабке нявкання. Це був голос Бені. Дівчата так зраділи! Вони пішли на його голос і вийшли з лабіринту прямо в одеський дворик на Молдаванці.

На балконі розвішувала білизну жінка:

— Таки ось ти де був, Беня! Беня і ви, дівчатка, будемо їсти?

Дівчатка були голодні після довгих пригод і з радістю наминали форшмак та ікру з баклажанів.

Люб'язна тітка Соня дозволила їм зателефонувати батькам і зарядити мобільний телефон Іри. Батьки приїхали швидко, але не одні, а з поліцейським лейтенантом Олексієм Васильовичем Карасьовим. Дівчатка розповіли йому все, що знали.

Через тиждень, до школи прийшов лейтенант Карасьов і разом із директором нагородив дівчат за допомогу в розкритті цього гучного злочину.

*Перчук Ольга  
13 років*

**Чернівецька область  
Дністровський район  
Кельменецька ТГ  
с. Бузовиця**

### **ІСТОРІЯ ОДНІЄЇ ЗІРКИ...**

Одного прекрасного ранку у тата Зірки і мами Зорі народилася маленька зіронька. Відкрила вона свої промені-оченята, і залило все навкруги золотом срібне сяйво. Всі зорі враз померкли перед таким сяйвом. Стара мудра Зірка прорекла: « У цієї зіроньки має бути незвичайна доля. Адже за тисячоліття я вперше бачу таке таємниче світло». Але щасливі батьки швидко забули



про слова старої, а маленька Зоречка і не могла їх пам'ятати. Минали століття. Зоречка росла (адже зорі ростуть не по роках, а по століттях) і була як усі її ровесниці. З задоволенням гралася у космічному всесвіті у хованки, водила веселі хороводи-сузір'я з посестрами, вигравала таємничо звабливою красою у нічному небі. Тільки світло її було особливе, при погляді на нього охоплювало дивне почуття.

Якось, граючись у нічному небі, помітила вона на землі дивне сяйво. Воно дуже зацікавило малу пустунку. І, знехтувавши усі заборони батьків не наближатись до Землі, Зоречка полетіла подивитись на сяйво ближче. І яке ж було її здивування, коли вона побачила, що джерелом світла була маленька людина, на обличчі якої виблискувала перлина. Зоречка знала від батьків про людей, але вони ніколи не казали про дивні перли на їхньому обличчі. Людина дивилася прямо на Зоречку, в її очах було стільки дивного суму, незрозумілого зірці холодного і, в той же час, колючого блиску. Настільки колючого, що мала Зоречка злякалась і кинулась швидко вверх. З тих пір не могла вона забути того погляду. Спохмурніла Зоречка, невесело їй з подругами. Все світить одна. Сумує. Якось, у хвилини такого усамітнення, знову побачила Зоречка блиск. Набравшись мужності, полетіла до Землі, до тієї дивної пластинки льоду за якою сиділа Людина. Тільки на цей раз не відсахнулась вона від гострого погляду. А навпаки, прилинула до обличчя ближче... Людина зацікавилась... І раптом тонка пластинка льоду (як потім дізналась Зоречка, це було вікно) привідкрилася. І так вони пильно дивилися один на одного: Зоречка на Людину, а Людина на Зоречку. Так було декілька ночей. Коли раптом однієї ночі Людина заговорила:

— Мамо, це ти ?

— Я? Я не мама, я Зоречка - відповіла здивовано Зоря.





- Дивно, а татко казав, що ти — моя мама...
- Мама? А хіба твоя мама зірка?
- Татко казав, що тепер моя мама зірка, найяскравіша на небі. І коли я дивитимусь на небо, то я її побачу....
- Гм..! На небі багато мам... А твоя яка?
- Моя?... — Людина задумалась. — Моя найкраща!
- Гм..! — здивувалась Зоречка — там усі гарні. А що це у тебе так виблискує?
- Це — сльоза.
- Сльоза? А що це?
- Тато каже, що це слова душі. Так я говорю з мамою. Раніше вона мені вечорами розповідала казки. А тепер мені сумно і страшно...
- А чому тепер не розказує?
- Бо вона померла... Я думав ти — це вона.
- То слова душі — сльози — бувають, коли тобі боляче?
- Так...
- Тобі зараз боляче?
- Я сумую за мамою. Мені дуже боляче. — І хлопчик знову заплакав.
- Не плач... Давай я буду тобі розказувати вечорами про те, як живуть зорі, а ти мені — як люди. Ось і не буде тобі сумно.
- І так зав'язалася дивна дружба. Дружба Зірки і хлопчика-сироти. Вони кожними вечорами розмовляли. І обом було дуже цікаво. Так минали роки. І Хлопчик, і Зоречка подорослішали. Хлопчик виріс у прекрасного юнака, а Зоречка була схожа на фею. Їхня дружба поступово переросла у щось більше... Зоречка помічала, що вона з нетерпінням чекає на вечірню зустріч. Що все частіше і частіше задивляється у блакить хлопчикових очей... Одного разу Хлопчик, хоча уже Юнак, сказав:
- Знаєш, мені здається — я кохаю тебе!
- Кохаєш? Це як?



— Я... Я хочу весь час бути поруч, чути тебе і бачити. Хочу дивитись у твої очі. Я живу тобою... Хіба у зірок так не буває?

— Буває... Мої батьки кохають одне одного. Але я не думала, що у людей теж так буває. Моя мама казала, що любов людей мінлива.

— Не вір їй...

— А тобі? Тобі можна вірити? Адже зорі кохають вічно.

— Я теж кохатиму вічно, — сказав Хлопчик-Юнак.

І казкові вечори, змінили вечори кохання. Юнак і Зоречка довго сиділи ночами. Іноді, розмовляючи, а іноді просто мовчки. Юнак став сенсом Зоречиноного життя. Він же стверджував, що і вона його. Зоречка змінилася... Її сяйво стало ніжно-золотаве, всі хто бачив Зоречку у небі, всі її подружки помітили зміни. Світло Зоречки зігрівало, дарувало радість... Але одного вечора Юнак не прийшов на зустріч.... Не прийшов і на другий, третій, четвертий і п'ятий. Зоречка спохмурніла... Сяйво потускніло... Одного разу, вона побачила Юнака з Дівчиною... З жахом кинулась вона у небо... Засумувала...

Помітила цей сум і мама Зоря... Знала вона таємницю доньки, знала і причину суму.

— Доню, — прорекла мати. — Зоря і Людина не пара. Люди можуть тільки мріяти про зорі. Вони живуть коротке життя... А ми вічні... Забудь про Людину, забудь!

«Забути!? Забути? Забути...» — звучали слова мами. Але не забувалось. З висоти спостерігала вона за Хлопчиком-Юнаком. Бачила, як з юнака він став чоловіком, батьком, дідусем... Ні на хвилину не зводила погляд — променю з коханого. І він час від часу піднімав очі в небо... Зоречка вірила, бачить її і знає, що вона пам'ятає про нього.

Одного вечора побачила зірка уже знайоме сяйво сльози на Землі. Полинула до знайомого вікна:

— Тобі боляче? — запитала Хлопчика.



— Чому ти так вирішила? — спитав посивілий чоловік.

— Слова душі... — провела променем по сльозі.

— Я знав, що ти помітиш...

— Чому тобі боляче?

— Я оплакую мрію..

— Мрію?

— Моє кохання до тебе... Мрія усього життя... Це мій біль... Я не міг бути з тобою... Що я, простий смертний, мав би дати вічній зорі... Мить, що ми зведемо життям... Мене уже скоро не стане... А ти будеш завжди... Не осуджуй мене за слабкість... Ну, що б я тобі дав?

— Слова душі... — промовила Зоря, і перлина упала на підвіконня.

Вони довго дивились один на одного. Посивілий Хлопчик і Зоречка-зоря. Іноді про щось розмовляли, іноді просто мовчали. Так промайнула ніч...

— До завтра! — сказала Зоречка на прощання.

— Прощавай — промовив Хлопчик...

І ніколи більше вони не зустрілися... Хлопчика не стало... А Зоречка... Її світло стало холодним і порожнім, хоча в той же час ніжним, як людська сльоза. Бо тільки так вона могла кохати вічно у безкінечному космічному просторі.

*Григорчук Аріна*

*11 років*

*Херсонська область*

*м. Таврійськ*

## **ФАНТАСТИЧНІ ІСТОТИ – ПОДОЛАТОРИ**

### *Розділ 1*

Привіт! Чи знаєте ви, що у міфах над людьми панують боги, у легендах – фантастичні істоти, а у сучасному дитячому світі – подолатори? Саме вони рятують землю від страшних екомонстрів, що створюють хаос



на планеті Земля: забруднюють ріки, викидають хімічно-небезпечні речовини у повітря, спричиняють пожежі, розбивають дамби, влаштовують шторм, смерч, землетрус, глобальне потепління та інші стихійні лиха. Якби не сміливі подолатори, то наша планета вже давно страждала б від пожеж і була схожою на Сонце. Пропоную тобі, юний читачу, познайомитися з екомонстрами ближче, щоб навчитися їх знешкоджувати.

Найжахливішим та найспекотнішим екомонстром є Спекозавр. Він випиває воду з річок і озер, як навіжений. На вигляд — це начебто маленький чоловічок, що ходить серед людей і маскується. А коли випиває занадто багато води, то стає геть синій і щоки роздуваються до нескінченних розмірів. Припадає своїми великими синіми губами до жаданого джерельця і п'є безперестанку доти, доки не вип'є повністю водойму.

Жиродонт має багато жиру і довгий хвіст, чорні очі, як змії, довгий язик не вміщується в пащі, занадто великі вуха, але це йому не заважає, бо завжди дослухається, де краще ловити звірів. Цей екомонстр має страшні здібності: збиває на льоту птиць, забиває на бігу тварин, ловить рибу. Якщо він так буде робити щодня, то згодом, коли не стане тварин, буде забивати і людей!

Вогнезавр схожий на звичайного чоловічка, що під дією вогню перетворюється у дракона. Він глобально створює пожежі у лісах, коли якась необачна людина залишить непогашений сірник на сухій траві. Тоді він підхоплює цей вогонь і грається, поки не почнеться пожежа...

Сміттеконг підтримує Вогнезавра, він права рука Вогнезавра, оскільки саме через сміття вогонь розповсюджується навколо. Сміттеконг схожий на кенгуру, з якого постійно випадає сміття. Він розкидає його, бо любить стрибати.

Таких істот дуже багато. Вони можуть знищити мою планету. Я переживаю, засмучуюсь, інколи просто не



можу спати. Як врятувати світ від екомонстрів? Подолатори, вперед!

Найголовнішим із подолаторів є мій улюблений «супергерой» — Котолатор. Це невидимий таємничий котик, якого ніхто не бачить і не чує. Тому люди гадають, що Котолатора не існує. Коли влітку у висохлій річці з'явиться вода, коли у пустелі знову завирує життя, ніхто не здогадується, що на допомогу вирушає таємничий котик. Котолатор — справжній супермен. Він створений не для того, щоб веселити різними забавами людей. У нього на спині прив'язаний великий синій пілосос, який засмоктує екомонстрів, що висушують водойми, руйнують земну кору і забруднюють повітря. Якщо комусь буде загрожувати небезпека, то він швидко дасть відсіч. Літає він на хмаринці з солодкої вати.

Він не зміг би змагатися один з екомонстрами, тому привітайте його команду.

Камнекид — це найсильніший з усіх кентавр, що кидає каміння зі швидкістю падання крапель під час дощу. Тому, коли до нього підкрадеться якийсь екомонстр — бац! — і порушника спокою вже повезла геть швидко допомога. Кентавр високий, із кошиком червоних яблук, бо після запеклої боротьби обов'язково захоче попоїсти. На копитах золоті підкови, які для оборони носив ще змалку.

Швидкохід теж не проти змагань. Кидати каміння у ворогів — це неабияке задоволення. Швидкохід мчав до екомонстра і встигав навіть попити чаю під деревом. Пам'ятаю, як одного разу йому сказали, щоб він виліпив із мармуру пам'ятник Великому Кобзарю Т. Шевченку. Ви здивуєтеся, але Швидкохід виконав цю роботу за 5 хвилин! Швидкохід — це істота невеличкого зросту, котра має три руки і довгі дві ноги. Бігає з шаленою швидкістю. За плечима має великий чарівний мішок, що перетворює сміття на добриво.

Найбільше розрухи у світі бачив Виднонебо. Сокіл з гострим зором високо підіймається. Він одночасно може по-



бачити Євразію і Австралію. Виднонебо має гострий дзьоб і пазури. На одній з лап має золоте кільце, що червоним лазером осліплює кожного екомонстра. За правим крилом він тримає ківшик води, за допомогою якого вичерпує воду в Спекозавра і повертає течії річок у своє русло.

Речі подолаторів постійно ламалися. Вони не витримували таку величезну кількість екомонстрів, що постійно множилися та розповсюджувалися, як бактерії чи віруси. На допомогу приходив коваль Кувалда. Коли потрібно було виплавити якісь речі, наприклад, нову ручку для ковша Виднонеба чи замінити скрипучі гайки у пирососі Котолатора, все було готово за годину. Кувалда завжди мав при собі шматок металу. Він, наче робот, може взяти до рук розпечений метал і виготовити чудасію. Кувалда одягнений, як звичайний коваль. Талісманом є металевий значок, на якому намальований молоточок. Коваль не біжить перемагати усіх екомонстрів (це небезпечно), але він майстер на всі руки.

Ось така чудова команда подолаторів живе у моєму світі. Як чудово, що вони зможуть виправити проблеми планети. Це важко, але я вірю, що вони впораються. Я допоможу. Я всьому світу розповім, що треба берегти природу, до в іншому випадку наша планета загине. А значить, у нас не буде майбутнього... Нам треба замислитися над тим, чому з'являються глобальні проблеми людства. Нам треба об'єднатися, щоб знищити цих екомонстрів назавжди. Хай вирує життя!

## *Розділ 2*

Екомонстри знову зчинили гвалт серед людей: почали засихати водойми, льодовики тануть, затоплюючи береги — глобальне потепління. Люди не на жарт злякалися. Вчені кажуть, що приблизно через кілька десятків років зникнуть Мальдіви з лиця Землі, а вода потеплішає на 1-3 градуси за Цельсієм. Саме тому люди



почали робити штучний острів. Кожна людина тепер сподівається на відновлення клімату.

На допомогу вирушають подолатори. Вони нікому не дозволять сумувати, бо вирішили впоратися з проблемою. Спочатку їм треба зрозуміти, чому з'явилося глобальне потепління. Збори були на крислатому дубі. Всі довго обмірковували і зійшлися однієї думки, що глобальне потепління виникло через парникові гази.

— Але що нам потрібно зробити, щоб більше не танули льодовики і не теплішала температура? — запитав Швидкохід.

— Напевно, можна було б не спалювати листя, а компостувати його; не використовувати паротяги, а їздити на метро чи електропотягах, — запропонував Камнекид.

— Чудова ідея! Але що робити з зайвою водою, що затоплює береги? — запитав Котолатор.

— Вичерпати і перенести на Антарктиду чи на острів Гренландія, — сказав Виднонебо.

— Прекрасно! Тож, до роботи! — наказав Котолатор.

Виднонебо вичерпував воду і закопував у підземні води Антарктиди, Швидкохід евакуював на штучний острів людей, а Камнекид пропонував компостувати листя і їздити на метро та електропотягах. Робота аж кипіла. Шкода, що потепління поки не вийшло приборкати. Температура на термометрі опустилася на 10 градусів. Це була хоч і невелика, але перемога. «Ми це зробили», — думала про себе команда подолаторів. — «Шкода, що людство думає лише про гроші, лише прагне до збагачення, а про природу не думає». Вчені стверджують, що скоро місця на планеті для людей не вистачить і доведеться шукати ще одну.

### *Розділ 3*

Котолатор сидів у гамаку і слухав новини. Виявляється, озоновий шар став знижуватися на полюсах, виникли озонові діри. Багаторічні спостереження за стратосферним озоном виявили коливання вмісту озону в



стратосфері, які були пов'язані зі змінами сонячної активності. Але ніхто не звернув на це увагу. Котолатор від такої чутки впав з гамака. «Озоновий шар? Невже у ньому з'являються діри?», — переповняли Котолатора думки. Треба діяти. За мить були оголошені збори.

Котолатора уважно вислухала його команда. «Озоновий шар можна зашити, тільки для цього треба знайти гігантську голку», — загомоніли подолатори.

— Гарна ідея! Але де знайти голку?

— Візьми мою залізну палицю, — запропонував Швидкохід.

— Чудово! Тепер моя робота! — відповів Кувалда.

— До голки потрібна і нитка. А я знаю, де її можна взяти! Увечері все буде готово! — сказав Швидкохід.


— Чудово, — зрадив Котолатор.

Ось і закипіла робота. Швидкохід побіг на Закарпаття у село Білки (там живе моя подруга), попросив у фермера товсті нитки з вовни і повернувся з цілим кошиком ниток. Тим часом Кувалда взяв металеві корита та залізну палицю, налив розпечений метал і взявся за роботу. До вечора усе було готово. Котолатор, узявши нитку і голку полетів до озонового шару. Тільки у нього була хмаринка. Та й літати і шити умів лише він один. Знайшовши діру, він одягнув темні окуляри, щоб не потрапило ультрафіолетове проміння. Узяв нитку з голкою і почав шити. Всю ніч він старанно працював. Робота була недаремною. Зранку по телебаченню лунали приємні новини: «Озоновий шар атмосфери, який захищає землю від шкідливих ультрафіолетових сонячних променів, у добром стані. Озоновий шар може уповільнити глобальне потепління. Чудася!». Люди були вкрай здивовані. Справжньої причини, чому так сталося ніхто не знав.

«Ура! Глобальне потепління уповільнено! Шкода, що воно все ж не зникло назавсім», — з надією на краще викнули подолатори.

Далі буде...





Ярошенко Вадим  
11 років  
м. Київ

## ДЕТЕКТИВ БОГДАН ТА ЙОГО ПОМІЧНИК АЛЬФІ

Кожного дня, коли Богдан їхав до школи, він бачив довжелезну трубу, що стирчить із лісу. Спершу хлопчик не звертав уваги та коли побачив, що з труби, якій не менше п'ятдесяти років, йде дим, він неабияк здивувався. Богдан вирішив, що коли буде їхати додому, він вийде на декілька зупинок раніше, щоб піти до тієї труби.

Приблизно в другому класі Богдан намалював собаку, яку назвав Альфі. Назвав він пса так, бо у друга Богдана була ігрова приставка, в якій був персонаж з іменем Альфі. Альфі був коричневим, з чорними лапами та білими цяточками.

Якщо вже заговорили про зовнішність, то сам Богдан мав каштанове волоссям, зелені очі і середній зріст.

Коли Богдан вийшов із маршрутки, вже стемніло, та це не зупинило малого шукача пригод. На всяк випадок Богдан взяв палицю в руки. Коли він дійшов до труби, то побачив занедбану фабрику! Та часу було мало, тож шукач пригод зайшов у підвал з якого світило яскраве світло. Коли він спустився, він перелякався тіні та кинув палку, але назустріч йому прибіг справжнісінький Альфі! Він взяв у зуби палицю і повернув її Богдану. Схоже, в нього був грайливий настрій. А тінь — це було дивне пальто з протигазом. Після таких пригод Богдан захотів спати. Він вкрив себе та Альфі пальто і вони заснули.

На ранок Богдан був настроений серйозно, адже він хотів дізнатись, чому з труби йде дим. Альфі вже давно прокинувся, і друзі полізли в трубу. Там було страшно, але вони поборолі страх. Коли пройшли дивний лабіринт, вони потрапили в лабораторію. А потім вони почули: «Що, знову ви, тепер я виберуся звідси!». Це була



людина в білому халаті, наче якийсь професор. «До кого ви звертаєтесь?», — нарешті випалив Богдан. Професор здивувався: «Як до кого, до привидів!». «До яких привидів?», — знову запитав Богдан. «А, ти, мабуть, не знаєш про мене, так?».

Нарешті професор розвернувся до гостей: «Що ж, зараз розповім: у ХХ столітті я був звичайним професором. Колись це було дружнє село, та коли я випадково зробив привида, всі опинилися в країні привидів. Мені стало соромно за цей дурнувятий вчинок і я зачинився у трубі. Я побачив записку — якщо ти знайдеш золотий ключик, то в тебе буде 30 хвилин, щоб вибратися з труби. Ключик треба закопати о третій годині ночі і промовити заклинання: «Поверніть людей, поверніть життя, гріхи професора прости та ще ключик забери!». Я вже приблизно три тижні шукаю цей ключик». Та уважний Богдан виправив: «Одне століття, мабуть? Як 3 тижні?». «Оце так!» — здивувався професор. «Повернімося до теми: я вже все тут пообходив, та все марно, тож я почав вирішувати математичним способом. Допоможи мені, я так втомився, що вже не можу вирішити це рівняння!». «Добре, добре» — відповів Богдан. — «Тільки дайте відповідь на два запитання: перше — чому з труби йшов дим, друге — звідки тут пес із мого малюнка?». «Гарні запитання! Цей дим — це не дим, а вибух мого гадального експерименту. Я вирішив дізнатися, чи буде в мене помічник, і так, це ти, ти — обраний! Та помічнику потрібен друг, а це персонаж з улюбленого малюнка». «Як цікаво!», — протягнув Богдан. «То кажіть, що треба розв'язати, професоре». — «Називайте мене просто Альберт». Альберт показав рівняння, і Богдан відповів: «Легко! Відповідь — 50». І вони пішли по лабіринту. На стінах були написані координати. Нарешті вони знайшли координати 50. Вони зайшли в кімнату, хутко забрали ключ і побігли не розмовляючи. Довірівшись інтуїції, вони ледве знайшли вихід. Ось вони вибрались,



до третьої ночі лишилося 3 хвилини. І всі разом крикнули: «Поверніть людей, поверніть життя, гріхи професора прости та ще ключик забери!».

І Богдан прокинувся.

### ЯК З'ЯВИЛАСЯ ВЕСЕЛКА

Було собі королівство Веселка. І був король Грім. У нього було 7 синів: Червоний, Оранжевий, Жовтий, Зелений, Голубий, Синій та Фіолетовий. Але, за легендою, Фіолетового викрала відьма, якій для якогось зілля потрібно було джерело фіолетового кольору. А Фіолетовий – король фіолетового кольору, а отже він – джерело.

За традицією, вони мали розділити володіння їхнього батька. І обов'язково комусь щось мало не сподобатись. Так і сталося: Червоний посварився з Оранжевим, Жовтий з Зеленим і Голубий з Синім. Почалася повномасштабна війна, що охопила все королівство. У зв'язку з цим прийшли хмари й почався дощ. І він йшов, не зупиняючись.

А тим часом відьма померла від старості. І тоді Фіолетовий пішов туди, куди йому серце підказувало. І прийшов він до королівства Веселка. Там на нього дивилися, ніби він когось нагадує. Так і було, бо то був він – сьомий брат – Фіолетовий.

Його відвели до палацу, в кабінет, у якому його брати намагалися поділити королівство на карті. І коли Фіолетовий зайшов у кімнату, брати його одразу ж впізнали. Вони були настільки раді його бачити, що забули про всі претензії. До того ж, на карті королівства Веселка лишалося вільне місце знизу, через що брати не могли рівно поділити королівство. Але тепер з'явився їхній сьомий брат – Фіолетовий. Йому якраз і віддали місце знизу. І тепер, коли не лишилося причин конфліктувати, дощ перестав йти, брати взялися за руки і з'явилася перша Веселка.



*Пісковець Ксенія*  
*(Ксенія Казка)*  
*13 років*  
Миколаївська область  
м. Нова Одеса

## КАЗКИ НАШОГО ЛІСУ

### I. САШКО У ЛІСІ

Одного теплого весняного дня маленький п'ятирічний хлопчик Сашко зі своєю матусею Оленою вперше поїхали у ліс. Сьогодні була п'ятниця. Вони їхали на улюбленому Сашковому автобусі — червоному з блискучими жовтими фарами і акуратними блакитними дверцятами та віконечками.

— Синку, нам треба купити трішки хліба та сиру. Зробимо це в магазині «Равлик».

— Гаразд, матусю, — відповів хлопчик.

На зупинці «Квітневій» Сашко із мамою вийшли з автобуса та увійшли в магазин. На безмежних полицках був охайно розкладений товар, що з першого погляду приваблював покупців. Усе так смачно виглядало! Хлопчику захотілося скуштувати й солодкі пряники з ванільним кремом, й молочний білий вафельний торт із полуницею. А які, мабуть, смачнучі ці шоколадні ведмедики!

Мама побачила, куди дивиться Сашко і запропонувала йому вибрати щось на свій смак. Як він зрадив! І вибрав усього потроху, щоб їм обом було чим ласувати у лісі на пікніку. Коли на касі матуся почала викладати продукти, побачив склянку з лимонадом.

— Мамо, але ж я не люблю лимонад, — зауважив хлопчик, показуючи на склянку. — Навіщо ти купуєш його? — запитав він.

— А це подарунок для Лісовичка, — посміхнулася жінка і почала складати продукти у кошик.



— Для Лісовичка? — здивувався Сашко. У нього було стільки запитань, але кожного разу мама тільки загадково усміхалася.

Коли на останній зупинці «Лісовій» вони вийшли з автобуса, хлопчику здалося, що ліс радісно вітає його — дерева по-дружньому змахували гілками та шепотіли зеленим листячком: «Привіт, Сашко! Привіт!». Різнобарвний пейзаж, що відкрився його очам, захоплював подих. Сонячні промінчики, мов зайчата, стрибали по темно-зелених пухнастих голках сосен та обережно спускалися до землі і починали гратися з червоними, жовтими, блакитними та помаранчевими квітами. Навіть було чути, як вони сміються, бігаючи навипередки з бджолами та кониками. А квіточки простягали до них своє листячко та бавилися з промінцями. Закувала зозуля. «Один, два, три», — розпочав рахувати Сашко, але раптово помітив маленьке руде лисеня, що сиділо на пагорку біля старезного дуба. Лисеня задумливо дивилося на небо та нюхало своїм маленьким чорним носиком повітря. Сашко також подивився вгору. Він одразу прижмурих очі — блакить неба була такою ясною і неповторною. Жодної хмаринки не було, тому хлопчик одразу побачив велику зграю птахів, які летіли здалеку. І тільки зараз до нього долинув звук — птахи гомоніли на своєму шляху, аж поки не зникли за верхівками дерев.

— Синку, що там цікавого? — запитала мама, торкаючись Сашка за плече.

— Мамо! Там лисеня й птахи, й дерева, — розпочав Сашко, але побачив, що лисенятка на пагорку вже не було та і птахи полетіли.

— Мій любий, у лісі ти побачиш і почуєш стільки цікавого та незнайомого, що тобі схочеться повертатися сюди знову й знову, — відповіла жінка.

Так, розмовляючи, вони непомітно прийшли на узлісся. Це було особливе місце. Трава зеленим килимом розкинула свої обійми. Гарними різнобарвними візе-



рунками ушлелися в нього квіти — ромашки, волошки, кульбабки. Солодкий духмяний аромат приємно лоскотав у носі.

— Ось тут ми с тобою пообідаємо, — зупинила хлопця мама. Вона розстелила улюблену Сашкову ковдру. На ній, як за промахом чарівної палички, з'явилися різні смаколики. Останнє, що вона зробила, — налила лимонад у гарнюсіньку маленьку мисочку і поставила на самісінький край ковдри. Сашко спочатку не зводив очей з неї, намагаючись побачити загадкового гостя — Лісовичка. Але забалакався, ласувавши своїми солодоцями, і не помітив, як мисочка з лимонадом спорожніла.

— А хто випив лимонад? — здивовано запитав Сашко у матусі.

— Лісовичок, — відповіла вона і налила ще лимонаду в миску. — Він дуже полубляє солодку воду з бульбашками і, якщо схоче, з'явиться перед тобою.

Як тільки Сашко почув це, одразу перестав їсти та дуже уважно дивився на мисочку для Лісовичка. Ось на неї сіло червоне в цяточку сонечко. Але лимонад був йому не до вподоби, і сонечко, розправивши крила, полетіло далі. Маленькі працьовиті мурахи піднялися на мисочку, поворушили своїми вусами та й побігли далі у справах.

«Ну де ж ти, Лісовичку?», — запитав про себе Сашко, намагаючись розгледіти маленького бородатого дядька у великому капелюсі на голові. Все марно! Наче загадковий гість і сам спостерігав за хлопчиком.

— Ти справді бажаєш його побачити? — хитро запитала мама.

— Дуже, матусю! Дуже! — аж підстрибнув Сашко.

— Ну що ж, добре. Тоді сиди спокійно, — сказала вона і розпочала тихо наспівувати:

Мій маленький друг лісний,  
Гарно все навколо!  
Лимонад принесли ми  
На це чудове поле!



Вийди до нас, Лісовичку!  
Привітайся, друже!  
Познайомитися з тобою  
Хочемо ми дуже!

Сашко із відкритим ротом слухав, як гарно співала мама і все дивився, і дивився на мисочку. Жінка декілька разів ніжно проспівала пісеньку. І, коли Сашко вже подумав, що все це дарма, з'явився він. Зовсім не старий. Зовсім без бороди. І в нього не було капелюха. Маленькі крильця, що тримали його у повітрі, легко тріпотіли та виблискували на сонці. Світло-зелений оксамитовий костюм із великими гудзиками відрізнявся вишуканим стилем і неповторністю. Золоте взуття тільки підкреслювало його індивідуальність. У руках він тримав ще менший за нього кришталевий кухоль.

«Напевно, для солодкої води з бульбашками», — подумав Сашко.

Коли хлопець уважно придивився до нього, то побачив мініатюрні окуляри на обличчі. «Лісовичок-очкарик», — посміхнувся про себе Сашко. І цієї миті мама звернулася до Лісовичка.

— Привіт, мій друже! Нарешті я тебе побачила, — і вона простягнула до нього руку. Лісовичок підлетів до матері і обережно всівся на її великий палець.

— Привіт, добра мамо! Я скучив за тобою. А ти сьогодні не сама, — і він стрибнув з пальця і почав повільно підлітати до Сашка. Облетів навколо нього, заглянув йому в очі та повернувся до жінки.

— Він схожий на тебе, мамо, — сказав Лісовичок і зачерпнув кухлем лимонад. — Смакота! Тільки ти приносиш мені солодку воду з бульбашками. Ніколи не забуваєш. Дякую! — і Лісовичок підлетів до її обличчя, поправив окуляри і поцілував маму у щоку.

Сашко очам своїм не вірив. Наче у сні він спостерігав за тим, що відбувається. Лісовичок знову наповнив кухоль лимонадом і підлетів до хлопця.



— А ти любиш лимонад? — запитав він у хлопчика.  
«Що ж відповісти?», — подумав Сашко». Якщо я скажу «Ні», Лісовичок образиться і полетить геть».

— Так, люблю, — швидко відповів хлопець і відвернувся, бо відчув, як почало червоніти його обличчя. Він завжди казав правду. А тут раптом...

— Ти кажеш неправду, — підлетівши до нього ближче, сказав Лісовичок. — Навіщо ти це зробив? — запитав він у Сашка.

— Я... Я не хочу, щоб ти зник, — відповів хлопець і голос у нього затремтів. — Я... Я хочу багато чого у тебе спитати. Пробач мені.

Лісовичок крізь окуляри поглянув на Сашка, підморгнув йому та весело підбадьорив:

— Я знаю, що ти це не навмисно. А ще я знаю, що ти хороший хлопець. Твоя мама багато про тебе розповідала. Я навіть так собі тебе і уявляв. Ти гарно граєш на скрипці. У тебе багато друзів. Ти завжди всім допомагаєш. Ти любиш своїх батьків, — продовжував рахувати всі найкращі риси Сашка Лісовичок.

Хлопчик усміхнувся. Все минулося. Упродовж години Сашко, мама та Лісовичок розмовляли, сміялися, співали пісні. Лісовичок розповів йому свої пригоди і чому він так любить лимонад.

Час минав. Десь із заходу подув прохолодний вітерець. Квіточки на полі схвильовано захитали своїми голівоньками. Деревка знов зашепотіли: «Вже час, Сашко! Вже час!». На літньому небі з'явилася сіра хмаринка. І пташки наче замовкли.

— Ну, ось і час прощатися, — сказав Лісовичок. — Дякую за лимонад. Я радий, що познайомився з тобою, — притулився Він до Сашка. — Дай слово, що будеш часто до мене приїжджати, — попросив він хлопця.

— Даю слово! — відповів Сашко і, наче на гойдалці, у своїй долоні покатав Лісовичка.

— Милий друже, ми ще побачимось, — сказала мама.





Коли Сашко сів у свій улюблений автобус — червоний із блискучими жовтими фарами — він міцно тримав свою матусю за руку. Хлопець пишався тим, що з ним трапилося цього дня. У нього з'явився новий незвичайний друг, про якого знали тільки він і мама. Це був їхній секрет!

А вночі, коли батьки зайшли до кімнати Сашка, вони помітили, що хлопчик спить і солодко усміхається. І лише мама здогадувалася, що в цю мить йому сняться пригоди, про які розповів Лісовичок.

## II. ПРИГОДИ ЛІСОВИЧКА

Жив собі колись маленький Лісовичок. Він жив у лісі, де ріс старезний дуб. У нього було дуже багато друзів — Вовчик, Заєць, Олень, Ведмедик, Голуб, Кабан, великий рогатий Лось.

— Що це там таке блискуче? — одного разу спитав Вовчик у Лісовичка, коли прийшов до нього у гості.

— Та це ж сріблясте павутиння тітоньки Арахни, — відповів Лісовичок, — крім цього, воно дуже гарно звучить, — і він ніжно торкнувся павутиння.

— Залунала чарівна музика. Почувши її, метелики закружляли у танці. Соловейко почав голосно тьохкати.

— Уууууу! — Вовчик витягнув мордочку і почав підспівувати.

— Вовчику, друже, не треба, бо перелякаються всі у лісі, — посміхнувся Лісовичок.

— Добре, — погодився він. — А як гарно!

Від такої музики аж веселка на небі розквітла.

— Подивіться! — сказав великий рогатий Лось, який щойно вийшов з лісу. Друзі підняли очі у небо і дійсно побачили найдивовижнішу веселку у світі! Кожен її колір підморгував усім, хто знаходився унизу. Червоний, як стигла вишенька, так й просився, щоб його скуштували. Блакитний, як безмежна глибина моря та океанська прохолода, приваблював, що хотілося пірнати. Жовтий, наче гарячий хліб, так пахнув, ніби щойно з пічки ви-



стрибнув. І так кожен колір — виблискував, ніжно тріпотів високо над землею.

— Мій улюблений колір — зелений, — сказав Лісовичок.

— А мій — помаранчевий, — відгукнувся Вовчик.

— А мій — червоний, — захитав головою великий рогатий Лось.

— Раптом вони помітили, як з самої верхівки веселки зірвався униз Голуб. Він швидше за вітер летів й летів до друзів, схвильовано махаючи крилами, намагаючись щось сказати.

— Здається, щось трапилось, — буркнув Ведмедик, облизуючи лапки від меду. Він нещодавно знайшов бджолиний вулик, ну й не стримався.

— Ти правий, братику, щось трапилося, — відгукнувся Кабан, що лежав біля дубу. — Він наче шалений.

Всі, затамувавши подих, дивилися здивованими очима у небо. Голуб стрімголов наближався.

— Друзі, біда! — нарешті почули вони. — Біда!

Усі раптово відчули небезпеку. І вже яскраві кольори веселки не приваблювали, як раніше. І наче все довкола завмерло, почувши таку звістку. Дерева перестали шепотіти, птахи замовкли. Маленькі комашки зовсім заховалися. Коли Голуб нарешті приземлився біля ніг Лісовичка, він був зовсім знесилений. Пухнасте пір'ячко, що завжди радувало своїм світло-сірим кольором і було його гордістю, стало брудним і почорніло. Останнє, що він сказав перед тим, як знепритомніти, те що їхні друзі Заєць і Олень потрапили в пастку, яку розставили браконьєри на узліссі. Заєць намагався допомогти Оленю, але сам опинився у небезпеці. Великий рогатий Лось із сумом подивився на переляканого такою звісткою Кабана. Вовчик і Ведмедик обнялися і почали плакати.

— Треба щось робити! — рішуче сказав Лісовичок і очі його заблищали, — Треба щось робити, друзі! Їх треба визволяти! Агов, уперед! — і він, поправивши свій зе-



лений оксамитовий костюм, застібнув останній золотий гудзик, підлетів до великого рогатого Лося, торкнувся Вовчика і Ведмедика, сказавши:

— Рушаймо в дорогу! Білонько, сестро, наглядай за Голубом, а ми йдемо до узлісся, поки не повернулися браконьєри.

Лісовичок разом зі своїми друзями рушили в путь. Усі в лісі вже дізналися про те, що трапилось. Всі бажали допомогти. Руда красуня Лисичка запропонувала свою допомогу — поки друзі визволятимуть Оленя та Зайця, вона буде виглядати, чи не повертаються браконьєри, щоб вчасно попередити Лісовичка. Старий Пугач, який був відомим лісовим лікарем, зібрав свій ридикюль із ліками та травками-муравками, всівся на спину великого рогатого Лося і також попрямував на допомогу. Маленький Їжачок, прихопивши склянку з олією для капкана, також побіг разом із ними.

Ось, нарешті, вони побачили стару духмяну липу, чий аромат кожного року влітку наповнював мальовничу лісову місцевість. Велика родина диких бджіл, що жила у душлі старезного дубу, з любов'ю збирала липовий нектар для неповторного липового меду, яким ласували всі мешканці лісу.

Зараз липа наче схилилася додолу. Своїми гарними зеленими гілочками вона вкрила Оленя та Зайця, які потрапили у пастку. Її листячко шепотіло: «Тримайтеся! Допомога вже близько!».

Коли Лісовичок із друзями наблизилися до капкана, перше, що вони побачили, — яким сумом та страхом були сповнені очі Зайця та Оленя. Як вони зраділи, вгледівши Лісовичка із друзями, які почали визволяти їх із пастки. Останній рух — і замок у капкані відчинився. Зраділи Олень та Заєць. Витягнули свої лапки, але не змогли одразу підвестися — вони були поранені. Настала черга старого Пугача. Він наклав пов'язки, помазав мазями. Аж раптом почулося ньяккання рудої Лисич-



ки, яка була в охороні: «Стережіться! Браконьєри ідуть! Стережіться!». Ведмедик підняв Оленя, Вовчик підсадив Зайця на спину великого рогатого Лося і всі швидко побігли від цього страшного місця. Вони чули постріли позаду, оглядалися, чекаючи на руду Лисичку. Але її не було видно. Маленький Їжачок сказав:

— Поспішайте! Тікайте додому. Я чекатиму на Лисицю. Ми разом доженемо вас!

Їжачок заховався під велике листя якоїсь рослини і став чекати на руду Лисицю.

Весь шлях додому друзів підбадьорювали птахи. Метелики своїми крильцями махали їм, щоб не було спекотно. Нарешті Лісовичок з усіма дістався рідної галявини. Тут на них чекали майже всі мешканці лісу. Дружніми оплесками зустріли вони друзів та врятованих Оленя та Зайця, чії налякані родини одразу ж підбігли до них. На щастя, все обійшлося. Але Лісовичок із нетерпінням чекав на руду Лисичку і Їжачка. Він придивлявся до зелені дерев, намагаючись побачити, як вони ось-ось з'являться. Минуло хвилин п'ять, але Лісовичку здалося, що ціла вічність. Руда Лисичка разом з Їжачком бігли до друзів. Вони посміхалися. Їм вдалося перехитрити браконьєрів, які випадково заплуталися у своїх сітках. Лісові мешканці разом з Лісовичком та його друзями весело посміялися над цим. Тим часом ліки старого Пугача подіяли і Заець з Оленем вже почували себе краще. Вони дякували Ведмедику і Вовчику, Лісовичку і великому рогатому Лося. Особливо вони дякували Голубу, який перший побачив, у яку пастку вони потрапили. Вони дякували рудій Лисичці, Їжачку і старому Пугачу та усім, хто підтримував їх у цей час. Саме в такі хвилини пізнаються справжні друзі.

— Дивіться! Веселка знову грає своїми кольорами над нашим лісом! — вигукнув Соловейко.

Усі підняли очі. Небо було прозоро-блакитним. Яскраво сяяло сонечко. Жодної хмаринки. Веселка сповістила про те, що все буде добре!



### ІІІ. ПРИГОДИ МАЛЕНЬКОГО ЇЖАЧКА

Їхали одного теплого дня двоє пастухів. Кажуть, що в них аж 32 вівці та 1 баран. А звали пастухів Великий Рома і Старий Добряк.

Кожного вечора вони розповідали один одному цікаві, інколи веселі, історії. Робили вони це задля того, щоб не поснути вночі та наглядати за своєю отарою.

Якось одного дня Великий Рома помітив, що в його овець пропало молоко. Він зник доїти овець уранці. Молоко, що давали овечки, було тепле, пахнуче, з товстою плівкою вершків зверху. З цього молока пастух робив найсмачнішу бринзу у світі. Люди з усіх околиць приїжджали до Великого Роми. Інколи не всі могли поласувати нею — просто не вистачало на всіх.

І ось молока не стало!

Старий Добряк оглянув овець. Він був добре знаний ветеринар і дуже любив тварин.

— Вівці у доброму стані. Я не бачу нічого поганого, — сказав він. Овечки притулилися до його теплих рук. А він гладив їх та перебирав пальцями гладенько руно.

— Чому тоді немає молока? — здивовано захитав головою Великий Рома. — Що трапилося?

— А давай-но з тобою прослідкуємо вночі за овечками та дізнаємося правду, — запропонував Старий Добряк.

Так пастухи й зробили. Коли опустилася темрява на землю, і на небі замерехтіли золоті та сріблясті зірки, що вказували напрямки в усі сторони світу, друзі зробили вигляд, що сплять. Але Старий Добряк та Великий Рома спостерігали за вівцями крізь свої трохи заплющені очі. Здавалося, що все було спокійно. Вівці у загоні жували траву, собаки спокійно лежали поруч. Було навіть чути, як за рікою в яблуневому саду вуркоче кіт Мурлика. Але незабаром Великий Рома помітив, як овечки трохи нашорошили вуха. Коли він придивився уважно, то поміж овечками побачив клубочок. «Камінь», — подумав Ве-



ликий Рома. Але в цю саму мить клубочок витягнувся та перетворився на... маленького їжачка! Він продовжував спостерігати за подіями, що розгорталися перед його очима і непомітно штовхнув Старого Добряка та пальцем показав йому у бік овець. Старий Добряк також із цікавістю дивився на їжачка. Він разом із Великим Ромою відкрили роти від несподіванки, коли побачили, що маленький їжачок перетворився на хлопчика, який вправно почав доїти овець. Коли залишилася остання овечка, пастухи підійшли та схопили його. На очах хлопця з'явилися сльози.

— Відпустіть мене, будь ласка, — благав хлопець.

— Відпустимо, як тільки ти поясниш, чому крав наше молоко, — сказав Старий Добряк.

І хлопець розповів дуже сумну історію про злу чаклунку, яка перетворила його на їжачка і наказала щодня приносити їй молоко овець. І саме цієї ночі хлопець останній раз мав виконати це завдання, щоб знову назавжди повернутися до людської подобі.

Великому Ромі і Старому Добряку стало шкода цього хлопця і вони дозволили йому в останній раз віднести молоко чаклунці.

Рано-вранці двоє пастухів помітили, як до них наближається велика розкішна карета. Десять білосніжних коней були у золотих збруях та пополах. Здалеку здавалося, що карета, наче пливе по зеленому полі.

«Напевно, це король», — подумав Великий Рома і зняв капелюх. Старий Добряк зробив те саме. Коли карета зупинилася біля них, двері відчинилися і назустріч пастухам вийшов той самий... їжачок, тобто хлопчик, якого зачарувала зла чаклунка. Це був принц цього маленького королівства, де пасли своїх овець двоє пастухів.

— Дякую вам, друзі, що врятували мене, — сказав принц та обійняв пастухів. — Мій батько, король, дарує вам ці землі та ще стільки овець, скільки ви маєте, на знак вдячності. А овечкам, чиє молоко так було необ-



хідне, я вдягну ось такі золоті дзвіночки. — І маленький принц вдягнув золоті дзвіночки усім овечкам, кожну погладив та поцілував у носика.

— Якщо вам коли-небудь знадобиться моя допомога, я ніколи вам не відмовлю, — сказав принц, попрощався з пастухами та поїхав у палац.

З тих пір Старий Добряк і Великий Рома, як тільки бачили їжачка, одразу пригощали його смачним молоком своїх овечок.

#### IV. ОЛЕНЬ-ЛИЦАР

Лицарями бувають не тільки люди, а й тварини. От послушайте: жила собі родина оленів. Кожного ранку вони виходили на вкрите зеленою ковдрою лісове пасовище. Було літо, і їжі було вдосталь. Мальовничі картини блакитного неба з яскравим жовтогарячим сонечком милували око. Метелики та бджілки прилітали з однієї духмяної квіточки на іншу. Кожного ранку красень вожак виводив свою родину на це пасовище. Цей великий мудрий Олень мав найгарніші роги у світі і носив їх поважно, як королі носять корону. Але не тільки роги були його окрасою. Довгі міцні та швидкі ноги, які завжди допомагали йому, виділяли його поміж усіх оленів. Блискуче темно коричневе хутро вкривало усе його тіло. Темні добрі та розумні очі постійно уважно придивлялися до всього, що відбувалося навколо. А невеличкі чуйні та напорошені вухка завжди прислухалися до кожного підозрілого шелесту в лісі. Того ранку щось не давало Оленю спокою. Його родина з оленятами-малюками, які народилися нещодавно, мирно паслися поруч. Олень любив своїх дітей. Ось граціозна маленька Лапочка, яка ніколи не відходить від своєї матері та постійно ховається за нею. А недалеко від неї пасеться її брат — невгамовний Розбишака, який чіпляється до усіх, навіть до дорослих. Але більше мудрий батько придивляється до самого маленького на зріст оленятка. Так сталося, що Розумник народився маленьким,





худеньким і відрізнявся від своїх братів та сестер. Але тільки за розмірами. Усім своїм розумом він походив на мудрого Оленя-батька. Розумник так само, як і батько нашорошував свої маленькі вушка, навіть раніше за батька, коли чув застережливі звуки. Він так само водив своїм маленьким блискучим мокрим носиком, коли напрям вітру змінювався і приносив нові незнайомі запахи. От і зараз він, як завжди, пасся поруч із батьком і також був чимось занепокоєний. Десь у лісі закувала зозуля. Вона завжди заводила своє «Ку-ку» у цей час. Дятел, як і кожного дня, монотонно постукував на старих деревах. На лісовому озері бобри будували новий міст. Здається, що все, як завжди. Але, все ж таки, щось було не так. Маленький Розбишака знов почав битися своїми маносінькими ріжками. Він вдарив свого старшого брата — Хвостика, який народився минулого року. Всі знали, що Хвостик не любить, коли його зачіпали. І він одразу погнався за Розбишакою, який стрімголов кинувся у ліс. Батько бачив, що обидва сини, не добігши до лісу, зупинилися, як укопані. Хвостик одразу ж розвернувся і нумо тікати до родини. А Розбишака? Його тоненькі ніжки тремтіли. Вони тремтіли від страху! Батькові знадобилася секунда, щоб опинитися біля малюка. При цьому він тихо присвиснув – це був знак для всієї родини – біда! Тікайте! Але мати Розбишаки кинулася до свого сина, якого загородив собою батько Олень. У своїй величі він став на заваді злу. Тільки зараз Олень помітив, що зозуля більше не кувала. Та й дятел замовк. Десь недалеко ухнув пугач. Олень сердито бив копитом, нахилив голову та виставляв свої могутні роги. Він обернувся і заспокоївся, вся родина та Розбишака з матір'ю були на безпечній відстані. Олень бачив, що зграя голодних вовків, що прийшли з Далеких Долин, почали наблизатися до нього. Але Олень не боявся лихих сіроманців. Мудрий Олень мав план — відвести вовків подалі від своїх рідних. І він побіг, обертаючись на-





зад, зупиняючись і заманюючи голодну стаю за собою. Головне завести їх туди, у скелі, де кожна стежка йому знайома, де він знає кожен поворот. «Гей! Вовчак! Гайда зі мною!». І вовки побігли за ним. Як вітер несеться Олень. Все вище і вище піднімається у скелі. Чує він за спиною важке гаряче дихання вожака клятих вовків. Ще мить і вожак своїми іклами дотягнеться до Оленя. Ще мить і все скінчиться. Але Олень знає, що рятівний поворот уже за секунду. Ось цей подих свободи! І красень Олень летить! Летить, мов птах! Він вільний у цьому польоті! Що це? Вовки один за одним летять також! Але не як птахи, а як важкі каміння! На самісіньке дно глибокої ущелини! А мудрий батько Олень дивився, як вовки один за одним стрибають у прірву, навіть не здогадуючись про небезпеку, що заховалася за поворотом. І коли останній хижак полетів у небуття, Олень повернувся до своєї родини переможцем. Він врятував усіх.

#### V. ЛІСОВИЧОК І ТАЛАНТИ

Усі лісовички щось вміють: робити ювелірні вироби, саджати рослини, шити трикутні шапочки, малювати портрети, лагодити чоботи, давати добрі поради, писати казки, вести розвідку чи дружити з тваринами. І лише один лісовичок Вася не мав таланту. Він подумав: «Який я нещасний! Не можу навіть суп смачний зварити! Загубився десь мій талант!». І враз сяйнула думка знайти талант. Склав він свій маленький рюкзачок і вирушив на пошуки загубленого таланту. По дорозі його спіткало багато небезпек. На нього напали дикі оскаженілі бджоли. А потім він тікав від великої річної гадюки, яка мало його не вкусила. А одного разу і зовсім кепсько прийшлося. У старій скелі, де Лісовичок залишився на ніч, згряя жовтих кажанів влаштувала йому ніч суцільних жахів! Але він завзято йшов до мети, не зупиняючись ані на хвилинку. І ось одного дня ішов Лісовичок, ішов, як із лісу донеслося гучне ревіння. Це був ведмідь. Він погнався за бідолашним Лісовичком і врешті-решт при-



тис його до старого дуба. Та лісовичок у стовбурі дерева заховався. Велетенській розлючений ведмідь вдарив такою ж велетенською лапою по сухій корі дерева і вона розсипалася. Усе ближче і ближче його страшна паща з білими лютими іклами! Наш лісовичок Вася глибше прорубав свою схованку у стовбурі дерева. Ведмідь вдарився об старий дуб і заплакав. Він плакав так гірко, що Лісовичку стало дуже шкода його. Він вийшов і зацікавлено спитав: «А чому ти плачеш?». Ведмідь підняв на нього свої засмучені очі, повні сліз, і сказав, показуючи на лапку: «У мене в лапі залізна скобка від браконьєрського капкану». І він почав плакати ще сильніше. «Так ось чому ти гнався за мною! Ти хотів, щоб я тобі допоміг! Не бійся, ведмедику, я тобі допоможу!», — сказав Лісовичок, лагідно торкаючись лапи велетня. «Ну ось! От і все!». Ведмідь подивився на свою лапу. «Все? Дякую тобі, маленький друже!», — зрадів ведмідь. Він поклав у торбинку Лісовичка горщик меду, ягоди та рибку. Вася подякував йому і пішов далі. По дорозі його зустріли гномики Кузя і Філіп. Вони спитали його: «Ми з другом посварилися. Може ти щось порадиш?». І ось що Лісовичок порадив маленьким гномам. Він попросив їх вибачитися і вирішувати проблеми не бійками та лайками, а прислухатися до думки іншого і дізнаватися істину.

І ось нарешті Лісовичок Вася дістався храму Талантів. Коли він наважився увійти в храм, його зупинив охоронець і сказав: «Тобі тут нема що робити. У тебе вже є два таланти — ти розумієш тварин і допомагаєш їм, а також даєш гарні поради. Твої таланти будуть разом з тобою!», — і охоронець зник. Вася зрадів і повернувся додому.

Ось так живуть наші лісові мешканці. А якщо ти не віриш, завітай до них і вони охоче тобі про все самі розкажуть.



Федяї Анжеліка  
13 років  
Харківська область  
Куп'янський район  
Дворічанська ТГ  
с. Рідкодуб

## ЯК СТАЮТЬ ФЕЯМИ

Книжка з плеском закрилася.

– Це означає, що одна дивовижна історія про фей закінчилася, – з досадою подумала Жабка.

– Е-е-ех, якби жабкам можна було б літати, я віддала б усе на світі. Або чаклувати, це ще краще, тоді я змогла б допомагати людям і виконувати їхні мрії.

Жабка оглянула кімнату. І ось їй на очі потрапило щось блискуче. Вона підійшла ближче, щоб роздивитися. Таке дивовижно-казкове полотно, ніби нічне небо всіяне чаруючими блискітками-зорями.

– І звідки воно тут взялося? Неймовірно! Ой, а скільки ж цього сукна?

Жабка відкрила скриню, але тканина була наче нескінченна. З кожною спробою витягнути полотно повністю, очі Жабки, і так від природи великі, округлювалися до неймовірних розмірів. Ще б пак, у кого очі на лоб не полізуть від такого неочікуваного подарунка!

Подарунка? Але від кого? Як взагалі таке можливо? Запитання з'являлися в голові, напевно, кожної секунди.

А що тепер із оцим робити? Навіщо мені це дивовижне сукно? А головне, куди його подіти, адже не зовсім зручно, що воно займає майже пів кімнати.

А може, пошити собі сукню? Хмм, напевно, хороша ідея. Вона буде просто дивовижна. Така магічна, як у справжньої феї.

Жабка працювала цілий день. І не дарма, сукня вишла неймовірна.



А якщо зшити ще дві таких суконьки – Білочці та Їжачисі? Вони були б такі раді.

Працювала Жабка ще й цілу ніч. Сукні вийшли ще кращі.

На ранок вони красувалися на подружках Жабки.

– Як красиво! Круть! – не могла надивитися Білочка.

– Це просто неймовірно, ти справжній талант! Може, відкриєш свій бізнес?

– Не верзи дурниць! – збентежилася Жабка.

– Як хочеш, але я б хотіла ще й тифельки під цей наряд, – закомандувала Їжачиха.

І враз біля неї щось засвітилося, і через секунду біля ніжок Їжачики красувались нові тифельки.

– Ах! То це не просто сукні, вони виконують бажання!

– Не вірила своїм очам Жабка.

– Неймовірно! То, можливо, ця сукня ще щось уміє?

Хочу модну кофтинку! – знову заторохтіла Їжачиха.

Але нічого магічного не відбулося.

– То, може, ці сукні виконують лише одне бажання? – припустила Білочка.

– Скоріше за все, – ошелешено промовила Жабка.

– Ну тоді ти просто зобов'язана відкрити свій бізнес! – наполягала Їжачиха.

– Так, ніби справжня фея, будеш виконувати мрії людей, ти ж завжди про це мріяла, – підтримала Білочка.

– Напевно, ви праві, я буду шити сукні та костюми, виконуючи побажання інших, немов справжнісінька чаклунка!

З того дня і розпочалася велика робота над «одягом мрій і бажань».

Робота йшла, Жабка трудилася не покладаючи лапок, а замовлення все йшли і йшли. Скільки щастя і радості Жабка подарувала мешканцям усього лісу. Виявилось, що магічна тканина все ж кінчається, і ось останнє замовлення, останній костюм відправлено. Можна видихнути з полегшенням і відпочити від виснажливої роботи.



Та ось до Жабки прийшла Зайчиха в сльозах:

– Жабко, невже в тебе не залишилося жодної сукні? У мене день народження сьогодні, я так довго чекала, щоб отримати сукню.

– Але їх вже не лишилося.

І Зайчиха залилася слізьми.

Що ж робити? Не можна лишати Зайчиху в біді. І от у голові спалахнула ідея. Її власне плаття, воно ще не виконувало бажань.

– Зажди, я через секунду повернусь.

Жабка кинулася з усіх ніг шукати сукню.

Переривала усі шафи і шухляди, що не помітила ще одного гостя.

– Ну і дурна ж ти, – почувся лінивий голосок.

Жабка аж здригнулася від несподіванки.

– Ааа, це ти, Лисе. Здоров був. І чого ж це я дурна?

– Хех, а сама не здогадуєшся? Ти ж так мріяла стати феєю, мати справжні крила. А сама? Останній шанс на здійснення своєї мрії добровільно віддаєш якійсь Зайчисі, – вмילו спокушав Лис.

Неймовірна сила емоцій заволоділа Жабкою. Невже Лис каже правду? Адже так і є. Що ж я таке роблю? Як можу так просто розлучитися із мрією свого життя? Крила. Такі бажані й майже неможливі, а ця сукня останній шанс...

Довго вагалася Жабка. І вирішила:

– А знаєш, Лисе! Ти правий, я хотіла стати феєю, вона дарує людям радість і виконує найсладкованіші мрії, тому я вважаю, що ця сукня повинна дістатися Зайчисі. Адже задрість не повинна володіти мною, і нехай ця сукня останнє, що може подарувати мені крила. Є бажання набагато важливіші і корисніші.

Жабка нарешті знайшла сукню, знайшла Зайчиху і віддала магічну дрібничку.

– Ну що ж, поздоровляю тебе, Жабко-феє, ти пройшла випробування і стала доброю чаклункою. Ти довела, що



гідна цього титулу. Добра фея ніколи не поставить свої примхи вище бажань звіряток, – мовив Лис.

– Що-що? – не зрозуміла Жабка.

Лис показав пальцем на спину Жабки, де з'явилися гарненькі напівпрозорі крильця.

– Так і стають феями, – підморгнув Лис і тієї ж миті зник.

**Переможець номінації  
у віковій категорії 14–18 років**

*Мельник Тетяна*

*15 років*

**Чернігівська область**

**Кіптівська ТГ**

**с. Чемер**

Як там у великого письменника? «Лишилося тільки спакуватися». А я вже давно це зробила, ще відтоді, як татові пообіцяли путівку в Коблево. Часом мені здавалося, що рюкзак і валіза шепталися: «Коли вже нарешті?».

І ось ми їдемо. Тато з мамою про щось тихенько розмовляють, а я – вся у вікні. Які краєвиди пропливають перед моїми очима! Шкода, звичайно, що не маю талану великої Лесі, яка під час першої поїздки на південь України створила цикл «Подорож до моря». Подумки себе втішаю: «Нічого, у мене буде багато фотографій, бо новенький смартфон так і проситься до праці».

Мандрі – це мій світ, світ моїх захоплень, уяви, фантазії, а їй розгулятися (я вже бачу) буде де. Ще змалечку хотілося кудись їхати, щось бачити, когось чути, слухати чийсь речі, запам'ятовувати. І ось тепер такі небачені простори відкрилися моєму зору. Комфортабельний автобус уже третю годину їде назустріч сонцю, а у вікнах – степ, залитий сяйвом. Скільки тут світла! Воно струменить крізь листя самотнього дерева, що бовваніє вдалині, ллється з-під гілля невеличкого кущика, який причаївся край дороги.



Люблю світло, люблю сонце, люблю простір! Як гармонійно злилася голуби́нь неба із жовтизною соняшників, що завжди повертають голови до свого праотця — Сонця. Мені аж подих перехопило, осліпило, і як тут не процитувати рядки із новели О. Гончара «Соняшники»: «...на широчезній рівнині, скільки сягає зір, яскраво золотились соняшники. Стояли до самого обрію, пишноголові, стрункі й незліченні, і всі, як один, обернені до свого небесного взірця, до сонця...». Великий письменник любив Україну, особливо її Південь, безкрайній Таврійський степ, Асканію-Нову, які вабили його до себе щороку.

І раптом соняшники зникли. Усе затопило море. Моя уява вже малювала, як автобус гойдається на його хвилях, а вони пливли нам назустріч, наче вбирали в себе. Море! Воно мене вітало, бо я ще ніколи його не бачила. Це вперше. Тільки чому його називають Чорним? Воно голубе, безкрає, неозоре, неосяжне й всеосяжне, бо воно скрізь, десь там, у безкінечності, зливалося з видноколом. І це було прекрасно. На хвилю мені здалося, що й наш автобус узяло в обійми. Удалині на ньому гойдалися яхти, шхуни, баркаси, човни. Чомусь подумалося: «Свого «Майстра корабля» Юрій Яновський присвятив не першій українській кінофабриці, а морю, бо водяна стихія заповонила його від першої зустрічі».

О, тут було де розігратися моїй уяві! Я летіла до пристані, уже захоплювала яхту з червоними вітрилами, за кермом якої стояв красень, — і вперед! Куди? Назустріч щастю. Проте мій запал досить-таки прозаїчно охолодила мама: «У пансіонат». «Нічого, — заспокоїла я себе, — маю в запасі три дні й три ночі». Південна ніч... Вона сама спонукала мене до фантазування перед сном. Та й хіба прийде він, коли в тебе перша ніч на морі? Тут є все: магічне зоряне небо, дивовижні птахи, які кричать у високості, і багато, незліченна кількість, вогнів.

Я вже уявляла, як молочно-пастельний світанок будить мене вранці, а вогненно-червоний небосхил



сповіщатиме про прихід нового дня, як гора, у підніжжя якої був наш пансіонат, випустить зграю невідомих мені досі птахів, а море, голубе, зелене, грайливе, вабитиме до себе. Я вже його малювала в темряві. Унизу хвили білися об берег, мені здалося, що вони щось хочуть сказати.

Мої шкільні роки вийшли на фінішну пряму, а я й досі вагаюся: «Ким бути?». А, можливо, це море щось мені підказує. А якщо пов'язати свою долю з ним, але не помічником боцмана на кораблі, нехай навіть на трансатлантичному. Тільки капітаном. Світ моєї уяви й фантазії знову вийшов з-під контролю. Я біля штурвала, а навколо — ніч і шторм. Уся команда чекає моїх наказів — і я рятую судно.

Повний місяць обійшов пансіонат і заглянув у вікна, неначе хотів застерегти:

«Не спи, не спи! – говорить ясний місяць, -  
бо як заснеш, я промінь наведу,  
немов стрілу...».

Дивно, як на мене впливає зоряне море. Це ж тільки що я процитувала рядки славетної волинянки з її поезії «Мені в сю ніч приснився ясний місяць». Він такий блідолиций і спокійний. Мені навіть здалося, що це небесне світило тут більше, ніж у нас у селі. А може, це тому, що в моєму Чемері його ховають віття високих дерев? А тут – безкінечний простір. І я залишаю море й ліну до його кратерів. Як зустрінуть вони мене? Чи потрібна я там зі своїм максималізмом? Переконана – потрібна. І ось уже моя уява переносить мене на цей найближчий до Землі супутник. Торкаюсь його руками. Дивно? Не пече. Радіє чи що? І я подумки гладжу його. Він – козацьке сонце, а я ж – українка, нащадок славного лицарства й пишаюся цим. Можливо, у мені зараз прокинувся дух язичництва. Мої пращури проводили ворожіння, обряди вночі при повному місяці. І вже йду по ньому, безлюдному, холодному, але що це? Червона троянда, ще





свіжа, з крапельками роси. Хто залишив її? Хто був тут до мене? Якийсь астронавт із іншої Галактики? Можливо, Туманність Андромеди послала його мені назустріч? І, боячись злякати мене, він залишив спочатку цю чарівну квітку. Вона аж просилася до рук. Підходжу до неї – справді гарна, наче не справжня, я такої ще й не бачила. Навкруги холод, а з кожної пелюсточки струменіло тепло. А якщо це Маленький Принц Антуана де Сент Екзюпері виростив її тут? А що було б, якби я з ним зустрілася? Та погляд щоразу натикався на холодне каміння. Що воно таїть у собі? Що було тут мільярди років тому? У голові десятки варіантів. І так захотілося пізнати світ ще недосліджений. Море й Місяцю, ви мене чуєте? Я хочу пізнавати вас. Я буду дослідницею! Відкрию якусь сполуку, що лікуватиме від усього-усього поганого на світі не тільки тіло, а й душу. Знайду незнайдену квітку папороті, яка дасть мені щастя. Але ж я людина добра, то подарую її всім, і тоді весь світ стане раєм. Це ж так прекрасно бачити навколо себе здорових, усміхнених, привітних людей! І, можливо, тоді поменшає на планеті смерчів і ураганів, засух і суховіїв. Бермудський трикутник перестане поглинати кораблі й літаки. Відродяться Аравійська пустеля й Атакама. На Азорських островах знову з'явиться на поверхню Атлантида. І вільними стануть міжпланетні польоти, космічні лайнери сідатимуть у моєму Чемері на базарі. І той, хто забажає, зможе відвідати й червоний Марс, і строгий Сатурн.

Розмріялася... Я ж так мало де була на своїй Землі. А в душі вже давно жевріє прагнення – відвідати Південну Корею. Багато читала про цю державу, дивилася передачі про неї. Вона вразила мене своєю екзотикою й унікальністю. Природа, люди, звичаї, обряди, культура. Це щось неперевершене! Усюди квітучі сакури, особлива естетика вуличок, смачний рамен і запашні токпоккі, гостре сашимі, кімчі, соковитий кімбап і свіжі напої, усюди аромат вуличної їжі. Увечері вогники ме-



гаполісів створюють казкову атмосферу. А архітектура й убрання давніх корейців? Просто вау...

І ось уже йду вуличками Сеула й Пхеньяна, Тегу, Пусана... Справді, таке все незвичайне... Але чуже... На чужині якось особливо нестерпно відчуваєш розрив із рідним краєм. І починаєш розуміти, що найдорожчим і найкрасивішим є тільки він.

Уявляти, мріяти, фантазувати. Це від народження. Але що б я робила без читання? Світ книжок бере мене в полон, і тоді уява й фантазія не мають меж.

Хай відпочине море, я вже — Наталка Сірківна. Ви ж читали «Тигролови» Івана Багряного? Це героїня цього твору. У нас багато спільного: прагнення бути незалежним, наполегливість, упертість, відсутність страху в досягненні мети. Як і вона, люблю полвання, хочу навчитися володіти як не всіма, то хоч би трьома-чотирма видами зброї. І вже не її, а мене рятує Григорій Многогрішний від розлюченої ведмедиці. Мене захоплює сміливість і відданість Сірківни, її жіночність, уміння контролювати свої почуття. У ній тече справжня українська кров. І вже не вона, а я йду на Голубу падь, полюю на тайменя, біжу разом із чоловіками за кішкою, переходжу по льоду Амур на Н-ській заставі на Маньчжурським кордоні. Моя героїня ніжна й водночас сувора. Стримана. У цьому її загадковість, і саме цим вона полонила Григорія Многогрішного й привабила мене до себе. Кожен епізод роману я проживала разом із його героями. І сопки Великого Хінгану прийняли мене в свої обійми так, як Григорія й Наталку.

Гори... Мріяла, уявляла, але ніколи не була. І ось фантазія вже несе мене в наші Українські Карпати. Вузенькими стежинками в обіймах віковичних смерек на їхні вершини любили підійматися Туркиня й Гриць, Мирослава й Максим, Іван і Марічка — герої творів Ольги Кобилянської, Івана Франка, Михайла Коцюбинського.

Бескид, Чорногора, Петрос, Піп Іван Чорногірський, Говерла — найвища. Безкінечні ліси й цей п'яний, жи-



вильний запах хвої. Бачу високі зелені буки, тихий смуток смерек ніжним серпанком обіймає мене за плечі, проситься в душу. Мені добре тут, я люблю ліс. На мене дивно впливають сонний гриб, що проглядає із зеленого моху, тендітна берізка коло маленького озерця й багряне сонячне проміння, яке ллється крізь крони віковичних сосон. Для Ліни Костенко він був Храмом, з нього вона виходила просвітленою, одухотвореною. Тому й просяться на голос рядки її вірша:

Цілую всі ліси...

...

Я дерево, я сніг, я все, що я люблю.

І, може, це і є моя найвища сутність.

Ліс, земля моїх пращурів, яку протягом двох тисячоліть так і не змогли завоювати найжорстокіші полководці світу. І це вже не уява, не фантазія – це реальність.

Зачинався світанок. Легенький туман підіймався над морем, його спивало сонце. Зароджувався новий день. Що він мені подарує? Що принесе? Я хочу червоні вітрила! Хвилі морські, несіть мене назустріч невідомому на «Тій, що переганяє вітер»!

*Ткаченко Анастасія*

*14 років*

*Луганська область*

*Сєвєродонецький район*

*с. Золотарівка*

## **СПОВІДЬ СТЕПОВОГО БОВВАНА**

Я народилася майже дев'ять століть тому.

Мене створила людина, довго і старанно висікаючи із брили пісковіку моє тіло і вкладаючи в мене свою палку молитву у Всесвіт. Я пам'ятаю зовнішність цієї людини – це був чоловік із широким суворим обличчям, з очима темного кольору та темно-русявим волоссям. Та найбільше мені запам'яталися його руки – шорсткі, гру-



бі, у порізах та мозолях. Дотепер відчуваю, як ці руки побожно торкаються моїх рук та обличчя, бачу, як ті очі подовгу вглядаються то в обриси мого тіла, то у видноколо. Я не знаю, яким було його ім'я, він ніколи не називав себе, але добре пам'ятаю його голос – за роботою він іноді щось бурмотів, а то й наспівував.

Я не знаю людських мов, але можу відчувати їхні думки, тому знаю, для чого цей чоловік вкладав у моє створення стільки сил. Через мене він хотів передати у Всесвіт прохання про мир і процвітання для свого роду, про щасливу долю своїх дочок та всього свого народу. Він вірив, що я допоможу йому вимолити у душ предків прихильності та допомогу...

Я так і зробила! Його доньки прожили довге та щасливе життя, а рід його був численним та шанованим. Я віддячила своєму творцю за те, що він допоміг мені з'явитися на світ.

Ви, напевне, вже здогадалися, хто я. Так, я степова кам'яна баба, з тих, що називають бовванами, або половецькими бабами. Я створена людськими руками, але служу не людям, а Землі.

Коли мій творець встановив мене на вершині степової могили, я зрозуміла, в чому буде полягати моя робота. Я побачила безмежний степ, хвилястий від ковили, невимовно прекрасну далечінь, високе небо з білосніжними хмарками і відчула, що все це мені належить берегти і захищати. Я взяла на себе обов'язок бути охоронцем степу і всього, що в ньому є живого. І мушу сказати, що цьому обов'язку я ніколи не зраджувала.

Так почалося моє життя. Щодня я першою зустрічала світанки, вітаючи сонце з вершини свого пагорба. Щодня невсипущими очима спостерігала за ладом і споконвічним порядком у цьому степу. Спочатку до мене досить часто приходили люди – вони несли мені свої прохання до неба, свої жалі і біди, свої сподівання і надії. Я завжди їх вислуховувала і майже завжди допо-



магала. Їхні думки і почуття були такими простими і зрозумілими...

Час минав і люди поступово перестали ходити до мене з проханнями. Тепер, коли вони і зупинялися біля мене, то тільки випадково, по дорозі, щоб перепочити та погодувати коня, а якщо і заговорювали зі мною, то не з молитвою на устах, а знічев'я, щоб розважитись під час важкого переходу.

Але не подумайте, що я ображалася за це на людей. Зовсім ні! У мене й без того вистачало клопоту – я ж бо стерегла і берегла цілий край! Я всотувала в себе полиновий вітер, палючі промені сонця, дощову вологу, доторки колючого снігу і посидала у небо прохання про заступництво та захист.

Так минали роки, десятиліття, століття... Жодного разу я не зійшла зі свого місця, жодного разу навіть не присіла для відпочинку на траву мого пагорбу. Я була вічною вартовою цієї землі. Ох, скільки всього бачили мої очі за цей час! Комонні та піші воїни, бродячий та мандрівний люд, купці та державні люди, мудреці та розбійники, старі й молоді, чоловіки та жінки. Повз мене водили на південь людський ясир, повз мене проходили війська у походи та поверталися з них. Біля мене зупинялися сліпі співці зі своїми поводитирями, і тоді я чула тужливі пісні, більше схожі на плач. Ох, скільки мов і говірок я чула! І для кожного була хоч і безсловесним, але уважним співрозмовником. Я відчувала думки всіх цих людей і мушу сказати, що якби я мала людське серце, воно вже давно розірвалося б від розпуки й жалю. Але я всього лиш кам'яна баба, і тому завжди спокійна та незворушна.

Бували часи, коли моїми єдиними сусідами у степу були лише байбаки, лисиці та соколи високо в небі. Але з часом люди стали селитися в цих краях дедалі частіше, вони будували свої оселі, прокладали дороги, орали землю, саджали сади та засівали поля. Мої очі бачили це



і моя кам'яна душа тихенько раділа, бо хто-хто, а я точно знаю, що ця земля здатна прихистити і прогледувати людину.

Поступово мої очі звикли до вигляду териконів і я вже не лякалася виду заводських труб на виднокраї. Я звикла до нових звуків, які породжуються машинами. Я звикла навіть до постійної невгамовної метушні людей. Я до всього звикаю.

Але потім сталося небувале і неможливе. Одного дня на мій пагорб приїхали люди, зняли мене з мого вічного посту, завантажили у машину і повезли. Не буду розповідати вам, що я пережила тоді, бо немає таких слів, щоб передати мої почуття. Я знала, що ці люди не бажають мені зла, що їхня мета – «зберегти історично-культурний спадок» (про це говорили їхні думки), що вони не збираються вчинити зі мною щось лихе, але... Мій світ перевернувся і перестав існувати. Моє життя втратило споконвічний сенс і яким воно буде далі, я не уявляла.

З того дня весна змінила зиму вже п'ятдесят разів. Я стою біля будівлі колишньої школи, де навчали юнаків гірничій справі, у шахтарському місті Лисичанську. Про мене піклуються і не ображають. Щодня я бачу сотні людей. Вони різні – заклопотані й безжурні, веселі й сумні, мляві й жваві. Хтось, пробігаючи повз мене, навіть не помічає мого існування, хтось ковзає по моїй постації швидким поглядом і крокує далі, хтось зупиняється і пильно вдивляється в мої вже доволі стерті часом риси. А я не пропускаю жодної людини та її думок. І знаєте, можу вам сказати, що думки у теперішніх людей стали швидшими, за ними важче слідкувати, важче їх усвідомити і зрозуміти. Нерідко навіть вони самі не можуть визначитися, чого ж вони, власне, хочуть і прагнуть.

У мене тепер є сусідка. Вона схожа на мене і має такий же вік, як я. Ми знаємо про існування одна одної, але ніколи не спілкуємося. Навіть не дивимося одна на



одну. Кожна з нас ще занадто розгублена і занадто занурена у власні клопоти, щоб зав'язувати знайомства.

Я намагаюся не зраджувати своєму покликанню і слугувати цій землі охоронницею та берегинею, як це було завжди. Але тепер, коли я не торкаюся ногами степової правічної Матінки-Землі і не маю над головою безмежжя бездонного неба, я не впевнена, що маю колишню силу. Я стою біля цегляної стіни і завжди бачу перед собою цегляні будівлі. Чи чує мене небо, чи бачить воно мене з-поза кам'яних стін, чи відчуває мої невпинні зусилля? Не знаю.

Але одне я знаю напевне. Я – найстарша із всього, створеного людьми, у цьому місті і цій місцевості. І як старійшина я несу відповідальність за все, що тут відбувається. Скільки я ще буду існувати, всі свої сили докладатиму до того, щоб доносити до Всесвіту найсокровенніші сподівання цих людей, щоб вимолювати у неба миру та спокою цій землі.

Люди, я благаю небо за вас!

*Яворович Наталія*

*16 років*

*Дніпропетровська область*

*м. Кривий Ріг*

## НЕСАБЛОННІ

Звичайна загальноосвітня школа, абсолютно звичайний десятий, майже випускний клас. Перерва. Тридцять підлітків уже звично діляться на невеликі групки. З одного кутка лунали звуки мобільних ігор, у іншому дівчата обговорювали минулу вечірку та пошепки, ехидно сміючись, пліткували про так званих «нешаблонних».

«Нешаблонними» у їхньому класі називали п'ятьох підлітків: Альберта, Мію, Дмитра, Валентина та Яніну. Кожен з них мав певну ваду, над якою насміхалися «ідеальні» однокласники. «Нешаблонні» пережили



роки булінгу і саме це, мабуть, посприяло утворенню їхньої невеличкої компанії: за «родичів по нещастю» вони хапалися, як утопаючий за соломину. Вчителі роками закривали очі на витівки більшості класу. Нічого не казали навіть тоді, коли п'ятірку замість імен почали називати образливими прізвиськами.

Дмитра прозвали Гермафродитом. Взагалі, спочатку його дразнили Прищавим через акне, а Гермафродитом він став, коли хлопці спіймали його на тому, як у туалеті він замазував почервоніння на обличчі консилером. У інших із прізвиськами все було набагато банальніше. Валентина нарекли Чотириоким за те, що з четвертого класу він почав носити окуляри. Валик взагалі був доволі симпатичним хлопцем: блакитнооком, з модно підстриженим темно-каштановим волоссям, але враження відверто псували окуляри у найдешевшій дротовій оправі. У них він був схожий на черепаху з казки про Буратіно, але ні на більш гарну оправу, ні тим паче на контактні лінзи грошей у його сім'ї не було. Найжорстокіше обійшлися із дівчатами: Яніну за темну шкіру називали Пересмаженою, а напівазіатку Мію – Вузькоокою. До Альберта ж причепилося неприємне прізвисько Іржавий. Так його прозвали за темно-руде волосся та веснянки, рясно розсипані по обличчю, шиї та плечам.

«Нешаблонних» не можна було назвати конфліктними чи агресивними, скоріше навпаки. Підлітки, самооцінку яких розтоптали вщент та запевнили, що вони не заслуговують на повагу та підтримку просто так, намагалися різними способами «купити» гарне ставлення до себе: давали списувати, ділилися обідами, іноді навіть брали на себе чужу провину. Та всі спроби виявились марними, зневага не припинилася. Змінилося лиш те, що ними стали більше користуватися. До десятого класу «Нешаблонні» дожили, не сказившись, бо навчилися ігнорувати насмішки. Так стало значно легше, проте





проблеми всередині компанії ніхто не відміняв. Як-от ситуація кілька місяців тому.

«Нешаблонні» поверталися з чергового щотижневого пікніка. За два роки тісної дружби це стало своєрідною традицією. Мія допила маленьку пляшку «Спрайту» і кинула її у сміттєвий пакет, який несли Валентин і Дмитро. Хлопці голосно сперечались, хто сьогодні викида-тиме сміття.

– Нехай Берт викидає! – сказав Валентин, поправляю-чи великі круглі окуляри.

– А чого б я? Я минулого разу викидав, взагалі-то! – обурився Альберт. – Я що, самий...

– Самий рудий, ага, – пожартував Дмитро.

От що-що, а жарти про колір волосся Альберт сприй-мав гостро. З першого класу його дражнили «рижим-ри-жим, конопатим» і за десять років хлопець встиг знена-видіти і себе за те, що народився таким, і батьківські гени, і самих батьків, бо ті не дозволяли йому перефар-бовуватися.

– Та знаєте що? – Іржавий розгнівано стис кулаки. Кі-сточки побіліли. – Та йдіть ви обидва до біса!

Розвернувся й пішов додому, залишивши друзів, які спантеличено дивились йому в спину. Вдома, трохи по-бивши подушку і заспокоївшись, вирішив перефарбува-тися. Здається, десь у ванній лежала мамина фарба для волосся. У шафці під раковиною разом із яскраво-бла-китною коробкою фарби Альберт відшукав ще якийсь крем у перламутрово-рожевому тюбику, який, якщо ві-рити маркетологам, мав очистити обличчя і вирівняти тон шкіри. Удача явно йому посміхалась. Цікаво, чому мама ховає такі корисні штуки?

Розпакував фарбу, витряс із коробки купу пакетиків із гелями чи то кремами (у цих жіночих штучках хло-пець, відверто кажучи, не розумівся) і один із незрозумі-лим порошком. Трохи поводив по коробці пальцем, не-уважно читаючи інструкцію. Збігав на кухню за мискою



і витяг з шухлядки мамину щіточку для фарбування. Щетина у неї була довга, трохи менше за його палець і дуже жорстка, як здалося Альберту. Рукоюяткою щітки змішав у мисці порошок з окиснювачем і вже хотів почати фарбуватися, та передумав. Хлопець вирішив спочатку намастити обличчя кремом з перламутрового тюбика. Крем пахнув не дуже приємно і трохи щипав, та Альберт терпів. «Краса потребує жертв» – саме так колись казала мама, висмикуючи брови.

Крем потрібно було тримати десь півгодини, тож у нього був час. Він трохи потренувався водити сухою щіткою по волоссю і зрозумів, що це для нього дуже складно. Уявивши себе професійним перукарем, хлопець зачерпнув розведений порошок руками, трохи розтер його по долонях і тут же, засичавши від болю, сунув руки під холодну воду. Шкіра на них трохи почервоніла, мілкі ранки на пальцях нестерпно пекли. Альберт розгубився. От же голова й два вуха! Ну нащо він прогулював основи здоров'я?! І що тепер йому робити?! Так, треба заспокоїтись; до приходу мами залишилось мало, хвилин сорок максимум. Тож доведеться чекати зовсім трохи.

\*\*\*

Наступного дня Альберт у школі не з'явився. Нікому з товаришів він не телефонував і не писав, тож ніхто з «Нешаблонних» і гадки не мав, де він.

– Може, він на Дмитра образився? – припустила Яніна.

– Та нє, – відмахнувся Дмитро. – Берт не з тих, хто буде довго ображатись, тим паче на нас, його єдиних друзів. Правда, Валику? – він плеснув друга по плечу. Той звів до перенісся широкі каштанові брови.

– Негарно все-таки вийшло, – нарешті мовив Валентин. – Треба зайти до нього сьогодні...

Договорити не встиг. До класу зайшла їхня класна керівниця. Яніна напружилася: завжди усміхнена Надія Степанівна зараз виглядала засмученою і розчарованою. У класі повисла тиша. Вчителька мовчки пройшла



до свого столу, голосно стукаючи по паркету невеликими каблучками. Сіла, нервово поправила зачіску і тяжко зітхнула. Напруга росла, але мовчали навіть найсміливіші жартівники із задніх парт. «Нешаблонні» мовчки переглядалися.

– В мене до вас серйозна розмова, 10-А, – нарешті промовила Надія Степанівна. – Ваш однокласник зараз у лікарні з хімічними опіками.

Клас здивовано зашепотів. Шокована Мія прикрила рот рукою.

– А як... – тихо пропищала Яніна.

– Наскільки мені відомо, хотів перефарбуватися і неправильно змішав компоненти. Здогадуєтесь, чому так сталося? – добрі горіхово-золотаві очі розсерджено дивилися у кінець класу, де сиділи найзавзятіші любителі пожартувати над «Нешаблонними».

– Тому що в Іржавого мозок заіржавів? – промовила Барбі – місцева знаменитість із завищеною самооцінкою. Її свита в обличчі трьох більш скромних подружок мерзотно захихотіла. Надія Степанівна холодно кивнула.

– Майже вгадала, Рито, – трохи скривившись, мовила керівниця. – Саме через прізвиська хлопець так зненавидів свій природний колір волосся.

Затихли всі. Замовкли навіть розбишаки із задніх парт. Мабуть, дійсно замислились.

Після школи Мії таки вдалося вмовити інших «Нешаблонних» сходити до Берта в лікарню. На щастя, лежав він не в реанімації, опіки були не такі серйозні. Коли компанія зайшла у п'ятнадцяту палату, Берт сидів у ній сам. Обличчя в нього трохи почервоніло, та шкіра навколо очей залишалась здорового бежевого відтінку.

– Ти ба, Валику, – вигукнув Дмитро, знову лягнувши Чотириокого по спині. Той здригнувся. – Берт тепер у нас панда! – і голосно розсміявся. Яніна легко штурхнула його ліктем, щоб він ненароком ще раз не образив Альберта.



- То як ти тут взагалі опинився? - Яніна, як могла, намагалась розрядити обстановку. Тяжко зітхнувши, Іржавий все ж наважився розповісти. Виявилось, що крем, яким він намазав обличчя, був простроченим, а мамин освітлювач він змішав у неправильній пропорції.

- А мені подобається, - нервово поправляючи темне волосся, Мія підійшла до Альбертового ліжка. - Ти так на кіношного Разумовського схожий, - мить повагавшись, дівчина трохи скуйовдила йому волосся.

- Ага, і розумом такий самий. Начебто кмітливий, але іноді таке... Та за що?! - Дмитро ображено засичав, бо Валик наступив йому на ногу. У палату заглянула медсестра - висока повна жіночка з висвітленими жовтуватими кучерями, що вибивались з-під білого медичного чепчика. Вона зміряла «Нешаблонних» строгим поглядом і жестом запросила їх вийти з палати. Затуливши Дмитру рот долонею, Валик примирливо кивнув і слухняно вийшов у коридор, зачинивши двері. З-за дверей до Мії донісся розлючений шепіт Валика і Яніни. Мабуть, вони щось пояснювали другу-жартівнику.

- Слухай... - раптом Альберт задер голову до подруги. - А тобі правда подобається, що я такий рудий?

- Звісно, дурнику, - запевнила Мія і швидко чмокнула його в маківку.



Боев Михайло  
17 років  
Донецька область  
Покровський район  
м. Добропілля

## КАЗКА ПРО МРІЮ

Коли небесна веселка сягає землі своїми крилами, то на її крилах граються-веселяться мрії-краплинки. Всі зовсім різні, яскраві й неповторні. І такі вони жваві та непосидючі, що інколи не втримуються на поверхні та скочуються униз. А деякі й самі, до речі, стрибають! І поки вони летять, гаряче сонце перетворює їх на маленькі невидимі хмаринки. І ось, досягнувши поверхні, починають вони шукати людей, які прихистять їх у себе та перетворять на видимі досягнення, бо кожна мрія-краплинка хоче стати реальною, корисною усім, великою справою.

Тож, всі вони знаходять собі прихисток у людському розумі, та по-тихеньку, по-легеньку починає закохувати його у себе. А до розуму ще й душа приєднується, і теж спалахує до мрії-хмаринки (давайте назвемо її так – хмарійка!) палкими почуттями. Ось так починає людина мріяти. І коли світла, чиста душа у людини, то й мрії, що потрапляють до неї, стають такими – великими, чистими, добрими, а з часом перетворюються на такі ж справи.

Але буває і навпаки. Летіла собі хмарійка, сміялася, думала, що допоможе багатьом людям та зробить їхнє життя кращим та яскравим. Аж от, пристала вона до якоїсь душі. А вона, та душа, була така хвора та заздрісна, що й розум людський спотворила, створила з нього монстра – жорстокого, мстивого і такого ж заздрісного. І у двох вони починають так вчити-мучити ту маленьку беззахисну мрію, що з часом і вона стає такою, як вони. Починають з'являтися темні думки та дії у тої людини –



як стане вона сильною та помститься всім, хто не любив та не цінував її. Або як створить вона таке зло, що всі оточуючі будуть боятися та ненавидіти її, тому що вона така велика та сильна. А може зробити так, щоб всі славили її, бути найвідомішою, хоча б і злодною? Але не може світла хмарка-мрія назавжди стати темною та злою. Тож починає вона хворіти, стає слабкою та прозорою. І ось, коли вона майже зовсім зникає, її світла енергія перетворюється на потужну блискавку.

Та не просту – проста б'є з неба у землю, а таку, що навпаки із землі спрямовується у небо. І там у небі, вона знову зустрічає свою матір – небесну райдугу та своїх сестричок – мрій. І вони оточують її своєю радістю та турботою, розповідають їй про інших мрій, які таки стали добрими та відомими справами, які принесли багатом людям краще та яскравіше життя. І, через деякий час, хмарішка знову стає сама собою, і знову її бажання потрапити до землі та надихати душі та розуми людські бути ще краще, робити реальними хороші справи.

Бувають ще й інші негаразди з маленькими хмарішками – прилітають вони на землю, знаходять собі душу та розум. А ті так закохуються у мрію, що аж прилипають до неї, кожен хвилинку дивляться на неї та милуються: «Ой, яка вона гарна і красива та мрія! Ой, я так хочу, щоб вона здійснилася!», але нічого не роблять для того, щоб мрія перетворилася на реальну справу. І чахне та бідна мрія у такому полоні, надихає, спонукає, та все марно. Стає млявою та бляклою. Ось душа і розум дивляться на неї – і що вони такого в ній побачили, – вона ж ніяка?! – та і робити щось – зась, краще іншу мрію собі знайти! Закидають цю бідненьку мрію до шухляди, а там – сила-силенна таких же як вона мрій, що ніколи-ніколи у житті так і не стануть реальними справами.

Є інші шухляди – з такими ж бляклими і нездійсненими мріями, які ніколи не перетворюються у дії. Це трапляється тому, що душа і розум людські мають ве-



личезну колекцію всіляких страхів, почуттів провини, дурості та невпевненості. І саме вони, ці страхи, керують розумом та душею, залишаючись тривалий час такими потужними та яскравими, що затьмарюють собою найкрасивіші і найкорисніші для всіх мрії.

Можливо, є ще декілька різновидів крапельок-мрій, що ніколи не перетворяться на реальні справи. Та у кінці-кінців, всі хмарійки повернуться туди, де народилися, знову стануть добрими, потужними, яскравими. Знову будуть надихати наступні покоління людських душ та розумів, спонукати їх до дій та добрих справ.

Тож, запам'ятайте! Колись і до вас у гості обов'язково прийде маленька чи велика чиста світла мрія. Добре роздивіться її, дозвольте вашим розуму і душі закохатися нею так, щоб дуже сильно захотіти зробити її реальною справою. Стежте, щоб почуття розуму та душі не душили вашу мрію, щоб страхи та інші темні почуття не перетворили її на морок. Не відкладайте свої мрії у далекі шухлядки! Зробіть усе можливе та неможливе, щоб мрія стала реальністю, при цьому залишаючись доброю та яскравою як для вас одного, так і для всіх оточуючих. Плекайте свої мрії, створюйте для них розумовий і душевний простір. Бо немає більшого щастя для мрії, ніж коли вона стає реальною, корисною справою! А якщо ви не в змозі допомогти їй, виконати її бажання, то відпускайте її – нехай летить додому! Мрія обов'язково зустрінеться з тією людиною, що зробить її реальною. Можливо, ви не та людина, а ваша мрія в цей час прямує до вас!



## ДАЛІ БУДЕ? НІ, ДАЛІ – ВЖЕ Є!

Тут ми чекаємо на справжніх книгоманів, які так вживаються у літературні сюжети та книжкові пригоди своїх улюблених героїв, що перегортаючи останню сторінку книжки, зітхають – а як же так?! Хочу ще...! Хочу більше пригод, хочу знати, що сталося далі з моїми улюбленими героями! Отже, улюблена книга, улюблені герої... і ваше продовження!

**Переможець номінації  
у віковій категорії 11-13 років  
Зелена Софія  
13 років  
Запорізька область  
м. Токмак**

## ГОСТІ НА МІТЛІ. ЛІСОВІ ПРИГОДИ

/за повістю В. Рутківського «Гості на мітлі»/

В Горобцях народжувався новий день. Ледве-ледве зажеврило над обрієм. Легенький вітерець навівав приємний запах різнотрав'я. Блаженну тишу порушували лише поодинокі голоси цвіркунів. Здавалося, все село поринуло в звабливу затягуючу дрімоту. Та ні. В старенькому будиночку біля лісу вже вирувало життя.

– А все-таки добре вам, людям, живеться! Ви маєте безцінний скарб – мову. Бути німим – найгірша кара. Нявчиш, нявчиш, а ніхто не розуміє, а то й взагалі не звертає уваги. Жах! – муркотів собі під носа кіт.

– Та заспокойся, Аристарше! Забути всі чаклунські вміння – ото жах! Це ж треба! Перетворитися на звичайну бабцю! Сором! – гнівалася чаклунка.

– Так, так! «Діточки, бажаєте пірижечків? З картоплею», – передражнявав Ягу кіт.





– Головне – це те, що вже до вас повернулися ваші здібності, – втрутився хлопчик, який до сих пір мовчки сидів у кутку хатини.

– Згоден зі Степаном, – підтримав інший хлопець.

– І я, Василю, – піддакнуло дівча.

– Гаразд. Я впевнився, який в мене унікальний й важливий дар! – знову обізвався кіт. – Як же важко було, коли мене ніхто не розумів!

– Гадаю, ми маємо подякувати нашим друзям, Аристаршику, – мовила бабця.

– Авжеж. Степане, Василю, Таню, дякуємо.

– Та до чого тут ми? – почервоніла дівчинка. – Без вас ми б не впоралися! Ми – одна команда!

Думаю, тут нам варто зупинитися й згадати, що ж трапилось. Баба Яга – Ядвіга Олізарівна – втратила свої чаклунські здібності після битви на Лисій горі. А її великий чорний кіт Аристарх втратив дар розмовляти по-людськи. Та як їм вдалося повернути свої вміння? Ось про це зараз і піде мова.

Чимало води сплигло з тих пір, як Ядвіга Олізарівна й Аристарх відвідали Лису гору й втратили свої здібності. Василь, Степан і Таня марно намагалися дізнатися подробиці тих подій і знайти спосіб повернути відьмі вміння чарувати, а коту мову. Вони й гадки не мали, що робити, та все одно не опускали руки.

Одного сонячного ранку до будинку Ядвіги ввірвався схвильований Василь. Він так поспішав, що мало на налетів на сплячого Аристарха.

– Ядвіго Олізарівно! Аристарше! Агов! О! Ви теж тут! Радий вас бачити! – звернувся хлопець до своїх давніх друзів – Тані й Степана, які саме зайшли в гості до чаклунки.

– М'яв! – заверещав прокинувшись кіт.

– Тихше! Тихше, Аристаршику! Вітаю, Васильку! Ти вчасно. Я щойно піріжечки з печі дістала. Будеш? З картоплею.



- Добридень. Та які пиріжки?! До чого тут пиріжки?!  
Лишень погляньте, що я знайшов! - крикнув Василь і  
вихопив з кишені якийсь папірець. - Ось. Із бібліотеки.

- Дай-но! - вихопила цидулку Таня. - Хм... Що це?

«Серце лісу - оживи;

Диво-квітку віднайди;

Нічним сріблом освіти;

В душу піснею зайди -

Небо й землю запали»...

- Це закляття, щоб повернути втрачені здібності.

- Хтось щось зрозумів? - спитав Степан. - Це якась  
загадка.

- Тоді нам потрібно її розгадати. Ми ж хочемо допо-  
могти нашим друзям?

- Звичайно, хочемо, Таню. Саме тому я й приніс цей  
папірець.

- Може спитаємо в Ядвіги? Ядвіго Олізарівно, по-  
гляньте сюди! Це закляття допоможе повернути Вам ча-  
клунські здібності. Знаєте, як його використати?

- Не беріть дурне в голову, діточки! Краще ходіть до  
столу! - клопоталась по господарству Олізарівна.

- Схоже, нам мало що вдасться від неї дізнатися, -  
зітхнув Степан.

- Нумо розгадувати по рядках! - запропонувала Те-  
тяна. - «Серце лісу - оживи». Хтось знає, що таке «серце  
лісу»?

- Можливо, це якась квітка.

- Або ж тварина.

- Чи лісовий дух.

- Няв! - несподівано обізвався Аристарх.

- Що таке, котику? - підійшла до нього Таня. - Ти  
щось хочеш нам сказати?

- Няв! - ніби погоджуючись, муркнув Аристарх.

- Це якась тварина?

Аристарх мовчки позіхнув.

- Рослина?



Тиша.

- Дух?

- Ням!

- Лісовий дух! Аристарх вважає, що «серце лісу» - це якийсь дух!

- Нічого собі! Та цей кіт може допомогти нам! Дякую, Аристарше! Без тебе нам було б важко! - похвалив kota Василь.

Аристарх зістрибнув з лави й, гордо піднявши хвіст, попрямував до дверей.

- Отже, нам потрібен лісовий дух. Та хто саме? Лісових створінь багато.

- Мавки, хухи, чугайстер, блуд, вовкулака.

- Лісовик! - раптом вигукнув Степан. - Я згадав, що домовик Шурхотун часто розповідав мені про свого друга - лісовика. Вони разом вирости.

- Чудово! Пропоную тобі піти й розпитати Шурхотуна про лісовика. А потім зустрінемося, запропонував Василь.

- Гарзд, погодився Степан.

Минуло кілька годин. Біля Степанового подвір'я вже чекали Василь і Таня. Нарешті з-за паркану показала Степанова голова, а згодом і сам хлопець.

- Ну і як? Щось дізнався? - нетерпляче вигукнула Таня.

- Так. Шурхотун - дуже добрий і розумний домовик. Він чимало розповів мені про лісовика й навіть порадив, де його шукати.

- Чудово! - зрадів Василь. - То що ж він тобі сказав?

- Шурхотун впевнений, що серце лісу - саме лісовик. Цей мудрий дух зазвичай не показується людям, тому знайти його дуже важко, майже неможливо, - відповів Степан.

- Зробімо це! Ніщо нам не завадить допомогти друзям повернути магічні здібності! - додала Тетянка.



- Так! Ми впораємося! Чи не сказав тобі часом Шурхотун, де краще шукати лісового духа? Запитав Василь. Ліс, що простягається навколо Горобців, – величезний. Там і людину вдень із вогнем не знайти, не те що лісовика!

- На жаль, домовик не знає, де шукати лісовика. Вони давно не бачилися, – зітхнув Степан. – Шурхотун лише сказав, щоб ми були дуже обережні. Навіть намагався відмовити мене.

- Напевно, доведеться нам самотійно блукати лісом і шукати лісовика.

- Слухайте, друзі, може, ви залишитесь тут, з Ядвігою й Аристархом? Допомогати їм будете. А я сам сходжу в ліс, – раптом запропонував Степан.

- Що? Тут? Навіщо? Я думала, щоб допомогти Ядвізі і Аристарху, треба саме йти до лісу й намагатися розгадати те закляття! А ти нам пропонуєш відсиджуватися тут?! – обурилося дівча.

- Справді! – підхопив Василь. – Яка користь з нас тут? Чому ти, ні сіло ні впало, вирішив піти один?

- В лісі може бути небезпечно! Хто знає, що на нас там чекає?

- Але ж ми твої друзі!

- Саме тому я й пропоную вам лишитися. Я не хочу, щоб всі наражалися на небезпеку, – одказав Степан.

- Ти забув, через кого Ядвіга й Аристарх постраждали? – сумно спитала Таня.

- Але ж ти не винна! Йі набагато безпечніше буде залишитися вдома. Навіщо ризикувати?

- Ні за що! Я піду з тобою!

- Я теж! – підтримав подружку Василь.

- Просто я хвилююся за вас, – знітився Степан.

- Це тебе Шурхотун так налякав? То не слухай його! Не боїмося ми ніякої нечисті!

- Отже? – запитав Василь. – Йдемо всі разом? Степан мовчки кивнув.



- Наш похід може затягнутися... Справді, що нас може чекати в тому лісі? Треба краще підготуватися! Запропонувала дівчинка.

- Таня має рацію. Треба зібрати речі й захопити трохи їжі.

- Тоді пропоную зустрітися опівночі й рушати в ліс! Згода?

- Опівночі? - по тілу Тані пробігли дрижаки. - Так пізно?

- Авжеж. Не по гриби ж в ліс ідемо. А духа шукати! Північ - час нечисті!

- Гаразд, - зітхнуло дівча.

На цьому й порішили.

Ніч була по-справжньому чарівна. Срібло місячного сяйва струменилося, навіваючи дивне відчуття чогось потойбічного, незбагненого. Незліченні зорі мигтіли у височині, приворожуючи казковістю. У чистому повітрі витав п'яний аромат трав, хвої. Село потонуло в солодкому сні. Лише в одному вікні слабо палахкотів вогник. Там не спали. Степан вже був наготові. Він взяв свій улюблений рюкзак, захопив стару татову куртку й, швидко надряпавши батькам записку, вишмигнув із хати. Місяць освітлював хлопцю дорогу, й той без усяких перешкод дістався будинку Василя. Там вже чекали друзі.

- Готові? - прошептав Степан, боячись порушити благоговійну тишу.

- Так!

Друзі швидко дійшли лісу. На хвилинку спинившись і глянувши на спляче село, вони занурилися вглиб. Дмухнув легкий вітерець, і гілля дерев загойдалося, вітаючись з малими гостями. Першим порушив мовчання Василь:

- А часом ніхто не пропонував Ядвізі з Аристархом з нами піти в ліс?

- Я, - відповіла Таня. - Але Ядвіга не звернула уваги, а Аристарх не схотів.



- Їм краще лишитися вдома. А ми самі впораємося. Адже ми хочемо виконати умови закляття?

- Так.

Чим далі заходили друзі, тим густішим ставав ліс. Верхівки дерев щільно сплїталися над головами, майже не пропускаючи місячного світла. Густі чагарники заважали рухатися, раз у раз хвицаючи, чіпляючись корінням за ноги. То тут, то там лунало моторошне «ух». Може це була звичайна сова, а може...

Вжу-ух!

- Що то? – боязко озирнулася Таня.

- Напевно, гілка. Не звертай уваги! – бадьоро відповів Степан, хоча йому було не по собі.

Діти вже втратили лік часу. Не можливо було розпізнати чи зараз день, чи ніч – крізь щільне сплетіння гілок не потрапляло ніяке світло. Йти було неможливо. Друзі почали розуміти, в яку халепу потрапили – вони вночі заблукали десь в глухому лісі, повному нечисті. Від цієї думки ставало моторошно, й по тілу пробігав холод. Кожне дерево нагадувало монстра, за кожним кущем ввижалася нечисть, у кожному шелесті вчувалися голоси.

Степан ішов попереду. Озирнувшись, хлопець не побачив своїх друзів.

- Василю! Таню! – гукнув Степан.

Тиша. Навколо хлопця почав згортатися туман. Степанові здалося, що він бачить якихось істот. Біле шмаття огортало хлопця. «Іди-но з нами, Степане! Ми тебе виведемо з лісу. Облиш своїх друзів. Ми тобі вкажемо шлях» – почувся шепіт безлічі голосів.

- Ні. Я не покину друзів! – впевнено сказав хлопець, хоча сам ледве стримувався, щоб не закричати від жаху й не дременути геть звідси.

«У-у!» – пронеслося лісом. Туман почав розсіюватися, а з ним і дивні істоти.



«Степане!» – почув хлопець голоси. Назустріч йому вибігли Таня і Василь.

– Ми думали, що ти загубився! – стривожено пролепотіла дівчинка.

Раптом Таня спіткнулася й, мало не впавши, впустила свою похідну торбинку.

– Обережно! – застеріг Василь.

Хлопець нахилився, щоб підняти сумку й помітив неподалік якийсь круглий предмет.

– Що це? Клубок? Таню, нащо тобі клубок? – здивовано простягнув Василь нитки.

– А! Ядвіга просила його моїй бабусі передати. Якись нитки особливі! А я й забула. Як повернемось додому, віддам. Коли вже ми знайдемо лісовика? Куди йти? Ой! – впустила додолу клубок дівчинка.

– Таню! Можеш обережніше його тримати? – простяг Василь нитки.

Але Таня знову їх не втримала, й клубочок покотився в кущі.

– Та що це таке?! – вигукнув Степан.

– Я не знаю! Справді – пробурмотіла дівчинка. – Воно якось само з рук вистрибує.

Василь понуро зітхнув і поліз у кущі діставати клубок.

– Агов! Степане, Таню! – почувся його схвильований голос. – Що це за мара? Він тікає від мене!

Друзі наздогнали Василя і побачили, що клубок й справді без упину котиться, не зважаючи ні на які перешкоди.

– За ним! – гукнув Степан і першим скочив у чагарі.

Нічого не розуміючи, Таня і Василь помчали навздогін.

Це було справді дивне видовище! Троє дітей чимдуж мчали, прориваючись крізь кущі, за клубком червоних ниток. Гілки безперестанку били їх по обличчю, ногам, боляче шкрябаючи руки.



Бігти було важко. У темряві клубок ледь розрізнявся. Та друзі не спинялися. Їм не терпілося дізнатися, що це за дивний «біжучий» клубок. Коли засапані діти відставали, моток трохи сповільнювався, ніби чекаючи. Нарешті ситуація змінилася: йти стало легше. Ліс ставав дедалі рідший, крізь сплетіння гілок почало пробиватися світло. Віття вже не так чіплялося за одяг. Ще трохи й дерева перестали стояти стіною, між ними залишалося місце, достатнє, щоб пройти. Друзі вже краще бачили клубок і не так відставали від нього.

- Таню, Степане, мені здається, що дерева не так густо ростуть! – гукнув Василь.

- Атож, – погодилася Таня. – Гадаю, це не звичайний клубок. Він виводить нас на дорогу.

Друзі були спантеличені.

- Куди клубок нас веде?

Діти не спинялися. Вони вийшли на невеличку стежку. Невдовзі дорогу перегородили кущі. А за ними... Степан здивовано охнув:

- Погляньте!

Перед очима друзів розкинулася чарівна галявина. Її вкривав зелений килим трави, по якому, напевно, ніколи не ступала людська нога. На витончених стебельцях рослин блищали краплини роси, утворюючи срібне мереживо. У повітрі ряхтіли своїми тільцями на диво великі світляки.

Та найбільшою дивовижею був велетенський дуб. Він височів просто посеред галявини. Це було не звичайне дерево. Міцне коріння охоплювало всю галявину, то тут, то там вилазячи з-під землі. Кремезний стовбур не змогли б охопити й десятеро людей, які взяли за руки. Густа крона ніби утворювала дах. У кожній гілці, у кожному листочку бриніла така життєдайна сила, така могутність і влада. Здавалося, дерево росте тут вічність, немов богатир, чий сон ніщо не потривожить.

Діти застигли, захоплені видінням.





– Це неймовірно! – видихнув Василь.

Степан присів навпочіпки й торкнувся рукою трави. По тілу пробігло приємне тепло, напуваючи енергією. Хлопець швидко роззувся й пішов до дуба. Стебла трави ніжно лоскотали босі ноги, краплинки роси дарували відчуття свіжості й бадьорості. Таня й Василь, скинувши взуття, пішли за другом. Степан підійшов до дуба. Незрозуміла сила манила його. Хлопець простяг руку й торкнувся кори. Раптом дерево почало сяяти. З кожної щілинки стовбура, з кожної гілки, з кожного листка струменилося яскраве світло. Степан здивовано відсахнувся. Сяйво стихло. Перед хлопцем стояла людина! Це був дідусь. Невисокий, міцний. Він був не схожий на тих звичайних дідусів, які дивляться телевизор, розповідають цікаві історії, бавляться з онуками. Він не розгубив своєї могутності. Довгі прожиті роки не зламали твердої вдачі діда. Сиві пасма волосся спадали на плечі, а довга борода уквітчана барвінком, волошками, ромашками. Зелені очі сяяли, випромінюючи доброту. Він щиро усміхався.

– Вітаю! – промовив дідусь.

– Добрий день. Чи то ніч, – пробелькотіли спантеличені діти.

– Ви, напевно, здивовані моєю появою.

– Трохи, – невпевнено відказав Василь.

– Але ж ви шукали лісовика. Ось і знайшли. Я Лісовик.

– Ви Лісовик?

– А що? Не схоже? – примружив одно око дідусь. – А так?

Вмить замість доброго чолов'яги перед дітьми з'явився великий кошлатий ведмідь. Клишоногий щось прогарчав, став на задні лапи й перетворився на сон-траву.

– Нічого собі! – не стримали захоплення діти. – Класно!

– Дякую! – обернувшись знову людиною, відповів Лісовик. – Я можу стати будь-яким звіром, птахом і навіть рослиною! Я не просто лісовий дух, я – серце лісу!



– Серце лісу! – вигукнула Таня. – Нам вдалося виконати першу умову закляття.

– Якого закляття? – поцікавився Лісовик. – І чому ви так ризикували: шукали мене?

– Нам потрібна допомога. Наші друзі Баба-Яга – Ядвіга Олізарівна та її кіт Аристарх потрапили в халепу. Чаклунка втратила свої відьомські здібності, а кіт – уміння говорити. Ми хочемо допомогти їм. Нещодавно в бібліотеці Василь знайшов книжку, в якій ішлося про закляття, що допомагає відновити магічні сили. Чи чули ви колись таке:

«Серце лісу – оживи;  
Диво-квітку віднайди;  
Нічним сріблом освіти;  
В душу піснею зайти;  
Нічним сріблом освіти...»?

– Хм... – замислився Лісовик. – Серце лісу – це я. Ви мене оживили. Адже Лісовик рідко показується людям, приймаючи живий тілесний вигляд. Це вам вдалося. Гадаю, я знаю диво-квітку, яку треба віднайти.

– Допоможіть нам, будь ласка! – почали благати діти. Лісовик помовчав і відповів:

– У вас чисті душі й добрі наміри. Я спробую вам допомогти. Диво-квітка – це чарівний цвіт папороті. Вона розпускається раз у сто років у ніч на Івана Купала. Вам неслуханно пощастило! Саме цього року, цієї ночі має розквітнути папороть. Але знайти її дуже важко. По-перше, чарівна папороть росте у найпотемнішому закутку лісу. По-друге, її ретельно обороняють різні нечисті сили. Мало яка людина зможе впоратися з неземними випробуваннями. Але я знаю, що ви діти хоробрі, відважні. Ви змогли знайти мене, хоча путь до дому Лісовика не простий. Та ви це зробили!

Степан згадав моторошний туман з дивними істотами, й по шкірі пробігли мурашки.

– Я впевнений, все вдасться! – підбадьорював Лісовик.



– А щоб легше було орієнтуватися в густих хащах, я вам за вказівника пошлю свого вірного помічника оленя.

– Дякуємо! Дуже дякуємо! – радості друзів не було меж.

На галявину вийшов красень-олень. На стрункому, сильному тілі тварини лиснілася золота шерсть. Його довгі ноги, міцна шия, крилаті роги захоплювали своєю витонченою красою. Діти мимохідь замилувалися оленем. Той величавою ходою підійшов до Лісовика. Дідусь любляче торкнувся тварини й прошепотів щось. Олень підійшов до дітей, приязно схиливши голову.

– Він відвезе вас до «Непрохідних хащ». Десь там повинна рости папороть. Але її точного місцезнаходження я не знаю. Далі вам доведеться самим шукати.

– Велике-превелике спасибі!

– Дякуємо!

Друзі обережно підійшли до оленя й сіли верхи. Як не дивно, тварина, здавалося, не відчула ваги дітей і помчала в гущавину. Олень не біг, а летів, ледь торкаючись срібними копитами землі. Швидко й безшумно він ніс своїх вершників, легко перемахуючи через купини й кущі. Незабаром олень почав стихувати свій біг. Він вийшов на стежку й спинився, невпевнено тупцяючи на місці.

– Все? – спитав Степан. – Далі нам треба йти самим?

Олень, погоджуючись, схилив голову. Діти зістрибнули зі спини тварини.

– Дякую, оленю! Спасибі, що привіз нас сюди! – Таня лагідно погладила тварину по шії.

Олень заспокійливо подивився на дітей і зник у кущах.

Пригоди продовжувалися... знову темний, непролазний ліс... Блукаючи в непроглядній пітьмі, Таня, Василь і Степан непомітно розминулися. Підступна імла все більш віддаляла дітей один від одного. За кілька хви-



лин кожен помітив, що залишився сам. Таня злякано почала гукати друзів, але дівчині відповідало лише глухе відлуння її голосу. Від цього ставало ще моторошніше. Степан, зрозумівши, що знову загубив друзів, пришвидшив ходу. Він вперто продирався крізь чагарі, шукаючи очима знайомі постаті Тані з Василем. Але навколо був лише морок.

Тим часом Василь впевнено прокладав собі шлях, навіть не помітивши відсутності друзів. Згодом хлопець збагнув, що залишився сам. Розгубившись, Василь почав пориватися в пошуках Тані й Степана. Раптом він помітив попереду дивне сяйво. Хлопець попрямував до нього. Світилося десь в кущах. Чим ближче підходив Василь, тим важче ставало просуватися. Раптом хлопцеві здалося, що хтось ухопив його за руку. Потім за ногу. Якісь невідомі істоти почали чіпляти Василя, заважаючи йому йти. Від жаху в хлопця волосся стало дибки. Ліс наповнився диким галасом, вереском, завиваннями, реготом, аж голова йшла обертом. Василь ледь стримував себе, щоб не побігти геть. Навколо зчинився неймовірний гармидер. Страшні примари, несамовиті духи, огидні звірі-монстри насувалися на нього. «Невже це кінець?!» – страшне припущення спало на думку хлопцеві. В голові роїлися думки. І раптом згадалися весела усмішка Тані, дзвінкий сміх Степана, протяжні співи натхненного Аристарха, люблячий погляд Ядвіги.

– Ні! Я потрібен друзям! Я повинен це зробити! Я повинен дістати цвіт папороті! Я не боюся! – твердо викрикнув Василь і впевнено пішов прямо в натовп нечисті. – Геть! Ви мене не зупините! Я зроблю це!

Хлопець зажмурився і стрімко проскочив крізь юрбу. Мить і він опинився біля папороті. Не вагаючись, Василь простягнув руку й зірвав рослину. Папороть спалахнула яскравим полум'ям, освітивши мало не весь ліс. Вогонь грав, мінився, відганяючи довгими жовтими, червоними променями всю нечисть. Поступово у по-



лум'ї почали вимальовуватися обриси квітки. Незабаром Василь тримав чарівну вогняну квітку с багряними пелюстками. Вона променилася, озаряючи пурпурними відблисками ліс. Краса рослини зачаровувала. Але хлопцеві довелося відволіктися від квітки, адже неподалік виднілися постаті друзів.

- Агов! - Василь помчав їм назустріч.

- Лець не розминулися, - з полегшенням видихнув Степан. - Ого! Що це?

- Це ти знайшов? Отакої!

- Так, - сором'язливо відповів Василь. - Це квіт папороті.

Діти наперебій почали хвалити друга:

- Отакої!

- Молодець!

- Чудово!

- Та що ви! - засоромився Василь.

- Гадаєш, що знайти квіт папороті легко? Ти зробив неможливе!

- Так! І тепер ми можемо продовжити! Далі, гадаю, потрібно «освітити нічним сріблом» цю квітку. Що таке нічне срібло?

- Якийсь коштовний камінь на срібній підвісці?

- Місяць! І зорі! - вигукнув Степан. - Невже ви ніколи не чули про срібний місяць і таке інше?

- Значить, потрібна зоряна ніч.

- Нам щастить! - зраділа Таня. - Подивіться на небо!

- Атож! Залишилося «зайти в душу піснею». Як? Нам заспівати, чи що?

Діти замислилися. Раптовий спалах квітки викинув у повітря іскру. Маленький вогник трохи покружляв у повітрі й почав віддалятися. Діти підхопилися й кинулися навздогін. Квітка папороті освітлювала путь. Вогник летів все далі, й далі. Подеколи він зупинявся, чекаючи доки діти підійдуть ближче. Нарешті іскра нерухомо зависла в повітрі.



– Прийшли! – вирішив Степан.

Діти стояли на березі невеликої водойми. Це було озеро. Зорі й місяць блищали на гладенькому плесі. Молочний серпанок стелився над водою, навіваючи неповторний дух таємниці. Це було прекрасно! Пелена почала згущуватися, утворивши білий клубок. Дмухнув легенький вітерець, розвіяв туман. Диво! Перед дітьми стояла струнка дівчина. Її тендітний стан окутувала довга біла сорочка. Ноги босі. Рук не було видно в широких рукавах. До колін спадали густі, золотаві пасма волосся. Маленька голівка уквітчана пишним вінком. Худе лице було бліде, майже прозоре. Ясний, сумовитий погляд заворожував, затягував у синяву чудесної блакиті очей... Довгі вії, тонкий, рівний ніс, великі полум'яні вуста довершували бездоганну вроду дівчини. Та все ж щось у тій неперевершеній красі було химерне, ніби потойбічне. Дівчина підбігла, ніби птаха підлетіла, до дітей. Чудасія! Під її ногами навіть трава не прогиналася.

– Привіт! Я Мавка! А вас як звати? – проспівала красуня.

Голос її звучав ніжно, приємно. Діти спочатку трохи розгубились, але, оговтавшись, привіталися.

– Здрастуйте! Я Степан. А це мої друзі – Таня й Василь.

– Чудово! – сплеснула в долоні Мавка. – Дуже рада вас бачити! У цьому лісі жодної живої душі. Побазікати ні з ким, – засмутилася дівчина. – Але я так щаслива зустріти вас! Тепер ми станемо друзями! Я вам вінків наплету, пісні співатиму! – радісно кружляла навколо дітей Мавка. – Ух! Я вам усе тут покажу! З Водяником познайомлю, з Чугайстром, хоч я і не дуже з ним ладжу, з моєю єдиною подружкою Повітрулею, – захопилася дівчина.

– Ага, – обірвав Мавку Василь. – Ви казали, що пісні співатимете. Ми хочемо допомогти нашим друзям повернути свої магічні здібності, які вони втратили. Для



цього треба виконати одне закляття. Допоможіть нам, будь ласка!

Хлопець вийняв з кишені папірець із закляттям і прочитав.

– Ой! – вигукнула Мавка. – Як цікаво! Так, я гарно співаю. Можу будь-кого заспівати! – залилася сміхом дівчина. – Я допоможу вам. Але ви залишитесь зі мною в лісі, так?

Діти витріщили очі. Залишитися в лісі назавжди! Цього вони точно не очікували.

– Мавко, вибач, але ми не можемо залишитися тут. Нам треба додому, до друзів, рідних.

– Ні. Я вас не відпущу! Тепер ви назавжди мої друзі в лісі!

Мавка почала кружляти в шаленому хороводі, який ще більше налякав дітей.

– Мавко, будь ласка, допоможи нам і відпусти! Ми й так можемо бути друзями. Наприклад, будемо приходити до тебе в гості. Будемо з нетерпінням чекати на зустріч і цінувати кожную мить проведену з тобою, – почала вмовляти Таня. – Так ще цікавіше!

Мавка на мить замислилася. Її погляд впав на шию Тані. Там поблискували чарівні коралі. Великі, жаркі, червоні намистини калиновими ягодами обплітали шию, підкреслюючи рум'янець щік. Очі Мавки захоплено засяяли. Вона засмучено подивилася на своє тоненьке намисто з потемнівших перлин, що їх Водяник подарував. Дівчина загорілася бажанням. Їй так захотілося мати коралі! Погляд Мавки був красномовнішим за будь-які слова.

– Таню, – шепнув Степан. – Подаруй Мавці свої коралі. Може, вона зрадіє та відпустить нас.

Таня завагалася. Ці коралі були її найулюбленішою прикрасою, її гордістю. Вони так пасували Тані. Кожна дівчина в Горобцях мріяла мати намисто і не раз пропонувала їй обмін. Невже Таня назавжди розлучиться



з намистом? Невже більше ніколи не ловитиме захопливих поглядів? Невже втратить свою найкращу, найблискучішу, найчудовішу прикрасу? Таня посмутніла. Нічого не вдієш. Дівчинка тремтячими руками зняла коралі й звернулася до лісової жительки:

– Мавко, я хочу подарувати тобі це намисто на згадку про нашу дружбу. Сподіваюся, воно сподобається тобі.

– Ой! Дякую! Дуже дякую! Воно таке гарне, неперевершене! Я не бачила нічого красивішого! – радості Мавки не було меж. – Ви такі добрі друзі! Я ніколи не забуду вас! Щодня буду бачити коралі й згадувати.

– То ти нас відпустиш? – обережно спитав Василь.

– Я не хочу вас відпускати. Та я ж не якийсь Блуд або Кікімора, щоб силою тримати. Я добра, просто хочу, аби ви були моїми друзями. Може, все-таки залишитеся? – жалібно заблагала Мавка. – У цьому лісі так самотньо. Лише інколи бавлюся с Повітрулею, а людей взагалі немає.

– Вибач, Мавко. Ми будемо твоїми друзями, та залишитися тут не можемо.

– Розумію, – тяжко зітхнула лісова дівчина. – Тоді я на прощання заспіваю вам. Дуже люблю співати!

Мавка закружляла навколо дітей у чарівному танці. Все швидше й швидше. Вітер розвівав дівоче волосся. Ясний місяць освітлював лице. У зоряному сяйві променилися сині очі. Аж ось полилася чарівна мелодія. Веселий плескіт струмка, тихий шелест трав, загадковий гомін діброви, дзвінки солов'їні трелі, сумне, але по-своєму особливе виття вовка, в якому чується всі ті труднощі й випробування звіриного, але теж прекрасного, життя – усе це поєдналося у казковій пісні. Вона летіла й бриліла, оживляла й напувала, надихала й окриляла, підбурювала й заспокоювала. Раптом на небі яскраво спалахнули зорі, а на землі запалитися червоним полум'ям квітка папороті. Світло охопило все навколо.





- Прокинувся! Уставай, лежебоко! Все життя проспий!

Степан підхопився й роззирнувся. Він був... удома. З вікна кімнати пробивалися яскраві сонячні промені, з кухні долинав батьків голос, у кутку спокійно плів мереживо павук. У дверях з'явилося всміхнене мамине обличчя.

- Ідеш снідати? Га?

Степан ще раз розгублено оглянув кімнату й побрів за мамою. В голові безладно роїлися думки: «Що це було? Сон? Але ж такий справжній? Лісовик, Мавка, квітка папороті? Все це наснилося?». Степан швидко поїв і вишмигнув з дому. Ноги вже несли його. «Мерщій! Туди!» - повторював Степан. За кілька хвилин хлопець стояв на подвір'ї Ядвіги. Степан розчахнув двері і...

- Ня-а-ав! Гей! Ти що робиш?! Боляче! - ображено загорлав Аристарх, вдарений дверима.

- Аристарше! Ти говориш! Ура! - Степан з обіймами кинувся до кота.

- Ти що? Степане! - здивований Аристарх відчайдушно намагався випростатися з хлоп'ячих рук.

Тут на порозі з'явилася Ядвіга з Танею й Василем. За Бабою Ягою летіла мітла.

- Чого ти так репетуєш, Аристарше? - гукнула Ядвіга. - О! Степане! Привіт!

- Ядвіго Олізарівно! - й радісно, й здивовано водночас крикнув хлопець. - Василю, Таню! І ви тут! Як я радий усіх бачити!

- Та ось, Ядвіго, - скаржився Аристарх. - Цей навіжений спочатку мало не вбив нещасного котика дверима, а потім ледь не задушив. І так поводитися з лідером і солістом котячого хору імені Аристарха, вельмишановним чаклунським звіром і ...

- Вибач! Вибач! - обірвав його Степан.

- Та годі тобі, Аристаршику! - Ядвіга лагідно поплекала кота, що набурмосений пішов вмивати закуйовд-



жену шубку. – Як справи, хлопче? Готовий до пригод?  
– хитро усміхнулася Баба Яга.

– Т-так, – пробелькотів спантеличений Степан і здивовано подивився на друзів.

Таня й Василь лише повели плечима й, узявши хлопця за руки, пішли за Ядвігою.

*Корнієнко Анастасія*  
*13 років*  
**Харківська область**  
**Богодухівський район**  
**с. Губарівка**

*/за повістю Ірен Роздобудько «Арсен»/*

Що ж, не буду довго ходити навколо, а перейду відразу до справи. Тему в цей раз обрати було надто складно, але я вирішила писати фанфік. Яка ж саме історія страждатиме від мого продовження? Звичайно, «Арсен» Ірен Роздобудько, тому приємного читання! Сподіваюсь вам сподобається.

Привіт-привіт! Давненько ми з вами ось так не зустрічалися, чи не так? З останньої зустрічі пройшло майже 3 місяці. Але за цей час трапилося стільки усього, що я не можу не поділитися. До речі, я все ще той Арсен, який втік із дому до села і назбирав цим собі багаж проблем.

Сподіваюсь, ви пам'ятаєте, що трапилося влітку? Але якщо ні, то не біда, я вам зараз швиденько все нагадаю.

Отже, я тринадцятирічний хлопець, що живе в Києві разом із Юлею (моєю мамою). Мої батьки розійшлися, ще коли я був маленький і після того, ми стали рідко спілкуватися з родичами батька. Але мені так хотілося гайнути у село до дідуся з бабусею. Ну й після закінчення 7 класу я вирішив діяти. Зібрав речі, написав мамі записку та сів на потрібний автобус. Нічого незвичного, але тільки я зійшов на своїй зупинці... Враз! І пригоди посипались на мене градом.



Таємниця власного роду, сільська примара, корида, Айрес, БРТ, молодша сестра... Ух! Встигай лише подих перехоплювати. Тоді мене надовго закружило у вирі таємниць та пригод. Але ви це, напевно, й так знаєте. А ще й краєзнавчий музей треба згадати, бо саме він став головною крапкою в усій цій плутанині.

Я майже все літо був у селі і з цього маю багато плюсів. Я потоваришував з Нійоле (моєю молодшою сестрою, у нас з нею спільний батько), я довів, що мій прадід не винен у вбивстві Макара, підзаробив на новий телефон, а ще...

Ось я тільки подумав про це, а вже рум'янець з'явився, але речення все ж таки треба закінчити...

А ще я зустрів дівчину Айрес, у яку ще й закохався. Але прийняти цей факт, я зміг відносно нещодавно. Усе таки вона неймовірна та незвичайна дівчина, вона... Так, стоп! Ми зараз не про це говоримо, тому давайте йти далі.

Можливо, щось змінилося у моєму житті після цих канікул, запитаєте ви? Так, багато чого змінилося, але давайте почнемо з того, що було як і раніше. Я й досі не люблю математику та не переносю на дух викладача цього предмета. Як би я не намагався щось змінити, нічого не виходить. Я роблю все можливе, це вона просто не йде мені на зустріч, тому я тут ні до чого.

Зате ми з мамою тепер регулярно спілкуємося з батьком та Нійоле. З Нійоле у нас стали набагато кращі стосунки, чим уперше, як ми познайомилися. Тепер стали хоч трішки схожими на брата та сестру, але інколи у нас бувають невеликі словесні перепалки. Особливо, коли я відмовляюся вірити в її казки, але я намагаюсь її зрозуміти. І, напевно, тут буде доречно розповісти про деякий момент із моїх недавніх гостей у селі. Отакої, всю інтригу зіпсував, поганий з мене інтриган, але що маємо, то маємо. Так, на осінніх канікулах я приїздив до села, шкода, що всього на 5 днів, але й вони були захопливими..



Ми з Нійоле сиділи під старою абрикосою, з якою в мене асоціюється будинок дідуся та бабусі. Вона мені розповідала про своє королівство, підданих та щось ще, але слухав я її у піввуха. Можливо, там і було щось цікаве, але мені в той момент лише хотілось спостерігати, як від дерев відриваються різнобарвні листочки і летять, повністю довірившись поривам вітру.

– А як можна потрапити до твого королівства? – якось це питання вирвалось само.

Нійоле замовкла на декілька хвилин, переварюючи отримане питання або вигадуючи пригодницько-героїчний спосіб потрапляння до її світу. Але вона лише з деякою обережністю пильно подивилася на мене і задала зустрічне питання:

– А тобі це навіщо? Ти хочеш жити у моєму королівстві?

– Та ні, просто цікаво стало, – спокійно відповів я.

– Ну тоді ти точно туди не потрапиш! – з серйозним обличчям промовила вона, а потім почала пояснювати. – Бо найголовніше – це повірити, тому для таких як ти, дорога в це королівство закрита і навіть не намагайся її знайти.

– Ой, дуже треба, – відповів я з деякою образою, ніби я повинен вірити в усі ці дурниці.

Хоча назвати це дурницями складно, бо я теж люблю час від часу щось вигадувати. Морські пригоди, дослідження джунглів – і це ще не найцікавіше у моїх пригодах, шкода, що вигаданих. Але ж якщо я їх пережив морально, можна вважати, що я пережив їх фізично?

На порозі будинку з'явилася бабуся, вона окинула подвір'я своїм особливим поглядом, посміхнулася і сказала:

– Арсенчику, Нійоле, гайда млинці їсти!

– З варенням? – з цікавістю запитала Нійоле, а в її очах замиготіли зірочки.

– Ну, звичайно, з варенням. Чекаю вас на кухні, – промовила бабуся і зникла за дверима.



Нійоле злетіла з лавочки та побігла на кухню, щоб їй точно вистало млинців, а то раптом вони швидко закінчуються. Зупинилася вона лише біля маленьких східців, повернула до мене голову і запитала:

– Ну ти йдеш?

Я теж підвівся з лавочки і направився у сторону сестри, у те й самий час відповідаючи на її питання:

– Ну як ти могла помітити, йду.

– Давай швидше, бо млинці вистигнуть, – сказала вона, відкриваючи двері будинку, а потім докинула. – Бо тоді вони не такі смачні.

Ось так ми й сиділи на кухні втрьох, уплітаючи млинці з вишневим та абрикосовим варенням. Пізніше ще й дідусь повернувся. Бабуся розпитувала про навчання, друзів і це тільки крупиця тем, про які вона питала. Я дуже сильно тоді був вдячній дідусеві, що врятував мене від цього допиту, вирішивши розповісти про пасіку та найсвіжіші новини села.

Що я ще робив ці п'ять днів у селі? Майже увесь вільний час я гуляв з Айрес, ходили до річки, блукали лісовими стежками і говорили. Багато говорили. Про що? Про все, що приходило у голову: про теплу цьогорічну осінь, особисті хвилювання, прочитані книги, ділилися цікавими ситуаціям, що сталися. Мені було байдуже, про що говорити, тільки б чути дзвінкий та мелодійний голос Айрес. Я намагався підтримати будь-яку запропоновану нею тему.

Коли осінні канікули закінчувалися, мені було складно розлучатися з селом та його мешканцями, хотілось якось продовжити цю мить. Єдине, що мене підбадьорювало – це одна незакінчена справа, над якою я почав працювати ще у вересні, але чомусь закинув.

Я все таки вирішив написати книгу про всю цю історію з моїм родом. Просто розумієте, за таким сюжетом письменники роками ганяються, а у мене вже все готово та розгадка знайдена. Чим вам не детектив, що може стати майбутнім бестселером? Ця історія має бути обов'яз-



ково показана світові, але спершу її треба написати. Ось із цим трохи складніше, та нічого, і не з таким боролися.

Напевно треба сказати, що після повернення до міста ми нарешті з Айрес вирішила спілкуватися SMS, так ми можемо бачитися частіше, хоч і віртуально. От тільки й тут є деякі нюанси. Якщо Айрес відповідає мені доволі швидко, якщо не зайнята чимось, то ось я... А я можу годинами продумати своє повідомлення, щоб кожне слово мало якесь значення. Цікаво коли я став, так сильно цим перейматися?

До речі, Юля пообіцяла, що на зимових канікулах ми разом поїдемо на свята у село. Я тоді літав на крилах щастя по всій квартирі. Але потім Юля додала:

– Тільки, якщо ти відмінно закінчиш цей навчальний семестр.

Так ось, пишу я це все у перервах між математикою та математикою. Я прикладаю усі зусилля, щоб витягнути її хоча б на 10, сподіваюсь у мене все вийде. Бо хто сказав, що все так буде просто? Правильно, ніхто! Як я зрозумів, Юля вирішила перед тим, як я добре відпочину, треба ще й попрацювати гарненько. Ну а я прийняв цей виклик, тому побажайте мені удачі успішно підготуватися та написати контрольні.

Кажуть, розповідь треба закінчувати яскраво, аби всі запам'ятали надовго. Не думаю, що в мене вийде так само, адже я не письменник, а просто міський хлопчик, життя якого перевернулося із-за однієї поїздки у село. На останок скажу: «Не бійтеся досліджувати щось нове, щось недосяжне для вас. Недосяжного немає нічого, це все залежить від зусиль, які ми для цього прикладаємо!». Так і хочеться сказати – до нових зустрічей, але не дуже впевнений, що вона станеться. Але не варто засмучуватися, кожна історія має свій початок та кінець, у цьому немає нічого страшного. Головне не забувайте тих, з ким весело провели час.

Тому, прощайте!



Кравченко Ірина  
12 років  
м. Херсон

**ЧИ СМАЧНІ БУВАЮТЬ ПРИНЦИ?**  
/казка-жарт за твором Юрія Винничука  
«Місце для дракона»/

У темному лісі у кам'яній печері на берегах річки Бистриці жив дракон на ім'я Грицько. Одного разу він отримав лісовою поштою листівку такого змісту: «Маємо честь запросити Вас до нашого палацу на святковий обід із приводу народження принца».

Грицько зрадів, бо був дуже голодний. Міркує собі: «Усі новонароджені, мабуть, смачні. Ніколи таких не куптував, особливо принців!». Став дракон збиратися на свято. Вдягнув найкращий костюм – синій і блискучий, високий капелюх-циліндр, червоні чобітки. За святкову прикрасу обрав краватку-метелик, теж червону.

Йде дракон до палацу, бачить здалеку золоті куполи, арку, що яскраво світиться, та й радіє, що його запросили.

Ось перед ним постали вартові:

– Вам сюди не можна!

– Вхід виключно за запрошенням, пане!

– Ось воно! – Грицько показав листівку.

Вартові здивувалися, але довелося впустити, бо запрошення справжнє, із королівською печаткою. Справа в тому, що листівка призначалася місцевому князю, володарю Люботина, – тому самому, який потім наказав вбити дракона. Листоноша її загубив, а вітер «доставив» до драконової печери.

Дракон хотів було перекусити вартовими, але подумав: «Принц, беззаперечно, смачніший, аніж ці міцні хлопці зі зброєю і в обладунках. Не буду псувати собі апетит».



Грицько зайшов у велику залу, де стояли накриті столи. Гостей було багато і усі вони, звісно, перелякалися. Хтось лізе під стіл, інші біжать до дверей і вікон, деякі заховалися за тронем, а один спромігся залізти на люстру. Король і королева не знали, що робити.

Грицько вертів головою на різні боки. Нарешті спитав:

- Де новонароджений принц?

Король прийшов до тями, питає:

- Навіщо вам, пане, наша маленька дитина?

- Хочу спробувати його на смак. Мене ж запросили на обід...

Королева здригнулася від самої думки про те, що її синочка можуть з'їсти. Але вона була кмітливою, тому швидко опанувала себе і лагідно звернулася до страшного гостя:

- Шановний пане Драконе!

- Григорій! - чемно представився гість. - Можна просто Грицько.

- Дуже приємно! Григорію, справа в тому, що не принц є святковим обідом, а оці витончені страви, що готували кращі кухари нашого королівства. Погляньте, тут є ковбаси, сири, смажена риба. На десерт буде торт.

- Хочу торт. І принца! Ось тут написано: святковий обід з новонародженим.

Король наказав негайно доставити у залу багатоповерховий святковий торт, який планувалося урочисто вивозити наприкінці трапези. На цьому кондитерському виробі були різні шоколадні та мармеладні прикраси.

- Оце принц? - спитав Грицько, вказуючи на велику фігурку на верхівці торту.

- Так, це він! - хором запевнили гостя король з королевою.

Дракон з'їв шоколадного принца, а потім цілу гірлянду ковбасок, десять чебуреків, проковтнув двадцять





апельсинів разом з кірками. Він був дуже ситий і задоволений, тому залюбки катав гостей на спині, влаштував вогняне шоу, навіть станцював рок-н-рол з королевою.

Своїм друзям Грицько із захопленням розповідав, які смачні бувають принци. Особливо новонароджені.

*Коркош Надія*  
*12 років*  
*м. Рівне*

### СИМ'Я – СКАРБ!

/продовження повісті Аніки Харпер  
«Корноульський коледж»/

Ранок, така буденність... За весь час жодної пригоди! Лише нудьга та навчання. Рятуює те, що хоча б із дівчатами можна відпочити в спа-салоні. Шоста ранку.... Чомусь я почала прокидатися раніше. Дивно... І нехай буде час на повторення матеріалу.

Минуло півгодини. Здається, все повторено, чудово! Є ще час пройтися садом... Скоро випускний.... я його більше не побачу. Можливо, покликати дівчат? Ні, не буду! Мій організм більше не витримає кидань будь-якими речами!

Я не розумію чому в саду нікого немає... Коні... У хліву пусто... Що?!? Де вони? Двері здається зачинені... Самі ж не могли втекти? Хтось випустив? Навіщо? Кому це треба? Гаразд, зберися!

Після уроків тато зателефонував Карі.

- Тату? Щось трапилося? Як їхати? Тату, в мене останній тиждень в Корнуолі? Куди їхати? Гаразд, їду до тебе.

- Що таке? Де Нана?

- Спокійно, усе добре. Іди на задній двір.

- Ой, мені це не подобається!

Зайшовши на дворик, що розташовувався за маєтком,



Кара ледве втрималася на ногах! Моріці! Гаразд, він не є таким неочікуваним! Чесно кажучи, на ці канікули він приїжджав до Кари! Дивно було одне... Він сидів на... КОНІ! Але... Це ж кінь із коледжу!

- Загалом у мене до тебе два запитання: Навіщо? Як?

- І тобі привіт! Бо в тебе скоро день народження. Легко, якщо замовити певний літак.

- Як це, день народження? Хіба не через 4 дні?

Непомітно до розмови долучилася Нана:

- Каро, Каро, і чому ж ти така забудькувата?

- І нічого я не забула! Я просто... Вас перевіряла!

- Гаразд, уже пізно, а ти з дороги, можливо, відпочинеш? Стомлені, але щасливі, усі пішли відпочивати...

Прокинувшись, Кара вирішила оглянути весь будинок, можливо, щось змінилося за її відсутності? Вийшовши на ганок, вона зустріла незнайомого чоловіка, трохи згодом виявилось, що це новий конюх – Майкл. Дівчинці стало дуже цікаво, чи усіх коней забрав тато? Можливо серед них є Грім? Та, на жаль, Майкл строго заборонив юній леді заходити в конюшню! Ні-ні, не через те, що вона може забруднитися, а тому що там майже нічого не готово.

Обурена Кара повернулася до кімнати. Знайшовши свою улюблену книгу, вона занурилася у читання. Коли книга раптово закінчилася, дівчина вирішила глянути, чи всі вже повставали? Відчувши приємний аромат Наниних запашних круасанів з свіжими лісовими ягодами, Кара щодуху поспішила на кухню!

- Нано, невже це те, про що я подумала? – запитала Кара «влітаючи» до просторої та білосніжної кухні.

- Саме так! До речі, подай мені будь ласка ось цю тарілочку.

Поки Кара шукала «саме ту» тарілочку, на столі опинилася гора найзапашніших та найапетитніших круасанів!

- Що це так пахне?



У дверях з'явилося спочатку білосніжне волосся, потім сині, як море, очі, а за ними мрійлива, але дуже щира усмішка!

- Те, що «шкоро жникне» з твоєї тарілки! — весело сказала Кара з повністю забитим ротом!

- А це ми ще побачимо!

Тепер до кімнати швидким ходом зайшов брудний, але дуже голодний тато!

- Ї ні, дороженький! Спочатку змінити одяг, потім промити всю підлогу, оскільки в мене склалося враження, що пробігли ведмеді!

Гордовито, як і завжди, відмовила Нана.

Після ситного сніданку всі посідали на крісла, що стояли в ганку...

- Тату, а де всі пташечки? Чому вони не співають?

- Раджу це запитати у Моріца!

Кара повільно розвернулася до хлопця і ледве не розрізали його своїм поглядом.

- Не знаю!

Коротко і дуже швидко пробурмотів синьоокий.

- Люба, коли твій батько привіз Моріца з аеропорту, той попросив надути йому м'яча, і звичайно, що менш ніж за хвилину насос з'явився в Моріцевих руках. На жаль, далі я нічого не бачила, але чула, як щось зірвалося. Виявити, що це, було неважко, адже обидва були повністю закидані клаптиками футбольного м'ячика!

- Ви їх налякали! Вони втекли! Вельми вам дякую!

Кара поважно піднялася, і вклонилося, як справжня дама з вісімнадцятого століття.

- Апчхи!

- Що це?

- Я нічого не чув!

- Я теж!

- Каро, тобі здалося.

Нана ніжно взяла дівчину за плече і усміхнулася.

- Кажу ж вам! Там щось було!



На жаль, ці слова вже розліталися слідом за юною Норден.

- Хто тут? Відчинивши двері конюшні, перелякано запитала Кара.

- Нікого тут немає! - Почулося з середини.

Кара тихесенько підбралася до передостанніх дверцят у стайні й побачила... Гріма!

Кара підійшла ближче до вірного коника...

- Друже мій! Ти тут?

Запитавши це, Кара побачила силует людини, що стояв за конем!

- Привіт!

- Роузїїїїї

- Так, власною персоною!

- Тепер зрозуміло, чому ніхто мене не підпускав до стайні!

- Кмітлива! - відповіла Роузі, підморгнувши дівчинці.

- Що це там фирчить? - запитала Кара, махнувши рукою до останніх дверцят.

- Дивно, що ти так пізно її помітила.

- Дивно?

Кара розвернулася і побачила, що за її спиною зібрався цілий кінотеатр!

- Це мій подарунок для тебе, точніше мав би бути подарунком, та ти вже його побачила.

- Нічого! То ж що це?

- Відкрий!

Знявши ніжно-рожеву ковдрочку, Кара помітила маленьку конячку!

- Чому воно таке маленьке?

- Це — поні!

Кара розвернулася до тітки й закліпала віями.

- Якщо це поні, то де її крила, ріг або все і одразу?

- Каро! — вигукнула Нана.

- Що? Тато мені розповідав, що у чарівних поні це завжди присутне!



– Дитячі казочки! Такого Н-Е-Б-У-В-А-Є! – відказав у лице Карі, Моріц!

Тільки сонечко визирнуло з темно-синіх шат, Кара, вибігла на двір. О диво! Пташечки повернулися! Але на це у дівчини не було ані хвилинки! Вона поспішала першою встигнути на кухню, щоб побачити, як її прикрасили!

– Привіт, доню!

– Привіт, імениниці!

– Ну що, готова?

– Завжди готова! – прокричали якомога веселіше Кара!

Але в цей момент до дверей хтось постукав. Стукіт був легенький та дуже ніжний, схожий на той, який був у...

– Happy birthday to you!

Кара, ледве втрималася що б не заплакати від щастя!

Приїхали геть усі!

– Несподівано? – хором запитали дівчатка.

– Ми старались! – дружно відповіли декілька хлопців!

– Дякую вам усім! Ви – **НАЙКРАЩИЙ** подарунок для мене!

Після святкового столу усі вибігли на подвір'я. Виявилось, що дівчатка з клубу фанаток коней підготували трюкові номери на конячках! Під кінець номеру всі коники (навіть ті, які були без поводиря) вишикувалися у декілька рядів, а хлопці й рідні Карі, підійшовши до них, запустили феєрверки, з яких у повітрі вималювалося – «Ми тебе любимо, Каро»!

Наступного ранку всі сиділи на ганку, пили запашний чай та мріяли про майбутнє!

Цей день Кара Вінтер точно запам'ятає на все життя! Але зараз вона відпочиває з тими, хто завжди її у всьому підтримував! Юна Норден зрозуміла, що СІМ'Я це – **СКАРБ!** Який завжди буде тебе надихати, підтримувати та допомагати!



Вірні та надійні друзі, з якими завжди весело та драйвово провести канікули та поринути у незабутні пригоди, пройти крізь будь-які труднощі та негаразди, з якими можна розділити святковий торт і цукерки. Це наша вірна та надійна підтримка!

Цінують один одного!

**Переможець номінації  
у віковій категорії 14-18 років  
Кривобік Марина  
16 років  
Полтавська область  
м. Зіньків**

### **ДИВА ТРАПЛЯЮТЬСЯ**

/фанфік на казку-легенду Володимира Малика  
«Чарівний перстень»/

#### *І. Мар'яна з Маківки*

Серед неозорих степів розкинулося відоме на всю округу село Маківка. Що ж такого особливого в ньому? Відповідь дуже проста. У цій місцевості навесні та влітку величезне розмаїття квітів. Серед них найбільшу красу мали маки. Такі великі й червонясті, з пишними пелюстками та міцним стеблом... Пахощі цих квітів було чутно скрізь. Щодня околиці села та саму Маківку відвідували десятки туристів, а з ними й ті, хто просто проїжджав повз. Усі бажали мати в себе чарівне фото серед мальовничих макових полів...

Тож у тому квітковому селі Маківка жила звичайнісінька дівчина Мар'яна з незвичайною долею. Щоранку вона бігала в поле збирати свіжий букет різноманітних квітів. Мар'яна любила спостерігати за іншими, адже їй було приємно бачити щирі усмішки людей, яку вона сама ще не відчувала. Чому? Бо життя дівчинки було не



таким і легким, як у інших підлітків. Материнської любові дитя отримувало мало, а тато постійно був на роботі, і лише пізнім вечором з'являлася нагода провести кількахвилинну розмову з ним.

Мала ще подругу, звали її Любов, але ніхто до неї так не звертався. То й було чутно Люба, Любонька, Любаня, Любесик. Пестили цю дівчину ще з дитинства: і лялька в руках, і бублики на пальцях. Робота – то не для неї. Попри все Мар'яна з Любою товаришувала ще з дитинства. Сім'ї мали гарні стосунки, тому на всі свята збиралися разом за столом.

Через дві хати від Мар'яни жив Лесик. Лесик Пеленко. Прибув у село років так зо два тому. Відтоді серце дівчини палало коханням. Звісно, не взаємно. Його зацікавила Любонька. З тих пір Мар'яна марила коханням до Лесика, а її подруга геть не звертала уваги на хлопчину...

### *II. Книга з третьої полиці*

Це був звичайний літній спекотний день. Як і всі діти, Мар'яна поспішала до ставка, щоб насолодитися дивною у воді. Та не могла вона переступити поріг хати, не переробивши всі домашні справи. Сьогодні все було, як завжди. Мати пішла на ринок, щоб купити жовтих слив та малину. Дівчина залишилася одна вдома. Навівши кругом лад та переконавшись, що ще нікого немає, вона зачинилася у себе в кімнаті. Під одягом на третій полиці у шафі її руки доторкнулися до книги. «То навіщо таке приховувати?» – запитаєте ви. У сім'ї книги шанували, але, дорослішаючи, Мар'яна все рівно не покидала з рук дитячої літератури. Батьки говорили, що таке читати вже не потрібно, адже в її віці важливо розуміти приховані мотиви у філософських творах, а не цікавитися до цього часу казками, різними фантазіями. Усе це пригнічувало дівчину, бо навіть у тих дитячих творах вона бачила щось таємниче, невідоме. Уже з рахунку збилася, скільки разів прочитала «Чарівний перстень». Перший раз вона почула цю казку від сусідської бабусі



Олени, яка полюбляла розповідати забавні історії всім сільським дітлахам. Збиралися ввечері, приходили навіть дорослі, зручненько вмощувалися під хатиною старенької. Ніхто не поспішає додому, доки не почує щасливий кінець оповіді. Здавалося б, звичайна казочка, та Мар'яну вона причарувала з перших рядочків. Завдяки їй та почала вірити в диво...

Перечитуючи вкотре «Чарівний перстень», дівчина сиділа в кімнаті та чекала на матір. Ось стукіт у двері:

– Мар'яно, відчиняй! – пролунав жіночий голос.

То була ненька. Дівчина швидко схопила кошик із фруктами та понесла його у кухню...

### *III. Як можна не мріяти?*

На горизонті виднілося сонце, яке щойно визирнуло до людей, даруючи їм літнє тепло та усмішки. Сьогодні сім'я відпочивала, а Мар'яна поспішала в поле. Там на неї чекають найвірніші друзі! Ними для дівчини стали широкі лани, високі стрункі тополі, кожна пташина, що пролітала над головою. Тільки їм вона могла відкритися та поділитися тим, що у неї було на душі. Щодня розповідала щось нове, потаємне...

– Як можна жити і не мріяти? – зверталася Мар'яна до природи. – Мрії – це те, що робить людину щасливою. Геть не такою, якою всі звикли її бачити. Щира усмішка з'являється тоді, коли людина мріє! Яким би не було життя, завжди приємно уявити те, чого тобі не вистає. От, наприклад, я хочу, щоб Лесик звернув на мене увагу. Хоча б сказав звичайне слово «привіт». У казках он як рятують своїх коханих із халеп, а я одна тут, без відважного принца...

На дівчину, яка щойно повернулася додому, чекала суперновина! Її подруга Любонька вирушає разом із батьками на відпочинок до Італії! Тому наступні два тижні село відчує спокій, а Мар'яна зможе за першої-ліпшої нагоди спокійно поспілкуватися з Лесиком! І нагоди шукати не треба...





#### IV. Свято Купали

Через кілька днів настало свято Купали, і всі дорослі помандрували до річки. Так склалося, що Лесик прихворів та мусив залишитися вдома. Коли дівчина поспішала до батьків на свято, то ненароком побачила, як її улюблений Лесик вилазить через вікно з хати.

- Хм, Купала зачекає, а з цим потрібно розібратися. Тітонька Тетяна засмутиться такою поведінкою сина, - подумала Мар'яна. - Ти що це задумав, сусіде? - загукала вона через дерев'яний паркан.

- То вже не твоя справа, дівко, - сказав сердито Лесик у відповідь.

- Хіба ж то так можна? Батьки будуть розчаровані, та і чи маєш ти бажання лікуватися довше?

- А що? Покашляю декілька днів - і здоровий. Хоч у хаті, хоч біля ставка буду - різниці немає, головне, мамі з татом на очі не попастися.

- То я саме туди йду, можу повідомити тітку Тетяну й дядька Петра, що їхній улюбленець намагається втекти з дому. Та ще й без їхнього відома...

- Ні-ні, не потрібно. Та що мені робити вдома? Я ж тут один-одненький.

- Ну, я б могла скласти тобі компанію на вечір, - не розгубилася дівчина. - Усе рівно через дві години маю бути вдома.

Серце Мар'яни билося так швидко, що вона відчувала кожен його удар. Щічки почервоніли, а груди наповнило одне хвилювання. «Що ж я мелю таке, він зараз же скаже, що здалася йому моя пропозиція», - лунало в її голові...

- Ну добре, заходь. Тільки батьки двері зачинили, ключ спробуй пошукати десь поруч, можливо, за ліхтариком, - спокійно попередив Лесик.

Невже це справді так? Він погодився провести вечір зі мною? До останнього вона не вірила, здавалося, що це лише звичайний сон. Та ні, все відбувалося насправді.



Ось уже тримає ключ у руках, відчиняє двері... І тільки-но ступила за поріг, як перед нею несподівано постав Лесик.

– Ну привіт, сусідонько, – хлопець простягнув руку, щоб привітатися. – Досить дивно когось бачити поруч сьогодні. Усі, навіть Васька, пішли святкувати. А про мене забули, залишили вдома. От ця бісова хвороба... Кажу батькам: «Що ж тут серйозного?». – А вони у відповідь: «Пролікуватися треба, це не жарти». – Ех, треба було їй справді менше бігати під дощем, – продовжував Лесик.

Мар'яна зацікавлено слухала, що говорив співбесідник. Вона геть не засмутилася через те, що не пішла до ставка.

– На жаль, я розумію, як це бути самотнім у суспільстві, – несподівано для себе вголос мовила дівчина. – Та от-от ти одужаєш, будеш у колі своїх друзів, розважатимешся. Це тимчасово, заодно збагнеш, що в тебе відбувається всередині...

Діти вже сиділи у кімнаті. На столі стояв чай із печивом. Хто б міг подумати, що в такому байдужому Лесіку живе турботливий джентльмен... Говорили вони про все: захоплення, розваги, ділилися враженнями. Виявилось, що обоє люблять читати у вільний час, мандрувати...

Уже наближалася ніч, тому Мар'яна змушена була повертатися додому. Свою радість вона не могла описати словами. Лише з усмішки на її обличчі було зрозуміло, наскільки щаслива. З такими приємними думками сьогодні їй заснула.

#### *V. Букет для Мар'яни*

Починався новий день. З моменту зустрічі минуло п'ять днів. Лесик уже вітався до дівчинки, коли проходив повз. Але нічого, крім «привіт», і не було. Це трішки пригнічувало Мар'яну, але вона ж мрійниця... І щоразу уявляла їхню наступну зустріч...



Сьогодні вдалося почути краєм вуха, що мати Лесика попросила його сходити в поле й зібрати букети квітів. Ніби для гостей, які навідаються до них увечері. Це шанс! Через годину Мар'яна поспішала за село. Висока трава лоскотала ноги, а сонце гріло так, що аж квіти схилили голівки. Лесика ще не було, тому можна трішки відпочити й помилуватися неймовірною красою природи. Аж он на горизонті з'явився образ хлопчини. У руках він несе невеличкий кошик. Певно, то для квітів.

- О, привіт. А ти що це тут робиш? - здивовано запитав Лесик.

- Привіт і тобі. Я тут щодня буваю. Люблю сидіти та спостерігати за світом, насолоджуватися дниною, блакитним небом, пахощами квітів. Ти, мабуть, за квітами прийшов? - поцікавилася Мар'яна.

- Так, мама попросила. Сьогодні ввечері приїздить до нас тітка з чоловіком та дитиною. Усі готуються зустрічати їх, а мене ось сюди прислали. Сказали нарвати волошок, маків, ромашок, сокирок. Усе ж то було б легко, якби я розумів, що де є, - розгублено говорив Лесик.

- Я можу допомогти, якщо, звісно, ти не проти, - запропонувала свою допомогу дівчина, хоча їй і здавалося, що все він розуміє, а так говорить, бо хоче провести час разом.

- Не проти, не проти. Дякую.

- Ну, все просто. Дивися: оце - волошки. Ці квіти мають дуже чудовий запах. Вони синього кольору, із темно-синьою серединкою. З цих рослин можна виготовити мед із приємним мигдалевим ароматом, але з гірким присмаком. А ось це ромашки. Ти точно знаєш їх! Це скромна й ніжна квітка, та й на вид простенька. Маленьке жовте сонечко в оточенні білосніжних пелюсточок. Вона, до речі, лікувальна, - розповідала Мар'яна та клала квіти у кошик. - О, дивися, а оце маки. Червоні вогники з шовковистим стеблом. Ну і останні - сокирки. Бачиш, височенькі кущики, з дрібними листочками.



Самі квіточки ось такого насиченого фіолетового кольору, – продовжувала вона.

Кошик був повністю наповнений, тому пора йти додому.

– Зачекай, Мар'яно, – озвався Лесик. – Спасибі тобі за допомогу. Ти мене вдруге виручаєш, тримай, це тобі – він простягнув руку, в якій тримав букет квітів.

– Це справді мені? Дякую! – радісно скрикнула дівчина.

Коли Мар'яна прийшла додому, то зразу ж поставила квіти у вазу. Таке у її житті вперше. Вона навіть відчула себе тією красунею з «Чарівного перстня», адже їй вдалося відчутти увагу до себе від хлопця...

За вікном сяяв місяць та мерехтіли зірки, а у траві було чутно дивну мелодію – скрекит цикад і невтомних цвіркунів. Про сон у Мар'яни не могло йти мови після таких подій. Вона лежала й дивилася у вікно на зорі. Усі вони сяяли по-різному. Деякі були навіть ледь помітні.

– Зорі, як люди. Хтось сам згасає, даючи сили сяяти іншим, – прошепотіла дівчина. – Яка насолода спостерігати за небом. Падають зорі, але кожного разу не встигаєш загадати бажання. У такі моменти здається, що ти долучаєшся до чогось великого, стаєш його частиною. Адже в турботах повсякденного життя ми часто забуваємо про це.

Сьогодні Мар'яна вперше відчула справжню щиру усмішку...

У кімнаті стояв аромат квітів, і вже скоро було відчутно лише спокійне дихання дівчини – міцний сон забрав її в свої обійми...

## *VI. Несподівана ідея*

Сонце виходило з-за обрію, селяни поспішали хто куди: на роботу, у поле, у сусідні села, на базар. На подвір'ї завели спів півні, а птахи весело подавали свій голосок, сидячи на деревах.

Саме від такої ранкової метушні їй прокинулася Мар'яна. Неочікувано їй у голову прийшла ідея запросити Лесика у гості! Хто знає, можливо, погодиться...



Хутенько одягнувшись, дівчина пішла в садок нарвати різних ягід: вишень, малини, а також встигла прихопити декілька яблук і груш. Вона планувала напекти пиріжечків і погостувати ними Лесика.

Через пів години Мар'яна була в сусідському дворі. Тітка Тетяна любила її, тому з радістю зустріла та запросила до хати.

- Привіт, Лесику. Дозволиш мені ввійти? – запитала Мар'яна хлопця перед тим, як увійти до кімнати.

- Привіт, заходь. Ти у справі, чи як? – запитав він.

- Ну, якщо коротко, то хотіла запросити тебе до себе додому. Звісно, якщо ти не бажаєш, то говори, я не ображуся.

- Знаєш, я планував із Ваською піти на рибалку, але ще не повідомив йому про це. Тож якщо мама дозволить... Адже тільки вчора я перестав хворіти... Засидівся вдома. Тому буду не проти провідати сусідів. Заодно візьму з собою улюблену книгу, покажу тобі, – розмірковував Лесик.

- Тоді чекаю тебе о шістнадцятій.

Мар'яна поспішила додому готувати пиріжки. Вони в неї завжди виходили пухкими та смачними. Дівчина до роботи ставилася відповідально й постійно їй віддавала всі сили й енергію.

Залишалось декілька хвилин до приходу гостя.

Ось почувся стукіт – і Мар'яна побігла відчиняти двері.

- Ласкаво прошу, почувай себе, як удома, – запросила вона до хати Лесика.

У руках він тримав книгу, а на його обличчі сяяла усмішка. Певно, прийшов сюди із бажанням, з радістю...

Вони завітали до кімнати, а потім дівчина побігла по частування.

- Це тобі. Минулого разу ми смакували твоїм чаєм і печивом, а сьогодні я приготувала пиріжечки. Не знаю, які ти любиєш, але є з різною начинкою.



– Нічого собі, так апетитно не виглядають навіть мамині пампушки, а я обожаю їх. Пирогов я також люблю, але не з м'ясом. Дивно, та це так, – розповідав Лесик.

Діти смакували солодощами... Лесику дуже сподобалося, як готує Мар'яна, він навіть сказав, що з неї буде гарна господиня. Ці слова гріли душу дівчини. На жаль, вона помітила й те, як швидко лине час, коли поруч людина, яка подобається.

Згодом між сусідами зав'язалася бесіда. Дійшла черга до улюбленої книги Лесика. Коли він узяв її до рук, Мар'яна побачила знайому титульну сторінку. Так, це був «Чарівний перстень». Хто б міг подумати, що саме той хлопчина, що не звертав уваги на неї, виявиться тим, хто бачить світ так само, як і вона. Здивувалися від такого обоє...

– Коли так вийшло, – таємниче почав Лесик, – розповім тобі мій малесенький секрет. Я щодня буваю на природі, ловлю гармонію з нею, насолоджуюся усім, що є навколо. Мене завжди звикли бачити байдужим і нецікавим хлопчиною, але тільки ти звернула не мене увагу, коли моє бачення на світ було іншим. Я завжди мріяв стати Довбушем із казки.

– Я також люблю ці поля. Навіть спілкуюся з природою, розповідаю про свої досягнення чи невдачі... – продовжила Мар'яна.

### *VII. Диво*

З того часу Лесик і Мар'яна проводили час завжди разом. Їх ніхто не розумів, але головне, вони розуміли одне одного. Сталося те диво, у яке так вірила дівчина.

Коли Любонька повернулася до Маківки, то помітно здивувалася, але була рада за подругу. Лише Васька постійно засмучувався, що мало спілкується з другом...

Хоч би як складалося життя, важливо знати: поруч має бути кохана людина, хоча це не всім і дано. Але ж Мар'яна – мрійниця... І у неї з Лесиком усе буде добре...



Бражнікова Ангеліна  
16 років  
Рівненська область  
м. Радивилів

ЗА МЕЖЕЮ  
/за романом Рея Бредбері  
«451° за Фаренгейтом»/

«І по цей бік і по той бік ріки – дерево життя, що родить дванадцять разів, кожного місяця приносячи плід свій; а листя дерева зцілює народи». Так думав Монтег: «Ось, що я скажу їм опівдні, коли ми прийдемо до міста».

Скільки років сплигло після цих слів, скільки пережив Монтег... У цей момент він не уявляв, що колись у житті зможе відкрити книгу, не боячись стати ворогом народу.

Виявляється, не у всьому світі панувала така плачевна ситуація, як в Америці. Неможливо було одночасно відмовитися від книг у всьому світі. Поки там пожежники спалювали книжки, десть в світі вони рятували бібліотеки від вогню. Путь компанії Гая лежав подалі – в Європу. Туди вже добиралися новітні технології, проте заборони на читання не було. Хоч і підручники були замінені гаджетами, а на стінах висіли проектори, в кожній сім'ї була книга. Люди, читаючі в метро, вважалися диваками, проте когось ця картина все ще змушувала відірватися від телефону та задуматися.

Гай з друзями зійшли в порту сонячної Іспанії. На серце Монтега лягла туга при вигляді усміхнених людей, адже раз у раз в голові спливав образ пустого обличчя його дружини та друзів. Всі його рідні були порожніми, таким був і він до недавнього часу.

Туристи поселилися неподалік моря. Тут вони були вільними людьми – могли працювати, веселитися, а



найголовніше – читати без страху. Щовечора вони збиралися на пляжі і до вечора читали улюблені твори. Для Монтега з кожною новою книгою відкривався новий світ. Він розумів, як багато ще не знає, і скільки йому варто дізнатися. Часто до них почали долучатися інші люди – відпочиваючі чи прості перехожі, з'явилися постійні слухачі. Непомітно, колись заборонене товариство, перетворилося на успішний клуб. Туристи, відїжджаючи додому, розказували про компанію Монтега в різних куточках, а десь навіть наслідували їхню ідею. Такими темпами про клуб читання почали говорити в новинах, люди приходили подивитися на них, як на визначну пам'ятку.

Друзі Монтега облаштували сім'ї та знайшли роботу. Гай влаштувався в друкарню і днями пропадав на роботі. Він став насправді щасливою людиною. Спливали місяці, роки, єдине, що терзало серце чоловіка, це спогади про рідний дім і розуміння, що там нічого не змінилося. Втекти було занадто легким рішенням. Його серце жадало змін, змін світового масштабу, проте, що він міг зробити, Монтег не знав.

Одного задушливого липневого вечора клуб звично зібрався в альтанці біля моря. Гай розмірено читав Оскара Уальда, навкруги зібралось близько двадцяти людей. Легкий шум доносився з боку моря, а місяць м'яко заливав своїм світлом компанію. Гай на секунду відвів очі від рядків і побачив легку фігуру дівчини в білій сукні. Її кучері легко були спущені на плечі і відливали золотом, а очі були до болю знайомі. Вмить чоловік зрозумів, що перед ним – Кларисса. Розум усвідомлював, що це лише збіг, але серце виривалося з грудей. Така рідна, ніжна але вже доросла Кларисса, за якою Гай так скучив...

Повисла пауза. Монтег закрив книгу та вийшов повз слухачів. Дихати стало важко, ноги самі привели до моря. По воді м'яко спадала місячна доріжка, що при-





марно коливалася. Десь там, з небес, на нього споглядала Кларисса і усміхалася.

Того вечора Гай зустрів свою рідну душу, вдруге за все життя. Моніка, до болю схожа на його знайому, згодом стала його супутницею в житті – дружиною, музою та другом. Саме вона допомогла йому надрукувати перші рядки та відкрити нові бібліотеки. Однієї людини може бути достатньо, щоб привести світ до апокаліпсису, а Монтега і його друзів вистачило, щоб витягти цей світ із прірви. Люди помаленьку заново вчилися мислити та навчилися бачити. Читати стало престижно. Вдалося зруйнувати страшний закон про спалювання книг, на телебачення вивести наукові програми. Хто б міг подумати, що той, хто знищив тисячі книг, стане творцем нової епохи. Це все не сталося в один день. Це стало справою життя Монтега та його нащадків. Усе його життя поряд була Моніка, і щоразу, вдивляючись в її очі, Гай бачив там Клариссу і в ім'я неї не здавався.



## ЗМІСТ

Гордієнко Алла		3
ЧЛЕНИ ЖУРІ КОНКУРСУ		4
ЗНАЙОМТЕСЯ — ЦЕ МИ		
Биховська Мар'яна <i>Чернівецька обл.</i>	У БОГА ВСЕ ВЧАСНО...	13
Волинець Данило <i>Київська обл.</i>	ПРИГОДНИЦЬКА ПРОГУЛЯНКА НІЧНИМ МІСТОМ	15
Мураховський Іван <i>Одеська обл.</i>	ВЕЛИКЕ ПРИБИРАННЯ	18
Єфімова Поліна <i>Харківська обл.</i>	ШКІЛЬНА РОДИНА, АБО ДО ПОБАЧЕННЯ 7 КЛАС	21
Сидоренко Іванна <i>Луганська обл.</i>	ПРО МЕНЕ І ПРО ГАДЖЕТИ	24
Конограй Роман <i>Кіровоградська обл.</i>	Я ЗВІДСИ РОДОМ	26
Тендітна Поліна <i>Донецька обл.</i>	КОНИК-СТРИБУНЕЦЬ	31
Хілініч Марія <i>Київська обл.</i>	КАРАНТИННІ ХРОНІКИ	36
Черненко Дарина <i>Полтавська обл.</i>	У ЦЬОМУ СЕЗОНІ МИ РОБІНЗОНИ	47
Шевченко Аліна <i>Кіровоградська обл.</i>	БЛИЗЬКА ДОРОГА ДОДОМУ	50
Дяченко Єлизавета <i>Миколаївська обл.</i>	РІДНА ЛЮБОМИРІВКА	62
Лозовська Анастасія <i>Одеська обл.</i>	ОДНОЧАСНО ІСНУЄ ТРИ ОСОБИ...	63
Чернега Катерина <i>Харківська обл.</i>	ПРО УСЕ ТЕ, ЧОГО ТАК ПРАГНУТЬ ЛЮДИ	65
Яворович Наталія <i>Дніпропетровська обл.</i>	ЧОГО НЕ ВИСТАЧАЄ В ОСВІТІ	67
ТАК, Я ЛЮБЛЮ УКРАЇНУ		
Бондарчук Максим <i>Волинська обл.</i>	З ВІРОЮ В МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ	69
Бондар Анастасія <i>Рівненська обл.</i>	УКРАЇНУ РІДНУ БУДУ ВІК ЛЮБИТЬ...	70
Макарцева Надія <i>Вінницька обл.</i>	ДАВАЙТЕ ЗНАЙОМИТИСЬ...	71
Мошківський Максим <i>Житомирська обл.</i>	СОН НА ЯВУ	72



Федоренко Катерина <i>Харківська обл.</i>	МОЄ УКРАЇНСЬКЕ МАЙБУТНЄ	74
Ключко Анастасія <i>м. Херсон</i>	СКАРБИ МОЄЇ КРАЇНИ	76
Бучинська Вікторія <i>Хмельницька обл.</i>	ЛИСТ ВІД ПРАДІДА	76
Косик Владислав <i>Харківська обл.</i>	БУТИ ЛЮДИНОЮ	80
Одарченко Євгеній <i>Миколаївська обл.</i>	СВОЮ УКРАЇНУ ЛЮБЛЮ	85
Єфімов Денис <i>Харківська обл.</i>	ТИМ, ЩО ЗЛЕТИЛИ В НЕБО...	90
Рижикова Кіра <i>Дніпропетровська обл.</i>	МІСЦЕ СИЛИ — МІСТО ПОКРОВ	91
<b>ПРИРОДА — ДЖЕРЕЛО НАТХНЕННЯ ТА КРАСИ</b>		
Грицай Артемій <i>Сумська обл.</i>	ЦИКЛ ВІРШІВ	96
Іващенко Ксенія <i>Харківська обл.</i>	ОСІНЬ У РІДНІЙ ПЕТРОПАВЛІВЦІ	97
Брандін Маргарита <i>Полтавська обл.</i>	ПРИРОДИ НЕПОВТОРНОЇ КРАСА...	98
Васюра Діана <i>Черкаська обл.</i>	НЕМАЄ У СВІТІ НІЧОГО ПРЕКРАСНІШОГО ЗА ПРИРОДУ	99
Бондар Аліна <i>Кіровоградська обл.</i>	ГРА У «ПІЖМУРКИ»	103
Ковальова Єсенія <i>Чернігівська обл.</i>	ОСІНЬ	106
Володько Євгенія <i>Рівненська обл.</i>	ОСІНЬ	107
Нагорнюк Анастасія <i>Закарпатська обл.</i>	ПРИРОДА — ДЖЕРЕЛО НАТХНЕННЯ ТА КРАСИ	107
Баженова Дар'я <i>Луганська обл.</i>	РАНОК	109
Герасимова Катерина <i>Київська обл.</i>	ЦИКЛ ВІРШІВ	110
Шинкарук Катерина <i>Волинська обл.</i>	ОЗЕРО ЛЮБОВІ	112
Цьомик Марія <i>Тернопільська обл.</i>	ЛІСОВА ІНТЕРМЕДІЯ	115
Француз Вікторія <i>Чернігівська обл.</i>	СНІГОВІ СОНЦЕВІЇ	117
Васюренко Грина <i>Харківська обл.</i>	МАНДРУЮЧИ КРАЇНОЮ	117



Мамонова Уляна <i>Донецька обл.</i>	НАД ВИШНЯМИ	122
Гладка Діана <i>Черкаська обл.</i>	ВЕСНА	123
<b>І В КОЖНОМУ ІЗ НАС УЖЕ ЖИВЕ ФІЛОСОФ</b>		
Бесараб Владислав <i>Вінницька обл.</i>	СІМ ОДВІЧНИХ ЗАПИТАНЬ	124
Шабанова Вероніка <i>Кіровоградська обл.</i>	МАЙБУТНЄ...	127
Семенівська Анастасія <i>Київська обл.</i>	ЖИТТЄВА ФІЛОСОФІЯ ПОЛЯГАЄ...	129
Грицай Артемій <i>Сумська обл.</i>	ЦИКЛ ВІРШІВ	137
Асташкіна Антоніна <i>м. Львів</i>	МРІЯ	138
Гладун Христина <i>Івано-Франківська обл.</i>	ЦИКЛ ВІРШІВ	139
Кравченко Аліна <i>Луганська обл.</i>	РОЗДУМИ ШКОЛЯРКИ, НАВІЯННІ КАРАНТИНОМ	140
Савченко Анастасія <i>Сумська обл.</i>	ПАВУТИНКА	143
Француз Вікторія <i>Чернігівська обл.</i>	ЦИКЛ ВІРШІВ	144
Бойко Богдан <i>м. Житомир</i>	Є, НАПЕВНО, В КОЖНОЇ ЛЮДИНИ...	145
Геріх Діана <i>Черкаська обл.</i>	ЯТРИТЬСЯ, РВЕТЬСЯ ЗБОЛЕНА ДУША...	146
<b>МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ</b>		
Сергієнко Анастасія <i>Луганська обл.</i>	ПЕРЕДІ МНОЮ БЕЗЛІЧ ДОРІГ...	147
Водяннікова Олеся <i>Донецька обл.</i>	МОЇ МРІЇ	150
Страгулат Олеся <i>Кіровоградська обл.</i>	КИМ Я ХОЧУ СТАТИ В МАЙБУТНЬОМУ?	152
Гончаренко Богдана <i>Миколаївська обл.</i>	Я БУДУ, ЯК МАМА...	154
Захаренко Софія <i>Черкаська обл.</i>	МАТЕМАТИКА І МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ	156
Сухаревська Катерина <i>Луганська обл.</i>	УСЕ СВОЄ ЖИТТЯ Я ХОТІЛА БУТИ...	158
Порохнавець Каріна <i>Закарпатська обл.</i>	ЧИ ХТОСЬ КОЛИ-НЕБУДУТЬ ЗАМИСЛЮВАВСЯ...	162



Савронь Ксенія <i>Херсонська обл.</i>	ІСТОРИЯ — МОЄ ПОКЛИКАННЯ	166
Жук Валерія <i>Хмельницька обл.</i>	ЧОМУ Я ВИБРАЛА «КУЛЬТУРОЛОГІЮ»	170
Баран Ніка <i>Запорізька обл.</i>	ВИБІР НА ВСЕ ЖИТТЯ	172
Пенгрин Мар'яна <i>Івано-Франківська обл.</i>	ПРОФЕСІЯ МОЄЇ МРІЇ — ВЧИТЕЛЬ	173
<b>БЕЗМЕЖНИЙ СВІТ МОЄЇ УЯВИ</b>		
Ярошук Андрій <i>Рівненська обл.</i>	МОЯ ФАНТАСТИЧНА РЕАЛЬНІСТЬ	176
Гризан Дар'я <i>м. Одеса</i>	ТАЄМНИЦЯ ЗАКУЛІССЯ	190
Перчук Ольга <i>Чернівецька обл.</i>	ІСТОРИЯ ОДНІЄЇ ЗІРКИ...	193
Григорчук Аріна <i>Херсонська обл.</i>	ФАНТАСТИЧНІ ІСТОТИ — ПОДОЛАТОРИ	197
Ярошенко Вадим <i>м. Київ</i>	ДЕТЕКТИВ БОГДАН ТА ЙОГО ПОМІЧНИК АЛЬФІ. ЯК З'ЯВИЛАСЯ ВЕСЕЛКА	203
Пісковець Ксенія (Ксенія Казка) <i>Миколаївська обл.</i>	КАЗКИ НАШОГО ЛІСУ	206
Федяй Анжеліка <i>Харківська обл.</i>	ЯК СТАЮТЬ ФЕЯМИ	221
Мельник Тетяна <i>Чернігівська обл.</i>	ПУТІВКА В КОБЛЕВО	224
Ткаченко Анастасія <i>Луганська обл.</i>	СПОВІДЬ СТЕПОВОГО БОВВАНА	229
Яворович Наталія <i>Дніпропетровська обл.</i>	НЕСШАБЛОННІ	233
Боев Михайло <i>Донецька обл.</i>	КАЗКА ПРО МРІЮ	239
<b>ДАЛІ БУДЕ? НІ, ДАЛІ — ВЖЕ Є!</b>		
Зелена Софія <i>Запорізька обл.</i>	ГОСТІ НА МІТЛІ. ЛІСОВІ ПРИГОДИ	242
Корнієнко Анастасія <i>Харківська обл.</i>	ЗА ПОВІСТЮ «АРСЕН» ІРЕН РОЗДОБУДЬКО	260
Кравченко Ірина <i>м. Херсон</i>	ЧИ СМАЧНІ БУВАЮТЬ ПРИНЦИ?	265
Коркош Надія <i>м. Рівне</i>	СІМ'Я — СКАРБ!	267
Кривобік Марина <i>Полтавська обл.</i>	ДИВА ТРАПЛЯЮТЬСЯ	272
Бражнікова Ангеліна <i>Рівненська обл.</i>	ЗА МЕЖЕЮ	281



**«Творчі канікули»**  
Всеукраїнський  
дитячий літературний конкурс

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко.  
Автор-укладач Н.А. Хльобас.  
Літературні редактори: О.А. Кадькаленко, В.В. Зеленська.  
Комп'ютерна верстка Н.В. Ярчак.  
Підписано до друку 15.12.2021 р.  
Зам. № 28. Тираж 110 прим.

Видавець та виготовлювач  
НБУ для дітей  
вул. Я. Корчака, 60, м. Київ, 03190  
Тел./факс.: 400-65-87, тел.: 400-05-01, 400-70-91  
[www.chl.kiev.ua](http://www.chl.kiev.ua)  
mail: [library@chl.kiev.ua](mailto:library@chl.kiev.ua)

щаслива познайомимось пригода  
засяяло майбутнє подорож кохання  
Океанська заіскрило  
мелодія дивовижна  
вирішуєш працюючих професія  
вишневі люди АНГЕЛ блакитне  
ВОЛЯ літо рудоволосе громадяни  
майбутнє мрійниця  
комфортно вирішуєш  
оберіг майбутнє  
пригода край  
квітуха мир  
красуня  
легенда талант мелодія хмаринка  
матуся повернись живим  
усміхнулось Садок совість  
ми — українці Усмішка  
Лелека пригода майбутнє  
оберіг щаслива Калина  
босоніж шепіт трав  
квітуха промінцями красуня  
познайомимось давайте сім'я

НБУ для дітей  
вул. Я. Корчака, 60,  
м. Київ, 03190  
Тел/факс. 400-65-87,  
тел. 400-05-01, 400-70-91  
<http://www.chl.kiev.ua>  
mail: [library@chl.kiev.ua](mailto:library@chl.kiev.ua)